

การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

โดย

นางสาวจันทิมา จันทรสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

CHILD DEVELOPMENT CENTER ADMINISTRATION UNDER MUNICIPALITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Doctor of Philosophy Program in Educational Administration

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2015

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ การบริหารศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กของเทศบาล ” เสนอโดย นางสาวจันทิมา จันท์สุวรรณ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ดร.พรรณมาศ พรหมพิลา)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษา)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์)

...../...../.....

56252903: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหาร / ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก / เทศบาล

จันทิมา จันทรสุวรรณ: การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ.ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, ผศ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์, และ ผศ.ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์. 293 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล โดยวิธีเชิงปริมาณ 2) ทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และ 3) เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่ประมวลจากวิธีเชิงปริมาณและตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล และ 3) การยืนยันองค์ประกอบ การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู และผู้ดูแลเด็ก จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 88 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวม 264 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ 21 คน ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต โดยเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลจากการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่ามี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย และ 5) การวางแผนพัฒนาผู้เรียน
2. การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย 5) การบริหารงานบุคคล และ 6) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก
3. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่ประมวลจากวิธีเชิงปริมาณและตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย 5) การบริหารงานบุคคล และ 6) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่าองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบมีความเหมาะสมเป็นไปได้ ถูกต้อง ครบคลุม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ภาควิชาการศึกษาด้านบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1..... 2.....3.....

56252903: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: ADMINISTRATION / CHILD DEVELOPMENT CENTER / MUNICIPALITY

CHANTIMA CHANSUWAN: CHILD DEVELOPMENT CENTER ADMINISTRATION UNDER MUNICIPALITY.

THESIS ADVISORS: ASSOC.PROF.CHOOMSAK INTARAK, Ed.D., ASST.PROF.PRASERT INTARAK, Ed.D., AND ASST.PROF.MATTANA WANGTHANOMSAK, Ph.D. 293 pp.

The purposes of this research were to: 1) determine the components of child development center administration under municipality by quantitative techniques, 2) determine the components of child development center administration under municipality as perceived by experts, and 3) determine confirm the components of child development center administration under municipality from quantitative techniques and from the opinions of experts. The methodology of this research composed of 3 steps: 1) study the child development center administration variables, 2) analyze the component of child development center administration, and 3) confirm the components. This study used mixed methodology research. The instrument for collecting the data was opinionnaire. The respondents were the head of child development center, teacher and child care assistant from 88 child development centers, with the total of 264. The statistic for analyzing the data were: frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and exploratory factor analysis. For the data collected from 21 experts by ethnographic future research, the instruments were semi-structured interview form and opinionnaire. The statistic used to analyze the data were mode, median and inter-quartile range.

The findings of this research were as follows:

1. The child development center administration under municipality by quantitative techniques composed of 5 components: 1) the learning experiences, 2) the participation of parent and the community, 3) the quality administration, 4) the environment and safety management, and 5) the learner development plan.

2. The child development center administration under municipality as perceived by experts composed of 6 components: 1) the learning experience, 2) the participation of parent and the community, 3) the quality administration, 4) the environment and safety management, 5) the personnel administration, and 6) child care teacher development network.

3. The confirmation of the components of child development center administration under municipality as analyzed from quantitative techniques and from the opinions of experts were found that there were 6 components of child development center administration under municipality namely ; 1) the learning experience, 2) the participation of parent and the community, 3) the quality administration, 4) the environment and security management, 5) the personal administration, and 6) child care teacher development network. The experts confirmed that those 6 components were appropriate, possible, accurate and utility

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature.....

Academic Year 2015

Thesis Advisors' signature 1..... 2..... 3.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วังถนอมศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.พรรณมาศ พรหมพิลา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการให้การสัมภาษณ์และตรวจสอบเครื่องมือ ผู้บริหารเทศบาล ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการทำวิจัย

ขอบคุณ คุณสุภารมย์ โลทะกะ นายกเทศมนตรีเมืองคูคต ได้ให้โอกาสในการเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต และแรงผลักดันจากเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ เทศบาลเมืองคูคต ท่านวีระชาติ ทศรัตน์ ซึ่งเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ท่านโสภณ นาคสิริ เป็นผู้แนะนำสถาบันการศึกษาแห่งนี้ที่เป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จ และขอบคุณ พี่น้อง ๆ นักบริหารการศึกษาทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามด้วยความเต็มใจ

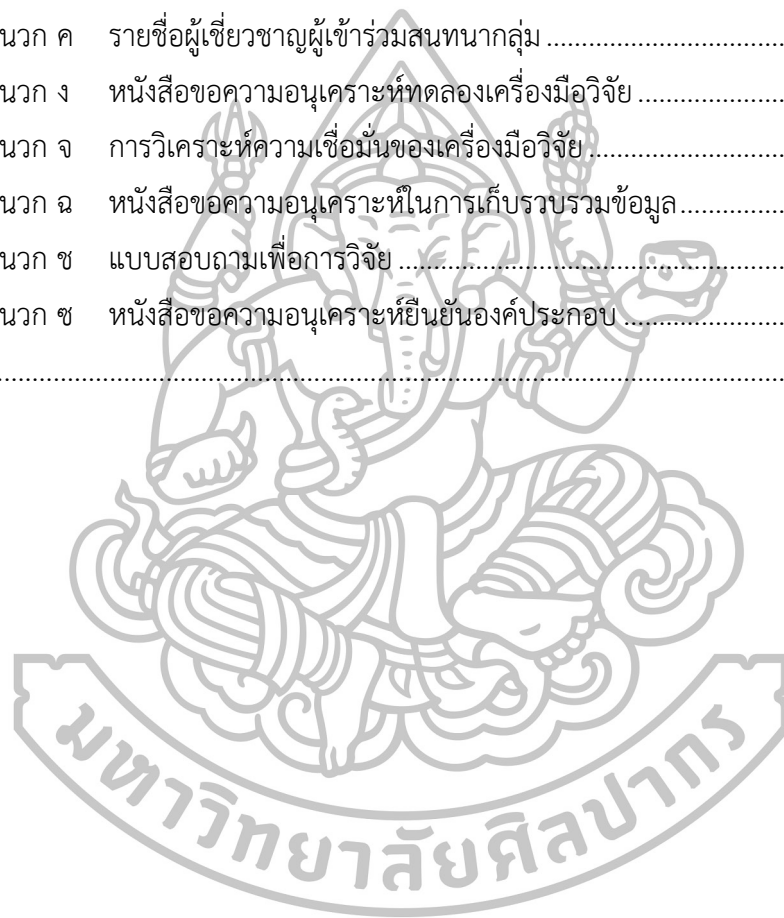
ขอบคุณพระคุณ เรืออากาศตรีเกรียงศักดิ์-เรืออากาศตรีหญิง รัชณี - นายนพฤทธิ์ จันทร์สุวรรณ ผศ.ดร. วันชัย-เด็กหญิงพัชรวิไลย์ ปานจันทร์ และบ้านจันทรรักษ์ ที่ดูแลสนับสนุนช่วยเหลืออย่างดีมาตลอด เป็นกำลังใจสำคัญในการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต และจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาของการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามในการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	21
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	22
แนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา	22
เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	26
มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	28
การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	51
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	65
ความหมายและความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	65
ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	68
การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	74
แนวคิดทฤษฎีในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย.....	83
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	99
งานวิจัยในประเทศ.....	99

	งานวิจัยต่างประเทศ	108
บทที่		หน้า
3	การดำเนินการวิจัย.....	111
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	111
	ระเบียบวิธีวิจัย	115
	แผนแบบการวิจัย.....	115
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	116
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	119
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	119
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย.....	120
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	121
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	121
	สรุป.....	122
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	124
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของเทศบาล	124
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของเทศบาลตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	202
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการยืนยันห้องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของเทศบาลที่ประมวลจากวิธีเชิงปริมาณและตามความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	224
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและ ผลข้อเสนอแนะ	226
	สรุปผลการวิจัย.....	226
	อภิปรายผล.....	227
	ข้อเสนอแนะ.....	239
	ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้.....	239
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	239
	รายการอ้างอิง.....	241
	ภาคผนวก.....	247

บทที่		หน้า
ภาคผนวก ก	ขอข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	248
ภาคผนวก ข	หนังสือขออนุญาตให้บุคลากรของท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่ม	250
ภาคผนวก ค	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม	253
ภาคผนวก ง	หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย	255
ภาคผนวก จ	การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย	258
ภาคผนวก ฉ	หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	266
ภาคผนวก ช	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	268
ภาคผนวก ซ	หนังสือขอความอนุเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบ	290
ประวัติผู้วิจัย.....		293

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล	117
2	สรุปตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	128
3	สรุปตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	152
4	ผลการวิเคราะห์ตัวแปรจากการสนทนากลุ่ม	173
5	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	174
6	ค่าสัมมิเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็น องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	176
7	ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin and Bartlett's Test)	187
8	องค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปร ปรวนสะสมขององค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	188
9	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบและตัวแปรที่อธิบายในแต่ละองค์ประกอบหลังหมุนแกน	189
10	องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	191
11	องค์ประกอบที่ 1	192
12	องค์ประกอบที่ 2	194
13	องค์ประกอบที่ 3	195
14	องค์ประกอบที่ 4	196
15	องค์ประกอบที่ 5	198
16	ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	206
17	ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	208
18	ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการบริหารงานคุณภาพ	210
19	ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย	212
20	ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการบริหารบุคลากร	213
21	ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก	214

22	ค่าความถี่และร้อยละจากผลการยืนยันของผู้เชี่ยวชาญกับองค์ประกอบ การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล.....	224
----	--	-----

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	19
2	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	69
3	โครงสร้างของเทศบาล.....	71
4	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	73
5	การจัดการศึกษานอกระบบ	80
6	ศูนย์การพัฒนาเด็กเล็กซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการ	81
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มอบหมายให้ผู้แทนชุมชนบริหารจัดการ.....	82
8	ขั้นตอนการวิจัย.....	114
9	แผนแบบการวิจัย	115
10	องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	199
11	การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ.....	218
12	ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ และตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ.....	223

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินชีวิตของบุคคลและสังคมและเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาทุก ๆ ด้านของชีวิตในท่ามกลางกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของทุกคนในสังคมโลก และการศึกษา ยังมีส่วนช่วยให้มนุษย์ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยได้บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ตามมาตรา 9 ได้กำหนดไว้ว่า ให้มีการกระจายอำนาจลงสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และในมาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นและในมาตรา 18 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดคุณภาพไว้ว่า “การจัดการศึกษาปฐมวัยให้จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น” โดยกำหนดเป็นนโยบายจะเร่งขยายบริการทางการศึกษาระดับนี้ให้อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดและเด็กต่างวัฒนธรรมไม่มีสัญชาติ เพื่อพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเต็มศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองในอนาคต¹ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และเมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ

¹“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553,” ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 119, ตอนที่ 123 ก (19 พฤศจิกายน 2545): 15.

เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนโดยถือว่าการจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริการสาธารณะและการประกาศใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้กำหนดให้สร้างความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอน ภารกิจ บุคลากร งบประมาณและทรัพย์สิน รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น²

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ได้กำหนดให้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา โดยมีแนวนโยบายเพื่อการดำเนินการ คือ การให้พัฒนาคน ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ให้มีโอกาสดำเนินการได้เข้าถึงการเรียนรู้ โดยตั้งเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยอายุ 0-5 ปี ทุกคนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา พร้อมทั้งได้วางกรอบการดำเนินงานการพัฒนา และเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษาในการดำเนินการของรัฐได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นการวางรากฐานชีวิตทุกด้านโดยดำเนินการร่วมกัน ทั้งกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และสมาคมหรือมูลนิธิ โดยแต่ละแห่งมีรูปแบบในการบริหารจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบาย เช่น รูปแบบโรงเรียนอนุบาล รูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานรับเลี้ยงเด็ก เป็นต้น³

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงเข้าก่อนระดับก่อนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ตามนโยบายของรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559) โดยมีสาระครอบคลุมนโยบายของรัฐทั้งหมด 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1) เด็กทุกคนได้รับบริการในการพัฒนาเต็มศักยภาพ 2) ไอ้โอดินกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย 3) การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และ 4) กลไกการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นช่วงการวางรากฐานและเตรียมตัวเพื่อชีวิต มีค่าสำคัญต่อการส่งเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการศึกษา และสำคัญต่อการวางรากฐานในการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยมีหน่วยงานที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพเด็กหลายหน่วยงานซึ่งสถานศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กมีรูปแบบการจัดการศึกษาต่าง ๆ เช่น สถานรับ

²“พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 116, ตอนที่ 114 ก (17 พฤศจิกายน 2542): 17.

³สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, *แนวดำเนินงานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ* (กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2550), 2-3.

เลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา โรงเรียนอนุบาลทั้งของรัฐและเอกชน⁴

เด็กเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ ในอนาคต การพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงนับเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบจะต้องตระหนัก และให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หมายความว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่าง ๆ โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้มาตรฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกการบริหารจัดการศูนย์ฯ ให้ครอบคลุมลักษณะงาน ต่อไปนี้

- 1) ด้านบริหารจัดการ
- 2) ด้านบุคลากร
- 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรเด็ก
- 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งการบริหารจัดการเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงาน ด้านบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล

2. ด้านบุคลากร เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรงและพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น

⁴ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559 (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟิก, 2556), 6.

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะ ของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา) การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

5. การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงถึงการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กเล็ก การบริหารแบบ การมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นเพราะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐาน การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนให้เกิดการบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู การจัดการประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวางเป็น พื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค⁵

ปัญหาของการวิจัย

จากการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ผลการประเมินการพัฒนาคุณภาพ เด็กปฐมวัย (3-5 ปี) พบปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านบทบาทของผู้บริการสถานศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านขาดบทบาท ในการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ขาดบทบาทในการเป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ไม่มีการกำกับติดตามให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและนำผลจาก การประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก ไม่มีบทบาทในการกำกับติดตามให้มีการประเมินการนำ หลักสูตรไปใช้

⁵ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มาตรฐานการดำเนินงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ป.), 12.

2. ด้านการเชื่อมต่อหลักสูตรปฐมวัยกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านไม่มีการบริหารการเชื่อมต่อหลักสูตร ผู้บริหารไม่ได้จัดให้มีการพบปะทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอเนื่องการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพบว่าการขออนุมัติการใช้หลักสูตรต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยสถานศึกษาไม่มีการจัดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นปัญหาในทุกภูมิภาค และไม่มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ขาดการวางแผนในการกำหนดหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ ไม่มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญการบริหารจัดการทั่วไปของสถานศึกษาปฐมวัย ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านไม่มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โครงสร้างการบริหารที่ไม่ชัดเจน ไม่มีคู่มือปฏิบัติงานธรรมนูญโรงเรียน เทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงไม่มีการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง มีระบบกำกับตรวจสอบ และรายงานคุณภาพภายในที่เหมาะสม กำหนดขอบข่ายสาระ กำกับตรวจสอบ และรายงานให้บุคลากรเข้าใจและดำเนินการตามระบบได้น้อยการบริหารทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านไม่มีการจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูล ไม่มีการให้บริการข้อมูลสารสนเทศอย่างรวดเร็วและทั่วถึง รวมทั้งไม่มีการร่วมมือกับองค์กรภายนอกวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดระยะเวลา และไม่มีในความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

3. ด้านการจัดประสบการณ์และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านการจัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้ การให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอนการเข้าร่วมกิจกรรม การประเมินพัฒนาการโดยมีการจัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล การนำข้อมูลที่ได้อามาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

4. ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านระบบรายงานผลพัฒนาการและพฤติกรรมเด็กทุกด้านต่อผู้ปกครองและชุมชนอย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพ และระบบส่งข้อมูลผู้เรียนในระดับชั้นต่อไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งยังคงดำเนินการได้น้อย⁶

ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้เด็กปฐมวัยในหลายลักษณะ กล่าวคือ

⁶สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: ส.ก.ศ., 2554), 233.

1. เด็กมีปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้หรือมีต้นทุนในการเรียนรู้ที่ค่อนข้างต่ำทั้งเรื่อง การตั้งครรรค์ของมารดาอายุน้อยซึ่งเป็นปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน น้ำหนักแรกคลอดต่ำ

2. สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กยังขาดคุณภาพในการสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ ที่ดีหรือยังขาดประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจใน การเลี้ยงดูเด็ก พบว่าผู้ดูแลเด็กเกินครึ่งที่ไม่เคยผ่านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก สภาพาวะวิกฤติในครอบครัว ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทั้งภาวการณ์ตงงานหรือการเจ็บป่วย นอกจากนี้ สื่หรือการใช้สื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีน้อยและไม่เหมาะกับพัฒนาการ

รัฐบาลได้สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ด้วย ตนเอง โดยมีการถ่ายโอนการจัดการศึกษาปฐมวัยในสังกัดต่าง ๆ เช่น กรมการศาสนา กรมพัฒนา ชุมชน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับไป ดำเนินการตามความในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจใหแก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งในช่วงแรกของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้นก็เกิดความ สับสนอยู่หลายประการ เช่น 1) เกิดความแตกต่างในด้านคุณภาพและมาตรฐานระหว่างศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขนาดใหญ่และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก 2) ครูพี่เลี้ยงเด็กยังไม่ได้รับการพัฒนาในเรื่อง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเท่าที่ควร 3) งบประมาณด้านการจัดการศึกษายังจัดสรรได้ ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงกับความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับนี้ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับจึงไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ และ 4) ความขาดแคลนในเรื่องจำนวนครูพี่เลี้ยงและบุคลากรทางการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและ คุณภาพ⁷

ผลการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา ในระยะ 10 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2550 จากการวิจัยของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ได้สรุป สภาพและปัญหาการจัดการศึกษา คือ 1) มาตรฐานผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำจะต้องเร่งพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ เพื่อยกระดับมาตรฐานด้านผู้เรียนให้เพิ่มสูงขึ้น 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลายแห่งยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจัดตั้งหรือรับโอนโรงเรียนทั้งที่ยังไม่มีกองส่วนการศึกษา ขาดระบบ การบริหารจัดการที่ดี ทำให้มาตรฐานการบริหารงานด้านการศึกษาค่อนข้างต่ำ 3) องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนแลภาคีการพัฒนาต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาทำให้การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

⁷ บังอร เทพเทียน “การดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย,” วารสารสาธารณสุขและ พัฒนา 5, 3. (กันยายน-ธันวาคม 2550): 118-126.

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ด้านการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน ทำให้ประชาชนเป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือ ได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนต่ำ

5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝังจิตสำนึกในเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทยแก่เด็กและเยาวชน และประชาชนทำให้กลุ่มคนเหล่านั้นเลียนแบบวัฒนธรรมและค่านิยมตะวันตก และ 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของตนเองทำให้ท้องถิ่นขาดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่สามารถเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)⁸

ปัญหาที่เกิดขึ้นมีอยู่หลายประการอันเนื่องมาจากความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้าง อาคารสถานที่ และการบริหารงาน ผู้ดูแลเด็กซึ่งได้รับถ่ายโอนมาจากส่วนราชการต่าง ๆ ตลอดจนผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองและชุมชน ยังขาดความรู้ความสนใจและการมีส่วนร่วม อีกทั้งยังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร โดยเฉพาะผู้บริหารและพนักงานส่วนท้องถิ่นมีความหลากหลายของภูมิหลังในด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการงานท้องถิ่น สภาพปัญหาและแนวทางที่แก้ปัญหา โดยการศึกษา การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านมาพบว่าปัญหาและอุปสรรคด้านครูที่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินพัฒนาการของเด็ก อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน ขาดงบประมาณ สื่ออุปกรณ์ และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กไม่เพียงพอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนจากกรมศาสนา ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปบริหารจัดการหรือสร้างอาคารหลังใหม่ให้ได้ นอกจากซ่อมแซมหรือต่อเติมเท่านั้น อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในวัดจึงไม่ได้มาตรฐาน นอกจากนั้นเป็นความเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกองการศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการบริหารจัดการให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้จำเป็นต้องเข้าถึงปัญหาในการปฏิบัติงาน ภาระงาน ให้เกิดความต่อเนื่อง อาทิ การรับนโยบายจากผู้บริหารมาปฏิบัติ งานการบริหารบุคลากร เป็นต้น เพื่อให้เกิดแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลโดยวิธีเชิงปริมาณ

⁸สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2550), 70-76.

2. เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
3. เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่ประมวลจากวิธีเชิงปริมาณและตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

คำถามในการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเป็นแนวทางในการหาคำตอบการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลโดยวิธีเชิงปริมาณมีองค์ประกอบใดบ้าง
2. องค์ประกอบการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างไร
3. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่ประมวลจากวิธีเชิงปริมาณและตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อคำถามของการวิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลโดยวิธีเชิงปริมาณเป็นพหุองค์ประกอบ
2. องค์ประกอบการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญลักษณะเป็นพหุองค์ประกอบ
3. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประมวลจากวิธีเชิงปริมาณและตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถสรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้วางแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการบริการ ทั้งที่เป็นปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยกำหนด โดยมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 23 มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 ครู/ผู้ดูแลเด็กมีคุณธรรมมีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง มีครูและบุคลากรสนับสนุนเพียงพอ มาตรฐานที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กมี

ความสามารถในการจัดการประสบการณ์เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 3 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณธรรมจริยธรรมมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนผู้เรียนและอายุตามเกณฑ์ มาตรฐานที่ 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทรัพยากร และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรฐานที่ 6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบและครบวงจร มาตรฐานที่ 7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการศึกษาโดยใช้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นฐาน มาตรฐานที่ 8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มาตรฐานที่ 10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรฐานที่ 11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ ในชุมชน มาตรฐานที่ 12 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องตามระบบวงจรคุณภาพ PDCA มาตรฐานที่ 13 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน มาตรฐานที่ 15 ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติกิจกรรม สามารถปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 16 ผู้เรียนมีทักษะ ด้านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ และแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มาตรฐานที่ 17 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย/แผนการจัดประสบการณ์ มาตรฐานที่ 18 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 19 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและจิตใจที่ดี มาตรฐานที่ 20 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว มาตรฐานที่ 21 ผู้เรียนปฏิบัติตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม มาตรฐานที่ 22 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง และชุมชน และมาตรฐานที่ 23 ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีส่วนร่วมสนับสนุนในการพัฒนาการศึกษา⁹

2. แนวคิดมาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ได้กำหนดตัวบ่งชี้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน

⁹ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแบบกรอกผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 15-18.

กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 และซึ่งกำหนดให้ สมศ. ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่อไปนี้ คือ 1) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา 2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา 3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน¹⁰

3. แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 กล่าวคือ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้ 1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น 2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น และ 3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษาออกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด¹¹

4. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมี 5 รูปแบบ คือ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) เทศบาล 3) องค์การบริหารส่วนตำบล 4) เมืองพัทยา และ 5) กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในด้านการจัดการศึกษา¹²

¹⁰ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ฉบับสถานศึกษาแก้ไขพฤศจิกายน 2554**, (ม.ป.ท., 2554), 3.

¹¹ สำนักงาน, เลขาธิการสภาการศึกษา, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545** (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2545), 8.

¹² “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542,” **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 116, ตอนที่ 114 ก (พฤศจิกายน 2542): 17.

5. แนวคิดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสถานศึกษา จะต้องดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยจะต้องนำทรัพยากรทางการศึกษามาดำเนินการบริหารจัดการให้เกิดผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณลักษณะที่สมบูรณ์ และชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษา จากพื้นฐานความคิดข้างต้น การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดโครงสร้างการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ โดยใช้ทฤษฎีระบบมาประกอบการดำเนินงานทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กำหนด แยกเป็น 1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) มาตรฐานบุคลากร 3) มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย¹³

6. แนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพนั้นควรพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมสุขภาพและมีพัฒนาการอย่างเหมาะสม ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการเจริญเติบโต สุขภาพช่องปากและการจดอาหาร ด้านพัฒนาการเรียนรู้ตามช่วงวัย ด้านจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง¹⁴

7. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดกิจกรรมจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประสบการณ์ตรง เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาเนื่องจากพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งและจะต้องจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละคน¹⁵

8. แนวคิดการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของกรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่า 1) เป็นการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม

¹³ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, มาตรฐานการดำเนินงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.), 5-6.

¹⁴ กรมอนามัย, คู่มือมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2556), 8.

¹⁵ กุลยา ตันติผลาชีวะ, การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย (กรุงเทพมหานคร: แบริน-เบส บุคส์, 2551), 12.

และสติปัญญาควบคู่ไป ขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์ 2) เป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นผู้กระทำขึ้นเอง เรียนรู้จากประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม 3) การเล่นช่วยให้เกิดพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และ 4) วัฒนธรรมและสังคมนรอบตัวมีผลให้เด็กมีความแตกต่างกัน โดยครูต้องยอมรับ และเข้าใจเด็ก¹⁶

9. มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กล่าวถึงมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกับการประกันคุณภาพโดยประกอบไปด้วยเกณฑ์ การพิจารณา/เกณฑ์การให้คะแนน การเตรียมความพร้อมการประเมินศูนย์เด็กเล็ก การเขียนรายงาน การประเมินตนเอง ซึ่งมาตรฐานประกอบไปด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก 2) การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และ 3) คุณภาพเด็ก¹⁷

10. การสอนแบบโครงการ (The Project Approach) มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการดังนี้ 1) เด็กศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกไปในรายละเอียดของเรื่องนั้น ๆ จนพบคำตอบที่ต้องการ 2) เรื่องที่เด็กศึกษาเป็นเรื่องที่เด็กเป็นผู้เลือกเองตามความสนใจ ประเด็นที่ศึกษาก็เป็นประเด็นที่เด็กตั้งคำถามขึ้นเอง 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่ศึกษานั้น โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกตอย่างใกล้ชิด จากแหล่งความรู้เบื้องต้น 4) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะใช้ระยะเวลาที่ยาวนานเพียงพอตามความสนใจของเด็ก เพื่อที่จะให้เด็กได้ค้นพบคำตอบ และคลี่คลายความสงสัยใคร่รู้ 5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กได้ประสบกับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวในวิธีการแสวงหาความรู้ตามวิธีการของเด็กเอง และ 6) เมื่อเด็กได้ค้นพบคำตอบแล้ว เด็กจะนำความรู้ใหม่ที่ได้นั้นมาเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของเด็ก¹⁸

11. การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) มีวิธีการจัดหรือ ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาแบบองค์รวม 6 ประการ คือ 1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

¹⁶ กรมวิชาการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546** (กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 1.

¹⁷ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, **มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 2-3.

¹⁸ Katz, L., and Chard S., **Engaging Children's Mind: The Project Approach** (New Jersey: Ablex, 1991), 44-58.

การเรียนการสอนการจัดพื้นที่ความรู้ของผู้เรียน 2) ผู้สอนจัดกิจกรรมการอ่านหนังสือเล่าเรื่องที่ น่าสนใจให้ผู้เรียนฟังเสมอ 3) ผู้เรียนมีโอกาสอ่านหนังสือทุกวัน โดยเฉพาะวรรณกรรมที่ดีมีคุณค่า 4) ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเขียนมากที่สุด โดยอาจเริ่มจากการเขียนเกี่ยวกับตนเอง 5) การเฝ้าดูพฤติกรรม ของเด็กเพื่อเป็นการเฝ้าดูพัฒนาการของเด็ก และ 6) การสอนภาษาแบบธรรมชาติแบบองค์รวม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน¹⁹

12. การศึกษาวอลดอร์ฟ (Waldorf Education) กำหนดเป้าหมายของการดำเนินการ การศึกษา 7 ประการ ดังนี้ 1) การทำซ้ำ 2) จังหวะที่สม่ำเสมอ 3) ความเคารพและการน้อมรับคุณค่า ของทุกสิ่ง 4) ครูอนุบาลตามแนวคิดของวอลดอร์ฟ นอกจากเป็นแบบอย่างของความมุ่งมั่นตั้งใจ ให้แก่เด็ก 5) การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียน อาคารเรียนและบริเวณโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบ สำคัญของการศึกษาวอลดอร์ฟ 6) การจัดเนื้อหาสาระในรูปของประสบการณ์ในการเล่นและใน การดำเนินชีวิต และ 7) กิจกรรมประจำวันของแต่ละโรงเรียนย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพและ วัฒนธรรมของท้องถิ่น²⁰

13. การศึกษาหลักสูตรไฮ/สโคป (High/Scope Curriculum) มีแนวทางการดำเนินการ การศึกษา 4 ประการ ดังนี้ 1) จัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมประจำวันสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) สร้างบรรยากาศสำหรับปฏิภิกิริยาทางสังคมที่พึงปรารถนากระตุ้นการกระทำตามเจตนาการ แก้ปัญหา และการโต้ตอบด้วยคำพูดของเด็ก 3) การสังเกตและแปลความหมายของการกระทำต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคน และ 4) วางแผนประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาศัยการกระทำและความสนใจต่าง ๆ ของเด็ก จัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมประจำวันสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง²¹

14. แนวคิดมอนเตสซอริ (Maria Montessori) เชื่อว่าเด็กมีสิทธิในการพัฒนาบุคลิกภาพ ในการเรียนมีอิสระในการทำกิจกรรม สำรวจโลกสำหรับตัวเอง และเรียกร้องสิทธิในการที่จะมี สภาพการทำงานที่เหมาะสม มีวิธีการควบคุมตนเองให้ทำงานได้สำเร็จ เรียนรู้ที่จะรับผิดชอบต่อ ตนเองเป็นเบื้องต้นและต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยให้ค้นพบตนเองและมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) พัฒนาการการเรียนรู้ในการทำงาน ด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบในการที่จะควบคุม

¹⁹Newman, J., *Whole Language Theory in Use* (New York: Hampshire Heinemann Education Book, 1985), 113-118.

²⁰Rudolf, Steiner, *The Childs Changing Consciousness and Walolf Education Anthroposptic Press* (New York: Rudolf Steiner Press, London, 1988), 36-42.

²¹Schwchhart, L.J., *High/scope Curriculum* (Texas: Paper Presented in NAEYC Annual Conference in Dallas Texas, 1997), 46-59.

ตนเองให้ทำงานได้สำเร็จ 2) พัฒนาการด้านสังคม ด้วยความรู้ในการมีชีวิตสังคมที่แท้จริงในห้องเรียน รับประทานอาหารและหน้าที่ในการเป็นสมาชิกกลุ่ม รู้จักช่วยเหลือสิ่งแวดล้อม ทักษะทางสังคมจะได้รับ การพัฒนาตามวัยและมีวินัยในตนเอง 3) พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ ด้วยการเป็นผู้ที่มีจิตใจ ที่สงบ มีสมาธิในการทำงานรู้จักควบคุมตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และรู้จักการรอคอยโอกาส ของตนเองมีอารมณ์ที่เหมาะสม 4) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ด้วยการรู้จักแยกแยะ มีความคิด ริเริ่ม การรู้จักตัดสินใจและแก้ปัญหาทางเลือกร้อยอย่างอิสระ และ 5) พัฒนาการด้านร่างกาย ทักษะกลไกที่ จะได้รับการดูแล²²

15. สมสุดา มัชฌมจันทร์ ได้ศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการจัดการ จัด ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการใช้การสอนแบบโครงการในโรงเรียนอนุบาล ด้านนโยบายการจัด การศึกษาของโรงเรียน ด้านการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านการติดตามความ เคลื่อนไหวของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านนโยบายการจัด การศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนได้เห็นความสำคัญ และเป็นผู้ริเริ่มนำการสอนแบบโครงการ มาใช้ในโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ใน การสอนแบบโครงการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายหลัก ในการจัดการศึกษาของ โรงเรียน ปัญหาด้านนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย 2) ด้านการดำเนินการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้เด็กศึกษาหัวเรื่องที่สนใจอย่างลุ่มลึก โดยยืดหยุ่น เวลาในการดำเนินโครงการตามความสนใจของเด็ก และให้เด็กได้ดำเนินโครงการด้วยตนเองทุกระยะ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครูมีบทบาทในการกระตุ้น การให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือและ อำนวยความสะดวก ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ สภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีความสอดคล้องกับ โครงการที่กำลังดำเนินอยู่ ส่วนการวัดและ ประเมินผลเกิดขึ้นทุกระยะของโครงการ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ปัญหาด้านการดำเนินการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการใช้การสอนแบบโครงการอยู่ในระดับน้อย 3) ด้านการติดตามความ เคลื่อนไหวของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูให้ความสนใจติดตามความ เคลื่อนไหวของการสอนแบบโครงการ โดยผู้บริหารโรงเรียนเน้นที่การศึกษาจากบทความ หนังสือ งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการ ส่วนครูเน้นที่การอบรมสัมมนา ปัญหาด้านการติดตามความ

²² จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ และคำแก้ว ไกรสรพงษ์, การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด มอนเตสซอรี (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2550), 10.

เคลื่อนไหวของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการใช้การสอนแบบโครงการอยู่ในระดับน้อย²³

16. ภมร วยะรัตน์ ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เรื่องการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาแนวทางการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน มีการวางแผนการใช้ห้องเรียนอย่างเหมาะสม การมอบหมายหน้าที่การติดต่อและต้อนรับบุคคลภายนอกเป็นทางการ อาจารย์ทุกคนได้รับมอบหมายการฝึกปฏิบัติงานของครูของนิสิต ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์เป็นไปตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย มีนโยบาย ให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ และสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และ 2) ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง เรื่อง การตัดสินใจในการปฏิบัติงานธุรการและการเงินของเจ้าหน้าที่ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารโรงเรียน การจัดอาคารสถานที่ ซึ่งส่งเสริมสภาพแวดล้อม การให้อาจารย์ทำการวิจัย เขียนตำรา และเอกสารทางวิชาการ ความร่วมมือ และรับผิดชอบเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน การจัดระบบสารสนเทศร่วมกันของโรงเรียน และคณะ และปัญหาการสนับสนุนให้มีการสำรวจชุมชนในท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งวิชาการ²⁴

17. นิพพิทา ถาวรเศรษฐ ได้ทำการวิจัยเรื่องการเขียนของเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาในโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษาไฮสโคป และวอลดอร์ฟ ผู้ให้ข้อมูลคือ เด็กนักเรียนอายุ 3-8 ปี ครูผู้บริหารและผู้ปกครองผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษาไฮสโคป 1) แบบแผนการเขียนของเด็กปฐมวัย: พัฒนาการการรู้หนังสือ แบบแผนการเขียนของเด็กช่วงวัย 3-6 ปี มีขั้นตอน คือ 1.1) การขีดเขียนที่ไม่สื่อความหมายตามการรับรู้สิ่งแวดล้อม 1.2) ภาพวาดที่มีความหมาย 1.3) การเขียนแบบสื่อสาร และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเขียน อาทิ 2.1) แนวการสอนที่เอื้ออำนวยต่อกัน

²³ สมสุดา มัชยมจันทร์, “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยการใช้การสอนแบบโครงการในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), บทคัดย่อ.

²⁴ ภมร วยะรัตน์, “ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540), บทคัดย่อ.

2.2) การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ 2.3) กิจกรรมการเขียนเกิดจากประสบการณ์ตรงที่มีความหมาย
2.4) การจัดประสบการณ์การเขียนโดยประเมินจากพัฒนาการเด็ก²⁵

18. คะนิง สายแก้ว ได้ทำวิจัยข้อเสนอนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ ผลจากการวิจัย ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่กำหนดวิสัยทัศน์ว่า ภายในปี 2554 จังหวัดสุรินทร์จะเป็นจังหวัดชั้นนำในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างหลากหลายและทั่วถึง และได้พันธกิจ 7 ประการ คือ 1) จัดระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) สร้างโอกาสให้เด็กกลุ่มเปราะบางได้เข้าศึกษาในระดับปฐมวัยทุกคน 3) สร้างและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณธรรม จริยธรรม และได้รับการเตรียมความพร้อมในพัฒนาการทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา 4) สร้างเครือข่าย แหล่งการเรียนรู้ และระบบสารสนเทศโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 5) สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม 6) ส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และ 7) พัฒนาบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน²⁶

19. พัทธา พุ่มชาติ ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 4 ระยะ คือ ก่อนการจัดประสบการณ์ หลังการจัดประสบการณ์ หลังการจัดประสบการณ์ ครั้งที่ 1 หลังการจัดประสบการณ์ครั้งที่ 2 และติดตามผลการจัดประสบการณ์ มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเป็น

²⁵นิพนพิทา ถาวรเศรษฐ, “ศึกษาศาสตร์การเขียนของเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาในโรงเรียนที่ใช้แนวทางศึกษาไฮสโคปและวอลดอร์ฟ” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), บทคัดย่อ.

²⁶กะนิง สายแก้ว, “ข้อเสนอแนะนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549), บทคัดย่อ.

ลำดับ และมีความคงทนของพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในระยะติดตามผลการจัดประสบการณ์และพบว่า เด็กปฐมวัยเกิดจินตนาการ การคิดสร้างสรรค์ การคิดหาเหตุผลในการนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ตามระดับพัฒนาการมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ 4) ครูปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์อยู่ในระดับดีมาก มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบ การจัดประสบการณ์มีความเหมาะสม และอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์ ที่แสดงแนวคิดกระบวนการจัดประสบการณ์ สื่อและการจัดสภาพแวดล้อม และการประเมินที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ตามสภาพจริง²⁷

20. ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า 3P องค์ประกอบหลักคือหลักการที่อยู่บนพื้นฐานมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอน วัตถุประสงค์รูปแบบเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนปฐมวัย ด้านการช่วยเหลือและด้านการแบ่งปัน สาระและกระบวนการกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลาและการวัดประเมินผล การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และ 3) มีส่วนร่วมในการประเมิน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการเตรียมผู้เรียน 2) ขั้นการปฏิบัติกิจกรรม และ 3) ขั้นการประเมินผล ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบพบว่า 1) นักเรียนปฐมวัย กลุ่มทดลองมีทักษะทางสังคมสูงขึ้นภายหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการประเมินทักษะทางสังคมทั้งสองด้านคือด้านการช่วยเหลือและด้านการแบ่งปันสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยที่ไม่พบว่าตัวแปรทดลองและตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองที่กำหนดส่งผลร่วมกันให้เกิดผลทักษะทางสังคมของนักเรียนแต่อย่างใด และ 3) ภายหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมครูผู้สอนและผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้ออยู่ในระดับ

²⁷ พุชรา พุ่มชาติ, “การพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร, 2552), บทคัดย่อ.

ดีมาก และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก²⁸

21. นริสานันท์ เดชสุระ ทำการวิจัยรูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อศึกษา 1) องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 2) นำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ 1.1) ด้านการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัย 1.2) ด้านโครงสร้างการบริหารและการบริหารจัดการ 1.3) ด้านการพัฒนาครูปฐมวัยมืออาชีพ 1.4) ผู้บริหารมืออาชีพ 1.5) ด้านการประสานร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน 1.6) ด้านการเป็นหน่วยร่วมผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1.7) ด้านการวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย 1.8) ด้านการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 1.9) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และ 2) รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 9 องค์ประกอบ ที่มีความถูกต้อง เหมาะสมเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย²⁹

22. ชยานนท์ มนเพียรจันทร์ ได้ทำการวิจัยการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักองค์รวม: กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพอง องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพอง มีการดำเนินการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย และด้านการสนับสนุนจากชุมชน แต่จากผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาพบว่าการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพองมีสภาพปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นหลายประการจนส่งผลให้ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกลาง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้ดำเนินงานโครงการเพื่อแก้ปัญหาพร้อม 4 โครงการ คือ 1) โครงการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ 2) โครงการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) โครงการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย และ 4) โครงการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานด้านการสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งมีผลทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพองผ่านเกณฑ์

²⁸ ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย, “การพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้/การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง/ทักษะทางสังคม” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร, 2552), บทคัดย่อ.

²⁹ นริสานันท์ เดชสุระ, “รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร, 2552), บทคัดย่อ.

การประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานกลางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกด้านทุกรายการ³⁰

23. พิศาระวี วีระพงศ์พร ได้ทำศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการ ประกอบด้วย 1.1) บทบาทผู้บริหาร 1.2) กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง 1.3) งบประมาณ 1.4) การทำงานร่วมกัน 1.5) สิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งอุปกรณ์ 1.6) มาตรการทางภาษี 2) รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการ จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอล พบว่าปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการมีความสัมพันธ์กัน 2 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 1 ประกอบไปด้วย บทบาทผู้บริหาร กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐานและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องงบประมาณ และมาตรการทางภาษี และรูปแบบที่ 2 ประกอบไปด้วย บทบาทผู้บริหาร กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐานและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง และงบประมาณ และ 3) ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการทั้ง 2 รูปแบบมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย³¹

24. บุษกร สุขแสน ได้ทำการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านบุคลากรประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านหลักสูตรและการสอน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านส่งเสริมสุขภาพและประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน³²

³⁰ ขยานนท์ มนเพียรจันทร์, “กาจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักองค์รวม: กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพองขององค์การบริหารส่วนตำบลศิลาจังหวัดขอนแก่น” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554), บทคัดย่อ.

³¹ พิศาระวี วีระพงศ์พร, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการ” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), บทคัดย่อ.

³² บุษกร สุขแสน, “ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2556), บทคัดย่อ.

25. อภริตี นุ่มมีศรี ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาด้านปัจจัยพื้นฐาน งบประมาณที่มาสนับสนุนด้านการศึกษาไม่เพียงพอ ควรจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติการ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ปรับปรุงและพัฒนาอาคารเรียนห้องเรียน ปรับปรุงสถานที่ และภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สวยงาม และส่วนใหญ่บุคลากรยังขาดทักษะ ความรู้ ความสามารถทางด้านการบริหารและการจัดการศึกษา 2) ด้านกระบวนการ ครูผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมินพัฒนาการที่ถูกต้อง และไม่ให้ความสำคัญในการประเมินพัฒนาการของเด็ก ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในการประเมินพัฒนาการเด็กที่ถูกต้อง และเพื่อให้เห็นความสำคัญของการประเมินพัฒนาการของเด็ก และ 3) ด้านผลผลิต ผู้ปกครองยังไม่ยอมรับและพึงพอใจในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองมีการยอมรับมากขึ้น³³

26. กิฮารา (Kihara) ศึกษาเกี่ยวกับศูนย์ดูแลเด็กกับการสนับสนุนของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจอร์เจีย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนศูนย์ดูแลเด็กจากสถาบันอุดมศึกษาในจอร์เจีย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานะศูนย์ดูแลเด็กและความต้องการของผู้ปกครอง พบว่ามีสถาบันอุดมศึกษา 9 แห่ง ให้การสนับสนุนศูนย์ดูแลเด็กโดยมีนักเรียน คณาจารย์ บุคลากร และชุมชนรอบศูนย์ดูแลเด็กสนับสนุน ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างสถานะศูนย์ดูแลเด็กในปัจจุบันและความคาดหวังต่อศูนย์ดูแลเด็ก โดยมีความสัมพันธ์กันทั้งในระดับของสถานศึกษา อายุของสถาบันการศึกษาและสถานะของศูนย์ดูแลเด็ก³⁴

27. โจนส์ (Jones) ศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนของครอบครัว การสำรวจความต้องการในการรับบริการของครอบครัวของเด็กนักเรียนใหม่ในศูนย์เด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า การบริหารของศูนย์เด็กเล็กมีประโยชน์ต่อบุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความต้องการรับบริการของศูนย์เด็กเล็ก พบว่าผู้ปกครองต้องการให้มีการเปิดบ้าน มีพยาบาลประจำศูนย์ มีบริการสุขภาพ มีงานบริการชุมชน มีการประเมินพัฒนาการเด็กมีส่วนร่วมการจ่ายค่าธรรมเนียม จัดระบบชั้นเรียน มีการเรียนดนตรี ศิลปะ

³³ อภริตี นุ่มมีศรี, “แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556), บทคัดย่อ.

³⁴ Esther Wanjiru Kihara, “Campus Child Care within The State Supported Institutions of Higher Education in Georgia” *Dissertation, of Education Policy Studies* (Georgia: State University, 1997), abstract.

คอมพิวเตอร์ ยิมนาสติก พัฒนาทักษะผู้ปกครอง จัดกิจกรรมแอโรบิก มีบริการห้องสมุด จัดกิจกรรมผู้ปกครองยามราตรี จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเสื้อผ้า³⁵

28. เวียท (Vieth) ศึกษาเกี่ยวกับ กรณีศึกษาผู้อำนวยการศูนย์เด็กเล็กของอิลินอย ใน 3 รูปแบบของการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ผู้อำนวยการศูนย์เด็กเล็กที่ได้รับเงินค่าจ้างและเงินเดือนทำให้ความสำคัญกับโครงการต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนผู้อำนวยการที่เป็นเจ้าของจะปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปตามกฎหมายเป็นไปตามกฎหมายเป็นหลักสำหรับผู้อำนวยการที่ร่วมกันระหว่างเอกชนและรัฐบาลจะให้ความสำคัญกับกฎระเบียบและโครงการต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้ผู้อำนวยการที่เป็นกลุ่มที่ร่วมกันระหว่างเอกชนกับรัฐบาลจะมีการศึกษาที่สูงกว่า มีการฝึกอบรมและมีประสบการณ์สูงกว่ากลุ่มอื่น³⁶

29. เซอยาดี (Suryadi) ศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศอินโดนีเซียโดยวัดคุณภาพของครูใน 4 ปัจจัยหลักคือ ความสามารถทางด้านวิชาชีพความพยายามวิชาชีพเวลาที่ใช้ในกิจกรรมวิชาชีพและความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญและงานที่ได้รับมอบหมาย ผลการวิจัยพบว่าครูเป็นปัจจัยที่กระตุ้นและใช้ประโยชน์จากปัจจัยอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ครูเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาและครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้มากที่สุด³⁷

30. เปนา (Pena) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ภาษา สมาคมผู้ปกครอง ระดับการศึกษาทัศนคติของบุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรม สภาพครอบครัว และความไม่ตระหนักของครูเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง³⁸

31. ฟันทุสโซ (Fantuzzo) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัยมี 3 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน

³⁵Nancy Norman Jones, "Family Support: An Investigation of Services Preferred by Families of Young Children Enrolled in Child-care Centers" **Dissertation, of Education and Human Ecology** (Texas: Woman's University, 1996), abstract.

³⁶Jane A. Vieth, "A Study of Illinois Child Care Directions in There Types of Profit Centers" **Dissertation Southern** (Illinois: University at Edwards Vile, 1991), Abstract.

³⁷Tingkah E. Suryadi, **Laku Makn Rangkong Sulawesi Rhytuceris Cassidix Temminck Pada Masa Tidak Berbiak Di Cager Alam Tangkoko Batuangus Sulawesi** (Skripsi: Sarjana Biologi, 1994), 56.

³⁸D.C. Pena, "Parent Involvement: Influencing Factors and Implications" **Journal of Education Research**, 2000. abstract.

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนและการเข้าประชุมของโรงเรียนสำหรับผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการศึกษาระดับปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย ผู้ปกครองที่ติดต่อกับโรงเรียนในระดับสูงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็ก³⁹

³⁹J.W. Fantuzzo, “Family Involvement: A Multivariate Assessment of Family Participation in Early Childhood Education” Doctor of Philosophy (Ohio: State University, Social Work, 2010), abstract.

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: Goodman, Y.M., “Roots of the Whole Language Movement,” *The Elementary School Journal*, (1990): 56-62.

: Katz, L., and Chard S., *Engaging Children’s Mind: The Project Approach* (New Jersey: Ablex, 1991), 44-58.

: Newman, J., *Whole Language Theory in Use* (New Hampshire Heinemann Education Book, 1985), 113-118.

: Rudolf Steiner, *The Childs Changing Consciousness and Wolof Education* Anthroposophy Press (New York: Rudolf Steiner Press. London, 1988), 36-49.

: Schwehhart, L.J., *High/Scope Curriculum* (Texas: Paper Presented in NAEYC Annual Conference in Dallas Texas, 1997), 46-59.

: Thomas J. Sergiovanni, *The Principalsip: A Affective Practice Perspective*. 2nd ed. (Needham Heights: Allyn and Bacon, 1991), 258-263.

: กรมวิชาการ, *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546* (กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 1-3.

: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ม.ป.ม.: ม.ป.ท., ม.ป.ป.), 4-8.

: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, *มาตรฐานการศึกษา(ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแบบกรอกผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา* (กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 1-97.

: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, *มาตรฐานการดำเนินงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ป.), 5-6.

: กรมอนามัย, *คู่มือมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก* (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ป., 2556), 3-4.

: กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, *รายงานผลการวิจัย เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (กรุงเทพมหานคร: พรึกหวานกราฟฟิค, 2545), 11-17.

: กุสยา ตันติผลาชีวะ, *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย* (กรุงเทพมหานคร: แบริน-เบส บุคค์, 2551), 12.

: “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 114 ก (พฤศจิกายน 2542): 17.

: สำนักงาน, เลขาธิการสภาการศึกษา, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545** (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2545), 8.

: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, **มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 2** (กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 2-3.

: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ฉบับสถานศึกษาแก้ไขพฤศจิกายน 2554** (ม.ป.ท., 2554), 3.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามขอบเขต หรือความหมายของคำศัพท์เฉพาะในการวิจัยไว้ดังนี้

การบริหาร หมายถึง องค์ประกอบการทำงานของคณะผู้บริหาร ครูและผู้ดูแลเด็ก ในงานด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งานด้านบุคลากร งานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย งานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน งานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึง ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อในการศึกษาค้นคว้าออกได้ดังนี้เป็นการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา
2. เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. แนวคิดทฤษฎีในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย
8. การจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา

แนวคิดเรื่องการบริหารศึกษามีพื้นฐานมาจากแนวคิดการบริหารจัดการ การบริการการศึกษา (Education Administration) เป็นการบริหารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่เด็กหรือประชาชน ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายแต่ละทัศนะดังนี้ คือ อย่างเป็นทางการหนึ่งให้สำเร็จด้วยความร่วมแรงร่วมใจดังกล่าว จะสามารถทำให้เกิดวัตถุประสงค์อันเดียวกันในระหว่างองค์กรและสมาชิก ความเต็มใจของสมาชิกจะทำให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้นั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การติดต่อสื่อสาร เพื่อความเข้าใจในวัตถุประสงค์สู่แนวทางการปฏิบัติการโน้มน้าวจิตใจ เป็นการจูงใจทางจิตมากกว่าการจูงใจทางด้านวัตถุ ควรจะมีระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพไว้ในองค์กร มีการส่งเสริมและโน้มน้าวจิตใจให้คนสามารถปฏิบัติงานอย่างดี และมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ไว้อย่างชัดเจน

ภิญโญ สาธร กล่าวว่า การบริหารศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทัศนคติ พฤติกรรม ค่านิยม และคุณธรรม รวมทั้งในด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ

เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพในสังคมโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน⁴⁰

นิรมล กิติกุล กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่⁴¹

22

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel) ทักกล่าวไว้ว่าปัจจัยการบริหารโรงเรียนมีดังต่อไปนี้

- 1) มุ่งสัมฤทธิ์ผล (Achievement Orientation)
- 2) มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Educational Leadership)
- 3) มีความสอดคล้องและกลมเกลียว (Consensus and Cohesion)
- 4) หลักสูตรมีคุณภาพและให้โอกาสในการเรียนรู้ (Curriculum Quality/Opportunity to Learn)
- 5) บรรยากาศของโรงเรียน (School Climate)
- 6) บรรยากาศในชั้นเรียน (Classroom Climate)
- 7) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parental Involvement)
- 8) ศักยภาพในการประเมิน (Evaluative Potential)
- 9) การใช้เวลาในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effective and Learning Time)
- 10) มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Structured Instruction)
- 11) มีการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent Learning)
- 12) มีการรับการจัดการเรียนการสอน (Adaptive Instruction) และ
- 13) มีการให้ข้อมูลย้อนกลับและมีการเสริมแรง (Feedback and Reinforcement)⁴²

สตีเยอร์ส (Steers) กล่าวว่าโรงเรียนมี 4 ประการ คือ 1) ลักษณะขององค์กร (Organization Characteristics) ประกอบด้วย 1.1) โครงสร้างขององค์การ 1.2) บทบาทของเทคโนโลยี 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม (Environment Characteristics) ประกอบด้วย 2.1) ลักษณะสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร 2.2) ลักษณะสภาพแวดล้อมภายในองค์กร 3) ลักษณะของบุคลากร (Employee Characteristics) ประกอบด้วย 3.1) ความผูกพันต่อองค์กร 3.2) การปฏิบัติงาน และ 4) นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (Policies and Practices) ประกอบด้วย 4.1) การกำหนดเป้าหมาย

⁴⁰ ภิญโญ สาร, **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา** (กรุงเทพมหานคร: แอล.ที.เพรส จำกัด, 2548), 12.

⁴¹ นิรมล กิติกุล, **องค์กรและการจัดการ** (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), 31.

⁴² Hoy, W.K., and Miskel, C.G., **Education Administration: Theory Research and Practice**, 8th ed. (New York: McGraw-Hill Inc., 2008), 45.

4.2) การจัดหาและการใช้ทรัพยากร 4.3) สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน 4.4) กระบวนการติดต่อสื่อสาร 4.5) ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ 4.6) การปรับตัวขององค์การและการริเริ่มสิ่งใหม่⁴³

สายหยุด ใจสำราญ ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับ องค์ประกอบการบริหารของ ลูเธอร์ กุลลิค และลินคอล์น เออร์วิค (Luther H. Gulick and Lyndall Urwick) ไว้ดังนี้ องค์ประกอบและบริหารมี 7 ขั้นตอน ซึ่งประมวลเป็นคำย่อว่า “POSDCORB” (พอสต์คอร์บ)

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่จะต้องทำตามลำดับ พร้อมทั้งวางแผนวิธีปฏิบัติ กำหนดวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ๆ ก่อนลงมือทำ

2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การจัดรูปโครงการหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจที่สูงต่ำลดหลั่นกันไป

3. การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานอันเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ทุกประเภทของหน่วยงาน การบริหารงานดังกล่าวรวมถึงตั้งแต่การแสวงหาคนมาทำงาน การบรรจุแต่งตั้ง

4. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการ หลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบแล้ว รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ ในฐานะผู้บริหารเป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยงาน

5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานหรือสื่อสัมพันธ์หน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์การ หรือสำนักงานใหญ่ ๆ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน แต่ทุกหน่วยงานประสานกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์การหรือหน่วยงานใหญ่รวมกัน

6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งเบื้องบนและเบื้องล่าง การเสนอรายงานทำให้ผู้บังคับบัญชาทราบความก้าวหน้าของหน่วยงานทุกระยะ สะดวกแก่การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ในขณะเดียวกัน การเสนอรายงานให้ผู้ร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาได้ทราบด้วย จะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน และเป็นกรบารุงขวัญไปในตัว การเสนอรายงานจำเป็นต้องมีการบันทึกหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไว้เป็นระยะๆ มีการวินิจฉัยประเมินผลการตรวจสอบเป็นระยะๆ จึงจะสามารถทำงานได้ถูกต้องและรัดกุมสมบูรณ์

⁴³Richard M. Steers, **Organizational Effectiveness: A Behavioral View** (Santa Monica, California : Good Year Publishing Company, Inc., 1977), 59-60.

7. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงิน การวางแผน หรือโครงการใช้จ่ายเงิน การบัญชีและควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม⁴⁴

พิบูล ทีปะปาน ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารของสมาคมผู้บริหาร การศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administration: AAA) ไว้ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดสรรทรัพยากรการบริหาร (Allocation)
3. การเสริมกำลังบำรุง (Stimulation)
4. การประสานงาน (Coordination)
5. การประเมินผล (Evaluation)⁴⁵

เห็นได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการบริหารดังกล่าวมาแล้ว มีความแตกต่างกันบ้าง แต่ละแนวคิดต่างก็มุ่งเสนอขั้นตอนกระบวนการบริหารดังกล่าวมาแล้ว มีความแตกต่างกันบ้าง แต่ละแนวคิดก็มุ่งเสนอขั้นตอนกระบวนการที่จะให้ครอบคลุมภารกิจของการบริหารทั้งหมด เช่นกัน เพียงแต่การจัดลำดับความสำคัญผิดแผกกันไปบ้างตามทัศนะ เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาและเป็นแนวเปรียบเทียบ กระบวนการบริหารการศึกษา 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (planning)
2. การจัดหาหน่วยงาน (organizing)
3. การจัดคนเข้าทำงาน (staffing)
4. การประสานงาน (coordination)
5. การควบคุม (controlling)

วิรัช สงวนวงศ์วาน ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารของฟาโยล (Fayol) ไว้ ดังนี้

1. วางแผน (To Plan) คือ การกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรและแนวทางการปฏิบัติงานล่วงหน้าหรือการเลือกทางเลือกในการทำงานที่เห็นว่าดีที่สุดจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่ ซึ่งวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดระยะเวลาของกิจกรรมต่าง ๆ เป็นสำคัญ

⁴⁴ สายหยุด ใจสำราญ, การพัฒนาองค์กร (กรุงเทพมหานคร: หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2549), 26.

⁴⁵ พิบูล ทีปะปาน, การจัดการเชิงกลยุทธ์ (กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์, 2546), 47.

2. จัดองค์การ (To Organize) คือ การกำหนดโครงสร้างหรือส่วนงานย่อยขององค์การ ว่ามีส่วนอะไรบ้าง แต่ละส่วนงานมีหน้าที่ความรับผิดชอบใด และมีใครเป็นผู้ปฏิบัติงานในส่วนงานนั้นบ้าง

3. บังคับบัญชาสั่งการ (To Command) คือ การออกคำสั่ง การมอบหมายงาน การจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำ และการสื่อสาร เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ในองค์การปฏิบัติงานไปตามแผน

4. ประสานงาน (To Co-ordinate) คือ การกระทำใด ๆ ก็ตามเพื่อทำให้การปฏิบัติงานของส่วนงานต่าง ๆ ในองค์การประสานสอดคล้องกัน อาจจะเป็นไปอย่างมีแบบแผนหรือไม่ก็ตาม

5. ควบคุม (To Control) คือ การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนงานและบุคคลต่าง ๆ ในองค์การให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานของแผนงาน ซึ่งจะมีการควบคุมทั้งด้านเวลา ด้านปริมาณ และคุณภาพของการปฏิบัติงาน⁴⁶

แนวคิดทฤษฎีการบริหารงานของไลเคอร์ท (Rensis Likert) ได้ให้ความหมายของการบริหาร คือ กระบวนการของสังคมอย่างหนึ่ง ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ที่เข้ามารวมกันเพื่อทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ เป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ กระตุ้นหรือยั่วยุให้เกิดการกระทำ การควบคุมและการทำให้เกิดการรวมกันเข้าเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างมีระบบหรืออย่างไม่มีแบบแผน ทั้งในด้านของบุคคลและด้านวัตถุ

เยวภา เตชะคุปต์ ได้สรุปแนวคิดของนักบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะจัดดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน โดยการนำระบบบริหารจัดการที่ทันสมัยมาใช้ในการสร้างบรรยากาศของการทำงานที่มีระบบ มีการวางแผนการปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงที่เหมาะสมกับสังคมในท้องถิ่น ซึ่งการบริหารการศึกษาปฐมวัยให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้

1. แนวความเชื่อของผู้บริหาร การบริหารการศึกษามีแนวคิด คือ ยึดวิธีบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ ให้ความสนใจงานเป็นสำคัญ โดยถือว่าการบริหารเป็นการจัดระบบระเบียบ วิธีการทำงาน วางแผนงานให้คนปฏิบัติงานยึดวิธีบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ให้ความสนใจต่อคนเป็นสำคัญ ถือว่าปัจจัยสำคัญคือมนุษย์ ถ้าสามารถพัฒนาคนให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นผลสำเร็จของงานจะเกิดขึ้น เป็นการบริหารโดยยึดหลักมนุษยสัมพันธ์เป็นหลัก

2. การบริหารงานโรงเรียน เป็นการบริหารในรูปของคณะกรรมการบริหาร เมื่อมีปัญหา

⁴⁶วีรัช สงวนวงษ์วาน, การจัดการและพฤติกรรมองค์การ (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2545), 36.

ก็นำเข้ามาปรึกษากัน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

3. ปัจจัยในการบริหารงานที่เรียกว่า 4M ได้แก่ กำลังคน (Man) การทำงานจะสำเร็จได้ต้องมีคนดี มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน มีความสนใจและตั้งใจในการทำงาน งานจึงจะประสบผลสำเร็จ เงิน (Money) การทำงานใดหากขาดมีการเตรียมพร้อมสำหรับเหตุการณ์พิเศษซึ่งอาจเกิดขึ้นและพร้อมที่จะแก้ไข การบริการควรปฏิบัติได้ง่ายและคล่องตัว มีการประเมินผลงานและติดตามโครงการอยู่เสมอ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนานักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนได้พัฒนาทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม และทางร่างกาย การบริหารงานด้านวิชาการ จัดแผนการสอนโดยยึดหลักการบูรณาการ นำวิชาต่าง ๆ มาประสมประสานให้กลมกลืนกัน⁴⁷

เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้วางแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการบริการทั้งที่เป็นปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยกำหนด โดยมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 23 มาตรฐาน ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 1 ครู/ผู้ดูแลเด็กมีคุณธรรมมีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบหมั่นพัฒนาตนเองมีครูและบุคลากรสนับสนุนเพียงพอ

มาตรฐานที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดการประสบการณ์เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 3 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณธรรมจริยธรรมมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนผู้เรียนและอายุตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทรัพยากร และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบและครบวงจร

มาตรฐานที่ 7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการศึกษาโดยใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

⁴⁷ เยาวภา เตชะคุปต์, การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (กรุงเทพมหานคร: แม็ค, 2542), 59-61.

มาตรฐานที่ 9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน
อย่างหลากหลาย

มาตรฐานที่ 10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้
ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา
องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

มาตรฐานที่ 12 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กอย่างต่อเนื่องตามระบบวงจรคุณภาพ PDCA

มาตรฐานที่ 13 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมร่วมกับ
ผู้ปกครอง และชุมชน

มาตรฐานที่ 15 ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติกิจกรรม สามารถปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกับ
ผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 16 ผู้เรียนมีทักษะ ด้านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนก
การเปรียบเทียบ และแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 17 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย/
แผนการจัดประสบการณ์

มาตรฐานที่ 18 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และ
พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 19 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและจิตใจที่ดี

มาตรฐานที่ 20 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และ
การเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 21 ผู้เรียนปฏิบัติตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง
เป็นประมุข เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม

มาตรฐานที่ 22 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้เรียน

มาตรฐานที่ 23 ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีส่วนร่วม
สนับสนุนในการพัฒนาการศึกษา⁴⁸

⁴⁸ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย, มาตรฐานการศึกษา
(ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแบบกรอกผลการประเมิน
มาตรฐานการศึกษา (ม.ป.ท.: ม.ป.ป.).

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อยู่ระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานทัดเทียมกัน และได้รับการสนับสนุน บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถดำเนินการให้การศึกษาและพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมตามความต้องการของท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ สืบหาความต้องการของชุมชนในการจัดตั้ง ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล สถานที่ และฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น จัดทำแผนงานโครงการ งบประมาณในการจัดตั้ง สนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำระเบียบ ข้อบังคับ กำหนดแผนปฏิบัติการ และควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ซึ่งเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับมาตรฐานดังกล่าว ได้จำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร
3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย⁴⁹

มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

1.2 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด
เสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

1.3 จัดทำแผนการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 จัดทำประกาศย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5 รายงานการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ทราบ

2. การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ต้นสังกัดเพื่อดำเนินการ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

2.2 นำผลการประชาคมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอ
ขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

2.3 จัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

2.4 รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ทราบ

3. การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้
ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสม
ตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัด
การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับ
การศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังนี้

⁴⁹ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย, มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ป., 2553), 45.

3.1 ระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษา เริ่มต้นปีการศึกษาในวันที่ 16 พฤษภาคม และสิ้นปีการศึกษาในวันที่ 15 พฤษภาคม ของปีถัดไป โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดภาคเรียนรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 230 วัน และปิดภาคเรียนตามปกติในรอบปีการศึกษา ดังนี้

3.1.1 ภาคเรียนที่ 1 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 16 พฤษภาคมวันปิดภาคเรียนวันที่ 11 ตุลาคม

3.1.2 ภาคเรียนที่ 2 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 1 พฤศจิกายน วันปิดภาคเรียนวันที่ 1 เมษายน ของปีถัดไป

หมายเหตุ - หากวันเปิดภาคเรียนตรงกับวันหยุดราชการให้เปิดเรียนในวันทำการถัดไป 7

- กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใดประสงค์จะเปิดและปิดภาคเรียนแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ตามข้อ 1.3.1 สามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของชุมชนและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น การกำหนดระยะเวลาเรียนรู้ การเปิดและปิดภาคเรียนในท้องถิ่นปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประกาศ

3.2 การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่

3.2.1 อาหารกลางวัน

3.2.2 อาหารว่าง

3.2.3 เครื่องนอน

3.2.4 อาหารเสริม (นม)

3.2.5 วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์

3.2.6 การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

3.2.7 บริการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม เช่น เป็นศูนย์ 3 วัย และหรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

3.3 การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือใกล้เคียงได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน (ด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เหมาะสมตามวัย ศักยภาพของเด็กแต่ละคนตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

3.5 กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการและชุมชน หรือเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 15 วัน หากเป็นเหตุพิเศษที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 30 วัน โดยให้ทำคำสั่งปิดเป็นหนังสือ และต้องกำหนดการเรียน ชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่สั่งปิด

3.6 ในระหว่างปิดภาคเรียน หรือปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามข้อ 1.4.5 ให้ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก หรือพนักงานจ้างอื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการด้านวิชาการ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อม หรือการพัฒนา ศูนย์ในด้านต่าง ๆ หรืองานด้านการศึกษาปฐมวัยอื่น

4. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งโดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชน และผู้ดำรงตำแหน่ง ดังนี้

- 4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา
- 4.2 ผู้นำทางศาสนา
- 4.3 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4.2 ผู้แทนชุมชน
- 4.5 ผู้แทนผู้ประกอบการ
- 4.6 ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

ให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธาน โดยมีหัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการโดยตำแหน่ง และให้ผู้บริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำรงตำแหน่ง เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมีจำนวนตามความเหมาะสม ให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายและ แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนา เด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก

พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้าน
บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนา
ศูนย์ฯตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กและระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวง มหาดไทย
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

2. มาตรฐานด้านการบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับ
การอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ
เงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปใช้จ่าย ดังนี้

2.1.1 ค่าอาหารเสริม (นม)

2.1.2 ค่าอาหารกลางวัน

2.1.3 ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากร

2.1.4 เงินประกันสังคมของบุคลากร

2.1.5 วัสดุการศึกษา

2.1.6 ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล

2.1.7 ทุนการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขา
การศึกษาปฐมวัย ตามโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และกรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ โดยดำเนินการเบิกจ่ายรายการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรร

2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวิธีการจัดหางบประมาณ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.1 จัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนา
การศึกษา และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

2.2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

2.2.3 จัดทำแผนจัดหาพัสดุรายปี

2.2.4 จัดทำแผนจัดหาพัสดุ

2.2.5 ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ

2.2.6 จัดทำสมุดคุมงบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่าง ๆ เพื่อการ

รายงานและการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

2.4 การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการ

2.4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/หัวหน้าส่วนการศึกษา หรือผู้แทนเป็นประธาน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษาพิเศษ นักวิชาการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาธารณสุข และผู้แทนผู้ปกครองในจำนวนที่เหมาะสม เป็นกรรมการ

2.4.2 แจ้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สำนวความต้องการในการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กเล็กแต่ละวัย

2.4.3 ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.4 จัดทำทะเบียนควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์

2.4.5 ดำเนินการเบิกจ่ายสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนที่ได้มาให้กับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือปฏิบัติตามระเบียบดังต่อไปนี้

2.5.1 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ. 2543

2.5.2 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548

2.5.3 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551

2.5.4 ระเบียบ หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การบริหารงานบุคคล กรณีที่เป็นพนักงานจ้าง

3.1 การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ

3.1.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยยึดคณะกรรมการดำเนินการสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ ประกอบด้วย

3.1.1.1 ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน

3.1.1.2 ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษาเป็นกรรมการ

3.1.1.3 หัวหน้าสำนักปลัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

3.1.1.4 ให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสมหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0809.2/10297 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2547

หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0809.5/ว 85 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2550

หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว 1469 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2551

3.1.2 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเด็กเป็นไปตามสัดส่วน (ครู:นักเรียน) 1:20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดย จัดการศึกษาห้องละ 20 คน

สำหรับอัตราผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และตำแหน่งอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณากำหนดให้มีได้ตามจำนวนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.3 การปรับสภาพพนักงานจ้างทั่วไปตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ดูแลเด็ก เป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0893.4/ว 80 ลงวันที่ 10 มกราคม 2550 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว 846 ลงวันที่ 22 เมษายน 2551

3.2 การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดำเนินการตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท 0893.4/ว476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ สวัสดิการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การประเมินผลการปฏิบัติงานการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นเรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กรณีที่จะต่อสัญญาจ้างของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจากผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิมเป็นลำดับแรก กล่าวคือ เมื่อสัญญาจ้างใกล้จะสิ้นสุดลง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นพนักงานจ้างในเบื้องต้น หากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมติประเมินผลการปฏิบัติงานผู้นั้นไม่ต่ำกว่าระดับดี ก็ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาต่อสัญญาจ้างผู้นั้นต่อไป เพื่อให้การบริหารงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดผลดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5 การพัฒนาบุคลากรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่รวมทั้งการอบรมและศึกษาดูงาน การนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาแก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และพนักงานจ้างในศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กตามหลักเกณฑ์และฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท ดังนี้

4.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง

4.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา

4.2 การบริหารจัดการ

4.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน ตามหนังสือคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ นร 0107/ว 20522 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2551 ดังนี้

4.2.2.1 กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 1 ที่มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.2.2 กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 2 และ 3 ให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ทั้งในด้านการบริหารงาน บุคลากรงบประมาณ และวิชาการ

มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นจะต้องมีคุณสมบัติบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการ

สำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงทางวิชาชีพ โดยได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ดังนั้นในมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดคุณสมบัติสถานภาพและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ให้สอดคล้องตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (เพิ่มเติม) ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น แต่การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนดได้ต้อง เป็นกรณีที่ได้รับการจัดสรรอัตราจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ดังนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กจากสถานภาพพนักงานจ้างเป็นตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ตามประกาศคณะกรรมการกลางดังกล่าว ให้ผู้ดูแลเด็กซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กในปัจจุบัน มีสถานภาพเป็นพนักงานเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กรวมทั้งการสรรหาเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าวโดยมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด แต่ให้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ไปก่อน มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ จึงได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และกรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

1.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และ

1.1.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และ

1.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

1.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณสมบัติ การคัดเลือกและแต่งตั้งตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ มท 0893.4/ว61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท0893.4/ว476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งาน บุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุและงานอื่น ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง การดำเนินงานใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.2 วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผล

1.2.4 จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงประเมินผล การปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2.5 ประสานความร่วมมือกับชุมชน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและ พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.6 เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.7 นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

1.2.8 จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเอง

1.2.9 ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. ครูผู้ดูแลเด็ก

2.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับ
ผู้ดำรงตำแหน่ง

2.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่น
ที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และ

2.1.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็ก
ปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้าง
หรือหน่วยงาน ซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และ

2.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณสมบัติ
การคัดเลือกและแต่งตั้งตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ
ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนปฏิบัติงานทาง
วิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

2.2.1 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้
ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.2 จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย

2.2.3 ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.4 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.2.5 ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.2.6 อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด

2.2.7 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.8 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.2.9 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2.10 จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน

2.2.11 จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล

2.2.12 ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน

2.2.13 พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนา

ผู้เรียน

2.2.14 จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน

2.2.15 จัดระบบธุรการในชั้นเรียน

2.2.16 รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ

2.2.17 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งมีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.1 สนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก

3.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4. พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย

4.1 ชุรการ/การเงิน/พัสดุ

4.2 ผู้ประกอบอาหาร

4.3 ภารโรง

4.4 ยามรักษาความปลอดภัย

4.5 พนักงานจ้างตำแหน่งอื่น ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าจำเป็น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งมีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

ชุรการ/การเงิน/พัสดุ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

ทำหน้าที่ชุรการ การเงิน และพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามระเบียบหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้ประกอบการ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัย ตามหลักโภชนาการ สำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ

ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภารโรง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

ทำความสะอาด รักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน บุคลากร และเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

5.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายการกำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.1.1 กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน

5.1.2 สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งคุณภาพครู

5.1.3 ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมสานสายใยรักเพื่อเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว

5.1.4 ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

5.1.5 ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

5.1.6 กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2 หัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2.1 นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ

5.2.2 สำรวจความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้ง ย้าย/รวม ยุบเลิก และดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.2.3 กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากร สถานที่ตามฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น

5.2.4 ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.2.5 จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการจัดตั้ง และสนับสนุน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.2.6 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นลงนาม

5.2.7 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.2.8 จัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบและลงนาม

5.2.9 กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ และการบริหารจัดการอย่าง ต่อเนื่อง

5.2.10 นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และรายงานผลพร้อมข้อเสนอให้ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้ ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ ปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการ จัด สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของ โรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัย ให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้งสถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้อง ไม่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย ได้แก่ บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษมลภาวะ ทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะ อุบัติภัยต่าง ๆ ตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

1.2 จำนวนชั้นของอาคารตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้น นับจากพื้น หากสูงเกินกว่า 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ตามความเหมาะสม และความสูงของตัวห้อง ไม่ควรมีน้อยกว่า 2.40 เมตร นับจากพื้นถึงเพดาน

1.3 ทางเข้า-ออก และประตูหน้าต่างทางเข้า - ออกจากตัวอาคาร ต้องมีความเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุร้ายแรงใด ๆ ขึ้น โดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้า-ออก 2 ทาง และแต่ละทางนั้น ควรมีความกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร

1.4 ประตู-หน้าต่างประตู-หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาด และจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง และความสูงของหน้าต่าง ควรอยู่ที่ประมาณ 80.00 เซนติเมตร นับจากพื้นให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน นอกจากนี้ บริเวณประตู-หน้าต่าง ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลม และแสงสว่าง

1.5 พื้นที่ใช้สอยพื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย โดยเฉลี่ย ประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน นอกจากนี้พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอาจจัด แยกเป็นห้องเฉพาะ หรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ ดังนี้

1.5.1 บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

1.5.1.1 จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

1.5.1.2 อุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆ มีความสะอาด โดยนำไปปิดฝุ่น ตากแดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.5.1.3 จัดแยกเครื่องนอน หมอน ผ้าห่ม สำหรับเด็กแต่ละคน โดยเขียน หรือปักชื่อไว้ ไม่ใช้ร่วมกัน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค

1.5.1.4 หมั่นตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆ มารบกวนใน บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน

1.5.2 บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ การเล่นสร้างสรรค์หรือการอ่าน

หนังสือ เล่นต่อแ่งไม้ที่ต้องการมุมเรียบ และมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่เลอะหรือเปียกต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

1.5.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีสภาพแข็งแรง และใช้งานได้ดี

1.5.4 บริเวณที่พักเด็กป่วย ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

1.5.5 บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะอาด และความปลอดภัยเป็นหลัก

1.5.6 บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดตัวเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟันในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำจะต้องมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก และพื้นไม่ลื่น

1.5.7 ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก โดยเฉลี่ย 1 แห่งต่อเด็ก 10-12 คน โถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก โดยมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่ายมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นไม่ลื่น หากมีประตู จะต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก และไม่ควรไกลจากห้องพัฒนาเด็กหากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีที่ไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้ว ให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็ก

1.5.8 ห้องเอนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอน คำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.40 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

1.5.9 บริเวณพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูล จะต้องมียพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายใน และภายนอกตัวอาคารโดยมีจำนวนและขนาดเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

1.5.10 บันได ควรมีความกว้างแต่ละช่วง ไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ลูกตั้งของบันได สูงไม่เกิน 17.50 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20.00 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นมีราว และลูกกรงไม่น้อยกว่า 90.00 เซนติเมตร มีราวเตี้ย เหมาะสำหรับเด็กได้เกาะขึ้นบันได และระยะห่างของลูกกรง ต้องไม่เกิน 17.00 เซนติเมตร เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ให้เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเองโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ภายในอาคาร

2.1.1 แสงสว่างควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา เป็นต้น ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก (Lieberman, 1991)

2.1.2 เสียงเสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป (ระหว่าง 60-80 เดซิเบล) อาคารควรจะต้องอยู่ในบริเวณที่มีระดับเสียงเหมาะสม

2.1.3 การถ่ายเทอากาศควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องติดเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม สำหรับบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

2.1.4 สภาพพื้นที่ภายในอาคารต้องไม่ลื่น และไม่ชื้นแฉะ ควรเป็นพื้นไม้หรือปูด้วยวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

2.2 ภายนอกอาคาร

2.2.1 รั้ว ควรมีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า-ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2.2 สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และ การจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้กลายเป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้งต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีพอสสมควรกับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ก็ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่

อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณวัด หรือในสวนสาธารณะ เป็นต้น โดยต้องให้เด็กปฐมวัยมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน (Lieberman, 1991)

2.2.4 ระเบียงต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียงด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานที่ปลอดภัยสำหรับเด็กด้วย

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร

3.1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร

3.1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนด จะต้องมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่มีเสี้ยนไม้ หรือเหลี่ยมคม

3.1.5 จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาล วางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก

3.1.6 ใช้วัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วม และเก็บสารจำพวกเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก

3.1.7 ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8 มีระบบการล็อคประตูในการเข้า-ออกนอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัว และที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิด ที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10 มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคงสำหรับวัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

3.1.11 เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 มีการฝึกอบรมบุคลากร ในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3 มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณีเกิดเหตุการณ์ คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลติดประจำไว้ในที่เปิดเผย

3.2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็กประจำไว้ กรณีอาจต้องพาเด็กไปพบแพทย์

มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

1.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน

สัมพันธ์กัน

1.3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข

1.4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

1.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย

1.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

1.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

1.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

1.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

1.10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

1.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

1.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

2. คุณลักษณะตามวัย เป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ซึ่งคุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็ก มีดังนี้

2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

2.1.1 อายุ 3 ปี ได้แก่ กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้ เดินขึ้นบันไดสลับท้ำได้ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ ใช้กรรไกรมือเดียวได้ เป็นต้น

2.1.2 อายุ 4 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง เดินขึ้น-ลงบันไดสลับท้ำได้ ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ กระฉับกระฉ่าง ไม่ชอบอยู่เฉย เป็นต้น

2.1.3 อายุ 5 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง ขึ้น-ลงบันไดสลับท้ำได้อย่างคล่องแคล่ว เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด ใช้กลิ้งเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือก และ ร่องเท้า ฯลฯ

2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ

2.2.1 อายุ 3 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจ และได้รับคำชม กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยง เป็นต้น

2.2.2 อายุ 4 ปี ได้แก่ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์ เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเอง และผู้อื่น ชอบท้าทายผู้ใหญ่ ต้องการให้มีคนฟัง สนใจ เป็นต้น

2.2.3 อายุ 5 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเอง และผู้อื่นยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง เป็นต้น

2.3 พัฒนาการด้านสังคม

2.3.1 อายุ 3 ปี ได้แก่ รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของชนิดเดียวกัน แต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้ และรู้จักรอคอย เป็นต้น

2.3.2 อายุ 4 ปี ได้แก่ แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง เล่นร่วมกับคนอื่น ได้รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง แบ่งของให้คนอื่น และเก็บของเล่นเข้าที่ได้ เป็นต้น

2.3.3 อายุ 5 ปี ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้ พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ ทำความเคารพ รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

2.4.1 อายุ 3 ปี ได้แก่ สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกัน และต่างกันได้ บอกชื่อของตนเองได้ ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้ สนใจนิทาน และเรื่องราวต่าง ๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองต่าง ๆ และแสดงท่าเลียนแบบได้ รู้จักใช้คำถาม “อะไร” สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ เป็นต้น

2.4.2 อายุ 4 ปี ได้แก่ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ บอกชื่อ และนามสกุลของตนเองได้ พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง สร้างผลงานตามความคิดตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นรู้จักใช้คำถาม “ทำไม” เป็นต้น

2.4.3 อายุ 5 ปี ได้แก่ บอกความแตกต่างของกลิน สี เสียง รส รูปร่าง จัดหมวดหมู่สิ่งของได้ บอกชื่อ-สกุล อายุ ตนเองได้ พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนทนาโต้ตอบ-เล่าเรื่องได้ สร้างผลงานตามความคิดตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม และนับปากเปล่าได้ถึง 20 เป็นต้น

3. การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

3.1 หลักการจัดประสบการณ์

3.1.1 จัดประสบการณ์การเล่น และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและอย่างต่อเนื่อง

3.1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3.1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

3.1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

3.1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

3.2.1 จัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3.2.2 จัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือเด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้นทดลอง และคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3.2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

3.2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

3.2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

3.2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

3.2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่วางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

3.2.9 ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน สนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

3.2.10 จัดทำสารนิทัศน์ ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรอง และใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

4. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบซึ่งเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

4.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

4.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

4.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

4.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม และการเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

4.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้

กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

4.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวันการเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน มีความครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

4.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้ เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม และเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

4.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่น สัมผัส เล่นเกม ต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน และดินเหนียว ฯลฯ

4.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็ก มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่ นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตาม ความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่าง เหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัย รักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตร ประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหารเช้า พักผ่อนนอนหลับ ซักถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือ ทำงานเสร็จ ฯลฯ

4.2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกตจำแนก เปรียบเทียบจัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษา นอกสถานที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อยกลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

4.2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มี ความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่

แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

4.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้ และรูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

5. โภชนาการสำหรับเด็ก

เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กตามพัฒนาการ ควรส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ได้แก่ หมู่ออาหาร อาหาร ประโยชน์

หมู่ที่ 1 เนื้อสัตว์ ได้แก่ เนื้อสัตว์ต่างๆ เช่น หมู วัว เป็ด ไก่ กุ้ง ปลา เครื่องใน เช่น ตับ ปอด หัวใจ ไข่ต่าง ๆ ถั่วเมล็ดแห้งต่าง ๆ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง และอาหารที่ทำจากถั่ว นม และผลิตภัณฑ์จากนมช่วยเสริมสร้างและซ่อมแซมร่างกายส่วนที่สึกหรอ เครื่องในช่วยสร้างและบำรุงโลหิต นมช่วยสร้างกระดูกและฟัน เนื้อสัตว์ประเภทอาหารทะเลช่วยป้องกันโรคคอพอกเด็ก อยู่ในวัยเจริญเติบโตต้องการอาหารหมู่นี้มาก

หมู่ที่ 2 ข้าว แป้ง ได้แก่ ข้าวต่าง ๆ เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว แป้งต่าง ๆ เช่น แป้งข้าวเจ้า แป้งมันสำปะหลัง และอาหารที่ทำจากแป้ง เช่น กวยเตี๋ยว บะหมี่ขนมจีน ขนมปัง หัวเผือก มันต่าง ๆ ให้กำลังงานและความอบอุ่นแก่ร่างกาย ทำให้มีแรงเคลื่อนไหวทำงานได้

หมู่ที่ 3 ผักใบเขียวเหลือง ได้แก่ ผักใบเขียวเหลืองและผักเป็นหัวต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง คะน้า ตำลึง ฟักทอง กะหล่ำปลี มะเขือต่าง ๆ บำรุงสุขภาพทั่วไปให้แข็งแรง บำรุงสุขภาพของผิวหนัง นัยน์ตา เหงือก และฟัน สร้างและบำรุงโลหิต ช่วยให้ร่างกายใช้ประโยชน์จากอาหารอื่นได้เต็มที่ และมีเส้นใยเป็นกากช่วยให้การขับถ่ายสะดวก

หมู่ที่ 4 ผลไม้ต่าง ๆ ได้แก่ ผลไม้สดต่างๆ เช่น มะละกอ กล้วย ส้ม มะม่วง ฝรั่ง สับปะรดช่วยบำรุงสุขภาพ และป้องกันโรคต่าง ๆ ช่วยให้ร่างกายสดชื่น บำรุงสุขภาพของผิวหนัง นัยน์ตา เหงือก และฟัน

หมู่ที่ 5 ไขมันจากสัตว์ และพืช ได้แก่ ไขมันจากสัตว์ เช่น มันหมู มันไก่ ไขมันจากพืช เช่น น้ำมันถั่ว น้ำมันงา กะทิอาหารหมู่นี้ให้พลังงานสูงและให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ทำให้มีกำลังเคลื่อนไหวทำงานได้ เป็นตัวช่วยละลายวิตามินหลายชนิดเพื่อการดูดซึมและนำไปใช้ประโยชน์

หมายเหตุ เด็กปฐมวัยควรได้ดื่มน้ำสะอาดให้เพียงพอทุก 45 นาที เพื่อให้สมองสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

แนวทางการดำเนินงานด้านมาตรฐานการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ ควรดำเนินการตามแนวทางต่างๆ ดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ ชี้นำให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็ก และชักชวนให้ชุมชน มีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ

2. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ต้นแบบเป็นระยะๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯ กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ศิลปะพื้นบ้าน ร่วมจัดกิจกรรมนันทนาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและความผูกพันที่ดีต่อกันระหว่างศูนย์ฯ และชุมชน

3. มีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ ให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ เพื่อที่จะมีผู้เข้ามาช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ได้โดยการ ประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น จัดทำเอกสาร คู่มือแผ่นพับ การออกไปเยี่ยมบ้านเด็ก ฯลฯ

4. มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมี ส่วนร่วมของชุมชน สถาบันต่างๆ ของชุมชน เช่น สถาบันทางศาสนา และสถาบันครอบครัว เป็นต้น

5. จัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งอาจขอรับการอุดหนุนจากงบประมาณต่าง ๆ ของหน่วยงานดังนี้

5.1 การสมทบหรือการอุดหนุนงบประมาณกองทุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2 การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐบาล

5.3 การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรการ ภาครัฐอื่น

5.4 การสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กรการกุศล มูลนิธิหรือมีผู้ทิดให้

6. จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือและ การสนับสนุนจากชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองของเด็กเล็กที่จะเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ

7. จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ ในลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย จากภาคส่วนต่าง ๆ คือ ภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกำกับดูแลการบริหารงานเชิงนโยบายของศูนย์ฯ กาย

มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็ก
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทางปฏิบัติงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ
3. ส่งแผนงานและปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด พิจารณาเห็นชอบ

4. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้

6. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

หมายเหตุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปรับรูปแบบ และกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือได้ตามบริบทของแต่ละท้องถิ่นการส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานผู้จัดการศึกษาปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณและการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
2. ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย
3. ประเมินผลการพัฒนา
4. สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นการศึกษาที่เริ่มตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี เป็นการศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูก่อนการศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม การจัดการศึกษามี 3 ประเภท คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ในหลายมาตราสรุปได้ดังนี้

มาตรา 18 กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรกของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ
2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น
3. ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ และสถานสงเคราะห์

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ให้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ประสานส่งเสริมให้องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น⁵⁰

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนการจัดการศึกษา ในเรื่องของระยะเวลาและการดำเนินการไว้ดังนี้ คือ

มาตรา 16 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยได้ระบุในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 16(9)

มาตรา 16(9) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 118 ตอนพิเศษ 4ง วันที่ 17 มกราคม 2544 ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

กระทรวงมหาดไทย ให้ถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมพัฒนาชุมชนให้กับ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ในปี พ.ศ. 2545

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ให้ถ่ายโอนการจัดการศึกษาระดับก่อนวัยเรียนหรือปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยถ่ายโอนให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทเมื่อผ่านเกณฑ์ประเมินความพร้อม ซึ่งได้มีการถ่ายโอนโครงการที่เกี่ยวข้องเริ่มในปี พ.ศ. 2544 ได้แก่

1. โครงการถ่ายโอนกิจกรรมการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา (วัสดุการศึกษา) ให้กับ เทศบาลเมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล
2. โครงการถ่ายโอนกิจกรรมอาหารเสริม (นม) และโครงการอาหารกลางวัน ให้กับ เทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล

กรมการศาสนา, กระทรวงวัฒนธรรม ให้ถ่ายโอนศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษา ในปี พ.ศ. 2545 พร้อมทั้งถ่ายโอนโครงการกิจกรรมอาหารเสริม (นม) ในปี พ.ศ. 2544 ให้กับเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล

⁵⁰“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545,” ราชกิจจานุเบกษา กฤษฎีกา เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2545): 7.

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ ให้ถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับมัธยมศึกษา) เมื่อผ่านเกณฑ์ประเมินความพร้อมและให้ถ่ายโอนงานการศึกษาพิเศษ ผ่านโครงการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเด็กพัฒนาการศึกษาพิเศษ โครงการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ งานจัดการศึกษาสงเคราะห์ งานดำเนินการศึกษาพิเศษในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยถ่ายโอนเงินอุดหนุนค่าอาหารเสริม ท(นม) ให้ทุกโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ มีนโยบายลดภาระการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยถ่ายโอนการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีการศึกษา 2544 โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. โรงเรียนในสังกัดจะไม่จัดอนุบาล 3 ขวบ

2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนด้านวิชาการและมาตรฐานคุณภาพ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการจัดการอนุบาล 3 ขวบ ซึ่งในการดำเนินงานได้ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย และแจ้งให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการตามนโยบาย โดยให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดขาดแคลนอาคารสถานที่ในการรับอนุบาล 3 ขวบ และประสงค์จะขอใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา ให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่า ด้วยการขอใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา พ.ศ. 2539

2.2 ด้านครูอัตราจ้างหรือครูที่ทำการสอนอนุบาล 3 ขวบ เดิมในระหว่างที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถจ้างครูผู้สอนอื่นมาทดแทนได้ ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือดำเนินการสอนในปีการศึกษา 2544 ไปตามเดิมก่อน

2.3 ด้านวิชาการ ให้สถานศึกษาสนับสนุนด้านวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านการเป็นห้องเรียนต้นแบบและสนับสนุนเอกสารสื่อต่างๆ นอกจากนี้ยังได้เตรียมการถ่ายโอนงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (อนุบาล 3 ขวบ) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น⁵¹

ความสำคัญของการศึกษาระดับปฐมวัย

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและจะเป็นผู้สืบทอดความเป็นชาติในอนาคต ดังนั้น เด็กทุกคนรวมทั้งเด็กด้อยโอกาสในลักษณะต่าง ๆ เช่น เด็กพิการ เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เด็กถูกทารุณกรรม เด็กที่ถูกใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมาย เป็นต้น เด็กควรได้รับการเลี้ยงดูจากบิดา มารดา บุคคลหรือครอบครัวที่ให้ความรักความเข้าใจ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้าน ได้แก่

⁵¹“พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 116, ตอนที่ 114 ก (พฤศจิกายน 2542): 17.

การพัฒนาทางกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ค่านิยม และเจตคติ โดยเฉพาะเด็กวัยแรกเกิดถึง 6 ปี ซึ่งเป็นระยะที่สำคัญที่สุดในการวางรากฐานและเสริมสร้างคุณภาพของคน ซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติ จะต้องเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงวัยก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในวัย 0-6 ปี ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในวัย 0-2 ปี หรือที่เรียกกันว่าวัยทารก ควรได้รับการเลี้ยงดู อบรมกล่อมเกลามาจากครอบครัวอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นช่วงที่เด็กมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทุกด้าน เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาทางสติปัญญา จิตใจ และบุคลิกภาพ ตลอดจนลักษณะนิสัยพื้นฐานต่างๆ การพัฒนาดังกล่าวจะต่อเนื่องมาถึงวัยก่อนเข้าเรียน คือ ช่วง 3-6 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เด็กเริ่มออกจากบ้านไปสู่สถานศึกษา ซึ่งการศึกษาระดับนี้เป็นการศึกษาที่บุคคลได้รับในระยะต้นของชีวิตเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานชีวิตที่ดีให้แก่เด็กให้มีโอกาสได้รับเสริมสร้างพัฒนาในทุกๆ ด้านเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาในระดับต่อไป รวมทั้งเป็นการเตรียมตัวที่จะเป็นผู้ใหญ่ ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต⁵²

เด็กปฐมวัยจะเรียนรู้พฤติกรรม จริยธรรมจากการกำหนดของผู้ใหญ่ ดังนั้น ผู้ใหญ่จึงต้องเป็นผู้ไตร่ตรองพิจารณาสิ่งที่น่าสนใจสอนเด็ก โดยเลือกพฤติกรรม จริยธรรมที่สอดคล้องกับวัยที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้ ทั้งนี้พฤติกรรม จริยธรรมดังกล่าวจะเป็นทั้งจริยธรรมที่นำไปสู่การสร้างประโยชน์สุขทั้งส่วนตัวของเด็กและประโยชน์สุขของสังคม เช่น การพึ่งพาตนเอง การรู้จักหน้าที่ของตน การยอมรับผลการกระทำ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อกำหนดที่ตกลงกัน การตัดสินใจต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ไม่ตัดสินใจเข้าข้างตนเองหรือยึดความเป็นพวกพ้อง ความซื่อสัตย์ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การไม่พูดเท็จ การไม่พูดจาให้ผู้อื่นเสียใจหรือเสียหาย การไม่ทำร้ายผู้อื่นทั้งการกระทำ การคิด การพูด และการกตัญญูรู้คุณ ฯลฯ ทั้งนี้การพิจารณาคัดเลือกจริยธรรมที่เหมาะสมกับเด็กอาจเป็นเรื่องยากเนื่องจากเป็นสิ่งที่เปี่ยมนามธรรม แต่มีแนวปฏิบัติง่าย ๆ ที่นำมาใช้คือ การนำแนวปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา ซึ่งเด็กเองได้พบเห็นและปฏิบัติอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน มากำหนด รวมทั้ง การประพฤติปฏิบัติในสังคมที่แวดล้อมเด็ก⁵³

ฟรอยด์ (Freud) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาได้กล่าวว่า “วัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ คือ ระยะ 5 แรกของอายุ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในตอนต้น ๆ จะมีอิทธิพลต่อชีวิต⁵⁴

⁵² เกียรติวรรณ อมาตยกุล, สอนให้เป็นเด็กอัจฉริยะตามแนวทางนีโอฮิวแมนนิส (กรุงเทพมหานคร: ทีพี. พริน จำกัด, 2547), 67.

⁵³ ทิศนา ขัมมณี, หลักการและรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), 45-46.

⁵⁴ Sigmull Freud, *Early Childhood Education* (New York: Carnegie Corporation of New York, 1996), 66.

เฮอร์ลอค (Hurlock) กล่าวว่าวัยเด็กนับว่าเป็นวัยแห่งวิกฤตกาลในการพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นระยะสร้างพื้นฐานจิตใจวัยผู้ใหญ่ต่อไป บุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่แม้จะมีความแตกต่างไปจากวัยเด็กมากเท่าใดก็ตาม จะเป็นความแตกต่างที่ถือกำเนิดจากรากฐานในวัยเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับที่สปินทอลล์ (Spinthall) กล่าวว่า ในช่วง 5 ปีแรก ของมนุษย์เป็นช่วงวิกฤตของชีวิต เป็นระยะสำคัญที่สุดใน การวางรากฐานของบุคลิกภาพ⁵⁵

ดิวี่ (Dewey) กล่าวว่า การศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ คือ การทำให้ทุกคนมีจิตสำนึกทาง สังคม เด็กจะถูกสถานการณ์ทางสังคมกระตุ้นให้ค่อย ๆ ลดการกระทำและความรู้สึกที่ยึดตนเองเป็น ศูนย์กลางและเพิ่มการกระทำและความรู้สึกเพื่อสังคมที่เขาอยู่ การศึกษานี้จึงเป็นกระบวนการทาง สังคมที่ปลูกเร้าความรู้สึกนึกคิด โรงเรียนจึงเป็นชีวิตในชุมชนที่เด็กได้มีโอกาสแบ่งปันเสียสละ⁵⁶

เยาวยา เดชะคุปต์ กล่าวถึง การศึกษาระดับอนุบาลมีจุดประสงค์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ พัฒนาการที่มนุษย์มีพัฒนาการตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต พัฒนาการด้านทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกัน ทุกด้าน การจัดการด้านการศึกษาก็มีรายละเอียดแห่งการพัฒนา ดังนี้

1. ด้านร่างกาย

1.1 มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ เด็กไทยจะต้องได้รับการเลี้ยงดูจากแม่ให้ได้บริโภค อาหารที่ถูกส่วนตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงตอนปลายของปฐมวัย เพื่อให้มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ และมี การพัฒนาการด้านร่างกายตามวัยเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี

1.2 มีสุขภาพพลานามัยดี เด็กไทยจะต้องได้รับการดูแล รักษา และป้องกันโรคร้าย ไข้เจ็บต่าง ๆ ในวัยเด็ก โดยได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ครบตามเกณฑ์และได้รับอาหารเสริม ที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตทางร่างกาย โดยเฉพาะนมและอาหารที่เป็นผลิตภัณฑ์นม

1.3 รูปร่างสมส่วน เด็กไทยจะต้องมีรูปร่างสมส่วนตามวัยและเกณฑ์ มาตรฐานสากล ไม่อ้วนเกินไปไม่ผอมเกินไป และไม่กระแกรน จะต้องมีการออกกำลังกายและทรวดทรงดีและ เหมาะสม โดยได้รับการฝึกฝนอบรมให้รู้จักบริโภคอาหารที่ถูกส่วน และพอดีกับความต้องการของ ร่างกาย

⁵⁵ David E. Hurlock, *Learning for Child* (New York: Ballantine Book, 2004), 12.

⁵⁶ John Dewey, *Child Centered* (London: Wadsworth Publishing Company, 2003), 11.

1.4 มีร่างกายสะอาด เด็กไทยจะต้องมีร่างกายสะอาด โดยได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีสุขนิสัยในการรักษาความสะอาดทั่วทั้งร่างกาย ตั้งแต่ศีรษะลงไปถึงแขนขา มือและเท้า และมีวิธีรักษาป้องกันร่างกายของตนเองให้สะอาดอยู่เสมอ

1.5 มีการแต่งกายสะอาด เด็กไทยจะต้องรู้จักแต่งตัวดี สะอาดเรียบร้อยและได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักดูแล และรักษาเครื่องแต่งกายของตนเองให้สะอาดเรียบร้อยเสมอ

1.6 มีความคล่องแคล่วว่องไว เด็กไทยจะต้องเป็นคนคล่องแคล่วว่องไวไม่เฉื่อยชา ทั้งนี้ต้องมีพื้นฐานมาจากการมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์มีสุขภาพพลานามัยดี และได้รับการฝึกอบรมทางด้านการเคลื่อนไหวทางร่างกายและกล้ามเนื้อทุกส่วน

2. ด้านสติปัญญา

2.1 มีสติปัญญาดี เด็กไทยจะต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีการพัฒนาทางด้านสมอง ตั้งแต่ปีแรกของชีวิตจากพ่อแม่และผู้เลี้ยงดูอื่นๆ เพื่อเป็นพื้นฐานของการมีสติปัญญาดี โดยเฉพาะทางด้านการคิดเกี่ยวกับตัวเลขที่เป็นการฝึกสมอง และด้านภาษาที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารและคำศัพท์ เพื่อเป็นพื้นฐานภาษาในการเสาะแสวงหาความรู้จากการอ่านในวัยต่อไป เพราะสมองมนุษย์จะพัฒนาได้มากที่สุดในช่วงห้าปีแรกของชีวิต

2.2 มีความเก่งหลายด้าน ความเก่งของมนุษย์ที่ยอมรับกันมีอย่างน้อยด้าน ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านศิลปะดนตรี ด้านศิลปะการแสดงและพลศึกษาด้านการเป็นผู้นำและด้านสังคม

2.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เด็กไทยจะต้องได้รับการส่งเสริมและฝึกอบรม โดยการเลี้ยงดูให้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ฝึกให้รู้จักคิดในหลายรูปแบบและหลายวิธี คิดก้าวไกลเป็นนักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์คิดค้นในเรื่องต่างๆ เมื่อเป็นผู้ใหญ่

2.4 มีเหตุผล เด็กไทยต้องได้รับการเลี้ยงดูและฝึกอบรมให้เป็นคนมีเหตุผลและมีความคิดเป็นวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ยังเด็กในวัยปฐมวัยซึ่งจะเป็นพื้นฐานของคุณลักษณะอื่น ๆ เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ในสังคมประชาธิปไตย

3. ด้านอารมณ์

3.1 มีความมั่นคงทางอารมณ์ เด็กไทยจะต้องเป็นผู้มีอารมณ์มั่นคงไม่เป็นคนอารมณ์ฉุนเฉียว ก้าวร้าว โกรธแค้น และอาฆาตผู้อื่น คุณลักษณะนี้จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่และผู้ปกครองหรือผู้เลี้ยงดูด้วยความรักและความอบอุ่น และความมีเมตตากรุณาตั้งแต่เป็นเด็กปฐมวัย

3.2 ร่าเริงและยิ้มแย้มแจ่มใส เด็กไทยจะต้องเป็นคนสดชื่น ร่าเริง และมีหน้าตา ยิ้มแย้มแจ่มใส ทั้งนี้จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้มีคุณลักษณะในข้ออื่นๆ ที่กล่าวไปแล้วในด้านอื่น

โดยเฉพาะด้านร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ และมีสุขภาพพลานามัยดีและไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ จึงจะเป็นคนร่าเริงและยิ้มแย้มแจ่มใสได้

3.3 กระตือรือร้นและใฝ่รู้ เด็กไทยจะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นคนอยากรู้อยากเห็น และมีความกระตือรือร้นในการเสาะแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งคุณลักษณะข้อนี้จะต้องได้รับการปลูกฝังและอบรมมาตั้งแต่เมื่อเริ่มพูดได้ และรู้คำศัพท์มากพอที่จะสื่อความหมายและซักถามได้

3.4 มีความขยันหมั่นเพียร เด็กไทยจะต้องได้รับการฝึกอบรมไม่ให้เป็นคนที่เกียจคร้านและนอนตื่นสาย ต้องฝึกอบรมให้เป็นคนขยันหมั่นเพียรในหน้าที่ของตนเองในชีวิตประจำวันตั้งแต่ปฐมวัย ซึ่งจะนี้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณลักษณะนี้เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่

3.5 มีความอดทน เด็กไทยจะต้องได้รับการฝึกอบรมสั่งสอนให้เป็นคนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน และทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย จะต้องได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักความเป็นระเบียบเรียบร้อยตั้งแต่เด็กจากผู้ใหญ่โดยเฉพาะจากแม่

4. ด้านสังคม

4.1 มีมารยาทดี เด็กไทยจะต้องได้รับการฝึกอบรมและสั่งสอนให้เป็นผู้มีมารยาทดี รู้จักปฏิบัติตนและแสดงพฤติกรรมได้เหมาะสม เมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่นตามประเพณีและวัฒนธรรมของไทย

4.2 มีสัมมาคารวะ เด็กไทยจะต้องได้รับการฝึกอบรมและสั่งสอนให้รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักเคารพผู้ใหญ่หรือผู้มีอาวุโสกว่าตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย

4.3 มีจิตใจโอบอ้อมอารี เด็กไทยจะต้องได้รับการฝึกอบรมและสั่งสอนให้รู้จักแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น ซึ่งคุณลักษณะนี้จะต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เด็กในปฐมวัย

4.4 มีจิตเมตตา เด็กไทยจะต้องได้รับการฝึกอบรมและสั่งสอนให้มีจิตใจเมตตาสงสารต่อสัตว์และเพื่อนมนุษย์ผู้ตกทุกข์ได้ยาก ให้รู้จักรักและเอ็นดูสัตว์เลี้ยงในบ้านและสัตว์ที่อยู่ตามธรรมชาติในสภาพแวดล้อม ซึ่งคุณลักษณะนี้จะต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เป็นเด็กปฐมวัย จึงจะมีคุณลักษณะนี้เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่

4.5 มีอารมณ์ขันตามวัย เด็กไทยจะต้องได้รับการฝึกอบรมและมีโอกาสฝึกการมีอารมณ์ขันตามวัย และมีโอกาสผ่อนคลายอารมณ์จากการเล่น การมีกิจกรรมการเล่นกับผู้อื่นในรุ่นราวคราวเดียวกันหรือต่างวัยกัน เพื่อจะกลายเป็นคนมีอารมณ์ขัน เยือกเย็นและไม่เคร่งเครียดจนเกินไป

4.6 มีวินัยตนเอง เด็กไทยจะต้องได้รับการฝึกอบรมและสั่งสอนให้รู้จักเคารพในกฎกติกา ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ เริ่มตั้งแต่กฎระเบียบของบ้าน เช่น การรับประทานอาหาร การเข้านอนและการตื่นนอน การทำกิจกรรมเกี่ยวกับหน้าที่ในชีวิตประจำวันและสันทนิสัยต่าง ๆ ซึ่ง

คุณลักษณะนี้จะต้องเริ่มต้นจากบ้านและได้รับการปลูกฝัง และเห็นตัวอย่างที่ดีจากพ่อแม่และสมาชิกอื่นในบ้าน และผู้ใหญ่อื่นที่เด็กเกี่ยวข้อง

4.7 รู้จักหน้าที่และสิทธิ เด็กไทยจะต้องได้รับการฝึกอบรมและสั่งสอนให้รู้จักหน้าที่ของเด็กตามวัย และมีการพัฒนาหน้าที่ขึ้นเรื่อย ๆ และรู้จักสิทธิที่ตามมาของหน้าที่นั้น ๆ ตั้งแต่ยังเป็นเด็กปฐมวัย เช่น หน้าที่ในการดูแลร่างกายและเครื่องใช้ของตนเอง หน้าที่ในการช่วยเหลือและรับใช้พ่อแม่ในงานบ้าน และหน้าที่อื่น ๆ ต่อกฎระเบียบและข้อบังคับอื่น ๆ ของบ้านและสังคม

4.8 มีความเป็นไทย เด็กไทยจะต้องได้รับการอบรมและสั่งสอนให้มีความเป็นไทย รู้จักปฏิบัติให้เหมาะสมกับความเป็นไทยตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของไทย และมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีคุณลักษณะนี้จะต้องได้รับการปลูกฝังและเห็นตัวอย่างที่ดีงามจากพ่อแม่และสมาชิกอื่นในบ้านตั้งแต่เป็นเด็กปฐมวัย⁵⁷

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดี มีคุณภาพ ครูและบุคลากรของศูนย์ฯ ทุกคนมีคุณภาพ หลักสูตรได้มาตรฐาน และมีคุณภาพ การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ สุขนิสัย ส่งเสริมความรู้และพัฒนาการเด็กอย่างมีคุณภาพ การบริหารจัดการโดยกรรมการบริหารศูนย์ที่เข้มแข็ง และมีคุณภาพ โดยมีการบริหารจัดการ ดังนี้

1. มีระบบบริหารจัดการที่ดี
2. มีระบบข้อมูลทันสมัยครบและครอบคลุม
3. มีการทำงานแบบมีส่วนร่วมสูง
4. มีการบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
5. มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดจากทุกภาคส่วน
6. มีเครือข่ายเชื่อมโยงหลากหลาย
7. มีหน่วยงานภาครัฐ/ที่เอกชน องค์กรสถาบันเป็นที่ปรึกษา
8. มีทีมงานที่เข้มแข็ง
9. มีครู ผู้บริหารที่มีจิตสำนึกจิตอาสาสูง
10. มีการนิเทศกำกับติดตามประเมินผลที่ดีอย่างต่อเนื่อง
11. มีระบบจูงใจที่ดี
12. มีการนำระบบประกันคุณภาพมาใช้

กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและ

⁵⁷ ยาวพา เดชะคุปต์, การจัดการด้านการศึกษาในระดับอนุบาล (กรุงเทพมหานคร: สหภาพสื่อและการพิมพ์, 2546), 14.

ความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

- 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขอนามัยที่ดี
- 2) กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้งานได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน
- 3) มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- 4) มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
- 5) ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
- 6) ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 7) รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
- 8) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 9) ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 10) มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 11) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และ
- 12) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้⁵⁸

แนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพนั้น ควรพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมสุขภาพและมีพัฒนาการอย่างเหมาะสม ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการเจริญเติบโต สุขภาพช่องปากและการจดอาหาร ด้านพัฒนาการเรียนรู้ตามช่วงวัย ด้านจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้วางแนวทางการบริหารงานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ แนวทางการดำเนินงานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ จึงจัดขอบข่ายการบริหารตามแนวทางส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลเป็น 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป⁵⁹

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้วางแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อม กำหนดให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ และการเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสถานศึกษา จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบเช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

⁵⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546* (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2546), 1-5.

⁵⁹ กรมอนามัย, *คู่มือผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายุ่* (กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2546), 8.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกัน โดยจะต้องนำทรัพยากรทางการศึกษามาดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการเรียนรู้อันของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามหลักการจัดหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน⁶⁰

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กของต่างประเทศ

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กของประเทศสหรัฐอเมริกา

ผู้วิจัยได้ทำการสืบค้นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กของประเทศสหรัฐอเมริกา โดย The Pew Charitable Trusts ได้นำเสนอการบริหารจัดการสืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2557 จาก <http://www.pewTrusts.org> สรุปได้ดังนี้

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กหรือ Child care ในประเทศสหรัฐอเมริกา

The Pew Charitable Trusts เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนองค์ความรู้ในการแก้ปัญหาจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและกำหนดนโยบายสาธารณะ ได้กล่าวถึงศูนย์เด็กเล็กในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งสถานที่ดูแลเด็กและการบริหารจัดการเป็น 4 ประเภท ประกอบไปด้วย

1. ศูนย์เด็กเล็ก (Child Care Centers)
2. การดูแลเด็กอยู่ภายในบ้าน (Family Child Care)
3. การให้การดูแลในบ้านของเด็กเอง (In-home Caregivers)
4. การดูแลโดยการใช้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและเพื่อนบ้าน (Care Provided by Relatives, Friends and Neighbors)

ในการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยนั้นจะต้องคำนึงถึงศักยภาพทางอารมณ์และสังคมของเด็กแรกเกิดและเด็กเล็ก 3 ขั้นตอน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การส่งเสริมเด็กในเรื่องทั่วไป (Universal Promotion)

ขั้นที่ 2 การป้องกันและการควบคุมอารมณ์ของเด็ก (Secondary Prevention)

ขั้นที่ 3 การจัดการกับปัญหาที่เข้ามาแทรกแซงการเรียนการสอน (Tertiary Intervention)

การเตรียมเด็กปฐมวัยก่อนที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเด็กเล็ก

ผู้บริหารเชื่อมั่นว่าการมีโปรแกรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงจะทำให้การเรียนรู้ของเด็กช่วงต้นมีพัฒนาการด้านการศึกษาที่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกา (The U.S. Department of Education) กรมอนามัยสหรัฐอเมริกา (The U.S. Department of

⁶⁰ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, แนวการดำเนินงานศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ (กรุงเทพมหานคร: องค์การรับ-ส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2548), 5.

Health) และศูนย์บริการมนุษย์ (Human Services) จะทำงานร่วมกันเพื่อให้มั่นใจว่าเด็กจะมีรากฐานที่แข็งแกร่งทั้งในด้านการศึกษาและทางสังคมอารมณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมแก่เด็ก นำพวกเขาไปสู่โรงเรียนอนุบาลพร้อมกับการประสบความสำเร็จ

2. โปรแกรมการศึกษาเด็กเล็ก

โปรแกรมการศึกษาเด็กเล็กจัดตั้งขึ้น เพื่อสนับสนุนความพร้อมของโรงเรียนแก่เด็กก่อนวัยเรียน เพื่อจัดกิจกรรมเตรียมครู กิจกรรมการอ่าน เพื่อสนับสนุนความเข้าใจของเด็ก ๆ ในตัวอักษร เสียงตัวอักษร การผสมเสียงและคำพูด ให้บริการการศึกษาแก่ครอบครัวรายได้น้อยตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี โปรแกรมนี้ช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของเด็กและพ่อแม่เด็ก โดยบูรณาการการศึกษาปฐมวัยกับการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาการอบรมเลี้ยงดูและจัดกิจกรรมการรู้หนังสือโต้ตอบระหว่างผู้ปกครองและเด็ก ๆ เพื่อเป็น “ครอบครัวการรู้หนังสือ” รวมถึงรัฐให้เงินอุดหนุนการศึกษาพิเศษและบริการที่เกี่ยวข้องกัน เด็กที่มีอายุ 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 6 ของเงินอุดหนุนทั้งหมด

3. หลักสูตรการศึกษาเด็กเล็ก

การจัดหลักสูตรการศึกษาเด็กเล็กเป็นโครงการที่ช่วยให้นักการศึกษาเด็กเล็กเป็นข้อมูลต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมที่จะเข้าสู่โรงเรียนอนุบาล เช่น หนังสือแนะนำเกี่ยวกับวิธีที่ดีสำหรับเด็กที่จะเรียนรู้ และพัฒนาเกี่ยวกับสุขภาพและการเตรียมการเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม ทางกายภาพ อารมณ์ ทักษะด้านการใช้ภาษาและความรู้ทั่วไป ซึ่งจะทำให้พ่อแม่สามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ สนับสนุนให้เด็กพัฒนาทักษะที่จำเป็นที่จะใช้ในชีวิตประจำวันและในโรงเรียนซึ่งเน้นเรื่องการเรียนรู้

4. แหล่งข้อมูลสำหรับครูและผู้บริหาร

เป็นรายละเอียดของโปรแกรมต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความพร้อมของครูและโรงเรียนให้จัดการศึกษาเด็กเล็กอย่างมืออาชีพ และเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเด็กเล็กเพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาเมื่อเด็กเล็กจะไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

5. การวิจัยและการประเมินผล

ศูนย์วิจัยแห่งชาติได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยในการเผยแพร่กิจกรรมและนโยบายในวัยเด็กตอนต้นแก่ผู้ประกอบการและชุมชน รวมถึงมีการฝึกอบรมครูที่ศึกษาวิชาเอกปฐมวัย หลักสูตรปฐมวัย การพัฒนาภาษาและการประเมินผลครู ด้านภาษาและความรู้ และ

การประเมินแห่งชาติ จะประเมินผลความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาของเด็กและผลลัพธ์การเรียนรู้หนังสือ การเรียนการสอนและการปฏิบัติ⁶¹

สรุปกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กของประเทศสหรัฐอเมริกาคำนึงถึง ศักยภาพทางอารมณ์และสังคมของเด็ก รวมถึงมีการเตรียมเด็กปฐมวัยก่อนที่จะเข้าเรียนในโรงเรียน ด้านต่าง ๆ คือ ผู้เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจถึงแนวคิดเกี่ยวกับเด็ก โปรแกรมการศึกษา หลักสูตร การศึกษาข้อมูลต่าง ๆ สำหรับผู้ปกครองที่ต้องทราบ แหล่งข้อมูลสำหรับครูและผู้บริหาร รวมถึง มีการวิจัยและการประเมินผล

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กของประเทศออสเตรเลีย

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากนักวิชาการหลายท่าน และนลินี ทวีสิน กล่าวถึงการบริหารจัดการ ศูนย์เด็กเล็กในประเทศออสเตรเลีย สรุปได้ดังนี้

ปัจจุบันการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กในประเทศออสเตรเลีย มีลักษณะที่ค่อนข้างเปิด กว้างและไม่ได้เป็นแบบบังคับ โดยในช่วงแรกพ่อแม่ผู้ปกครองมักนิยมนำเด็กไปดูแลในสถานรับเลี้ยง เด็กตอนกลางวัน (Day Care) หรือไม่ก็อยู่ในการดูแลของตนเองโดยตรง หลังจากนั้นจึงจะนำไปเข้า เรียนในโรงเรียนพื้นฐานตามปกติ ซึ่งจากสถิติในช่วงที่ผ่านมา พบว่า มีเด็กอายุ 4 ขวบเกินครึ่งหนึ่งใน ประเทศออสเตรเลียที่เข้าเรียนในโรงเรียนเด็กก่อนวัยเรียน ในจำนวนนี้เป็นเด็กเล็กชนพื้นเมืองไม่ถึง ร้อยละ 7 ทำให้รัฐบาลออสเตรเลียต้องออกมาประกาศนโยบายเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการศูนย์ เด็กเล็กให้กับเด็กชนพื้นเมืองเหล่านี้ โดยมีเป้าหมายหลักระยะยาว คือ การทำให้เด็กเล็กชนพื้นเมือง 4 ขวบ ในชุมชนห่างไกลทั้งหมดเข้าถึงการศึกษาระดับเด็กเล็กภายในระยะเวลา 5 ปี และ ลดช่องว่างทางการอ่านออกเขียนได้ และคณิตศาสตร์ของเด็กพื้นเมืองเหล่านี้ลงครึ่งหนึ่ง ภายใน 10 ปี

การบริหารจัดการการศึกษาเด็กเล็กในทุกเขตการปกครองจะมีสภาท้องถิ่น ชุมชน และ องค์กรเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ ยกเว้นเขตปกครองตอนเหนือ (Northern Territory) และควีนส์แลนด์ (Queensland) เท่านั้นที่มีการดำเนินการ โดยรัฐบาลของเขตการปกครอง อีกทั้งการบริหารจัดการ ศูนย์เด็กเล็กในภาพรวมทั้งหมดจะถูกแยกออกมาจากโรงเรียนระดับประถมศึกษา ยกเว้นบางเขต การปกครอง ได้แก่ ออสเตรเลียตะวันตก (Western Australia) และ ควีนส์แลนด์ที่การบริหารจัดการ ศูนย์เด็กเล็ก เช่นเดียวกับการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กในระดับประถมศึกษา

⁶¹The Pew Charitable Trusts, **Early Childhood Education**, accessed December 18, 2014, available from <http://www.2.ed.gov/parents/earlychild/ready/resources.html>.

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กในประเทศออสเตรเลียถูกกำหนดให้มีเด็กอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 3-5 ปี โดยรัฐบาลในแต่ละเขตการปกครองมีอิสระในการบริหารจัดการตนเอง ประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กที่มีคุณภาพเพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการให้เขตการปกครองต่าง ๆ มีส่วนในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวแบบที่น่าสนใจ

เป้าหมายของโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับเด็กเล็กนี้ เพื่อให้เด็กเล็กทุกคนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจ และส่งผลต่อความสำเร็จในระยะยาว โครงสร้างหลักสูตรนี้เป็นเครื่องมือสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพดูแลเด็กตั้งแต่เด็กแรกเกิดถึงห้าปี ซึ่งจะนำเอาโครงสร้างนี้มาใช้ โดยอาศัยความร่วมมือจากครอบครัวซึ่งครอบครัวเปรียบเสมือนครูคนแรกที่มีอิทธิพลมากที่สุดสำหรับเด็ก และนำไปสู่การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อแนวความคิด ความสนใจ จุดเด่น และความถนัดของเด็ก พร้อมกับความรู้ความเข้าใจที่ว่าเด็กได้เรียนรู้จากการเล่น และโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของประเทศออสเตรเลียนี้ให้คำจำกัดความของวัยเด็กในระยะแรกกว่าเป็นช่วงเวลาแห่งการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การเป็นตัวของตัวเองและการพัฒนาการเรียนรู้ระดับ Preschool

เปิดรับเด็กที่มีอายุ 3-5 ขวบ ซึ่งบางครั้งถูกจัดอยู่ในระดับชั้นอนุบาล การเรียนการสอนจัดอยู่ใน 2 รูปแบบด้วยกัน คือ แบบเรียนครึ่งวันและแบบเรียนเต็มวัน กรณีที่เรียนเต็มวัน ครึ่งเช้าจะเรียนตามหลักสูตรที่วางไว้ อีกครึ่งบ่ายจะปล่อยให้เด็กทำกิจกรรมตามอัธยาศัย

ระดับเตรียมประถมศึกษา (Preparatory) จัดให้สำหรับเด็กที่มีอายุ 4 ขวบ ซึ่งการเรียนการสอนในระดับนี้จะเน้นการพัฒนาเด็กในทุกด้าน และจัดหลักสูตรให้มีความเชื่อมต่อกับหลักสูตรในระดับประถมศึกษา (Primary) โดยจะเน้นไปที่ทักษะการอ่านออกเขียนได้ ทักษะทางคณิตศาสตร์ ทักษะด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย (Physical Skills) ทักษะทางบุคลิกภาพและสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป สำหรับรูปแบบการจัดการศึกษาในระดับนี้จะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละเขตการปกครอง

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กของประเทศญี่ปุ่น

ผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูลการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กประเทศญี่ปุ่น สรุปได้ดังนี้

ประเทศญี่ปุ่น การให้การศึกษาและการดูแลเด็กก่อนและเด็กเล็กนั้นจะแบ่งเป็นโรงเรียนอนุบาลและสถานรับเลี้ยงเด็ก ในโรงเรียนอนุบาลจะรับดูแลและให้การศึกษาแก่เด็กอายุ 3 ขวบขึ้นไป จนกระทั่งมีอายุถึงเกณฑ์ที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ส่วนสถานรับเลี้ยงเด็กนั้นจะรับเฉพาะเด็กก่อน เกือบทั้งหมดของโรงเรียนอนุบาลและสถานรับเลี้ยงเด็กล้วนถูกกำหนดกรอบการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวง

สาธารณสุขแรงงานและสวัสดิการ การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย ขึ้นอยู่กับแต่ละโรงเรียนอนุบาล หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก ว่าได้กำหนดแนวทางและรูปแบบการสอนอย่างไร โดยมีการบริหารจัดการศูนย์ เด็กเล็ก ดังนี้

1. รูปแบบของการดูแลเด็กเล็กและการศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานของการมีปฏิสัมพันธ์กัน ภายในกลุ่มวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การปฏิบัติขั้นพื้นฐานในชีวิตประจำวัน และการศึกษาลักษณะนิสัย กิจกรรมที่ให้เด็กได้เรียนรู้คือ มีอุปกรณ์ที่เป็นรูหรือช่องเล็ก ๆ เพื่อที่จะให้เด็ก ใส่สิ่งของเข้าไปวางในรูหรือช่องนั้น ๆ ในกิจกรรมนี้ครูเพียงแค่ออยดู ปล่อยให้เด็กได้ทำกิจกรรมอย่าง อิสระในช่วงเวลาที่เด็กเล่น จะเป็นเวลาได้สร้างความสัมพันธ์กับเด็กคนอื่น ๆ วัสดุที่ครูจัดให้เด็กเล่น จะต้องเป็นพลาสติก ครูต้องมีความเมตตา รักใคร่เด็ก ไม่ทำตัวเป็นเผด็จการ มีความใจเย็น และสร้างความอบอุ่นให้แก่เด็ก

2. รูปแบบของการดูแลเด็กเล็กและการศึกษาที่นำไปสู่ความสามารถของเด็กที่จะนำไป ปฏิบัติหน้าที่หลักสูตรขั้นพื้นฐานจะเน้นไปที่การเรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกลุ่ม เด็กเรียนรู้ทักษะ เช่น การอ่านตัวอักษรเขียน อีระงะนะ อักขระนี้ตระหนักถึงแนวคิดของจำนวนปริมาณและรูปทรง เรขาคณิตเป็นการฝึกอบรมหน่วยความจำของเด็ก จะมีการกำหนดตารางการเรียนดนตรีและวาดภาพ โดยไม่มีการเลือกเรียนอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการมีกฎที่เคร่งครัดนี้เป็นการฝึกวินัยให้แก่เด็กตั้งแต่ ยังเรียนในระดับอนุบาล

3. รูปแบบของการดูแลเด็กเล็กและการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ส่วนใหญ่ใน การเรียนการสอนจะให้เด็กได้มีเวลาเล่นอย่างอิสระ ในขณะที่เดียวกันก็มีการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมด้วย การสอนโดยตรงจากครูจะมีน้อยมาก วัสดุอุปกรณ์ที่ให้เด็กเล่นต้องประกอบไปด้วย บล็อกรูปทรง ต่าง ๆ และงานศิลปะที่ทำจากพลาสติก ของเหล่านี้ต้องมีให้เด็กเล่นได้อย่างอิสระ เมื่อไหร่ก็ตามที่เด็ก ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ครูให้ความอบอุ่น ใจดีและมีวิธีการเข้าหาเด็กแต่ละคนก็จะเกิดคุณลักษณะ ในเชิงบวก และจะเกิดรูปแบบการสอนเด็กปฐมวัยขึ้นในอีกหลายรูปแบบ

รูปแบบที่กล่าวมานี้เป็นการศึกษาการเรียนการสอนเด็กเล็กที่มาจากนักวิชาการ ชาวอเมริกันใช้กัน เรียกว่า American method of DAP (Developmentally Appropriate Practice) การพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์ ในการใช้ความรู้ทางวิชาการในหลักสูตรที่มีการยอมรับและ เลือกรับความรู้ใหม่ ๆ และพยายามที่จะปรับใช้ให้เข้ากับชีวิตประจำวันของชาวญี่ปุ่นและใช้จนกระทั่ง ทุกวันนี้

โรงเรียนอนุบาลที่เป็นของรัฐบาลจะถูกควบคุมดูแลโดยคณะกรรมการการศึกษาของ รัฐบาล พร้อมด้วยการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญที่เชี่ยวชาญในเรื่องการศึกษาเด็กเล็ก ส่วนโรงเรียน อนุบาลเอกชนจะดูแลโดยโรงเรียนเอกชนของรัฐบาล โรงเรียนอนุบาลที่เป็นของเอกชนจะมีอิสระใน การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของตนเองมากกว่าของรัฐบาล

การฝึกอบรมครู

1. หลักการพัฒนาครูในการศึกษาเด็กเล็ก ครูผู้สอนเด็กจะต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐบาลอย่างถูกต้อง จะต้องจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและเรียนในโรงเรียนฝึกอบรมอาชีวศึกษาหรือมหาวิทยาลัย และต้องได้รับประกาศนียบัตร Class II ครูทุกคนจะต้องสำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัยซึ่งต้องเรียนเป็นเวลา 4 ปี พร้อมกับมีใบรับรองเฉพาะสาขาวิชา หลักสูตรและวิชาสำหรับการพัฒนาครูมีการปกครองโดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฝึกอบรมครูตามที่กำหนดโดยรัฐบาลแห่งชาติ ครูเหล่านี้จะต้องผ่านการสอบระดับชาติหลักการและจำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนส่วนใหญ่คล้ายกับครูโรงเรียนประถมศึกษา

2. กลวิธีการฝึกอบรมครู ในโรงเรียนอนุบาลทั้งภาครัฐและเอกชน ครูจะต้องเริ่มต้นด้วยการฝึกอบรมก่อนหนึ่งปีในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ครูที่มีประสบการณ์สิบปีจะจัดให้อยู่ในโปรแกรมการอบรมพิเศษ ส่วนครูคนอื่น ๆ จะจัดฝึกอบรมในช่วงทำงานปกติหรือช่วงวันหยุดก็แล้วแต่ว่าจะมีความเห็นชอบอย่างไรในที่ประชุม ครูมีส่วนร่วมในการจัดอบรมหรือจัดประชุมร่วมกับคนอื่น ๆ สลับกันไป ดังนั้น จึงเป็นการเปิดกว้างที่จะร่วมกันดูแลให้การศึกษาเด็กปฐมวัย

3. วิธีการจัดโรงเรียนอนุบาลเสมือนเป็นบ้าน เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนแก่เด็ก โรงเรียนอนุบาลและสถานรับเลี้ยงเด็กหลายแห่งได้ทำการปรับปรุงและพัฒนาวางแผนการเรียนของเด็กให้เป็นเสมือนว่าเรียนอยู่ที่บ้าน การจัดการเรียนการสอนต้องมีการจัดประชุมทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน

การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กของประเทศสิงคโปร์

ผู้วิจัยได้สืบค้นการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กของประเทศสิงคโปร์ จากเว็บไซต์กระทรวงศึกษาธิการประเทศสิงคโปร์ เป็นหน่วยงานรับรองระบบงานของโรงเรียนเด็กเล็กของสิงคโปร์ ([http://www.moe.gov.sg/education/preschool/good-practice-award/\(Singapore-Pre-school-Accreditation-Framework-SPARK\)](http://www.moe.gov.sg/education/preschool/good-practice-award/(Singapore-Pre-school-Accreditation-Framework-SPARK))) สรุปได้ดังนี้

การเตรียมความพร้อมและคุณสมบัติของครูเด็กเล็ก (Pre-school Teacher Training and Qualifications) การที่โรงเรียนอนุบาลจะมีคุณภาพได้นั้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมของครูเพื่อทำให้ระดับคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลในประเทศสิงคโปร์สูงขึ้น ครูใหญ่รวมถึงครูในโรงเรียนทุกคนจะต้องมีคุณสมบัติ (มกราคม ปี ค.ศ. 2008) ดังต่อไปนี้

1. ครูทุกคนมีประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเกี่ยวกับการสอนเด็กเล็ก (Diploma in Pre-school Education-Teaching) (DPE-T)
2. ผู้บริหารมีประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในการศึกษาเด็กเล็กของผู้บริหาร (Diploma in Pre-school Education- Leadership) (DPE-L)

3. ครูใหญ่และครูในโรงเรียนทุกคนมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเด็กเล็กไม่ต่ำกว่า 2 ปี (มกราคม ปี ค.ศ.2008)

4. ครูทุกคนของโรงเรียนอนุบาลต้องได้รับการฝึกอบรมไม่ต่ำกว่าระดับ CPT-Certificate in Pre-school Teaching

5. 1 ใน 4 ของครูทั้งหมดในโรงเรียน ต้องได้รับการฝึกอบรมระดับ DPE-T-Diploma in Pre-school Teaching

การเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครอง

ก่อนที่จะเลือกโรงเรียน ผู้ปกครองจะคิดเสมอว่าโรงเรียนแบบไหนที่เหมาะสมสำหรับเด็ก สิ่งสำคัญที่ผู้ปกครองจะต้องคำนึงถึง คือ สภาพแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียน หลักสูตรการสอนของโรงเรียนรวมถึงครูผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียนด้วย สิ่งที่ผู้ปกครองควรคำนึงในการเลือกโรงเรียนมีดังต่อไปนี้

1. สถานที่ตั้งของโรงเรียน สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีบริการที่ดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งกับตัวเด็กและผู้ปกครอง

2. สถานะทางกฎหมายของโรงเรียนอนุบาล ผู้ปกครองจะดูว่าโรงเรียนอนุบาลที่พาบุตรหลานไปลงทะเบียนนั้น ได้อยู่ในความดูแลของกระทรวงศึกษาธิการหรือไม่ ถ้าไม่ผู้ปกครองจะเกิดความลังเลใจที่จะเลือก แต่ถ้าโรงเรียนนั้นขึ้นทะเบียนอยู่ในความดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ปกครองก็จะไม่ลังเลใจเลยที่จะเลือกโรงเรียนนั้นให้เด็ก เพราะชาวสิงคโปร์มั่นใจว่า โรงเรียนของรัฐบาลมีศักยภาพที่เพียงพอในการดูแลบุตรหลานของเขาเอง

3. ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลต้องมีคุณสมบัติและประสบการณ์ในการทำงาน คือ ต้องจบการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในการดูแลเด็กเล็กและการศึกษา การสอนหรือ Diploma in Early Childhood Care and Education-Teaching (DEC CET) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในการดูแลเด็กเล็กและการศึกษาการบริหารหรือ Diploma in Early Childhood Care and Education-Leadership (DECCEL) ในด้านประสบการณ์การทำงานต้องมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กเล็กอย่างน้อย 2 ปี

4. ครูผู้สอนมีประสบการณ์และมีคุณสมบัติที่เพียงพอกับการดูแลเด็ก ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 ครูผู้สอนจะต้องผ่านการอบรมและมีใบรับรองเกี่ยวกับการเรียนการสอนเด็กเล็กหรือ Certificate in Pre-school Teaching (CPT) นอกจากนี้ 1 ใน 4 ของครูผู้สอนต้องจบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ก่อนที่จะเข้าทำงานในโรงเรียนอนุบาล

5. หลักสูตรการสอน หลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาลเน้นไปที่การศึกษาแบบองค์รวม ไม่ใช่เน้นเฉพาะทักษะใดทักษะหนึ่งเท่านั้น และมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้

ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป (Bonwell, 1991) หรือ Active Learning รวมถึงนำการเล่นที่เด็กสนใจมาสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาการสอน

6. ขนาดของห้องเรียนเป็นห้องเรียนที่ไม่กว้างมากแต่มีพื้นที่มากพอที่จะให้ครูและเด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสะดวกในชั้นอนุบาล 1 ควรจัดให้มีครู 1 คนต่อนักเรียน 15 คน แต่ก็ไม่เกิน 20 คน ส่วนชั้นอนุบาลสอง ควรมีครู 1 คนต่อนักเรียน 15 คนเหมือนกับชั้นอนุบาล 1 แต่ไม่เกิน 25 คน

7. สุขอนามัยและความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนอนุบาลต้องมีความปลอดภัยทุกอย่าง โดยเฉพาะอาหารต้องถูกสุขลักษณะ สภาพแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ที่จะให้เด็กได้ทำกิจกรรมก็ต้องสะอาดและปลอดภัย

8. โรงเรียนอนุบาลได้ผ่านการรับรองจาก Singapore Pre-school Accreditation Framework SPARK และหน่วยงานรับรองระบบงานของโรงเรียนระดับปฐมวัยของสิงคโปร์ (Singapore Pre-school Accreditation Framework-SPARK) ได้กำหนดระบบการทำงานดังต่อไปนี้

การศึกษาระดับเด็กเล็กของประเทศสิงคโปร์จะต้องเรียน 3 ปี ซึ่งจะต้องเป็นเด็กอายุ 4-6 ปี มี 3 ระดับชั้น คือ ห้องสำหรับเด็ก 4 ขวบ หรือต่ำกว่านั้น ชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ในแต่ละสัปดาห์จะทำการเรียนการสอน 5 วัน ซึ่งในแต่ละวันจะทำการเรียนการสอน 3-4 ชั่วโมง การวางแผนการเรียนการสอนในแต่ละวันทุกระดับจะต้องได้เรียนรู้และได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาและทักษะการอ่านและการเขียน เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเลขเบื้องต้น ทักษะการชีวิตในสังคม การสร้างเจตย์และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง สอนให้เด็กซาบซึ้งกับเสียงเพลงและดนตรี รวมถึงการทำกิจกรรมที่ได้เคลื่อนไหวร่างกายและกิจกรรมนอกห้องเรียนอีกด้วย นักเรียนจะต้องได้เรียนรู้แบบสองภาษาก็คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาของตนเอง⁶²

ประเภทของศูนย์การศึกษาของเด็กเล็ก

ศูนย์การศึกษาเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาลของประเทศสิงคโปร์มีทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งภาคเอกชนจะอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น หน่วยงานทางศาสนา องค์กรทางสังคมและองค์กรที่เกี่ยวกับธุรกิจ แต่ถึงแม้จะเป็นภาคเอกชนก็จำเป็นต้องจดทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์ดูแลเด็กเล็กซึ่งจะรับดูแลเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3-6 ปี จะต้องจดทะเบียนกับ

⁶²Ministry of Education Singapore, Pre-school, accessed December 18, 2014. available from <http://www.moe.gov.sg/education/preschool/good-practice-award/>

กระทรวงศึกษาธิการของประเทศเช่นเดียวกับภาคเอกชน ในขณะที่จดทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการ ก็จะต้องได้รับการอนุญาตจากกระทรวงการพัฒนาชุมชนเยาวชนและกีฬา (MCYS)

สรุปการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กหรือสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาล ต่างประเทศมีการบริหารแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ และทุกประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ นำกรอบแนวคิดการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างประเทศมาพัฒนาเรื่องการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อนำมาเป็นแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจการปกครองให้กับประชาชนในท้องถิ่น ได้ดำเนินการปกครองตนเองอย่างมีอิสระตามที่กฎหมายได้กำหนดให้อำนาจไว้ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญในอันที่จะปลูกฝังส่งเสริมและพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน ปัจจุบัน ประเทศไทยมีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อการดังกล่าวขึ้นตามบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

ความหมายและความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในส่วนของความหมายของคำว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น นี้ มีผู้รู้หรือนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายและกว้างขวาง ในที่นี้จึงขอนำมากล่าวโดยสรุปไว้ดังนี้

ฮอลโลเวย์ (Holloway) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนแห่งหนึ่งแห่งใดที่มีการจัดตั้งองค์การขึ้นทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารงานคลัง มีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสิน และมีสภาของท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนเป็นองค์กรสำคัญขององค์การนี้⁶³

วิท (Wit) ได้ให้คำนิยามว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นผลจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐบาลไปให้กับองค์การในระดับท้องถิ่น ซึ่งองค์การนั้นต้องไม่เป็นองค์การภายใต้

⁶³William V. Holloway, *State and Local Government in the United State* (New York : Prentice Hall, 1951), 398, อ้างถึงใน อุดม ทุมโฆสิต, *การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: แชนโพรฟรินติ้ง, ม.ป.ป.), 212.

การบังคับบัญชาของรัฐบาลกลาง และองค์การนั้นต้องมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และดำเนินการใดภายใต้ท้องถิ่นของตนเท่านั้น⁶⁴

โกลดิง (Golding) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การจัดระบบ ปกครองท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด⁶⁵

ประธาน คงฤทธิศึกษากร ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครอง ของประชาชนในระดับท้องถิ่น อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของ รัฐบาลกลาง โดยถือว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของคนในท้องถิ่นนั้นที่จะต้องเลือกตั้งผู้มีอำนาจ ปกครองขึ้นมา องค์การปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นภายใต้การควบคุมของรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจใน การกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง⁶⁶

อุทัย หิรัญโต นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ หน่วยการปกครองระดับรองของรัฐหรือการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครอง และดำเนินกิจการบางอย่าง เพื่อผลประโยชน์ของรัฐ และผลประโยชน์ของท้องถิ่น หรือผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรง การบริหารงานของท้องถิ่นมีองค์การของท้องถิ่นประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐต้องควบคุมโดยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่⁶⁷

อำนาจ ปิ่นพิลา ได้สรุปว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลให้ กระจายอำนาจการปกครองไปให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีสิทธิ มีอำนาจในการปกครอง การบริหาร จัดการตนเอง ซึ่งเป็นองค์กรที่มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร โดยมีรูปแบบการปกครอง ด้วยกัน 5 รูปแบบ คือ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา⁶⁸

⁶⁴Daniel Nit, อ้างถึงใน ประธาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองเมืองพัทยา เอกสาร ศึกษารัฐประศาสตร์ **อันดับที่ 69** (กรุงเทพมหานคร: สหทัยบล็อกการพิมพ์, 2535), 10-11.

⁶⁵ประธาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองเมืองพัทยา เอกสาร ศึกษารัฐประศาสตร์ **อันดับที่ 69** (กรุงเทพมหานคร: สหทัยบล็อกการพิมพ์, 2535),6-7.

⁶⁶Golding, อ้างถึงใน อุดม ทุมไผ่สิต, การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจาก ประเทศพัฒนาแล้ว, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: เซทโพร์พริ้นตัง, ม.ป.ป.), 214.

⁶⁷อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2523), 4.

⁶⁸อำนาจ ปิ่นพิลา, เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปกครองท้องถิ่นไทย (ราชบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง, 2554), 6-7.

บุษอริ ยีหมะ กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่ง ๆ ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนที่อยู่ภายในชุมชนตามขอบเขตอำนาจที่ได้รับจากรัฐบาลกลางหรือส่วนกลาง โดยจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีสถานะเป็นนิติบุคคล มีสิทธิตามกฎหมายในการตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ตลอดจนมีงบประมาณที่มาจากการจัดเก็บภาษีหรือรายได้ในรูปแบบต่าง ๆ ภายในท้องถิ่น เพื่อใช้ในการดำเนินงาน สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชน มีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง⁶⁹

จากหลาย ๆ คำนิยามข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองของประชาชนในระดับท้องถิ่น อันเป็นผลมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐบาลกลางให้กับท้องถิ่น การมอบอำนาจดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีส่วนร่วมทั้งในการเสนอปัญหา ตัดสินใจ การตรวจสอบการทำงาน และร่วมรับบริการสาธารณะต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ในการบริหารงานนั้นประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้เลือกบุคคลเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้บริหารงานในท้องถิ่นตนเอง การปกครองท้องถิ่นแม้ว่าจะมีอิสระในการดำเนินงานต่าง ๆ แต่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ตรวจสอบและการสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาลกลาง

ในส่วนของความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ชวงศ์ ฉายะบุตร ได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่น จึงมีความสำคัญ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นคือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองแก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่นเกิดความรับผิดชอบ
2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง
3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งมีอยู่อย่างกว้างขวาง รัฐบาลมีอาจดำเนินการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและทันที่ จึงเป็นการสมควรให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง
4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

⁶⁹บุษอริ ยีหมะ, การปกครองท้องถิ่นไทย (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), 14.

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักกระจายอำนาจทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม⁷⁰

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534 มาตรา 70 ได้แบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ทำให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอีก 1 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากนั้นได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมี 5 รูปแบบ คือ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) เทศบาล 3) กรุงเทพมหานคร 4) เมืองพัทยา และ 5) องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบนั้น มีการกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบไว้ ซึ่งในที่นี้จะขอเสนอเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 ประเภทเท่านั้น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเป้าหมายของการศึกษาวิจัย

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

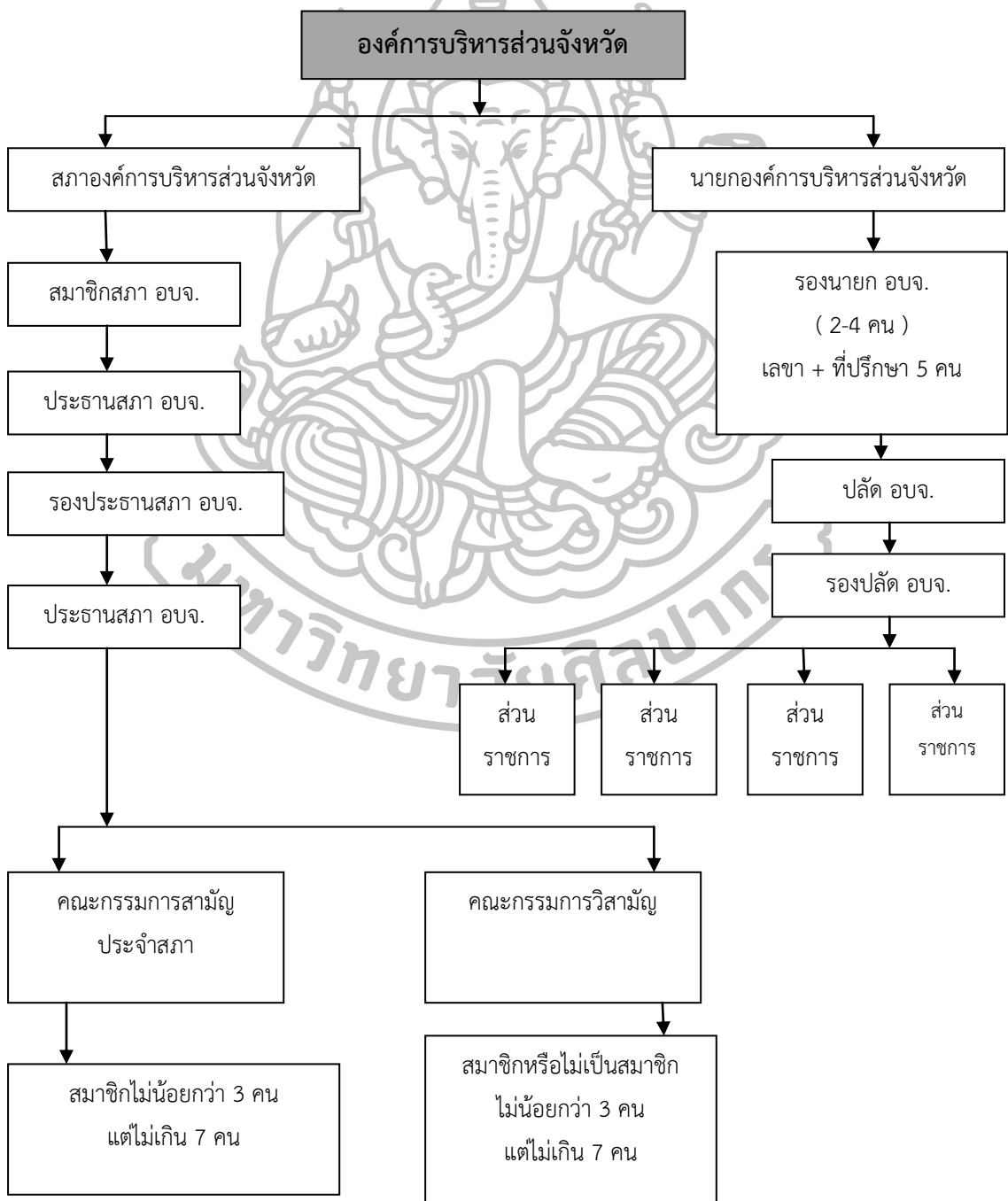
องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นทุกจังหวัด เพื่อจัดทำกิจการส่วนจังหวัดที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่การบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมเขตจังหวัด และเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งทั้งสองส่วนมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ดังภาพที่ 2

⁷⁰ ชวงค์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ชนกพรินติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, 2539), 28-30.

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ตาม พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546

ภาพที่ 2 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานผลการวิจัยเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค จำกัด 2550), 12.

ในส่วนขออำนาจหน้าที่ด้านการศึกษา นั้น ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 มาตรา 45 (8) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่การจัดกิจกรรมใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้ง “การจัดการศึกษา” เป็นกิจการหนึ่งที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเห็นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ และต่อมามีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยในมาตรา 17 (6) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้โดยตรง

เทศบาล

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึง ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 โดยมาตรา 9 ถึงมาตรา 11 กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งเทศบาลไว้ ดังนี้

1. เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีประกาศกระทรวงมหาดไทยในพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล โดยที่กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีเงื่อนไขอย่างไร แต่ในทางปฏิบัติกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งหลักเกณฑ์การเป็นเทศบาลตำบล พื้นที่ จะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 12 ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป และอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 1,500 คนต่อตารางกิโลเมตร

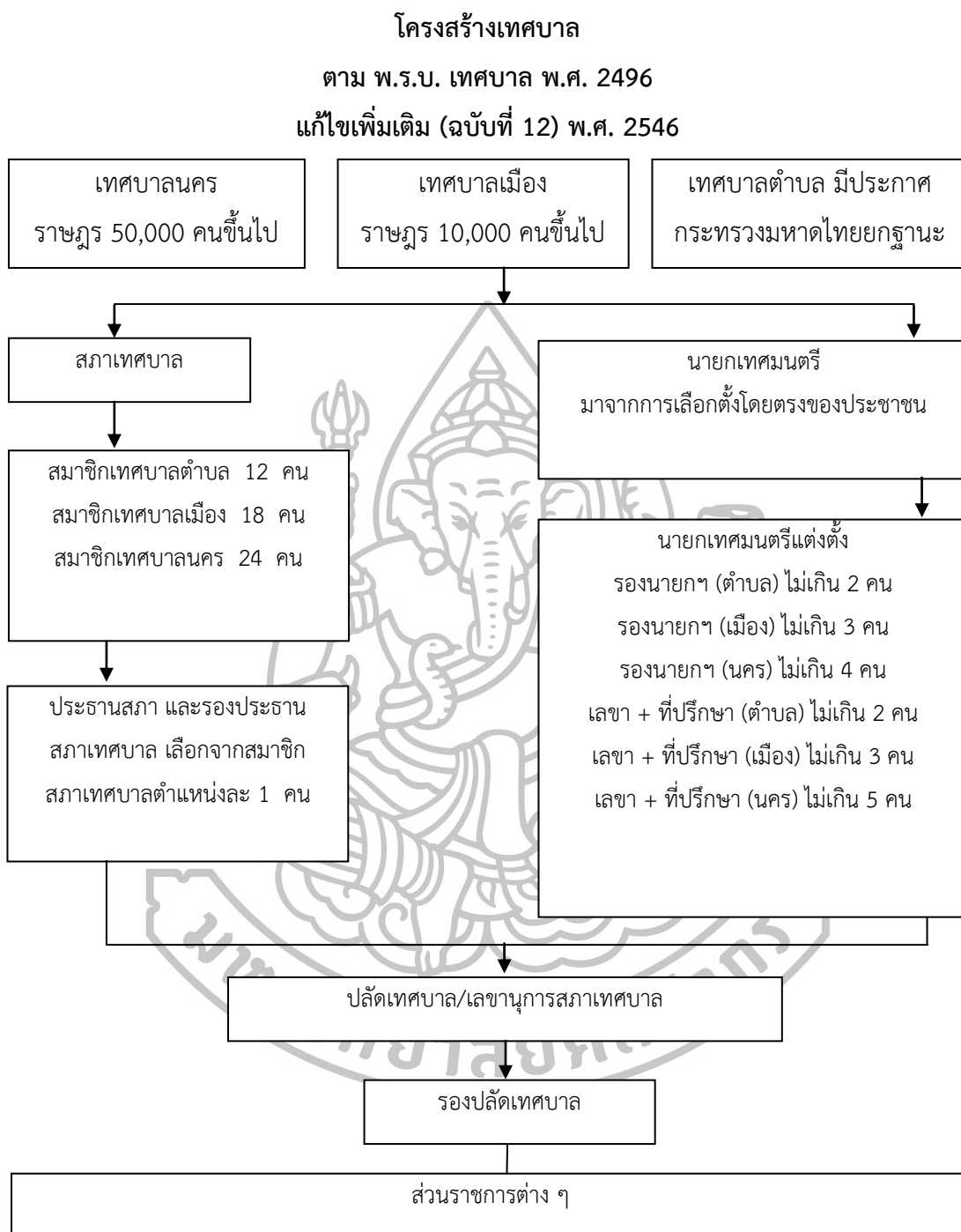
2. เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล

3. เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเทศบาล

โครงสร้างของเทศบาล แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ สภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี โดยสภาเทศบาลมีหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติเทศบาล และกำกับดูแลการบริหารเทศบาลของคณะเทศมนตรี ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารกิจการของเทศบาลตามที่กฎหมายกำหนด

โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า ทั้งนี้ ในแต่ละเทศบาลจะมีการแบ่งส่วนราชการแตกต่างกันตามความเหมาะสม ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โครงสร้างของเทศบาล

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานผลการวิจัยเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค จำกัด 2550), 13-14.

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็น 2 ประเภท คือ อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายจัดตั้งเทศบาล และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะอื่น ๆ กำหนด สำหรับอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายจัดตั้งเทศบาลกำหนดมี 2 ส่วน คือ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ทั้งเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร จะต้องดำเนินการให้ราษฎรได้รับการศึกษา อบรม และหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติได้เฉพาะเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร คือ สามารถจัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษาได้ จัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษาได้ ส่วนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะอื่น ๆ กำหนดในส่วนของการศึกษา คือ อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 19 (6) ให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่การจัดการศึกษาเทศบาลส่วนใหญ่ จึงกำหนดให้มี “กองการศึกษา” เพื่อรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการการศึกษา การบริหารวิชาการ และงานโรงเรียน เป็นต้น

จากข้อมูลกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในปี 2554 (ข้อมูล ณ 20 มิถุนายน 2554) มีจำนวนเทศบาลทั้งสิ้น 2,010 แห่ง (รวมเทศบาลที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาล) โดยจำแนกเป็นเทศบาลนคร 27 แห่ง เทศบาลเมือง 145 แห่ง และเทศบาลตำบล 1,838 แห่ง⁷¹

องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่สุด และอยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด จุดมุ่งหมายของการจัดตั้ง อบต. คือ การกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้ได้มากที่สุด และสามารถพัฒนา อบต. ไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ในปี พ.ศ. 2540 มีการจัดตั้ง อบต. รวมทั้งสิ้น 6,397 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็น อบต. ที่มีรายได้ต่ำกว่า 3 ล้านบาท เป็นจำนวน 5,788 แห่ง (ร้อยละ 90.48) พระราชบัญญัติสภาตำบลและ

⁷¹ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, “ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ 20 มิถุนายน 2554. ส่วนวิจัยและพัฒนาระบบรูปแบบและโครงสร้าง สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบ และโครงสร้างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,” 20 มิถุนายน 2554.

องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2545 จึงมีบทบัญญัติให้ยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. อบต. ที่มีเขตติดต่อกันสามารถรวมกันได้ หากเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

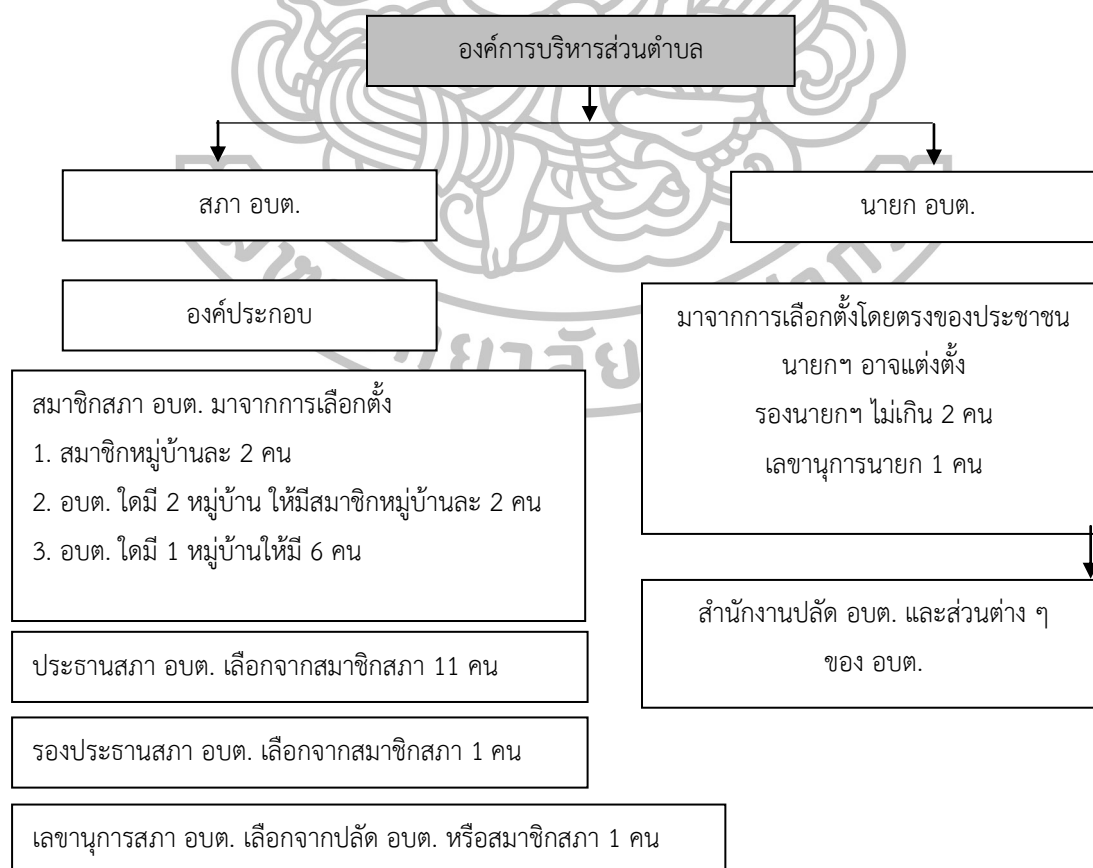
2. อบต. อาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

3. อบต. ที่มีประชากรไม่ถึง 2,000 คน ต้องยุบรวมกับ อบต. อื่นที่มีอาณาเขตติดต่อกันและอยู่ภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลทำให้จำนวนของ อบต. มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และมีแนวโน้มลดลงทุกปี ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในปี พ.ศ. 2554 (ข้อมูล ณ 20 มิถุนายน 2554) มีจำนวน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั้งหมด 5,765 แห่ง ดังภาพที่ 4

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตาม พรบ. สภาตำบล และ อบต. พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

ภาพที่ 4 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานผลการวิจัยเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด 2550), 15-16.

สำหรับอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67 (5) และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา⁷²

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศนั้น ได้ดำเนินการตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ ซึ่งขอนำมากล่าวโดยสรุปดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 289 วรรคสอง กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิจัดการศึกษา อบรมและการฝึกอบรมตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ แต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 49 และมาตรา 80 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และวรรคสาม การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

มาตรา 49 คือ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิ ตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ และมาตรา 80 (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

⁷² กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานผลการวิจัยเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด, 2550), 11-17.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 41 กำหนดว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใด ระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และในมาตรา 42 กำหนดว่า ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสาน และส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการ จัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ใน การจัดระบบการบริการสาธารณะด้านการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ของตน

แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต การจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบ กำหนดให้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ถ่ายโอนการศึกษา ก่อนวัยเรียนหรือปฐมวัย (อนุบาล 4-6 ปี) การศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา การศึกษา ขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ถ่ายโอนศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนระดับอำเภอหรือศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนระดับเขต ให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่ผ่านหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น⁷³

ภารกิจด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการที่กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัด การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้กำหนดภารกิจในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็ก ตั้งแต่ แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน
2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนา และวางรากฐานชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน

⁷³ เรื่องเดียวกัน, 19-20.

รวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเองด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถในการประกอบการทำงานอาชีพ และทักษะทางสังคม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม และมีความสำนึกในความเป็นไทย

3. การจัดการบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดการบริการหรือส่งเสริม สนับสนุนพัฒนา ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ เพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน

4. การจัดการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน เป็นการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กและเยาวชนแก่เด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

5. การดำเนินงานด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น⁷⁴

วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนในเขตความรับผิดชอบของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน

3. เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรง ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความ หลากหลายและให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่น ดำเนินการตามความต้องการและคำนึงถึงการมี ส่วนร่วม การสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาทุกระดับ ตามศักยภาพ และความสามารถของท้องถิ่น

⁷⁴ เรืองเดียวกัน, 20-21.

5. เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬา ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งด้าน ร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยมีความตระหนักในคุณค่าของการกีฬานันทนาการ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก และเยาวชน ไปในแนวทางที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการสร้างและพัฒนาอาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาดโอกาส ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริม สนับสนุน การประกอบอาชีพให้มีงานทำ ไม่เป็นภาระแก่สังคม

7. เพื่อบำรุงศาสนาและอนุรักษ์ บำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย⁷⁵

การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้ การจัดการศึกษาปฐมวัยตามความหมายที่เป็นสากลจะหมายถึง การจัดการศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กแรกเกิด ถึง 5 ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ให้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

จากความหมายดังกล่าว แสดงให้เห็นการระบุถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยใน ความเข้าใจที่ตรงกันใน 3 ประเด็น คือ ความหมายด้านอายุของผู้รับการศึกษา คือ เด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ความหมายด้านเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาเด็กในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความหมายด้านรูปแบบของการจัดการศึกษา คือ การจัดการศึกษาในรูปแบบของการเตรียมความพร้อม ซึ่งจากความหมายดังกล่าว จึงถือเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม⁷⁶ ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ คือส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

⁷⁵ เรื่องเดียวกัน, 21-22.

⁷⁶ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, แนวการดำเนินงานศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ (กรุงเทพมหานคร: องค์การรับ-ส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2548), 1.

และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก⁷⁷

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นอย่างดีถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ ครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัยที่จะมีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเจริญเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก จึงเป็นเสมือนแนวทางในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างของแต่ละคนเพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการให้ชัดเจนขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาการในระดับสูงขึ้นการจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตนเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญของเด็กเด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทดลองสร้างสรรค์ปัญหา และค้นพบด้วยตนเองซึ่งมีอิทธิพลและผลดีต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาการร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยเด็ก จะรู้จักการเรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นรวมถึงธรรมชาติรอบตัว

⁷⁷ นันทิยา น้อยจันทร์, การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย (นครปฐม: นิติชัย, 2548), 91.

ดังนั้น ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จึงถือการเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกัน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาเกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างมีความสุข

จากแนวคิดในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว จะเห็นว่าให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการรอบด้าน โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นเป็นประสบการณ์ตรง ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและเด็กกับผู้สอน เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้น ของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน

เป้าหมายการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเป้าหมายเดียวกันในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. เด็กทุกคนมีความพร้อมกล้าแสดงออก และพัฒนาทุกด้านเหมาะสมกับวัย
2. เด็กทุกคนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
3. เด็กทุกคนมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตดี
4. เด็กทุกคนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ ประหยัดและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
5. เด็กทุกคนมีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหาและช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้เหมาะสมกับวัย
6. เด็กทุกคนได้รับการปลูกฝังให้มีจิตใจสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. เด็กทุกคนมีมารยาท และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย
8. เด็กทุกคนมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

จากเป้าหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นว่าให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาพร้อมกัน นี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะด้านสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย โดยมีความมุ่งหวังและเตรียมความพร้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทัดเทียมอารยประเทศ จัดอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ได้เต็มศักยภาพ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นสำคัญ และกำหนดให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบ วินัย มีความพร้อมทั้ง IQ และ EQ ของเด็กตามวัย และสามารถเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างภาคภูมิใจและสมวัยในโลกยุคโลกาภิวัตน์

ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนส่งเสริม การศึกษานอกระบบและพัฒนากิจกรรมเยาวชน สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุก ๆ ปี ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาของสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีมาตรฐานตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

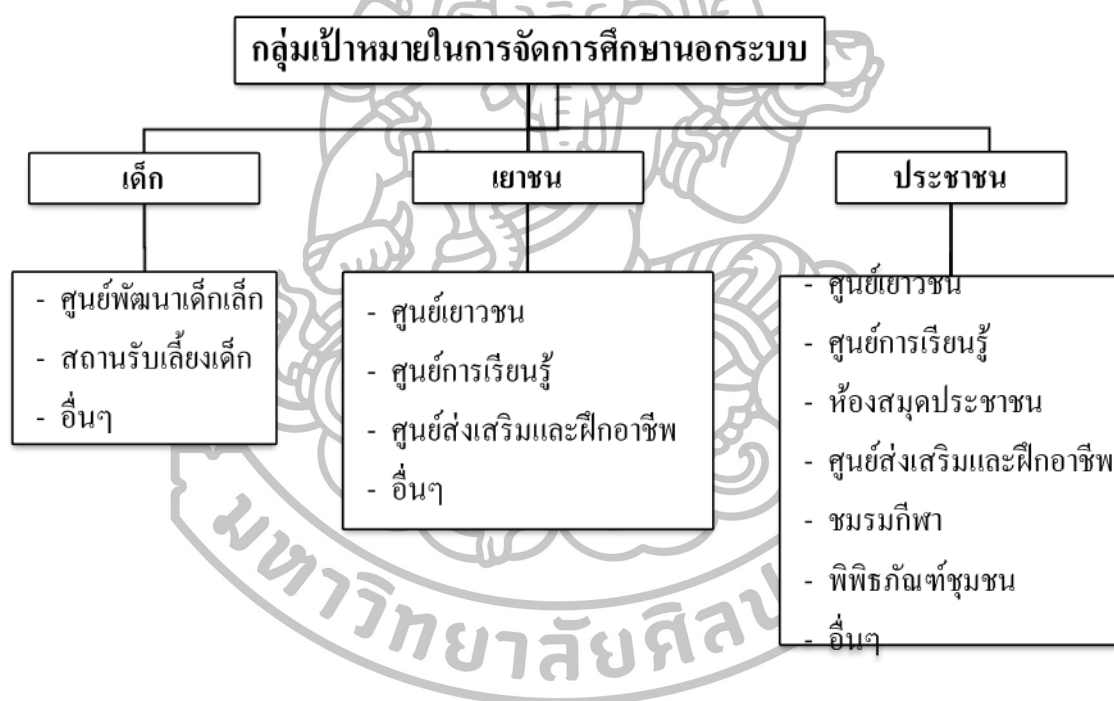
ระบบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 41 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตาม ความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 บัญญัติให้กระทรวง ศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัด การศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรร งบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น มาตรา 16 (9) บัญญัติให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจ หน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง ในเรื่อง การจัดการศึกษา พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) มาตรา 50 (6) บัญญัติให้เทศบาลมีหน้าที่ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ บริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 67 (5) บัญญัติให้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พระราชบัญญัติองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และ เมืองพัทยา) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พ.ร.บ.กำหนดแผนขั้นตอนการกระจาย อำนาจฯ และระเบียบ ประกาศ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจที่สามารถจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นของตน

โดยการศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม ตัวอย่างเช่น การจัดกลุ่มเรียนตามความสนใจของผู้เรียน การเรียนหรือการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น เป็นต้น ในการจัดการศึกษานอกระบบนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดทำโครงการ/กิจกรรมหรือแนวทางการดำเนินงานตามกรอบภารกิจและบริบทที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกลุ่มเป้าหมาย ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 การจัดการศึกษานอกระบบ

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ท.: 2550), 46.

การพัฒนาเด็ก

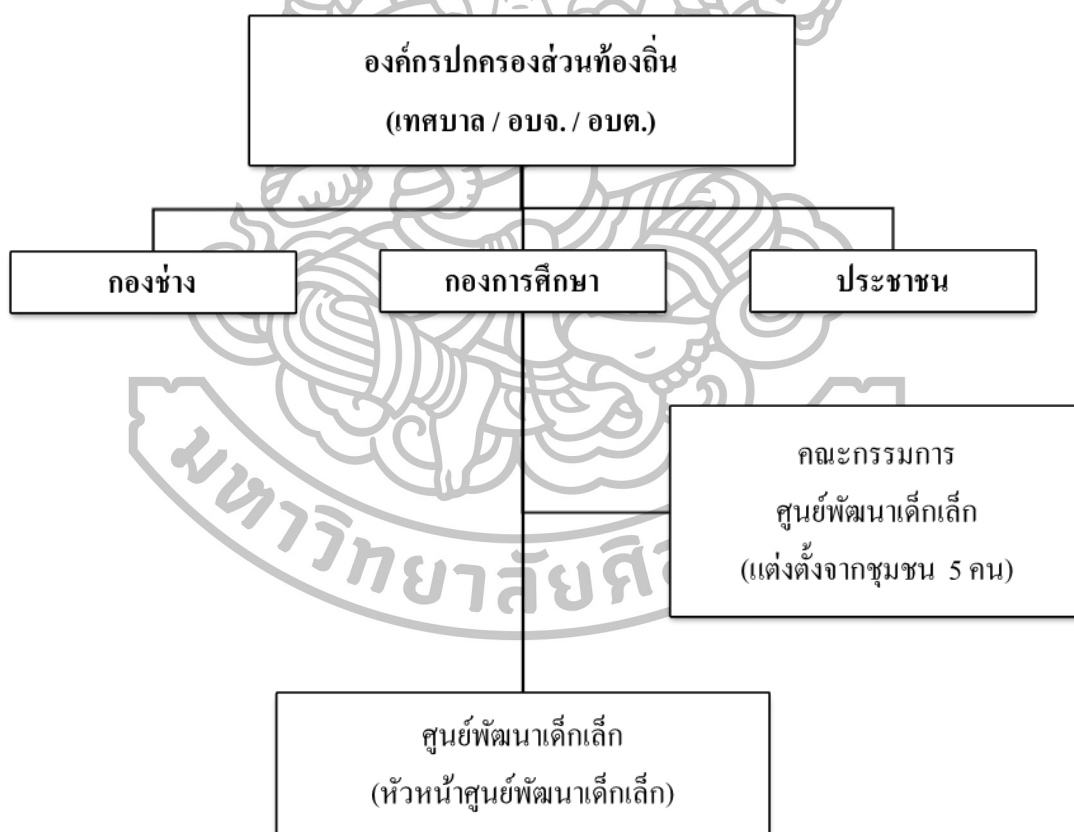
ประกอบด้วย

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. สถานรับเลี้ยงเด็ก

แนวทางการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสำรวจและศึกษาข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้มีหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำการสำรวจความต้องการของชุมชน ตลอดจนข้อมูลจำนวนเด็กเล็กในเขตการปกครองท้องถิ่นว่ามีจำนวนเท่าใด ชุมชนสามารถให้ความร่วมมือหรือช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ในเรื่องใดได้บ้าง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 พิจารณาเลือกรูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความหลากหลายในศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ และเศรษฐกิจ การกำหนดรูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงอาจแตกต่างกันตามลักษณะ สภาพชุมชน และความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล สถานที่เศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่ รูปแบบที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจะเลือกใช้หรือปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและความพร้อมของแต่ละพื้นที่ ดังภาพที่ 6

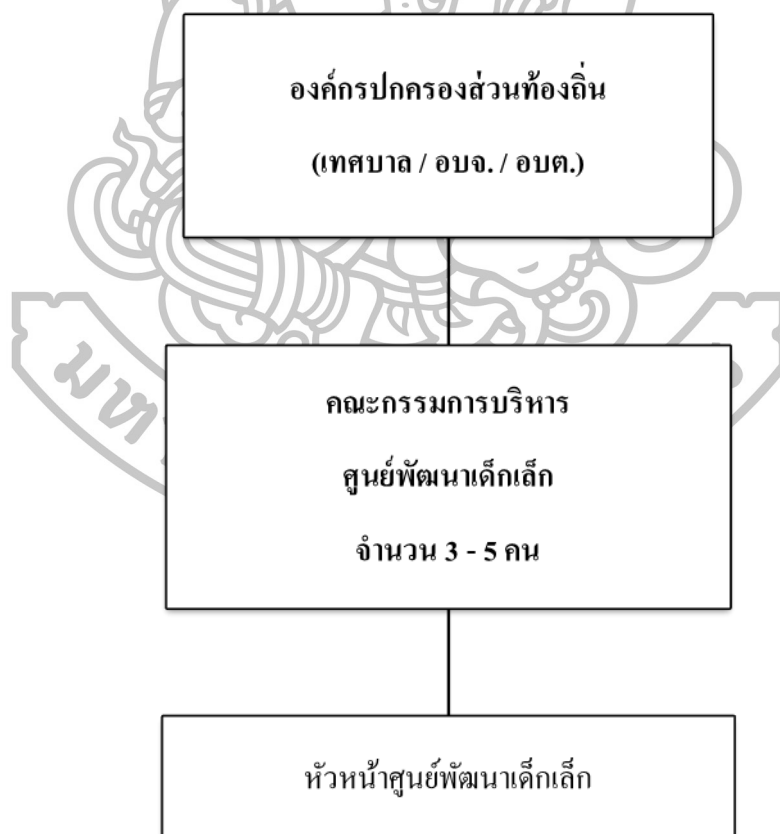
ภาพที่ 6 ศูนย์การพัฒนาเด็กเล็กซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการ
ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ท.: 2550), 47.

หมายเหตุ: โครงสร้างนี้เหมาะสมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอัตราการว่างบุคลากรทางการศึกษาเพียงพอ

รูปแบบนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดตั้ง และรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจัดหาหรือจัดตั้งจ้างบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวหน้าศูนย์ และแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

หัวหน้าศูนย์เป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ฯ และดำเนินการเลือกตั้งหรือจัดให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พิจารณากำหนดจำนวนตามเหมาะสม แต่จะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครู อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีหัวหน้าศูนย์ฯ เป็นเลขานุการ ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มอบหมายให้ผู้แทนชุมชนบริหารจัดการ

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ท.: 2550), 48.

หมายเหตุ: โครงสร้างนี้เหมาะสมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความจำกัดด้านอัตรา

บุคลากรทางการศึกษา รูปแบบนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดตั้ง และรับผิดชอบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยคัดเลือกผู้แทนชุมชนทำหน้าที่คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และจัดทา/จัดจ้าง บุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวหน้าศูนย์ฯ ทำหน้าที่บริหารจัดการศูนย์ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ทำหน้าที่กำกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย สมาชิก 5-7 คน คัดเลือกจากชุมชน ทำหน้าที่เป็นประธาน รองประธาน เทร้ญญิก โดยจะต้องมี ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย และให้หัวหน้าศูนย์ฯ เป็นเลขานุการโดยตำแหน่ง ให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และจัดให้มีการประชุม คณะกรรมการอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแผนงานและจัดทำบัญญัติ เพื่อขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น นำโครงการการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบรรจุในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อ ขอรับงบประมาณสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำประกาศเทศบาล/จัดทำโครงการตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดให้มีการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลภายใต้ระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมกำกับและดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวคิดทฤษฎีในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

ทฤษฎีสรุคสร้างความรู้ (Constructivist Theory)

แนวคิดของคอนสตรัคติวิส หรือทฤษฎีสรุคสร้างความรู้มีมาตั้งแต่สมัยของ Socrates, Plato และ Aristotle ซึ่งกล่าวถึงการสร้างความรู้ มีหลักการสำคัญว่า ในการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องเป็น ผู้กระทำ (Active) และสร้างความรู้ ความเชื่อพื้นฐานของ Constructivism มีรากฐานมาจาก 2 แหล่ง คือ

1. Cognitive Constructivism หมายถึง ทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญาซึ่งมีรากฐาน มาจากทฤษฎีพัฒนาของเพียเจต์ เน้นผู้เรียนเป็นผู้กระทำ และเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นในใจเอง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทในการก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางพุทธิปัญญาขึ้น ทำให้ผู้เรียนปรับ ความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับข้อมูลข่าวสารใหม่ จนทำให้เกิดความสมดุล และเกิดเป็น ความรู้ใหม่

2. Social Constructivism เป็นทฤษฎีที่มีฐานมาจากทฤษฎีพัฒนากรของไวทส์ทสกี เน้นบทบาทของภาษาและสังคมโดยธรรมชาติ และเกิดขึ้นในสภาพทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะ

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุก ๆ ที่ ดังนั้น องค์ประกอบทางสังคมเป็นองค์ประกอบหลักที่ทำให้บุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกภายนอก การเรียนรู้จึงเน้นการเรียนรู้จากสภาพชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ในโรงเรียน

คุณลักษณะร่วมของทฤษฎี Constructivism แม้ว่านักจิตวิทยาจะมีความเชื่อแตกต่างกันเกี่ยวกับคำอธิบายในการสร้างความรู้ของผู้เรียน แต่ทั้งสองก็มีความเห็นร่วมกันของคุณลักษณะ Constructivism ดังนี้ คือ

1. ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
2. การเรียนรู้สิ่งใหม่ ขึ้นอยู่กับความรู้เดิมและความเข้าใจที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสำคัญมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
4. การจัดสิ่งแวดล้อมกิจกรรมที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ความหมาย

แนวคิดพื้นฐานทฤษฎีที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Jean Piaget's Cognitive Development Theory) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางปัญญาของบุคคล มีเป้าหมายในการแยกแยะและศึกษากฎโดยรวมของพัฒนาการทางปัญญา ซึ่งเน้นพัฒนาการทางการคิดเชิงเหตุผล (Logical Thinking) จากวัยทารกถึงวัยผู้ใหญ่ เพียเจต์ อธิบายว่า พัฒนาการทางเขาวงกตปัญญาของบุคคลที่มีการปรับตัวผ่านทางกระบวนการซึมซับหรือดูดซึม (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม ถ้าหากว่าไม่สามารถสัมพันธ์กันได้ก็จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (Disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาวะให้อยู่ในภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา เพียเจต์เชื่อว่า เพียเจต์ ถือว่า การพัฒนาการปัญญาของมนุษย์จะเป็นไปตามลำดับขั้น เปลี่ยนแปลงข้ามขั้นไม่ได้ โดยจำแนกออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นการใช้กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส (Sensori-Motor Stage) จะอยู่ในช่วงแรกเกิดถึง 2 ปี พฤติกรรมของเด็กแสดงออกโดยการเคลื่อนไหวเป็นส่วนใหญ่ เช่น การมอง การดูด และการไขว่คว้า
2. ขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล (Preoperational or Preconception Stage) อยู่ในช่วงอายุ 2-7 ปี เด็กวัยนี้เริ่มด้วยการพูดเป็นประโยค และการเรียนรู้พูดเป็นประโยค และการเรียนรู้คำต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เด็กจะรู้จักคิดในใจ ความคิดของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับความรู้เป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างลึกซึ้ง สามารถที่จะเรียนรู้สัญลักษณ์ได้ เด็กวัยนี้มักเล่นสมมติ
3. ขั้นความคิดอย่างมีเหตุผลเชิงรูปธรรม (Concrete Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 7-11 ปี เป็นขั้นที่เด็กสามารถใช้สมองคิดอย่างมีเหตุผล แต่กระบวนการคิดและการใช้

เหตุผลในการแก้ปัญหาจะต้องอาศัยรูปธรรม กล่าวคือ จะต้องเป็นวัตถุหรือเหตุการณ์ที่เด็กได้พบเห็นจริง ๆ จุดเด่นของเด็กวัยนี้ คือ เด็กเริ่มมีเหตุผล สามารถคิดกลับไปกลับมาได้ (Reversibility)

4. ขั้นคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม (Formal Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 11-15 ปี พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา และความคิดของเด็กเป็นขั้นสุดยอด คือ เด็กวัยนี้เริ่มคิดเป็นผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กเริ่มสิ้นสุดลง เด็กสามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถคิดอย่างนักวิทยาศาสตร์ สามารถสร้างสมมติฐาน และทฤษฎี มีความคิดสิ่งที่เป็นนามธรรม

ขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 4 ขั้นนี้ มิได้เกิดขึ้นโดยลำพังหรือแยกออกจากกัน ขั้นตอนของแต่ละขั้นตอนที่เกิดขึ้นจะเป็นตัวนำไปสู่ขั้นตอนต่อไปอย่างเป็นลำดับ ความคิดที่สำคัญ ๆ อยู่กับการเจริญทางร่างกาย ประสบการณ์จากการที่เด็กได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดกับบุคคลอื่น (Social Interaction) ตลอดถึงความสมดุล กระบวนการฟังกล่าวจะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้าเด็กไม่มีโอกาสพบปะผู้คนหรือสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของไวทสกี

ไวทสกี (Vygotsky) เป็นนักจิตวิทยาชาวรัสเซีย ซึ่งทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของวัฒนธรรมและสังคม และการเรียนรู้ที่มีต่อพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา โดย ไวทสกี กล่าวว่า การเข้าใจพัฒนาการของมนุษย์จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู เริ่มตั้งแต่แรกเกิด มนุษย์จะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลงานของมนุษย์ คือ วัฒนธรรม ไวทสกีได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการทางการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคมมาก ไวทสกีอธิบายว่า มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งนอกจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติแล้ว ก็ยังสิ่งแวดล้อมทางสังคมซึ่งก็คือ วัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น ดังนั้นครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของแต่ละบุคคล นอกจากนั้น ภาษายังเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิดและการพัฒนาเชาวน์ปัญญาขั้นสูง พัฒนาการทางภาษาและทางความคิดของเด็ก ซึ่งการพัฒนาจะเริ่มด้วยพัฒนาการที่แยกจากกัน แต่เมื่ออายุมากขึ้นพัฒนาการทั้ง 2 ด้านจะเป็นไปพร้อมกัน โดย

ไวทสกีได้อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงระดับพัฒนาการ 2 ระดับ คือ ระดับพัฒนาการที่เป็นจริง (Actual Development Level) และระดับพัฒนาการที่สามารถจะเป็นไปได้ (Potential Development Level) ระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นจริงและระดับพัฒนาการที่สามารถจะเป็นไปได้ เรียกว่า พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) เป็นการทำหน้าที่หรือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่ในปัจจุบันที่บุคคลยังไม่มีความสามารถจะทำได้ แต่อยู่ในกระบวนการที่จะทำให้บุคคลมีความพร้อม สามารถทำหน้าที่หรือทำงานได้อย่างสมบูรณ์ในอนาคต เป็นกระบวนการที่อยู่ในระหว่างการเริ่มต้น (Embryonic State)

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ทางทักษะทางสังคม และเกิดการเรียนรู้ต้องอาศัยสิ่งกลางที่มีความหมาย (Mediation) ดังที่ไวทสกีได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. ภาษา (Language) ภาษาเกิดขึ้นครั้งแรกเป็นภาษาที่ไม่ได้แสดงถึงความคิด เป็นช่วงระยะเวลาที่ความคิดกับภาษาไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่เมื่อเด็กมีพัฒนาการมากขึ้น ความคิดกับภาษาจะเริ่มมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ความคิดถูกแสดงให้เห็นออกมาผ่านทางภาษา ซึ่งภาษาที่แสดงออกมาจะมีความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น ก็เป็นผลสืบเนื่องจากการใช้ความคิดที่มากขึ้น ดังนั้น ภาษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิด และในขณะเดียวกันเราก็พัฒนาภาษาโดยผ่านทางความคิดด้วยเช่นกัน ความสัมพันธ์ที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันนี้ ทำให้เกิดความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา สามารถนำไปสู่การเพิ่มพัฒนาการทางความคิดได้ และนี่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ทฤษฎีของไวท์ฮอลล์มีความแตกต่างไปจากนักจิตวิทยารุ่นเดียวกันกับเขา

เด็กใช้ภาษาในการสื่อสารความคิดระหว่างบุคคล และสื่อสารกับความคิดของตนเอง ด้วยการพูดกับตนเอง (Inner Speech) จากการที่เด็กๆ พูดไปพร้อมๆ กับที่ทำกิจกรรม ไวท์ฮอลล์ก็อธิบายว่า เด็กเริ่มต้นจากการสื่อสารกับบุคคลอื่น แล้วกลายมาเป็นการสื่อสารกับความคิดของตนเอง โดยการพูดกับตนเอง ต่อมาเมื่อเด็กได้สร้างความรู้และเพิ่มพูนความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น เสียงที่เปล่งออกมาจากการพูดกับตนเองจึงค่อยๆ เงียบไป กลายเป็นการสื่อสารภายในกระบวนการคิดของเด็กเท่านั้น ซึ่งขณะที่เด็กกำลังใช้ความคิดแสดงว่าเด็กกำลังสร้างความรู้ความเข้าใจภายในตน (Internalization) ขึ้น อันเป็นการสร้างความหมายใหม่ขึ้นจากภายในตน โดยใช้ความคิดของตนเองตีความหมายของภาษาหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจของตนเองมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) การที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) กับพ่อแม่ ครู และคนอื่น ๆ ที่ให้ความเอาใจใส่ ดูแล ช่วยเหลือแก่เด็กจะช่วยทำให้เด็กได้สร้างปฏิสัมพันธ์ และเด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่มีขีดจำกัดขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมที่จะเอื้อให้เด็กเกิดปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ความช่วยเหลือในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการนอกจากจะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับผู้เริ่มฝึกหัด เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความสามารถมากกว่าได้ช่วยเหลือผู้เริ่มฝึกหัด ทั้งนี้รวมไปถึงการร่วมมือทางสังคมในการทำกิจกรรมด้วย ซึ่งไม่ใช่เพียงเด็กต้องการผู้ใหญ่ที่คอยให้ความช่วยเหลือเท่านั้น ไวท์ฮอลล์ก็เชื่อว่าเด็กสามารถเริ่มกิจกรรมในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการระดับที่สูงขึ้นได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน ๆ หรืออาจจะกับเด็ก ๆ ที่อยู่ในระดับพัฒนาการที่ต่างกันหรือแม้กระทั่งกับเพื่อนในจินตนาการ

สำหรับการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนนั้น ผู้สอนอาจทำได้หลายอย่าง เช่น ผู้สอนอาจแสดงการพูดเป็นนัยหรือเพียงแค่ออกใบ้ สร้างเงื่อนไขในการเรียนรู้บางอย่างขึ้นมา การถามคำถามนำ การบอกให้ผู้เรียนทบทวนสิ่งที่ได้พูดอธิบายไปแล้ว การถามผู้เรียนว่าเข้าใจอะไรบ้างจากการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ การสาธิตประกอบการอธิบายซึ่งบางงานอาจจะสาธิตบางส่วนหรือบางงานก็อาจจะสาธิตให้เห็นทั้งหมด การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การฝึกหัด

ทักษะเฉพาะอย่างที่เป็นสำหรับผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้ เป็นต้น นอกจากนี้ พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมยังรวมไปถึงการโต้ตอบพูดคุยกับบุคคลซึ่งได้นำเสนอผลงานหรือแม้กระทั่งขณะที่เด็กกำลังจินตนาการ แล้วกำลังพยายามถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นคำพูดเพื่ออธิบายบางสิ่งบางอย่างให้แก่เพื่อน ๆ

3. วัฒนธรรม (Culture) ไวท์ฮอสกี้ อธิบายว่า เด็กจะปรับเปลี่ยนความคิดความเข้าใจไปตามประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคมและวัฒนธรรมของเขา จนกระทั่งสร้างความรู้ขึ้นมา ทำให้เด็กมีกระบวนการทางปัญญาในระดับที่สูงขึ้น (Higher Mental Functions) ซึ่งแต่ละวัฒนธรรมจะถ่ายทอดลักษณะเฉพาะของความเชื่อและค่านิยมในวัฒนธรรมนั้นไปสู่เด็ก ๆ ทำให้เขารู้ว่าเขาคิดอะไรและควรคิดอย่างไรจึงจะเหมาะสม เช่น เด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา แม้ว่าจะไม่สามารถคิดคำนวณตัวเลขด้วยวิธีการที่เป็นขั้นตอนและเป็นระบบเหมือนกับเด็กที่เรียนอยู่ในโรงเรียน แต่เด็กเหล่านั้นก็มีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเลขที่จะต้องใช้ในการชีวิตประจำวันในแบบฉบับของเขา รู้จักใช้ตัวเลขในการเจรจาต่อรองหรือการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้เขาสามารถเอาตัวรอดจากการถูกคุกคามต่าง ๆ ได้ ซึ่งเด็กที่เรียนในระบบการศึกษาอาจยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องนี้ดีเท่ากับเขา นั้นเป็นเพราะเด็กทั้งสองกลุ่มอยู่คนละบริบทเชิงสังคมวัฒนธรรม

4. การเลียนแบบ (Imitation) การเลียนแบบมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และพัฒนาการ เช่น ถ้าเด็กกำลังเกิดอุปสรรคในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ครูจึงแก้ปัญหาให้เห็นเป็นตัวอย่างบนกระดานดำ ในขณะที่เด็กอาจจะเลียนแบบวิธีการแก้ปัญหาของครู โดยสร้างความเข้าใจขึ้นภายในตนเอง แต่ถ้าครูให้แก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ยากขึ้น อันเป็นการขยายสิ่งที่เรียนรู้แล้วไปสู่สิ่งที่เรียนรู้ใหม่ เด็กอาจจะยังไม่สามารถเข้าใจได้ในขณะนั้น ครูจึงจำเป็นต้องแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ลักษณะนี้หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เด็กค่อย ๆ เลียนแบบวิธีการแก้ปัญหาย่างค่อยเป็นค่อยไป

5. การชี้แนะหรือการช่วยเหลือ (Guidance or Assistance) การชี้แนะหรือการช่วยเหลือเป็นการร่วมมือทางสังคม (Social Collaborative) ที่สนับสนุนให้พัฒนาการทางความรู้ ความเข้าใจเกิดการเจริญงอกงาม ไวท์ฮอสกี้จะเน้นไปที่การมีบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญกว่าอาสาที่จะมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์การเรียนรู้โดยให้การดูแลเอาใจใส่และปรับปรุงผู้เรียนที่เริ่มฝึกหัด การจัดเตรียมสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหา ซึ่งไวท์ฮอสกี้เปรียบเทียบกับว่า “นั่งร้าน (Scaffold)” ซึ่งในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ หมายถึง “การเสริมต่อการเรียนรู้”

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปเป็นหลักสำคัญที่จะช่วยนำหลักการไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยได้ดังนี้

ข้อสรุปทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ ได้แก่

1. พัฒนาทางปัญญาของบุคคลแต่ละคนจะเป็นไปตามลำดับขั้นจะไม่สลับข้ามขั้น

2. พัฒนาการทางปัญญาเกิดจากการกระทำกิจกรรม การจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับวัย

3. การจัดประสบการณ์ที่เป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อให้เด็กสามารถสร้างความรู้ โดยการตั้งคำถาม สืบเสาะหาคำตอบ โดยการทดลองแก้ปัญหาเด็กแต่ละคนที่อยู่วัยเดียวกันจะมีพัฒนาการทางปัญญาแตกต่างกัน

สรุปข้อมูลจากทฤษฎีไวท์ฮอลล์

1. ภาษาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทำให้พัฒนาการทางปัญญาของแต่ละบุคคลซับซ้อนและกว้างขวางมากขึ้น

2. การสอนแต่ละบุคคลควรคำนึงถึงความแตกต่างกันของเขาวัยปัญญาของแต่ละบุคคล ดังนั้น การพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียนระดับปฐมวัย ควรจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ กับครู และกับบุคคลรอบข้าง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม อันนำไปสู่การเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น

แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้

แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ (Dewey's Educational Perspective) ดิวอี้ (Dewey) นักปรัชญาและนักการศึกษาของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีแนวคิดทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาจนกระทั่งได้รับสมญานามว่าบิดาการศึกษาแผนใหม่หรือบิดาแห่งการศึกษาลัทธิพัฒนานิยม (Progressivism) แนวคิดทางการศึกษาที่สำคัญของดิวอี้มักจะกล่าวกันเป็นวลีที่ว่า “เรียนโดยการกระทำ” (Learning by Doing) ดิวอี้เชื่อมโยงความคิดทางปรัชญาและความคิดทางการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กให้มีความสามารถในการปรับตัวและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาตามแนวคิดของดิวอี้ มี 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบแรก คือ หลักสูตร เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนมากกว่าเรื่องในอดีต เรียกว่า หลักสูตรที่ยึดการจัดการประสบการณ์เป็นศูนย์กลาง เนื้อหาของหลักสูตรเป็นลักษณะการบูรณาการมีทั้งส่วนที่ให้แนวคิดและที่เป็นทักษะกระบวนการ เนื้อหามุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจตัวเองและสังคม องค์ประกอบที่ 2 คือ ครู มีหน้าที่วางแผนการสอนโดยพิจารณาพัฒนาการความสนใจ และความต้องการของเด็ก เตรียมสิ่งแวดล้อมและสื่อในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก โดยเป็นผู้สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง และองค์ประกอบที่ 3 คือ เด็ก มีหน้าที่ทำความเข้าใจว่าตนมีความสนใจและมีปัญหาอะไรอยู่และร่วมกับครูวางแผนทิศทางการพัฒนาตนเองตามเนื้อหาที่ตนสนใจและถนัดด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง

นอกจากนี้ ดิวอี้กล่าวถึงกระบวนการของการศึกษาว่าการเรียนการสอนจะต้องใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ วิธีแก้ปัญหา วิธีทำโครงการ และวิธีแบบประชาธิปไตยในการร่วมงานกัน ระบบบริหารยึดหลักการมีส่วนร่วมรับผิดชอบโดยบุคลากรหลายฝ่ายร่วมกันวางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหา และ

เน้นบทบาทของการศึกษาต่อสังคม การศึกษามีหน้าที่สร้างเด็กที่เข้าใจสังคมอย่างดี และมีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะพัฒนาสังคม

สรุปได้ว่า แนวคิดทางการศึกษาของดิไว้อิให้ความสำคัญกับการเรียนรู้โดยการลงมือกระทำซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่ากับเด็กโดยเด็กสามารถนำประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรจัดให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เด็กจึงจะเกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างมีคุณภาพ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้สู่ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหวสำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลพัฒนาการ

10. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยชั้นเรียน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของ กิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยตรง ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่าง ระหว่าง บุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการและผลผลิต

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่ง ของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร การจัด กิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของหลักกิจกรรมประจำวันดังนี้

2. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

2.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กแต่ละวัน

2.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนาน เกินกว่า 20 นาที

2.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

2.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยจนเกินไป

3. ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุม ดังนี้

3.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และการคล่องแคล่วในการใช้วัยยะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระ กลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ

3.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกม ต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับซ้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะ

3.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นกล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองความต้องการได้ฝึก ปฏิบัติการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

3.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองได้ในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและของผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน อย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกติกาข้อตกลงส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

3.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดให้เด็กได้สนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษา นอกสถานที่ ประกอบอาหารหรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล

3.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อม ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ไม่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและความเห็นความสวยงามของสิ่งรอบ ๆ ตัว โดยใช้

กิจกรรม ศิลปะ ดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ และรูปทรงต่าง ๆ⁷⁸

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็ก ดังนี้

กิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เด็กแต่ละคนมีความสนใจแตกต่างกันออกไป จึงควรจัดให้มีกิจกรรมหลายประเภทที่เหมาะสมกับวัย ตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็ก เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสและความสามารถ กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งกิจกรรมที่让孩子ทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ และควรมีความสมดุล คือ ให้มีทั้งกิจกรรมในห้องเรียน และนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและสงบ กิจกรรมที่ได้ริเริ่มและครุริเริ่มเวลาในการจัดกิจกรรมควรเหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 ขวบ มีช่วงความสนใจสั้นประมาณ 8 นาที

วัย 4 ขวบ มีช่วงความสนใจอยู่ประมาณ 12 นาที

วัย 5 ขวบ มีช่วงความสนใจอยู่ประมาณ 15 นาที

กิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริงให้เด็กได้มีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้าทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่น ๆ และผู้ใหญ่ หน่วยงานนิเทศก์ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ไว้ว่า มีวิธีดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อม และกระตุ้นให้เด็กสนใจที่จะร่วมกิจกรรมต่อไป กิจกรรมที่ใช้อาจเป็นการร้องเพลง คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย และทำใบ้ ฯลฯ ซึ่งจะใช้เวลาสั้น ๆ

2. ชี้นสอน เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้รับความรู้ และประสบการณ์ด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น

2.1 การสนทนา ซักถาม อภิปราย เป็นการพูดคุย ซักถามระหว่างครูกับเด็กหรือเด็กกับเด็ก ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ และสถานการณ์จำลอง

2.2 การเล่านิทาน ครูจะเล่านิทานที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่ครูต้องการให้เด็กเข้าใจหรือให้ปฏิบัติตาม ส่วนมากจะเป็นการปลูกฝังหรือการสอนในเรื่องที่เป็นนามธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น เพราะเด็กวัยนี้จะชอบฟังนิทาน และชอบเลียนแบบตัวละครในนิทาน ในการเล่านิทานอาจใช้รูปภาพ หุ่น หรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกายประกอบ

⁷⁸ กรมวิชาการ, หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ, 2546), 40.

2.3 การสาธิตการปฏิบัติทดลอง เป็นการสอนที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ตนเองทดลอง เป็นการฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็นและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

2.4 การจัดทัศนศึกษา เป็นการสอนที่让孩子ได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง อาจเป็นการพาเด็กไปเรียนนอกห้องเรียน รอบบริเวณโรงเรียน แต่ครูจะต้องดูแลเอาใจใส่ในเรื่องความปลอดภัย

2.5 การประกอบอาหาร ในบางหน่วยงานที่สอนเกี่ยวกับผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ต่าง ๆ ครูอาจให้เด็กมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร ทั้งนี้ เด็กจะได้รับประสบการณ์การสังเกต การเปลี่ยนแปลงของอาหารดิบสุก รับประทานและกลิ่นของอาหาร เรียนรู้ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ และเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

3. สรุบบทเรียน เป็นการสรุปสิ่งต่างๆ ที่เรียนไปทั้งหมด ให้เด็กได้เข้าใจยิ่งขึ้นซึ่งครูอาจใช้คำถาม เพลง คำคล้องจอง และเกม ฯลฯ ในการสรุปเรื่องราว⁷⁹

โรแกน และเชฟเพิร์ด (Rogan and Shepherd, 1971) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียนคือ การให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะทางสังคม ความคิดสร้างสรรค์ทักษะของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย และการเรียนรู้เนื้อหาวิชา ผลของการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียน มีทักษะของความเป็นผู้นำ รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหา ตลอดจนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม โรงเรียนและครูมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสม อีกทั้งมีหน้าที่เตรียมผู้เรียนให้สามารถเผชิญชีวิตในสังคมได้ ไม่ใช่ถ่ายทอดแต่ความรู้เท่านั้น

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกับพัฒนาการ ความสนใจ และวัตถุประสงค์ที่ต้องการเสริมสร้างในตัวเด็ก โดยประสบการณ์ต้องเป็นประโยชน์ทั้งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ซึ่งจัดเป็นสิ่งที่สำคัญและเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กระดับปฐมวัยด้วย

วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กนักเรียนระดับปฐมวัย คือ การจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและสอดคล้องกับ

⁷⁹ กรมวิชาการ, **หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540** (กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว, 2540), 15.

วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ทั้งนี้โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูหรือผู้สอน จากผู้ที่ถ่ายทอดความรู้โดยตรงมาเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือชี้แนะ และจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นสนับสนุนให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ และการลงมือปฏิบัติ โดยครูควรใช้รูปแบบที่หลากหลายและแหล่งการเรียนรู้ นอกเหนือจากในห้องเรียนเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ในปัจจุบันมีรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกิดขึ้นมากมาย ทั้งนี้โดยพัฒนามาจากความต้องการที่จะเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจรวมตลอดถึงพัฒนาการของเด็ก ดังนี้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี

แนวคิดของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี เป็นแนวคิดหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับเด็ก โดยพัฒนาขึ้นมาบนพื้นฐานปรัชญาหลักการของการที่ผู้ใหญ่ต้องให้การยอมรับนับถือเด็กในสภาพความเป็นจริงของเด็ก จัดการศึกษาให้เด็กอย่างที่เขาต้องการเรียนรู้ไม่ใช่ตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ จากจิตที่ซึมซาบได้ของเด็ก ให้เด็กได้มีโอกาสศึกษาด้วยตนเองอย่างอิสระจากสิ่งแวดล้อมที่จัดไว้ให้ได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย วัสดุอุปกรณ์ทุกอย่างมีขนาดที่พอเหมาะกับวัยของเด็กและเป็นสิ่งที่เด็กต้องการศึกษา เมื่อเด็กทำงาน เด็กจะสงบ มีสมาธิมีความรับผิดชอบในการที่จะทำงานให้สำเร็จในระหว่างการทำงาน เด็กสามารถคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีใครชี้แนะ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีการสอนรายบุคคลในชั้นเรียน ที่คละอายุและค่านึงถึงเด็กเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน โดยมีระบบการสอนที่ชัดเจน จัดการศึกษาให้แก่เด็กอย่างที่เขาต้องการเรียนรู้ตามความสนใจ และความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก เด็กมีโอกาสได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพ ทั้งการทำงานตามลำพังและการทำงานร่วมกับเพื่อนในสภาพแวดล้อมที่จัดไว้ได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย

แนวคิดสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี

มาเรีย มอนเตสซอรี (ค.ศ. 1870-ค.ศ. 1952) ได้พัฒนาแนวคิดการสอนจากการสังเกตเด็กในสภาพที่เป็นจริงของเด็กโดยมีความเชื่อเกี่ยวกับเด็กในหลายประเด็นที่นำไปสู่กรอบแนวคิดสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี ความเชื่อตามแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี

1. การศึกษาของแต่ละบุคคลยาวนานกว่าชั่วโมงการเรียนและจำนวนปี ที่แต่ละคนในห้องเรียน เพราะว่าคนเรานั้นถูกกระตุ้นจากความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติและความรักในการใฝ่หาความรู้
2. สิทธิของเด็กในการพัฒนาบุคลิกภาพของเขาในการเรียน สำรวจโลกสำหรับตัวของเขาเองและเรียกร้องสิทธิในการที่จะมีสภาพการทำงานที่เหมาะสม

3. จุดประสงค์ของการศึกษาในระยะแรกไม่ใช่เอาความรู้ไปบอกเด็กแต่เน้นการปลูกฝังให้เด็กได้เจริญเติบโตไปตามความต้องการตามธรรมชาติของเขา

4. เปรียบจิตของเด็กเหมือนฟองน้ำที่ซึมซับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม เด็กใช้จิตในการแสวงหาความรู้ ซึมซับเอาสิ่งต่าง ๆ เข้าไปในจิตของเด็ก

5. ช่วงสำคัญในชีวิตของเด็กเป็นช่วงแรก คือ ช่วงอายุตั้งแต่เกิดถึง 6 ปี เป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดของชีวิต

6. เด็กเรียนได้ดีที่สุดในสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมที่ได้เตรียมไว้อย่างมีจุดมุ่งหมาย การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมเช่นนี้ เพื่อให้เด็กได้มีอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่

7. มนุษย์เราเป็นผู้ให้การศึกษาแก่ตนเอง เด็กจะเรียนได้ดีที่สุด โดยการอนุญาตให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ความเชื่อทั้งเจ็ดข้อดังกล่าวข้างต้นนำไปสู่หลักการสอนแบบมอนเตสซอรีที่ว่า

1. การยอมรับนับถือเด็ก (Respect for the Child)
2. จิตที่ซึมซับได้ (The Absorbent Mind)
3. ช่วงเวลาหลักของชีวิต (Sensitive Periods)
4. การเตรียมสิ่งแวดล้อม (The Prepared Environment)
5. การศึกษาด้วยตนเอง (Self or Auto-education)

หลักการทั้งห้าข้อเป็นฐานที่สำคัญที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กในทุกส่วน ทั้งการจัดสภาพแวดล้อม หลักสูตร การสอน อุปกรณ์และการประเมินที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการที่มีรากฐานจากความเชื่อของมอนเตสซอรี ในห้องเรียนมอนเตสซอรีจะมีการจัดการชั้นเรียนให้เด็กได้มีอิสระในการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเด็ก เด็กกับผู้ใหญ่ และการทำงานกับอุปกรณ์ต่างๆ ที่จัดให้ไว้อย่างเป็นระบบโดยเรียงลำดับอุปกรณ์จากง่ายไปยาก ตามวัยเด็กจะสนใจทำและทำได้ประสบความสำเร็จ

เมื่อเด็กมีความสนใจในการทำอุปกรณ์ชิ้นใด เด็กจะบอกให้ครูทราบเพื่อครูจะได้สาธิตการใช้อุปกรณ์แต่ละชิ้นให้เด็กดูอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ด้วยเชื่อว่าเด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบ และเด็กมีจิตที่ซึมซับได้ เด็กจะสังเกตการณ์ทำงานของครู และสามารถเรียนรู้ได้ดี นอกจากนี้การทำงานอุปกรณ์ ครูต้องจัดให้เด็กได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกโรงเรียน โดยสอดคล้องกับความต้องการและวัยของเด็ก⁸⁰

⁸⁰ จีระพันธุ์ พูลพัฒน์, การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดมอนเตสซอรี (กรุงเทพมหานคร: สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีมีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), 15.

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบวอลดอร์ฟ (Waldorf)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบวอลดอร์ฟ มีเป้าหมายการพัฒนาคนไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยการพัฒนากาย จิต และจิตวิญญาณให้บรรลุ ความจริง ความงาม ความดี โดยจัดการศึกษาให้มีความสมดุลระหว่างเจตจำนงความมุ่งมั่น ผ่านการลงมือกระทำ (Will) ความรู้สึกผ่านศิลปะ (Feeling) และการตระหนักรู้ ผ่านการคิด (Thinking) ทั้งสามองค์ประกอบช่วยให้มนุษย์บรรลุศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ แต่ยังมีส่วนของกายวิญญานเป็นองค์ประกอบร่วมด้วย ประสานกัน 4 กาย แต่ละกายมีการกำเนิดและพัฒนาไปสู่ทุก ๆ รอบ 7 ปี วัยเด็กจึงสมบูรณ์ทั้งกายและใจเมื่ออายุครบ 21 ปี⁸¹

จุดเด่นของกิจกรรมการศึกษาวอลดอร์ฟ

โรงเรียนคือบ้าน ครูคือแม่ นักเรียนคือลูก กิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนคือกิจกรรมงานบ้านในชีวิตประจำวัน การศึกษาของวอลดอร์ฟ คำนึงถึงการเตรียมพร้อมและการเกิดของกายต่าง ๆ ตามลำดับ จึงได้จัดการศึกษาให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับความสามารถและอายุของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมให้มีความสมดุลระหว่างสมอง (Head) ความรู้สึก (Heart) และการลงมือกระทำ (Hands) อิทธิพลจากผู้คนและสิ่งรอบข้าง มีผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กวัยนี้อย่างมาก เพราะเด็กจะซึมซับทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว และเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ (Imitation) สิ่งสำคัญคือการเป็นแบบอย่างและการทำตาม

เนื่องจากเด็กวัยนี้มีจินตนาการ เป็นบ่อเกิดของความคิดที่อิสระแต่ยังไม่รวบยอดเป็นเหตุผลต่าง ๆ ได้อย่างผู้ใหญ่ การเรียนรู้ของเด็กต้องใช้กายเข้าไปคลุกเคล้าเรียนรู้ผ่านการเล่นอิสระ (Free Play) และเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ลงมือกระทำ เช่น การอาสาช่วยงานบ้านต่าง ๆ ในห้องเรียนเด็กจะสนใจกับการเล่นสิ่งซ้ำ ๆ อย่างพอใจ จนหมดข้อสงสัย สภาพที่เอื้อกับการจัดรูปแบบการศึกษา

วอลดอร์ฟควรเป็น บ้าน มิใช่โรงเรียน การจัดการเรียนการสอนจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและกิจวัตรประจำวันโดยคำนึงถึง

1. จังหวะ (Rhythm) จัดจังหวะเวลาของกิจกรรมให้สม่ำเสมอ คล้ายดังลมหายใจเข้าและออกทั้งครูและเด็กจะรู้สึกสบายไม่เร่งรัด เคร่งเครียด
 2. การกระทำซ้ำ (Repetition) ช่วยให้เด็กเรียนรู้อย่างมั่นใจและมั่นคง
 3. ความเคารพและสงบ (Reverence) ช่วยนำจิตสำนึกที่ดีต่อทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว
- การจัดการเรียนการสอน

⁸¹ อภัสรี จรัสขนะเพท, อ่างถึงโน อัญญมณี บุญชื้อ บรรณาธิการ, **รวมนวัตกรรมทฤษฎีทางการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน** (กรุงเทพมหานคร: สาราเด็ก, 2551), 19.

ช่วงเช้า การเล่นอิสระและงานบ้านต่างๆ (สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน) ทำกิจกรรมศิลปะประจำสัปดาห์ (สอดคล้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น) เช่น วันจันทร์ร้อยดอกไม้ วันอังคารทำสีน้ำ เป็นต้น

ช่วงสาย ดื่มน้ำสมุนไพรและรับประทานผลไม้ กิจกรรมวงกลม เนื้อหาสอดคล้องกับฤดูกาล วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยครูถ่ายทอดบทเรียนด้วยศิลปะ บทเพลง บทกลอน เรื่องเล่า และเล่นกลางแจ้ง

ช่วงเที่ยง รับประทานอาหารกลางวัน อาบน้ำแปรงฟัน ฟังนิทานก่อนนอน (สอดคล้องกับวัยเด็กในระยะ 7 ปีแรกที่ต้องการแบบอย่างที่ดีในเชิงคุณธรรม)

ช่วงบ่าย นอนหลับยามบ่าย ตื่นขึ้นรวมกลุ่มอำลาครูและเพื่อน

บรรยากาศต่าง ๆ ที่ครูจัดให้ได้สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก ซึ่งต้องการพัฒนากาย จิต และจิตวิญญาณอย่างสมดุล สื่อการเรียนรู้มาจากวัสดุธรรมชาติที่ไม่สำเร็จรูป เช่น หิน หอย กิ่งไม้ หลีกเลี่ยงการใช้พลาสติก เนื่องจากวัสดุธรรมชาติทำให้เด็กเชื่อมโยงที่ไปที่ไปในธรรมชาติได้มากกว่าของเล่นที่สำเร็จรูปทำให้เด็กสนุกกับการใช้จินตนาการแปรเปลี่ยนรูปวัสดุเหล่านั้น⁸²

นักเรียนวอลดอร์ฟจะเป็นนักเรียนที่มีความพร้อมทุกด้าน ทั้งจิตใจ ร่างกาย และความคิดสร้างสรรค์ที่สำคัญพวกเขาเติบโตขึ้นอย่างคนที่เข้าใจการเอื้ออาศัยซึ่งกันและกันของสรรพชีวิตในโลก ชอบลงมือทำงานด้วยตนเอง และเข้าสังคมได้เป็นอย่างดี

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป

แนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป (High Scope) เน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (ผ่านมุมเล่นที่หลากหลาย ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก มีเป้าหมายในการพัฒนาเด็กทุกคนให้บรรลุศักยภาพสูงสุดของตนให้ได้ โดยมุ่งเน้นความสำคัญของการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) คำนึงถึงความสนใจของเด็กเป็นหลัก สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน การจัดสื่อการเรียนการสอนต่างๆ เอื้อต่อการเรียนรู้และการแก้ปัญหาของเด็ก ตลอดจนเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ภายในให้เกิดมากที่สุด

1. ไฮสโคปจะไม่มีการตั้งบทเรียนเป็นหน่วยการเรียนรู้ (Unit) แต่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ที่เด็กจะเผชิญในชีวิตประจำวันอย่างเป็นธรรมชาติ เพราะเป็นกุญแจที่จำเป็นในการสร้างองค์ความรู้ของเด็ก ทำให้ผู้ใหญ่เข้าใจการเรียนของเด็ก สามารถวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมและประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างเหมาะสม ในปี พ.ศ. 2551 ไฮสโคปมีประสบการณ์สำคัญ (Key Experiences) 10 ประเภท ได้แก่ การนำเสนออย่างสร้างสรรค์ ภาษาและการรู้หนังสือ

⁸²Rudolf Steiner, *The Childs Changing Consciousness and Wolof Education* (New York: Rudolf Steiner Press, London, 1988), 57-60.

การริเริ่มและความสัมพันธ์ทางสังคม การเคลื่อนไหว ดนตรี การจำแนก การเรียงลำดับ จำนวนพื้นที่ เวลา แต่ไฮสโคปได้นำประสบการณ์สำคัญมาปรับใหม่โดยใช้ชื่อว่า “ตัวบ่งชี้พัฒนาการ” (Development Indicators) แบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ การเข้าถึงการเรียนรู้ของเด็ก ภาษา การรู้หนังสือและการสื่อสาร พัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ พัฒนาการด้านร่างกาย สุขภาพและความสมบูรณ์ และศิลปะและวิทยาศาสตร์

2. ในวงล้อการเรียนรู้ของไฮสโคป (Wheel of Learning) มีการเพิ่มการทำงานกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Parent Involvement) เข้าไปด้วย เพราะการประสานสัมพันธ์กับครอบครัวเด็กมีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทุกด้าน ซึ่งการกำหนดบทบาทผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนการเรียนรู้ (Co-Learner) คือ หัวใจของการทำงานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ประสบผลสำเร็จ

3. ไฮสโคปให้ความสำคัญกับการสอนกลุ่มย่อย วันละ 10-15 นาที โดยถือว่าเป็นโอกาสที่จะสร้างจุดเด่นของเด็กแต่ละคน โอกาสที่ครูสังเกตและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่น ๆ ครูควรเตรียมวางแผนกิจกรรมไว้ล่วงหน้าใช้สื่ออุปกรณ์ใหม่ๆ กระตุ้นให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น และลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

4. กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน (Plan Do Review) เปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มและตัดสินใจโดยการสนทนากับเด็กเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับแผนงานของเด็ก สนับสนุนให้เด็กได้เล่นอย่างมีจุดหมายและช่วงของการทบทวนเด็กจะได้สะท้อน พูดคุย และนำเสนอสิ่งที่ได้ทำ ทำให้เขาได้พิจารณา ตั้งแต่อดีตซึ่งเป็นชี้นำปัจจุบัน และอนาคต ทั้งครูควรใช้คำถามอย่างรอบคอบสนับสนุนการบรรยายร่วมกัน และมุมมองที่ขัดแย้งกัน

5. หลักการของไฮสโคป และทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดนี้เป็นการผสมผสานของหลาย ๆ ทฤษฎี ทั้งของ พิวาเจท์ อีริกสัน และไวทอลล์ โดยสามารถกล่าวได้ว่าหลักการพื้นฐานของไฮสโคปมีจุดเด่น คือ เข้าใจ เป็นรูปธรรมและไม่ยุ่งยากในการนำไปประยุกต์ใช้ แต่ผู้ใช้ต้องมีการตรวจสอบความเชื่อของตนเองเป็นระยะเพื่อเชื่อมโยงกับหลักการและแนวปฏิบัติ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูผู้สอนควรคำนึงเพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด 4 ประการ คือ หลักการเรียนรู้ (Principles of Learning) บทบาทของครู (Teacher Role) บทบาทเด็ก (Student Role) และการจัดสภาพการเรียนรู้ (Learning Environment) ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. มีความเชื่อว่า เด็กทุกคนมีศักยภาพในการสร้างองค์ความรู้โดยอาศัยสภาพจริงที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมของเด็ก

2. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะกับวัยและความสามารถของเด็ก (Developmentally Appropriate Curriculum)

3. บูรณาการเนื้อหา กิจกรรมและทักษะการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงพื้นฐานประสบการณ์ของเด็ก และขยายความคิดอย่างต่อเนื่องค่อยเป็นค่อยไป มีความหมายและมีความสัมพันธ์กัน (Integration)
4. ให้โอกาสเด็กสัมผัส ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง (Manipulation)
5. ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูโดยทำงานร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิด และได้ปรับตัวทางสังคม (Interaction and Communication)
6. ให้เด็กมีโอกาสเลือก คิด ตัดสินใจในการทำกิจกรรม โดยมีผู้ใหญ่ให้กำลังใจสนับสนุน (Adult support)
7. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เด็กมีความคิดอิสระ และสนับสนุนความคิดริเริ่ม (Child Initiated Atmosphere)
8. สร้างเสริมความรู้สึกภูมิใจในการทำกิจกรรม และความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง (Self-esteem)
9. ติดตามสังเกตเด็ก สะท้อนข้อมูลจากการสังเกตและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Assessment)
10. รับเปลี่ยนบทบาทครูในฐานะผู้สอนมาเป็นผู้สังเกต (Observer) ผู้เรียนรู้ (Learner) และผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator)
11. ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับบทบาทของพ่อแม่และสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก (Parents as Teachers and Partners)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach) ได้แนวความคิดมาจาก จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) (Katz and Chard, 2000) ภายใต้ความเชื่อที่ว่า “เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจ” การเรียนการสอนแบบโครงการเป็นผสมผสานรูปแบบการเรียนการสอนต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โครงการเป็นการศึกษาในทางลึกในหัวข้อหรือหน่วยการเรียนรู้ที่เด็กให้ความสนใจ การศึกษาอาจทำโดยเด็กทุกคนในชั้นเรียนหรือโดยเด็กคนใดคนหนึ่งก็ได้ หัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับหัวข้อหรือหน่วยเรียนมากกว่าการพยายามตอบคำถามของครู ด้วยเหตุนี้ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้แบบโครงการคือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกเรียนหน่วยการเรียนรู้หรือหัวข้อที่ตนสนใจ กำหนดคำถามที่ตนอยากรู้เพื่อค้นหาคำตอบ เปิดใจกว้างต่อสิ่งที่ตนค้นพบรวมตลอดถึงความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการเป็นการบูรณาการความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา วรรณกรรม และศิลปะ เป็นต้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในโครงการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลรวมถึงการสังเกต การสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เกี่ยวข้อง การทดลอง และการสะสมเก็บวัตถุต่าง ๆ สำหรับเวลาที่ใช้ขึ้นอยู่กับหัวข้อเรื่อง บางโครงการอาจใช้เวลา เป็นสัปดาห์หรือหลายสัปดาห์

แอบรามสัน โรบินสัน และแอกเคนแมน (Abramson, Robinson and ANKENMAN) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการดังนี้

1. ครูมีบทบาทเป็นทั้งผู้อำนวยการความสะดวก และผู้เรียนรู้ควบคู่ไปกับเด็ก การเรียนรู้ที่มีคุณค่าสำหรับเด็กไม่ใช่การสอนโดยการบอกเล่าโดยตรงจากครู แต่เป็นการจัดสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการในการจัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์

2. หัวข้อในการทำโครงการมาจากประสบการณ์และความสนใจของเด็ก ในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการนั้นหลักสูตรที่ใช้จะไม่ใช่นโยบายที่แน่นอนชัดเจนดังปรากฏในโรงเรียนทั่วไป แต่จะพัฒนามาจากความสนใจของเด็กในขณะนั้น ทั้งนี้เพราะนักการศึกษาที่สนับสนุนแนวคิดนี้ เชื่อว่า พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดผลอย่างเต็มที่เมื่อเด็กมีโอกาสค้นหาคำตอบต่อคำถามที่ตนสนใจ

3. เป็นความร่วมมือระหว่างครู เด็ก และผู้ปกครอง

4. เนื้อหาของโครงการพัฒนามาจากความเข้าใจของเด็ก ไม่ได้เกิดจากบทเรียนสำเร็จรูป

5. การทำโครงการจะทำเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มากกว่ากลุ่มใหญ่ทั้งชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะการจัดเป็นกลุ่มเล็กจะช่วยให้ครู เด็กและผู้ปกครองพูดคุยกันอย่างทั่วถึง รวมตลอดถึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาอันเกิดขึ้นระหว่างการทำโครงการ

6. การนำเสนอความคิดของเด็กแต่ละคนจะนำเสนอผ่านสื่อหรือรูปแบบที่หลากหลาย นักการศึกษาที่สนับสนุนแนวคิดแบบโครงการมีความเชื่อว่าเด็กมีความสามารถในการนำเสนอความคิดของตนผ่านสื่อที่หลากหลาย ซึ่งมาลาคุซซี่ เรียกว่า “ร้อยภาษาของเด็ก” (Hundred Languages of Children) ของนักการศึกษา โอเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ที่กล่าวถึงความฉลาดหรือความถนัด 8 ด้านของเด็ก อันได้แก่ ความฉลาดด้านภาษา ด้านตรรกศาสตร์ ด้านมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการใช้ร่างกายหรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกายด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์

ด้านการรู้จักตนเอง และด้านสิ่งแวดล้อม วิธีการซึ่งตระหนักถึงการแสดงออกหรือนำความคิดโดยผ่านสื่อที่หลากหลายนั้นจะได้ผลดีมากกว่าเด็กซึ่งไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ⁸³

ขั้นตอนในการทำโครงการ

หลักการที่ครูและเด็กเลือกหัวข้อในการทำโครงการเรียบร้อยแล้ว ครูและเด็กต้องช่วยเหลือกันกำหนดหัวข้อย่อยที่ต้องการศึกษา วางแผนการทำงานและการรายงานผล โดยทั่วไปประกอบด้วย 3 ขั้นตอน (Katz and Chard, 2000: 186-188) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระยะเริ่มต้นโครงการ

ครูส่งเสริมให้เด็กแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของจนในหัวข้อที่จะจัดทำโครงการโดยใช้วิธีการเล่าเรื่อง วาดรูปหรือแสดงบทบาทสมมติ ครูเปิดโอกาสให้เด็กถามคำถามคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่ต้องการศึกษา คำถามที่เด็กถามจะช่วยให้ครูทราบถึงประสบการณ์เดิม รวมตลอดถึงความรู้ความเข้าใจของเด็ก ซึ่งจะเป็พื้นฐานที่จะช่วยให้ครูวางแผนในระยะต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ระยะดำเนินการโครงการ

ถือเป็นหัวใจของการเรียนการสอนแบบโครงการ ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กจะได้รับรู้ข้อมูลใหม่โดยผ่านประสบการณ์ตรง ผลงานที่ได้มาอาจเก็บรวบรวมใส่แฟ้มงานเฉพาะของแต่ละคนและจัดแสดงนิทรรศการ ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายและวางแผนเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปโครงการ

การสรุปและทบทวนสิ่งที่เด็กเรียนมาทั้งหมด ขั้นสรุปมักอยู่ในรูปของการเล่นบทบาทสมมติ ในขั้นนี้อาจรวมถึงการเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมเยี่ยมชมผลงาน⁸⁴

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่กำลังถึงความสนใจและพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้เด็กได้มา โอกาสนำทักษะที่มีอยู่ออกมาใช้เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้การตัดสินใจด้วยตนเอง โดยครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ และจัดสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก

⁸³Abramson, S., Robinson, R., and Ankenman, K. *Project Work with Diverse Student: Adapting Curriculum Based on the Reggio Emilia Approach In K”M” Paciorek, and J.H. Munro (eds.) Early Childhood Education 96/97* (Guilford, Connecticut: Dushkin Publishing Group), 173-178.

⁸⁴Katz, L., and Chard S., *Engaging Children’s Mind: The Project Approach* (New Jersey: Ablex, 1991), 45-49.

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละรูปแบบมีวิธีการและเป้าหมายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนและจุดเน้นที่ต้องการ เพื่อให้เหมาะสมกับบริบท และวัฒนธรรมของสังคมแต่ละท้องถิ่น ครูผู้สอนอาจใช้วิธีการบูรณาการรูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบเข้าด้วยกันเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

สำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ มาบูรณาการเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบท โดยมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3 ขั้นตอน กิจกรรมมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมผู้เรียน ขั้นปฏิบัติ และขั้นประเมินผลแต่ละขั้นมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมผู้เรียน หมายถึง การเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม โดยการใช้กิจกรรมการร้องเพลง การฟังนิทาน และการสนทนาซักถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาที่ครูจัดให้และกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครูผู้สอน บุคคลต่าง ๆ และผู้ปกครอง รูปแบบกิจกรรม มีการสนทนาพูดคุย ซักถาม ศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยเนื้อหาที่ใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้เน้นที่การพัฒนาทักษะทางสังคม

ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล หมายถึง การประเมินผู้เรียนจากการสังเกตพฤติกรรม และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนที่แสดงถึงการมีพัฒนาการทางสังคม เพื่อทำการประเมินทักษะทางสังคมของผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้ดังนี้ ฅมร วิยะรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เรื่องการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาแนวทางการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน มีการวางแผนการใช้ห้องเรียนอย่างเหมาะสม การมอบหมายหน้าที่การติดต่อและต้อนรับบุคคลภายนอกเป็นทางการ อาจารย์ทุกคนได้รับมอบหมายการฝึกปฏิบัติงานของครูของนิสิต ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์เป็นไปตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย มีนโยบาย ให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ และสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และ 2) ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง เรื่อง การตัดสินใจในการปฏิบัติงานธุรการและการเงินของเจ้าหน้าที่ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหาร

โรงเรียน การจัดการสถานที่ซึ่งส่งเสริมสภาพแวดล้อม การให้อาจารย์ทำการวิจัย เขียนตำรา และเอกสารทางวิชาการ ความร่วมมือ และรับผิดชอบเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน การจัดระบบสารสนเทศร่วมกันของโรงเรียนและคณะ และปัญหาการสนับสนุนให้มีการสำรวจชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งวิทยาการ⁸⁵

สมสุตา มัชฌมจันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการใช้การสอนแบบโครงการในโรงเรียนอนุบาล ด้านนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านการดำเนินการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านการติดตามความเคลื่อนไหวของการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 57 คน และครูประจำชั้นอนุบาล จำนวน 219 คน รวมทั้งสิ้น 276 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนได้เห็นความสำคัญ และเป็นผู้ริเริ่มนำการสอนแบบโครงการมาใช้ในโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ในการสอนแบบโครงการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายหลัก ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ปัญหาด้านนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย 2) ด้านการดำเนินการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้เด็กศึกษาหัวเรื่องที่สนใจอย่างลุ่มลึก โดยยืดหยุ่นเวลาในการดำเนินโครงการตามความสนใจของเด็ก และให้เด็กได้ดำเนินโครงการด้วยตนเองทุกระยะ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครูมีบทบาทในการกระตุ้น การให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ สภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีความสอดคล้องกับ โครงการที่กำลังดำเนินอยู่ ส่วนการวัดและประเมินผลเกิดขึ้นทุกระยะของโครงการ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ปัญหาด้านการดำเนินการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการใช้การสอนแบบโครงการอยู่ในระดับน้อย และ 3) ด้านการติดตามความเคลื่อนไหวของการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูให้ความสนใจติดตาม ความเคลื่อนไหวของการสอนแบบโครงการ โดยผู้บริหารโรงเรียนเน้นที่การศึกษาจากบทความหนังสือ งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการ ส่วนครูเน้นที่การอบรมสัมมนา ปัญหา

⁸⁵ ภมร วิยะรัตน์, “ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540), บทคัดย่อ)

ด้านการติดตามความเคลื่อนไหวของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการใช้การสอนแบบโครงการ อยู่ในระบับน้อย⁸⁶

นิพพิทา ถาวรเศรษฐ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเขียนของเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาในโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษาโฮสโคป และวอลดอร์ฟ ผู้ให้ข้อมูลคือ เด็กนักเรียนอายุ 3-8 ปี ครู ผู้บริหารและผู้ปกครองผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษาโฮสโคป 1) แบบแผนการเขียนของเด็กปฐมวัย: พัฒนาการการรู้หนังสือ แบบแผนการเขียนของเด็กช่วงวัย 3-6 ปี มีขั้นตอนคือ 1.1) การขีดเขียนที่ไม่สื่อความหมายตามการรับรู้สิ่งแวดล้อม 1.2) ภาพวาดที่มีความหมาย 1.3) การเขียนแบบสื่อสาร และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเขียน อาทิ 2.1) แนวการสอนที่เอื้ออำนวยต่อกัน 2.2) การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ 2.3) กิจกรรมการเขียนเกิดจากประสบการณ์ตรงที่มีความหมาย 2.4) การจัดประสบการณ์การเขียนโดยประเมินจากพัฒนาการเด็ก สำหรับโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษาวอลดอร์ฟ 1) แบบแผนการเขียนของเด็กปฐมวัย: พัฒนาการการตระหนักรู้ตัวตนของตนเองแบบแผนการเขียนของเด็กช่วงวัย 3-6 ปี มีขั้นตอนคือ 1.1) การขีดเขียนเข้าข้างในเป็นวงกลม และภาพวงกลมที่มีสัญลักษณ์ 1.2) การวาดลายเส้น ภาพบันได ตาราง และ 1.3) การวาดภาพคนในลักษณะต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อม และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเขียน อาทิ 2.1) ครูเป็นแบบอย่างของ ผู้ที่พัฒนาการตระหนักรู้ตัวตนของตนเองตามวัย 2.2) ครูใช้ภาษาเป็นสื่อเพื่อเข้าถึงสัจธรรมและคุณธรรม 2.3) ครูใช้ภาษาถูกต้องตามหลักเกณฑ์ 2.4) การเฝ้าสังเกตและพิจารณาการรู้ตัวตนของเด็ก⁸⁷

คะนิง สายแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ข้อเสนอแนะนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ทั้งการบริหารโดยภาพรวม การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบายที่มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการศึกษาบริบทโดย 1) การศึกษาเชิงสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา 2) การอภิปรายกลุ่มเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและสิ่งคุกคาม การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยของจังหวัดสุรินทร์ และ 3) การศึกษาพหุกรณีสถานศึกษาต้นแบบ การบริหารจัดการปฐมศึกษา จำนวน

⁸⁶ สมสุดา มัชฌมจันทร์, “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบโครงการในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), บทคัดย่อ.

⁸⁷ นิพพิทา ถาวรเศรษฐ, “ศึกษาการเขียนของเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาในโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษาโฮสโคปและวอลดอร์ฟ” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), บทคัดย่อ.

3 แห่ง ขั้นตอนที่สองเป็นการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากข้อมูลที่สังเคราะห์ ได้จากผลการวิจัย ในขั้นตอนแรกด้วยวิธีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสองครั้ง และขั้นตอนที่สามเป็นการตรวจสอบร่าง ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จากขั้นตอนที่สองโดยพิจารณาจากเกณฑ์ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ด้วยวิธีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการและวิธีการประชาพิจารณามีผู้มีส่วนได้เสีย ผลจากการวิจัย ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่กำหนดวิสัยทัศน์ว่า ภายในปี 2554 จังหวัด สุรินทร์จะเป็นจังหวัดชั้นนำในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ปฐมวัย เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างหลากหลายและทั่วถึง และได้พันธกิจ 7 ประการ คือ 1) จัดระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) สร้างโอกาสให้เด็ก กลุ่มเป้าหมายได้เข้าศึกษาในระดับปฐมวัยทุกคน 3) สร้างและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณธรรม จริยธรรม และได้รับการเตรียมความพร้อมในพัฒนาการทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา 4) สร้างเครือข่าย แหล่งการเรียนรู้ และระบบสารสนเทศโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 5) สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม 6) ส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และ 7) พัฒนาบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย รวมทั้งสร้างขวัญ และกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้จากผลการวิจัยได้ชุดของเป้าหมาย กลยุทธ์ และ ตัวชี้วัด ทั้งการบริหารโดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และบริหารงานทั่วไป โดยมีรายละเอียดหลายประการ ที่มุ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดไว้ ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นผลจากกระบวนการวิจัยเชิงนโยบายที่ยึดถือหลักการวิจัย แบบผสมที่อาศัยข้อมูลจากหลากหลายแหล่งตามหลักการ สามเส้สในขั้นตอนแรกและอาศัยหลักการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการจากผู้มีส่วนได้เสียระดับฐานรากในการพัฒนาและการตรวจสอบร่างข้อเสนอ เชิงนโยบายในขั้นตอนที่สองและขั้นตอนที่สาม ทำให้มีความเชื่อมั่นว่าเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้⁸⁸

นริศนันท์ เดชสุระ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อศึกษา 1) องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัย ราชภัฏ และ 2) นำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม ตัวอย่าง คือ โรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 22 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียน ละ 20 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตปฐมวัย รองผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตปฐมวัย

⁸⁸ คะนิง สายแก้ว, “ข้อเสนอนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549), บทคัดย่อ.

ครูปฐมวัย ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย และคณะกรรมการสถานศึกษา รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 440 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเพื่อการจำแนกกลุ่มตัวแปรโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบ “PCA” (Principal Component Analysis) ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล (canonical correlation analysis) และการประเมินเพื่อตรวจสอบเนื้อหาด้วยวิธีการพิจารณาโดยวิธีสัมมนาอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ 1.1) ด้านการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัย 1.2) ด้านโครงสร้างการบริหารและการบริหารจัดการ 1.3) ด้านการพัฒนาครูปฐมวัยมืออาชีพ 1.4) ผู้บริหารมืออาชีพ 1.5) ด้านการประสานร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน 1.6) ด้านการเป็นหน่วยร่วมผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1.7) ด้านการวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย 1.8) ด้านการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 1.9) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และ 2) รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 9 องค์ประกอบ ที่มีความถูกต้อง เหมาะสมเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย⁸⁹

พัชรา พุ่มชาติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยการวิจัยและพัฒนา มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนิยาม ความสามารถ พฤติกรรมบ่งชี้ และแนวทางการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดโครงสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นทำศึกษานำร่อง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดประสบการณ์ก่อนนำไป ทดสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกำหนดกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ต่อเนื่องตามเวลาที่กำหนด กลุ่มตัวอย่างเป็นครูปฐมวัย จำนวน 3 คน และเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 1-3 จำนวน 74 คน ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ระยะเวลาการจัดประสบการณ์ 12 สัปดาห์ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ

⁸⁹ นริศนันท์ เดชสุระ, “รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร, 2552), บทคัดย่อ.

การจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่ายู และข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือการจัดประสบการณ์ คือ รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย เครื่องมือการประเมิน คือ 1) เครื่องมือประเมินครูปฐมวัย ได้แก่ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์ แบบประเมินความสามารถ ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยตามรูปแบบการจัดประสบการณ์และแบบประเมินความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์ และ 2) เครื่องมือประเมินเด็กปฐมวัย ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินผลงานความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 4 ระยะ คือ ก่อนการจัดประสบการณ์ หลังการจัดประสบการณ์ หลังการจัดประสบการณ์ ครั้งที่ 1 หลังการจัดประสบการณ์ครั้งที่ 2 และติดตามผลการจัดประสบการณ์ มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ และมีความคงทนของพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในระยะติดตามผลการจัดประสบการณ์ และพบว่าเด็กปฐมวัยเกิดจินตนาการ การคิดสร้างสรรค์ การคิดหาเหตุผลในการนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ตามระดับพัฒนาการมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ 4) ครูปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์อยู่ในระดับดีมาก มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบ การจัดประสบการณ์มีความเหมาะสม และอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่แสดงแนวคิดกระบวนการจัดประสบการณ์

สื่อและการจัดสภาพแวดล้อม และการประเมินที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ตามสภาพจริง⁹⁰

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง 1) พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย เป็นการวิจัยและพัฒนา มีรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ปกครองนักเรียนที่ได้มาจากการอาสาสมัครและเจาะจงเลือก จำนวน 15 คน นักเรียนปฐมวัยที่ได้มาจากการเป็นบุตรหลานของผู้ปกครอง จำนวน 15 คน กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง นักเรียนปฐมวัยที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน กำหนดเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ และครูผู้สอนจำนวน 4 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า 3P องค์ประกอบหลักคือหลักการที่อยู่บนพื้นฐานมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอน วัตถุประสงค์รูปแบบเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนปฐมวัยด้านการช่วยเหลือและด้านการแบ่งปันสาระและกระบวนการกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานระยะเวลาและการวัดประเมิผล การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) มีส่วนร่วมในการประเมิน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการเตรียมผู้เรียน 2) ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม และ 3) ขั้นตอนการประเมินผล และ 2) ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบพบว่า 1) นักเรียนปฐมวัยกลุ่มทดลองมีทักษะทางสังคมสูงขึ้นภายหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการประเมินทักษะทางสังคมทั้งสองด้านคือด้านการช่วยเหลือและด้านการแบ่งปันสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยที่ไม่พบว่าตัวแปรทดลองและตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองที่กำหนดส่งผลร่วมกันให้เกิดผลทักษะทางสังคมของนักเรียนแต่อย่างใด และ 3) ภายหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมครูผู้สอนและผู้ปกครองมีความความเข้าใจเกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับดีมาก และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม อยู่ในระดับมาก โดยครูและผู้ปกครองมีความเห็นว่ารูปแบบ 3P ที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรูปแบบ 3P ยังส่งผลให้ครูและผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอันเป็นผลจากการพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนร่วมกัน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครองที่มีสถานภาพทาง

⁹⁰ พุชรา พุ่มชาติ, “การพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), บทคัดย่อ.

เศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันคือผู้ปกครองที่มีอายุมากกว่าประกอบอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ และมีรายได้มากกว่าส่งผลให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมสูงกว่าอีกด้วย⁹¹

ชยานนท์ มนเพียรจันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักองค์รวม: กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพอง องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษา 1) ศึกษาสภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา สภาพที่คาดหวังทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาหรือบรรลุสภาพที่คาดหวัง และการเลือกทางเลือกเพื่อกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพอง องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา และ 2) ศึกษาปรากฏการณ์ของการปฏิบัติ การเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้จากการกระทำทั้งระดับตัวบุคคล ระดับกลุ่มบุคคล และระดับองค์การ และความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการใช้แผนปฏิบัติการที่ถือเป็นตัวสอดแทรกหลัก และใช้หลักองค์รวมที่ถือเป็นตัวสอดแทรกเสริมไปปฏิบัติตามวงจรแบบเกลี้ยงสว่าง 2 วงจร ของกิจกรรมการวางแผนการนำไปปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้ร่วมวิจัยคือผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพอง จำนวน 49 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบตรวจสอบหรือบันทึก

ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพอง มีการดำเนินการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย และด้านการสนับสนุนจากชุมชน แต่จากผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาพบว่าการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพองมีสภาพปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นหลายประการจนส่งผลให้ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกลาง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้ดำเนินงานโครงการเพื่อแก้ปัญหาพร้อม 4 โครงการ คือ 1) โครงการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ 2) โครงการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) โครงการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย และ 4) โครงการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานด้านการสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งมีผลทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพองผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานกลางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกด้านทุกรายการ

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้วิจัย ครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และบุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลศิลา เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติหลายประการทั้งในด้าน

⁹¹ ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย, “การพัฒนารูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้/การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง/ทักษะทางสังคม” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), บทคัดย่อ.

ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ และเกิดความรู้ใหม่จากการปฏิบัติ 3 ลักษณะคือ 1) ความรู้ใหม่จากการปฏิบัติตามหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในบริบทเฉพาะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพอง 2) ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการนำหลักองค์รวมเสนอต่อผู้ร่วมวิจัย คือ องค์รวม 4 ประสานเพื่อการพัฒนา และ 3) ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการถอดบทเรียนที่ได้จากการทำงานร่วมกันในขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย คือ SILA CHAIN Model⁹²

พิศาระวี วีระพงศ์พร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานประกอบการ จำนวน 240 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ฝ่ายบริหารและฝ่ายบุคคล รวมจำนวนทั้งสิ้น 480 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแบบวิเคราะห์เป็นแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการ ประกอบด้วย

- 1.1 บทบาทผู้บริหาร
- 1.2 กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐานและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
- 1.3 งบประมาณ
- 1.4 การทำงานร่วมกัน
- 1.5 สิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งอุปกรณ์
- 1.6 มาตรการทางภาษี

2. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการ จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอล พบว่าปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการมีความสัมพันธ์กัน 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ประกอบไปด้วย บทบาทผู้บริหาร กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐานและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องงบประมาณ และมาตรการทางภาษี

⁹²ชยานนท์ มนเพียรจันทร์, “การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักองค์รวม: กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพอง องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา จังหวัดขอนแก่น” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552), บทคัดย่อ)

รูปแบบที่ 2 ประกอบไปด้วย บทบาทผู้บริหาร กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐานและ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง และงบประมาณ

3. ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการทั้ง 2 รูปแบบ มีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎีของการวิจัย⁹³

บุษกร สุขแสน ได้ทำการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อศึกษา 1) ศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นใน ระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) เพื่อ ทดลองใช้และประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ได้แก่ การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 5 จังหวัด จำนวน 74 แห่ง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น มีปัญหาและความต้องการเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกด้านกล่าวคือ ทั้งปัญหาและความต้องการจำเป็นคือด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านบุคลากรประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้าน หลักสูตรและการสอน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านส่งเสริมสุขภาพ และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชน

3. ผลการประเมินยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 1) การประเมินยุทธศาสตร์ 1.1) การประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์พบว่ามีความเป็นไปได้ในระดับมากทุกประเด็น

⁹³พิศาระวี วีระพงศ์พร, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใน สถานประกอบการ” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), บทคัดย่อ

ยุทธศาสตร์ 1.2) การประเมินระดับการปฏิบัติตามประเด็นยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ภาพรวมส่วนมากควรได้รับการปรับปรุง และ 2) การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับมาก⁹⁴

อภิรดี นุ่มมีศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อศึกษา 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับ ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการ จัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ 1.1) ปัญหา ด้านปัจจัยพื้นฐาน งบประมาณที่มาสสนับสนุนด้านการศึกษาไม่เพียงพอ ควรจัดสรรงบประมาณใน การบริหารจัดการสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติราชการ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ปรับปรุงและพัฒนาอาคารเรียนห้องเรียน ปรับปรุงสถานที่ และภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กให้สวยงาม และส่วนใหญ่บุคลากรยังขาดทักษะ ความรู้ ความสามารถทางด้านการบริหารและ การจัดการศึกษา 1.2) ด้านกระบวนการ ครูผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมิน พัฒนาการที่ถูกต้อง และไม่ให้ความสำคัญในการประเมินพัฒนาการของเด็ก ควรจัดให้มีการอบรมให้ ความรู้ในการประเมินพัฒนาการเด็กที่ถูกต้อง และเพื่อให้เห็นความสำคัญของการประเมินพัฒนาการ ของเด็ก 1.3) ด้านผลผลิต ผู้ปกครองยังไม่ยอมรับและพึงพอใจในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองมีการยอมรับมากขึ้น และ 2) ความคิดเห็นของบุคลากรต่อ แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัด นครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า บุคลากร มีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอ หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มี ต่อแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ทำให้ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์

⁹⁴บุษกร สุขแสน, “ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรธานี, 2556), บทคัดย่อ.

พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน คือ เพศ อายุ และอาชีพ และมีปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษาดังกล่าวแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁹⁵

งานวิจัยต่างประเทศ

เวียท (Vieth) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กรณีศึกษาผู้อำนวยการศูนย์เด็กเล็กของอิลลินอย ใน 3 รูปแบบ ของการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ผู้อำนวยการศูนย์เด็กเล็กที่ได้รับเงินค่าจ้างและเงินเดือนทำให้ความสำคัญกับโครงการต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนผู้อำนวยการที่เป็นเจ้าของจะปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปตามกฎหมายเป็นไปตามกฎหมายเป็นหลักสำหรับผู้อำนวยการที่ร่วมกันระหว่างเอกชนและรัฐบาลจะให้ความสำคัญกับกฎระเบียบและโครงการต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้ผู้อำนวยการที่เป็นกลุ่มที่ร่วมกันระหว่างเอกชนกับรัฐบาล จะมีการศึกษาที่สูงกว่า มีการฝึกอบรมและมีประสบการณ์สูงกว่ากลุ่มอื่น⁹⁶

เซอร์ยาดิ (Suryadi) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศอินโดนีเซียโดยวัดคุณภาพของครูใน 4 ปัจจัยหลักคือ ความสามารถทางด้านวิชาชีพความพยายามวิชาชีพ เวลาที่ใช้ในกิจกรรมวิชาชีพและความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญและงานที่ได้รับมอบหมาย ผลการวิจัยพบว่าครูเป็นปัจจัยที่กระตุ้นและใช้ประโยชน์จากปัจจัยอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ครูเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาและครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้มากที่สุด⁹⁷

โจนส์ (Jones) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสนับสนุนของครอบครัว: การสำรวจความต้องการในการรับบริการของครอบครัวของเด็กนักเรียนใหม่ในศูนย์เด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า การบริหารของศูนย์เด็กเล็กมีประโยชน์ต่อบุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความต้องการรับบริการของศูนย์เด็กเล็ก พบว่าผู้ปกครองต้องการให้มีการเปิดบ้าน มีพยาบาลประจำศูนย์ มีบริการสุขภาพ มีงานบริการชุมชน

⁹⁵ อภิรตี นุ่มมีศรี, “แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), บทคัดย่อ.

⁹⁶ Jane A. Vieth, “A Study of Illinois Child Care Directors in Three Types of Profit Centers” *Dissertation Southern* (Illinois: University of Edwards Ville, 1991), abstract.

⁹⁷ Tingkah E. Suryardi, *Laku Makn Rangkong Sulawesi Rhytuceris Cassidix Temminck Pada Masa Tidak Berbiak Di Cager Alam Tangkoko Pretuangus Sulawesi* (Skripsi: SarjanaBiologi, 1994), 56.

มีการประเมินพัฒนาการเด็กมีส่วนช่วยการจ่ายค่าธรรมเนียม จัดระบบชั้นเรียน มีการเรียนดนตรี ศิลปะ คอมพิวเตอร์ ยิมนาสติก พัฒนาทักษะผู้ปกครอง จัดกิจกรรมแอโรบิก มีบริการห้องสมุด จัดกิจกรรมผู้ปกครองยามราตรี และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเสื้อผ้า⁹⁸

กีฮารา (Kihara) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศูนย์ดูแลเด็กกับการสนับสนุนของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจอร์เจีย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนศูนย์ดูแลเด็กจากสถาบันอุดมศึกษาในจอร์เจีย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานะศูนย์ดูแลเด็กและความต้องการของผู้ปกครอง พบว่ามีสถาบันอุดมศึกษา 9 แห่ง ให้การสนับสนุนศูนย์ดูแลเด็กโดยมีนักเรียน คณาจารย์ บุคลากร และชุมชนรอบศูนย์ดูแลเด็กสนับสนุน ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างสถานะศูนย์ดูแลเด็กในปัจจุบันและความคาดหวังต่อศูนย์ดูแลเด็ก โดยมีความสัมพันธ์กันทั้งในระดับของสถานศึกษา อายุของสถาบันการศึกษาและสถานะของศูนย์ดูแลเด็ก⁹⁹

พินา (Pena) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ภาษา สมาคมผู้ปกครอง ระดับการศึกษา ทศนคติของบุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรม สภาพครอบครัว และความไม่ตระหนักของครูเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง¹⁰⁰

แฟนทุซโซ (Fantuzzo) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัย มี 3 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนและการเข้าประชุมของโรงเรียนสำหรับผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วม พบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการศึกษาระดับปฐมวัย

⁹⁸Nanoy Norman Jones, Family Support An Investigation of Services Preferred by Families of Young Children Enrolled in Child-care Centers” **Dissertation of Education and Human Ecology** (Texas: Woman’s University, 1996), abstract.

⁹⁹Esther Wanjiru Kihara, “Campus Child Care within the State Supported Instructions of Higher Education in Georgia” **Dissertation of Education Policy Studies** (Georgia: State University, 1997), abstract.

¹⁰⁰D.C. Pena, “Parent Involvement: Influencing factors and Implication” **Journal of Educational Research**, 2000.

มากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย ผู้ปกครองที่ติดต่อกับโรงเรียนในระดับสูงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็ก¹⁰¹

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยสรุปดังนี้ การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย งานวิชาการการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็ก งานด้านการบริหารบุคคล งานด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน งานด้านงบประมาณ งานด้านอาคารสถานที่ และบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย

¹⁰¹J.W. Fantuzzo, "Family Involvement: A Mutivariate Assessment of Family Participation in Early Childhood Education" **Abstract Doctor of Philosophy** (Ohio: State University, Social Wak, 2010), abstract.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลโดยวิธีเชิงปริมาณ 2) ทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และ 3) ทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่ประมวลจากวิธีเชิงปริมาณและตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูและผู้ดูแลเด็ก ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย

ผู้วิจัยเตรียมโครงการวิจัยโดยการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในประเทศและต่างประเทศ จากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ผลงานวิจัย บทความวิชาการ วารสาร และเว็บไซต์ต่าง ๆ และนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อขออนุมัติโครงการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ^{ทฤษฎี} และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล จากเอกสาร ¹¹¹ ข้อมูล สถิติ ผลงานวิจัย บทความวิชาการ วารสาร และเว็บไซต์ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในประเด็นการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน

ห้องถิ่น โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาประมาณ 6-12 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการมาตรฐาน นักวิชาการศึกษา และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. นำบทสรุปตัวแปรด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลจากการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์ มาสังเคราะห์ (Content Synthesis) เพื่อนำไปสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินงานวิจัย เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ และส่วนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

1. นำตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาจัดทำเป็นแบบสอบถาม (Opinionnaire) เพื่อวัดระดับความคิดเห็นแบบลิเคิร์ต (likert Scale) ในระดับผู้ปฏิบัติในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ ที่เรียกว่า IOC (Index of item Objective Congruence) นำมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ และทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) กับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มที่ใช้ในการวิจัย และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

3. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บตัวอย่างข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูและผู้ดูแลเด็ก รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 294 คน

4. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาวิเคราะห์องค์ประกอบหลักโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFA ดังนี้ ผู้วิจัยนำตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญตามลำดับนี้

รอบที่ 1 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Synthesis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

รอบที่ 2 นำแบบสอบถาม ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และพัฒนาเป็นแบบสอบถาม

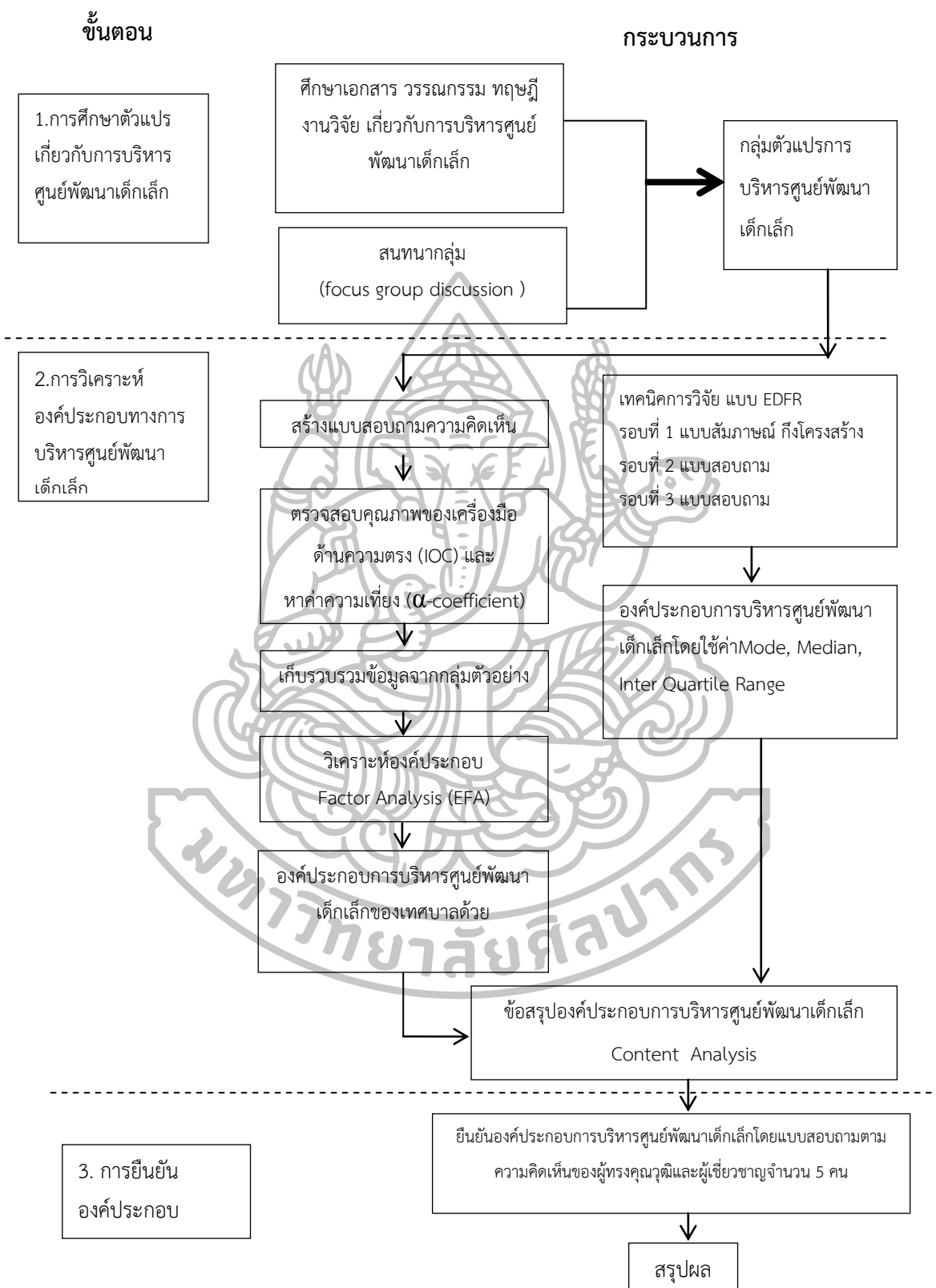
รอบที่ 3 นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ในรอบที่ 3 และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปรผลการวิจัย เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

ขั้นที่ 3 การยืนยันองค์ประกอบ ผู้วิจัยนำข้อค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ นำมาทำการสรุปเกี่ยวกับ องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยข้อสรุปดังกล่าวนำเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยการตอบแบบสอบถาม จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ผู้วิจัยนำผลการวิจัย ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ มาจัดทำรายงานการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังแสดงในแผนภูมิที่ 8

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์ และส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

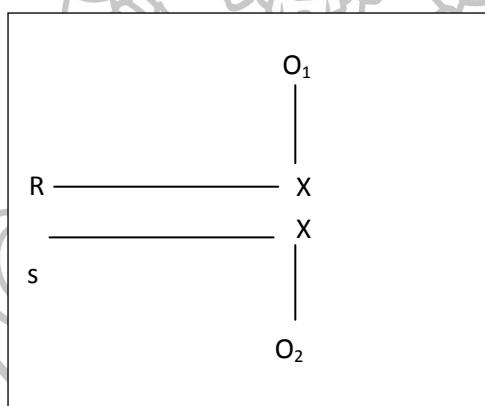
ภาพที่ 8 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยแผนแบบการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ที่มีการศึกษาจากกลุ่มตัวแปรเดียว โดยศึกษาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และสอบถามความคิดเห็น แบบสอบกลุ่มตัวอย่างโดยไม่มีการทดลอง (The Two Group, Non-experimental Comparison Design) สามารถเขียนแสดงเป็นแผนผังได้ (iagram) ดังนี้

ภาพที่ 9 แผนแบบการวิจัย

เมื่อ R หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม

S หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกเพื่อการวิจัยโดยเทคนิคการวิจัย

แบบ EDFR

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ตัวแปรที่เป็นข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม และตัวแปรที่เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

O₁ หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเชิงปริมาณ

O₂ หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเชิงคุณภาพ

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยโดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

1. การเก็บข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่มความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาสรุปร่วมกับหลักการแนวคิด ทฤษฎี ในการกำหนดตัวแปรที่ศึกษา ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการจากหน่วยงานภาครัฐ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samplings) จำนวน 6-12 คน

2. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดย ประชากร ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลนครรวมมหาโตไทย จำนวน 5,167 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ ยามาเน่ (Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 98 หน่วย

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Simple Random Sampling). ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูและผู้ดูแลเด็ก รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 294 คน

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยโดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารการศึกษา กลุ่มผู้บริหารเทศบาล และกลุ่มนักวิชาการจากหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของประชากรได้ก่อนดำเนินการเสนอข้อดังนี้

1. กลุ่มนักบริหารการศึกษา เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารการศึกษาระดับ 8-11 มีประสบการณ์ในการบริหารอย่างน้อย 5 ปี

2. กลุ่มผู้บริหารเทศบาล เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษอย่างน้อย 5 ปี และมีประสบการณ์ในการดำเนินงานบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. กลุ่มนักวิชาการ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญหรือเป็นผู้มีชื่อเสียงได้รับการยอมรับในแวดวงการศึกษา หรือด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตารางที่ 1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

รายชื่อจังหวัด	ประชากร (ศูนย์)	กลุ่มตัวอย่าง (ศูนย์)	ผู้ให้ข้อมูล (คน)		รวม (คน)
			หัวหน้าศูนย์ฯ	ครูผู้ดูแลเด็ก	
กระบี่	25	1	1	2	3
กาญจนบุรี	75	1	1	2	3
กาฬสินธุ์	215	3	3	6	9
กำแพงเพชร	49	1	1	2	3
ขอนแก่น	122	2	2	4	6
จันทบุรี	75	1	1	2	3
ฉะเชิงเทรา	57	1	1	2	3
ชลบุรี	106	1	1	2	3
ชัยนาท	77	1	1	2	3
ชัยภูมิ	79	1	1	2	3
ชุมพร	49	1	1	2	3
เชียงราย	219	4	4	8	12
เชียงใหม่	233	4	4	8	12
ตรัง	22	1	1	2	3
ตราด	18	1	1	2	3
ตาก	46	1	1	2	3
นครนายก	11	1	1	2	3
นครปฐม	32	1	1	2	3
นครพนม	48	1	1	2	3
นครราชสีมา	135	2	2	4	6
นครศรีธรรมราช	97	1	1	2	3
นครสวรรค์	63	1	1	2	3
นนทบุรี	52	1	1	2	3
นราธิวาส	32	1	1	2	3
น่าน	48	1	1	2	3
บึงกาฬ	80	1	1	2	3
บุรีรัมย์	139	2	2	4	6
ปทุมธานี	50	1	1	2	3
ประจวบคีรีขันธ์	28	1	1	2	3
ปราจีนบุรี	23	1	1	2	3
ปัตตานี	20	1	1	2	3

พระนครศรีอยุธยา	82	1	1	2	3
เพชรบุรี	53	1	1	2	3
เพชรบูรณ์	40	1	1	2	3
แพร่	62	1	1	2	3

ตารางที่ 1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล (ต่อ)

รายชื่อจังหวัด	ประชากร (ศูนย์)	กลุ่มตัวอย่าง (ศูนย์)	ผู้ให้ข้อมูล (คน)		รวม (คน)
			หัวหน้าศูนย์ฯ	ครูผู้ดูแลเด็ก	
แม่ฮ่องสอน	14	1	1	2	3
เลย	95	2	2	4	6
พะเยา	98	2	2	4	6
พังงา	19	1	1	2	3
พัทลุง	109	1	1	2	3
พิจิตร	44	1	1	2	3
พิษณุโลก	50	1	1	2	3
ภูเก็ต	24	1	1	2	3
มหาสารคาม	29	1	1	2	3
มุกดาหาร	95	1	1	2	3
ยโสธร	74	1	1	2	3
ยะลา	26	1	1	2	3
ร้อยเอ็ด	191	3	3	6	9
ระนอง	26	1	1	2	3
ระยอง	48	1	1	2	3
ราชบุรี	65	1	1	2	3
ลพบุรี	42	1	1	2	3
ลำปาง	110	2	2	4	6
ลำพูน	67	1	1	2	3
ศรีสะเกษ	71	1	1	2	3
สกลนคร	162	3	3	6	9
สงขลา	125	2	2	4	6
สตูล	10	1	1	2	3
สมุทรปราการ	32	1	1	2	3
สมุทรสงคราม	13	1	1	2	3
สมุทรสาคร	31	1	1	2	3
สระแก้ว	37	1	1	2	3
สระบุรี	38	1	1	2	3
สิงห์บุรี	16	1	1	2	3
สุโขทัย	46	1	1	2	3
สุพรรณบุรี	70	1	1	2	3

สุราษฎร์ธานี	76	1	1	2	3
สุรินทร์	53	1	1	2	3
หนองคาย	30	1	1	2	3
หนองบัวลำภู	86	1	1	2	3

ตารางที่ 1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล (ต่อ)

รายชื่อจังหวัด	ประชากร (ศูนย์)	กลุ่มตัวอย่าง (ศูนย์)	ผู้ให้ข้อมูล (คน)		รวม (คน)
			หัวหน้าศูนย์ฯ	ครูผู้ดูแลเด็ก	
อ่างทอง	58	1	1	2	3
อำนาจเจริญ	60	1	1	2	3
อุดรดิตถ์	52	1	1	2	3
อุดรธานี	176	3	3	6	9
อุทัยธานี	16	1	1	2	3
อุบลราชธานี	121	2	2	4	6
รวม	5167	98	98	196	294

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน คือตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้จากสรุปผลการวิเคราะห์เอกสารและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในแต่ละขั้น ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยใช้แบบสนทนากลุ่ม
- ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaires) สอบถามความคิดเห็นจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กเล็ก แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยกำหนดการตอบเป็นแบบเลือกตอบ (Cheek List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิคเคอร์ต (Likert Scale)

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเทคนิควิจัยแบบ EDFR ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างในรอบที่ 1 และใช้ แบบสอบถามในรอบที่ 2 และรอบที่ 3

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยวิจัยเชิงปริมาณ

1. การศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์หลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในและต่างประเทศและจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้ตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 สรุปตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลจากการวิเคราะห์เอกสาร ทฤษฎีและการสนทนากลุ่ม มาสังเคราะห์ (Content Synthesis) เพื่อนำไปสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaires) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaires) ให้ครอบคลุมตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้ข้อคำถามจากตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิใน ขั้นตอนที่ 1 และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

2.2 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความตรง (content validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อที่

เรียกว่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป และนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปทดลองใช้ (Try Out) แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ ครอนบราต (Cronbach's Alpha Coefficients) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.986

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR เพื่อหาแนวทางการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง และแบบสอบถาม ผู้วิจัย ดำเนินการดังนี้

1. สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง จากข้อสรุปที่ได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ในขั้นที่ 1 สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 1
2. สร้างแบบสอบถาม รอบที่ 2 โดยรวบรวมข้อมูลที่จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ ในรอบที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2
3. สร้างแบบสอบถาม รอบที่ 3 โดยนำคำตอบจากแบบสอบถามในรอบที่ 2 แต่ละข้อมาวิเคราะห์หาค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามใหม่ โดยใช้ข้อความเดียวกับแบบสอบถามรอบที่ 1 และเพิ่มตำแหน่งค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ พร้อมทั้งระบุเหตุผลส่วนท้ายของแต่ละข้อความ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดย

1. การสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
2. การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์
3. การเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยแต่ละชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสนทนากลุ่มโดยการสังเคราะห์เนื้อหา

ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ได้จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

1. การวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีมีความคิดเห็นกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในระดับปานกลาง

7 ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีมีความคิดเห็นกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญโดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง รอบที่ 1 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ในรอบที่ 2 และ 3 ใช้การคำนวณหาค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แปลผลตามเกณฑ์ค่าคะแนนกลาง (Mid Point) ดังนี้

2.1 ค่ามัธยฐาน

ค่ามัธยฐาน 4.50-5.00 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.50-4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
 ค่ามัธยฐาน 2.50-3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
 ค่ามัธยฐาน 1.50-2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
 ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

2.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ได้จากการคำนวณหาค่าความแตกต่างของควอไทล์ที่ 1 และควอไทล์ที่ 3 ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ที่คำนวณได้ในแต่ละข้อความมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นแต่ละข้อไม่สอดคล้องกัน

เกณฑ์ในการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคำตอบในรอบสุดท้ายของการวิจัยที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และมาก (ค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับหรือน้อยกว่า 1.50) มาสรุปเป็นผลการวิจัย และนำเสนอการวิเคราะห์ผลการวิจัยในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

สรุป

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อทราบ 1) องค์กรประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลโดยวิธีเชิงปริมาณ 2) องค์กรประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ และ 3) ทราบผลการยืนยันองค์กรประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่ประมวลจากวิธีเชิงปริมาณและตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) และเทคนิคการวิจัยแบบ EDR การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล เป็นการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม จำนวน 6-12 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการมาตรฐาน นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์องค์กรประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์องค์กรประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูและผู้ดูแลเด็ก จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 98 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กละ 3 คน รวม 294 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และส่วนที่ 2 วิเคราะห์องค์กรประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีวิจัย

เชิงคุณภาพ เทคนิคการวิจัยแบบ EDRF เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) และอันดับที่ 3 การนำเสนอ เป็นการนำผลการวิเคราะห์ในชั้นที่ 2 ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 มาวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์ โดยข้อสรุปดังกล่าวนำไปเข้าสู่การพิจารณายืนยันของผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการตอบแบบสอบถาม จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยนำผลการวิจัย ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะมาจัดทำรายงานการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลโดยวิธีเชิงปริมาณ 2) ทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตาม

ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และ 3) ทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่ประมวลจากวิธีเชิงปริมาณและตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเอกสาร ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัย
3. ผลการวิเคราะห์จากการสนทนากลุ่ม
4. สรุปการสังเคราะห์ตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
5. การวิเคราะห์ตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

5.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.2 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กของเทศบาล

5.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตาม

ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากผู้เชี่ยวชาญ

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2

1.3 ข้อเสนอองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากผู้เชี่ยวชาญ

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กของเทศบาล

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

ที่ประมวลจากวิธีเชิงปริมาณและตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัวแปรจากเอกสาร ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และ 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรเด็ก 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 124 ึ่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ได้กล่าวถึง มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือ 1) การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก 2) การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และ 3) คุณภาพเด็ก

1.3 มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้วางแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการบริการ ทั้งที่เป็นปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยกำหนด โดยมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 23 มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 ครู/ผู้ดูแลเด็กมีคุณธรรมมีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง มีครูและบุคลากรสนับสนุนเพียงพอ มาตรฐานที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 3 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณธรรม จริยธรรมมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนผู้เรียนและอายุตามเกณฑ์ มาตรฐานที่ 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทรัพยากร และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรฐานที่ 6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบและครบวงจร มาตรฐานที่ 7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการศึกษาโดยใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นฐาน มาตรฐานที่ 8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มาตรฐานที่ 10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรฐานที่ 11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน มาตรฐานที่ 12 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องตามระบบวงจรคุณภาพ PDCA มาตรฐานที่ 13 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน มาตรฐานที่ 15 ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติกิจกรรม สามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 16 ผู้เรียนมีทักษะ ด้านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ และแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มาตรฐานที่ 17 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย/แผนการจัดประสบการณ์ มาตรฐานที่ 18 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 19 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและจิตใจที่ดี มาตรฐานที่ 20 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว มาตรฐานที่ 21 ผู้เรียนปฏิบัติตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม มาตรฐานที่ 22 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก และ

ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง และชุมชน และมาตรฐานที่ 23 ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีส่วนร่วมสนับสนุนในการพัฒนาการศึกษา

1.4 สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กล่าวถึง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับการศึกษาปฐมวัย รอบที่ 3 กำหนดมาตรฐาน 12 มาตรฐาน มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 2 เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย มาตรฐานที่ 3 เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม สมวัย มาตรฐานที่ 4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย มาตรฐานที่ 5 เด็กมีความพร้อมศึกษาต่อในชั้นต่อไป มาตรฐานที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา มาตรฐานที่ 8 ประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพภายใน มาตรฐานที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา มาตรฐานที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 11 ผลการดำเนินการโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา และมาตรฐานที่ 12 ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

1.5 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึง การบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า 1) เป็นการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาควบคู่ไป ขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์ 2) เป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นผู้กระทำขึ้นเอง เรียนรู้จากประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม 3) การเล่นช่วยให้เกิดพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และ 4) วัฒนธรรมและสังคมนรอบตัวมีผลให้เด็กมีความแตกต่างกัน โดยครูต้องยอมรับ และเข้าใจเด็ก

1.6 คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 1) บทบาทหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก 2) การดูแลเด็กเล็ก 3) การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็ก 4) การประเมินผลและการรายงานผล 5) การจัดชั้นเรียน 6) การสร้างความสัมพันธ์กับบ้านและชุมชน 7) การจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และ 8) การวิจัยในชั้นเรียน

1.7 คู่มือมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ มีกระบวนการจัดบริการที่ได้มาตรฐาน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเจริญเติบโต อนามัยในช่องปากและการจัดอาหารถูกหลักสุขภิบาล 2) ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ตามช่วงวัย 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก 4) ด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ 5) ด้านบุคลากรมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดีมีความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.8 การสอนแบบโครงการ (The Project Approach) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการดังนี้ 1) เด็กศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกลงไปในเรื่องนั้น ๆ จนพบ

คำตอบที่ต้องการ 2) เรื่องที่เด็กศึกษาเป็นเรื่องที่เด็กเป็นผู้เลือกเองตามความสนใจ ประเด็นที่ศึกษาเป็นประเด็นที่เด็กตั้งคำถามขึ้นเอง 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่ศึกษานั้น โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกตอย่างใกล้ชิดจากแหล่งความรู้เบื้องต้น 4) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะใช้ระยะที่ยาวนานอย่างเพียงพอตามความสนใจของเด็ก เพื่อที่จะให้เด็กได้ค้นพบคำตอบ และคลี่คลายความสงสัยใคร่รู้ 5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กได้ประสบกับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวในวิธีการแสวงหาความรู้ตามวิธีการของเด็กเอง และ 6) เมื่อเด็กได้ค้นพบคำตอบแล้ว เด็กจะนำความรู้ใหม่ที่ได้นั้นมาเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของเด็ก

1.9 การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) มีวิธีการจัดหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาแบบองค์รวม 6 ประการ คือ 1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนการจัดพื้นความรู้ของผู้เรียน 2) ผู้สอนจัดกิจกรรมการอ่านหนังสือเล่าเรื่องที่ น่าสนใจให้ผู้เรียนฟังเสมอ 3) ผู้เรียนมีโอกาสอ่านหนังสือทุกวัน โดยเฉพาะวรรณกรรมที่มีคุณค่า 4) ให้ผู้เรียนได้มีโอกาเขียนมากที่สุด โดยอาจเริ่มจากการเขียนเกี่ยวกับตนเอง 5) การเฝ้าดูพฤติกรรมของเด็กเพื่อเป็นการเฝ้าดูพัฒนาการของเด็ก และ 6) การสอนภาษาแบบธรรมชาติรวม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.10 การสอนแบบวอลดอร์ฟ (Waldor Education) กำหนดเป้าหมายของการ ดำเนินงานการศึกษา 7 ประการ ดังนี้ 1) การทำซ้ำ 2) จังหวะที่สม่ำเสมอ 3) ความเคารพและการ น้อมรับคุณค่าของทุกสิ่ง 4) ครูอนุบาลตามแนวคิดของวอลดอร์ฟนอกจากเป็นแบบอย่างของความ มุ่งมั่นตั้งใจให้แก่เด็ก 5) การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียน อาคารเรียนและบริเวณโรงเรียนจึงเป็น องค์ประกอบสำคัญของการศึกษาวอลดอร์ฟ 6) การจัดเนื้อหาสาระในรูปของประสบการณ์ในการเล่น และในการดำเนินชีวิต และ 7) กิจกรรมประจำวันของแต่ละโรงเรียนย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพ และวัฒนธรรมของท้องถิ่น

1.11 การสอนแบบไฮสโคป (High/Scope Curriculum) มีการดำเนินงานการศึกษา 4 ประการ ดังนี้ 1) จัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมประจำวันสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) สร้าง บรรยากาศสำหรับปฏิริยาทางสังคมที่พึงปรารถนากระตุ้นการกระทำตามเจตนา การแก้ปัญหา และการโต้ตอบด้วยคำพูดของเด็ก 3) การสังเกตและแปลความหมายของการกระทำต่าง ๆ ของเด็ก แต่ละคน และ 4) วางแผนประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาศัยการกระทำและความสนใจต่าง ๆ ของเด็ก จัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมประจำวันสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.12 การสอนแบบมอนเตสซอรี มีวิธีการจัดการสอน 5 ประการ ดังนี้ 1) การยอมรับ นับถือเด็ก (Respect for the Child) 2) จิตที่ซึมซับได้ (The Absorbent Mind) 3) ช่วงเวลาหลัก

ของชีวิต (Sensitive Periods) 4) การเตรียมสิ่งแวดล้อม (The Prepared Environment) และ
5) การศึกษาด້วยตนเอง (Self or Auto-education)

ตารางที่ 2 หน้า 128-149

2. การวิเคราะห์เอกสารตัวแปรจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กของเทศบาล จำนวน 18 งานวิจัย ดังนี้

งานวิจัยเรื่องที่ 1 พัทธา พุ่มชาติ ศึกษาารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ไขปัญหา
อย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

งานวิจัยเรื่องที่ 2 ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย

งานวิจัยเรื่องที่ 3 นริสนันท์ เดชสุระ ศึกษาารูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิต
ปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

งานวิจัยเรื่องที่ 4 พิศาระวี วีระพงศ์พร ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ
การศึกษาระดับปฐมวัยในสถานประกอบการ

งานวิจัยเรื่องที่ 5 คะนิง สายแก้ว ศึกษาข้อเสนอโยบายการบริหารจัดการศึกษา
ปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์

งานวิจัยเรื่องที่ 6 ชยานนท์ มนเพียรจันทร์ ศึกษาการศึกษาปฐมวัยขององค์การ
บริหารส่วนตำบลด้วยหลักองค์รวม: กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพอง องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา
จังหวัดขอนแก่น

งานวิจัยเรื่องที่ 7 อภิรดี นุ่มมีศรี ศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับ
ปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

งานวิจัยเรื่องที่ 8 บุษกร สุขแสน ศึกษา ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานวิจัยเรื่องที่ 9 สมสุดา มัธยมจันทร์ ศึกษา การศึกษาสภาพและปัญหาการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้โดยการใช้การสอนแบบโครงการในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน

งานวิจัยเรื่องที่ 10 นิพพิทา ถาวรเศรษฐ ศึกษาการเขียนของเด็กปฐมวัย: ศึกษาใน
โรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษาไฮสโคปและวอลดอร์ฟ

งานวิจัยเรื่องที่ 11 จิรฎา จินตนาการ ศึกษาการจัดการจัดการเรียนการสอน
ศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสเซอร์รี่

งานวิจัยเรื่องที่ 12 ภมร วิยะรัตน์ ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของ
โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยเรื่องที่ 13 กิฮารา (Kihara) ศึกษาเกี่ยวกับศูนย์ดูแลเด็กกับการสนับสนุน
ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจอร์เจีย

งานวิจัยเรื่องที่ 14 โจนส์ (Jones) ศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนของครอบครัว: การ
สำรวจความต้องการในการรับบริการของครอบครัวของเด็กนักเรียนใหม่ในศูนย์เด็กเล็ก

งานวิจัยเรื่องที่ 15 เวียท (Vieth) ศึกษาเกี่ยวกับ กรณีศึกษาผู้อำนวยการศูนย์เด็กเล็ก
เล็กของอิลินอย ใน 3 รูปแบบของการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

งานวิจัยเรื่องที่ 16 เซอยาดี (Suryadi) ศึกษาเกี่ยวกับ การปรับปรุงคุณภาพ
การศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศอินโดนีเซีย

งานวิจัยเรื่องที่ 17 ฟินา (Pena) ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

งานวิจัยเรื่องที่ 18 ฟานทุซโซ (Fantuzzo) ศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
ในการศึกษาระดับปฐมวัย

ตารางที่ 3 หน้า 152-172

3. การวิเคราะห์ตัวแปรจากการสนทนากลุ่ม

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปรจากการสนทนากลุ่ม

ข้อ	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
1	การจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรคัดเลือกผู้ที่มีความรู้เรื่องการจัดการศึกษา
2	คณะผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารงานด้านงบประมาณด้วยความโปร่งใส
3	การบริหารงานบุคคลและงบประมาณควรปราศจากการเมืองเข้ามาแทรกแซง
4	การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยึดถือการปฏิบัติตามคู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
5	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็ก มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำปริญญาตรีทางการศึกษาหรือสาขาเอกปฐมวัย
6	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาสามปี แผนงบประมาณ แผนปฏิบัติงาน

7	เทศบาลส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
8	ผู้บริหารมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
9	กรมส่งเสริมฯควรมีการกำหนดตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยเป็นไปตามระเบียบ
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องเล่นสนามที่พัฒนาทักษะทางร่างกายของเด็ก เช่น การทรงตัว ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเตรียมครุภัณฑ์ภายในห้องเรียนได้รับการจัดเตรียมให้สอดคล้องกับความต้องการในการใช้งานของครู
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมครูได้ศึกษาและใช้ความรู้ วิธีการสอนที่หลากหลาย
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผู้ประกอบอาหารที่มีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี
15	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีผลงานวิจัยทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาการแก้ปัญหา ปรับปรุงคุณภาพการสอนของครูและผลการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
16	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องได้รับการประเมินมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน
17	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบุคลากรสายสนับสนุนการสอน(เจ้าหน้าที่การเงิน/ธุรการ)
18	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประชุม ครู ผู้ปกครองและชุมชนให้นำเสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาและนำมาใช้ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
19	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคระบาดตามสถานการณ์ เช่น โรคมือเท้าปาก
20	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลและใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนในการส่งต่อในระดับชั้นอนุบาล
21	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนที่ด้อยโอกาส โดยเฉพาะนักเรียนที่มีฐานะยากจน
22	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพโดยเน้นการเรียนปนเล่น
23	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และบริบทของท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปรจากการสนทนากลุ่ม (ต่อ)

ข้อ	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
24	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถและความแตกต่างของนักเรียน
25	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์
26	เทศบาลจัดสวัสดิการให้ครู/ผู้ดูแลเด็กโดยให้เงินรางวัลประจำปี เพิ่มรายได้พิเศษจากการปฏิบัติงานอื่น ๆ นอกจากหน้าที่ เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน
27	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการนิเทศการสอนภายนอกจากอาจารย์มหาวิทยาลัยในสาขาการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เกิดการจัดประสบการณ์ที่ถูกต้อง
28	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีการประสานร่วมคิดเห็นกับตัวแทนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแบบแปลนการก่อสร้างอาคารเรียนให้ตรงตามมาตรฐานความปลอดภัยของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

4. การสังเคราะห์การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและการสนทนากลุ่มมีความสอดคล้องกันหลายประเด็น ผู้วิจัยจึงได้นำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน และให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความตรง (Content Validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อที่เรียกว่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป และนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ข้อคำถามบางข้อผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับข้อคำถามรวมทั้งสิ้น จำนวน 130 ข้อ ซึ่งหลังจากนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กละ 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 10 คน ครู 10 คน ผู้ดูแลเด็ก 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .986 ดังนั้น แบบสอบถามดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การวิเคราะห์ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 5 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	9	3.41

1.2 หญิง	255	96.59
รวม	264	100.00

ตารางที่ 5 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	17	6.44
2.2 31-40 ปี	99	37.50
2.3 41-50 ปี	98	37.12
2.4 51 ปีขึ้นไป	50	18.94
รวม	264	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	16	6.06
3.2 ปริญญาตรี/เทียบเท่า	180	68.18
3.3 ปริญญาโท	67	25.38
3.4 ปริญญาเอก	1	0.38
รวม	264.00	100.00
4. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา		
4.1 สาขาการศึกษาปฐมวัย/อนุบาลศึกษา	162	61.36
4.2 สาขาเกี่ยวกับการศึกษา	72	27.28
4.3 สาขาอื่น ๆ...	30	11.36
รวม	264	100.00
5. สถานภาพหรือตำแหน่งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
5.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	88	33.34
5.2 ครู (ข้าราชการ)	88	33.33
5.3 ผู้ดูแลเด็ก	88	33.33
รวม	264	100.00
6. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง (เกิน 6 เดือนคิดเป็น 1 ปี)		
6.1 น้อยกว่า 1 ปี	6	2.27
6.2 1-3 ปี	38	14.40
6.3 4-6 ปี	32	12.12
6.4 มากกว่า 6 ปี	188	71.21
รวม	264	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 264 คน เป็นเพศชาย 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.41 และเพศหญิง 255 คน คิดเป็นร้อยละ 96.59 ด้านอายุพบว่า ส่วนใหญ่อายุ

31-40 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 น้อยที่สุดอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.43 ด้านระดับการศึกษาสูงสุดพบว่า ระดับปริญญาตรีมีมากที่สุด จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 68.18 น้อยที่สุดระดับปริญญาเอก 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.38 ด้านสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา สาขาการศึกษาเอกปฐมวัย/อนุบาลศึกษา มากที่สุด จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 61.36 น้อยที่สุดสาขาอื่น ๆ จำนวน 17 คน คิดเป็น 6.4 ด้านสถานภาพหรือตำแหน่งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 3 กลุ่ม กลุ่มละ 88 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ด้านประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานในตำแหน่ง ส่วนใหญ่มากกว่า 6 ปี จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 71.21 น้อยที่สุดคือประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 6 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.27

5.2 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผน 3 ปี แผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภาระงานอย่างครบถ้วน	4.02	.786	มาก
2	การพิจารณาคัดเลือก และแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีผู้แทนจากผู้ปกครองและชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการและมีการประชุมร่วมกัน	4.16	.864	มาก
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามระบบ PDCA	3.81	.873	มาก
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงสร้างการบริหารงาน โดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษร	4.04	.902	มาก
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.83	.906	มาก
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบริหารงานโดยพิจารณาคุณวุฒิ และ คัดสรรบุคลากรตามความสามารถ	4.01	.834	มาก

7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.16	.776	มาก
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานด้านธุรกรรม และงานสารบรรณอย่างเป็นระบบ	3.62	.896	มาก
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการบริหารจัดการงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ	3.73	.888	มาก
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแผนพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ	3.86	.861	มาก
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานที่ถูกต้องชัดเจน	3.95	.859	มาก

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล (ต่อ)

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
12	มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง	3.85	.921	มาก
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำงบประมาณและจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี	3.90	.958	มาก
14	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ครูผู้ดูแลเด็ก มีส่วนร่วมในการเสนอของบประมาณตามความต้องการ	3.97	.856	มาก
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานเป็นไปตามแผน/โครงการ/กิจกรรมของศูนย์	3.96	.855	มาก
16	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการควบคุมดูแลการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ	3.95	.946	มาก
17	การกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็กมีความชัดเจนโดยยึดระเบียบ กฎหมาย หรือหนังสือสั่งการ	4.10	.965	มาก
18	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ครูผู้ดูแลเด็กทุกคนได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ และความรู้ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง	3.90	.993	มาก
19	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ครูผู้ดูแลเด็กมีสุขภาพที่ดี ได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ตรวจสอบสุขภาพประจำปี	4.03	.862	มาก
20	อัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อจำนวนเด็กปฐมวัย 1:20	4.06	.895	มาก
21	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรและนำไปใช้ในการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือต่อสัญญาจ้าง	4.01	.799	มาก
22	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสุขภาพแข็งแรงมีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัยและมีประสบการณ์ในการทำงาน	4.28	.880	มาก

	เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย			
--	-----------------------------	--	--	--

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล (ต่อ)

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
23	ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย กรณีมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี และมีประสบการณ์การทำงานด้านเด็กปฐมวัยมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี หรือได้รับการฝึกอบรมด้านการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง	4.25	.773	มาก
24	บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดทำระบบงานธุรการ การเงิน และข้อมูลสารสนเทศในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความถูกต้องตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย	3.93	.891	มาก
25	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย	4.17	.851	มาก
26	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตัวอาคารควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้น	4.14	.974	มาก
27	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทางเข้า-ออกจากตัวอาคารต้องมีความเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวกโดยต้องมีทางเข้า-ออก อย่างน้อย 2 ทาง	4.08	.878	มาก
28	ประตู-หน้าต่างต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง บริเวณประตู-หน้าต่างไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง	4.17	.941	มาก
29	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาด ปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.23	.807	มาก
30	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการเฝ้าระวังเกี่ยวกับความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย	4.15	.751	มาก
31	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกรรมการเฝ้าระวังเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย	4.27	.746	มาก

32	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็น ธรรมชาติ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของ เด็กปฐมวัย	4.04	.872	มาก
33	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดบริการอาหารกลางวัน น้ำดื่ม และอาหารเสริมที่มีคุณค่าต่อสุขภาพ	4.32	.735	มาก

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล (ต่อ)

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
34	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำารประกันอุบัติเหตุให้กับเด็กปฐมวัย	4.17	.874	มาก
35	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงการ/กิจกรรม เป็นการส่งเสริมสุขอนามัยในเด็กปฐมวัย	4.22	.875	มาก
36	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมและอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และเหมาะสมกับเด็ก	4.12	.914	มาก
37	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์เหมาะสม เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก	4.08	.854	มาก
38	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สภาพพื้นที่ภายในอาคารต้องไม่ลื่นและไม่ชื้นแฉะ	4.22	.769	มาก
39	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้ภายนอกอาคารมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ไม่เหมาะสม ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน	4.26	.827	มาก
40	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยหลากหลายชนิด และมีเพียงพอกับจำนวนเด็ก	3.98	.912	มาก
41	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร	4.22	.693	มาก
42	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง	4.23	.845	มาก

43	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้น ไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้อง มีฝาปิดครอบ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพวง	4.24	.899	มาก
44	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่มีเสี้ยนไม้หรือเหลี่ยมคม	4.29	.781	มาก

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็น องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล (ต่อ)

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
45	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์ สำหรับการปฐมพยาบาลวางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก	4.29	.801	มาก
46	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้วัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม และเก็บสารจำพวกเคมีหรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ใน ที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก	3.99	.965	มาก
47	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่มีหลุมหรือบ่อน้ำที่อาจเป็นอันตรายต่อ เด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคารรวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มี หนามแหลมคม	4.18	.686	มาก
48	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออกนอก บริเวณอาคารสำหรับเจ้าหน้าที่เปิด - ปิดได้ มีกริ่งสัญญาณ เรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหารให้มี ประตูเปิด-ปิดที่ปลอดภัย	3.81	.974	มาก
49	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย	3.93	.879	มาก
50	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีตู้หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อ การเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง สำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่อาจเป็น อันตรายต่อเด็กนั้นต้องจัดแยกให้พ้นมือเด็ก	4.19	.651	มาก
51	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์มีระดับความสูง และขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก ให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ ได้ด้วยตนเอง	3.87	.963	มาก
52	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกัน	4.18	.648	มาก

	อุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง			
53	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกอบรมบุคลากรในเนื้อหาด้ว การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ และ ความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก	4.03	.744	มาก
54	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการตรวจสอบความปลอดภัยของ เครื่องเล่นสนามอย่างสม่ำเสมอ	4.05	.750	มาก
55	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผน แนวทางการจัดทำแนว การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.03	.934	มาก
56	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัย	4.15	.889	มาก
57	แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับ ธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	4.33	.678	มาก

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล (ต่อ)

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
58	การจัดโครงการ/กิจกรรม มีความสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์	4.29	.720	มาก
59	ครู/ผู้ดูแลเด็ก ใช้สื่อในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	4.34	.640	มาก
60	สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	4.25	.751	มาก
61	สื่อการเรียนรู้มีเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย	4.22	.756	มาก
62	จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4.21	.727	มาก
63	การจัดห้องเรียนให้มีความเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4.16	.704	มาก
64	ตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน สามารถส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4.28	.681	มาก
65	กำหนดแผนการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบชัดเจนและสม่ำเสมอ	4.03	.793	มาก
66	ให้ผู้มีความสามารถในการนำเทคนิการสอน ทำหน้าที่ในการนิเทศ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	3.99	.861	มาก
67	ครู/ผู้ดูแลเด็ก ทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.09	.849	มาก
68	ครู/ผู้ดูแลเด็ก ทำการบันทึกผลการประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลและเป็นปัจจุบัน	4.05	.885	มาก
69	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ บกพร่อง เรียนเข้าไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน	3.85	.952	มาก
70	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการคือ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ	4.15	.727	มาก

71	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับ ลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก คือ เด็กได้ลงมือทำ และ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5	4.15	.797	มาก
72	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	4.22	.691	มาก

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล (ต่อ)

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
73	จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ ทักษะและสาระการเรียนรู้	4.28	.714	มาก
74	จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก	4.18	.730	มาก
75	จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน	4.15	.756	มาก
76	จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก	4.10	.794	มาก
77	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.17	.739	มาก
78	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.14	.749	มาก
79	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้เทคโนโลยี	4.09	.758	มาก
80	เด็กปฐมวัยควรได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวทางด้านภาษาอย่างเป็นธรรมชาติแบบองค์รวม	4.20	.705	มาก
81	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีลักษณะการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางใช้ 6 กิจกรรมหลักและหน่วยเป็นกรอบอย่างยืดหยุ่น	4.18	.822	มาก
82	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมนอกเหนือหลักสูตรเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียน	4.07	.825	มาก
83	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมใน	4.12	.786	

การจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน สนับสนุนสื่อ การสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมิน พัฒนาการ			มาก
--	--	--	-----

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล (ต่อ)

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
84	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำสารนิเทศด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรอง และใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน	4.05	.732	มาก
85	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย	4.07	.839	มาก
86	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม และประสานขอความร่วมมือไปยังทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอ	4.03	.766	มาก
87	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนการสอน	4.12	.747	มาก
88	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น	4.06	.777	มาก
89	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะ ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง	3.98	.803	มาก
90	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ	3.93	.853	มาก
91	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถาบันต่าง ๆ ของชุมชน	3.85	.903	มาก
92	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ส่งเสริมอาชีพ โดยใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้	3.85	.953	มาก
93	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อความร่วมมือในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	3.88	.864	มาก
94	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองต่อ	3.92	.861	มาก

	การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับ ธรรมชาติ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก			
95	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุง อาคารสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.77	.910	มาก

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็น
องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล (ต่อ)

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
96	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถาบันต่างๆ ของชุมชน	3.83	.880	มาก
97	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง	3.95	.828	มาก
98	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการเด็กปฐมวัย	3.81	.897	มาก
99	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.83	.889	มาก
100	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการและองค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.85	.914	มาก
101	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีกฎเกณฑ์การปฏิบัติงานโดยเฉพาะในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.96	.862	มาก
102	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดทิศทางและหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย	3.93	.822	มาก
103	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก	3.85	.877	มาก
104	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นวิทยากรพิเศษร่วมจัดกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย	3.89	.894	มาก
105	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.84	.821	มาก
106	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับอำเภอ	3.71	.887	มาก
107	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาการเครือข่าย	3.66	.996	มาก

	เด็กปฐมวัยในระดับจังหวัด			
108	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับภาค	3.56	.999	มาก
109	กรมส่งเสริมฯควรมีการกำหนดตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยเป็นไปตามระเบียบ	4.03	.628	มาก

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล (ต่อ)

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
110	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน มีบ่อทรายหรือบ่อน้ำให้เด็กได้เล่น	3.70	.989	มาก
111	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องเล่นสนามที่พัฒนาทักษะทางร่างกายของเด็ก เช่น การทรงตัว ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น	3.72	.940	มาก
112	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเตรียมครุภัณฑ์ภายในห้องเรียน ได้รับการจัดเตรียมให้สอดคล้องกับความต้องการในการใช้งานของครู	3.83	.911	มาก
113	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น	3.79	.975	มาก
114	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมครูได้ศึกษาและใช้ความรู้ วิธีการสอนที่หลากหลาย	4.02	.772	มาก
115	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผู้ประกอบอาหารที่มีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี	3.87	.926	มาก
116	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีผลงานวิจัยทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาการแก้ปัญหา ปรับปรุงคุณภาพการสอนของครูและผลการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	3.87	.794	มาก
117	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องได้รับการประเมินมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน	4.03	.746	มาก
118	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบุคลากรสายสนับสนุนการสอน (เจ้าหน้าที่การเงิน/ธุรการ)	4.25	.697	มาก
119	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประชุม ครู ผู้ปกครองและชุมชนให้นำเสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา	3.96	.826	มาก

	และนำมาใช้ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก			
120	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคระบาดตามสถานการณ์ เช่น โรคมือเท้าปาก	3.96	.880	มาก
121	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล และใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาการเรียนในการส่งต่อในระดับชั้นอนุบาล	3.91	.845	มาก
122	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนที่ด้อยโอกาส โดยเฉพาะนักเรียนที่มีฐานะยากจน	3.98	.810	มาก
123	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพโดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น	4.06	.791	มาก

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแต่ละตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล (ต่อ)

(n = 264)

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
124	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และบริบทของท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง	3.97	.749	มาก
125	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถและความแตกต่างของนักเรียน	4.03	.779	มาก
126	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์	3.95	.998	มาก
127	เทศบาลจัดสวัสดิการให้ครู/ผู้ดูแลเด็กโดยให้เงินรางวัลประจำปี เพิ่มรายได้พิเศษจากการปฏิบัติงานอื่น ๆ นอกจากหน้าที่ เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน	4.15	.667	มาก
128	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการนิเทศการสอนภายนอกจากอาจารย์มหาวิทยาลัยในสาขาการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เกิดการจัดประสบการณ์ที่ถูกต้อง	3.87	.943	มาก
129	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้ครูประดิษฐ์สื่อ นวัตกรรมให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้	4.01	.860	มาก
130	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีการประสานร่วมคิดเห็นกับตัวแทนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแบบแผนการก่อสร้างอาคารเรียนให้ตรงตามมาตรฐานความปลอดภัยของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	4.00	.914	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า โดยภาพรวมข้อคำถามทั้ง 130 ข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 3.564-4.3371 แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าระดับของตัวแปรโดยมัชฌิมเลขคณิตตั้งแต่ระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง .999-.678 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อตัวแปรค่อนข้างแตกต่างกัน โดยมีตัวแปรที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) มากที่สุด คือตัวแปรที่ 59 ครู/ผู้ดูแลเด็กใช้สื่อในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (\bar{X} = 4.34, S.D. = .640) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นแตกต่างกันในระดับปานกลาง รองลงมา

คือ ตัวแปรที่ 57 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .678) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นแตกต่างกันในระดับปานกลาง และตัวแปรที่มีค่ามัธยฐานอันดับน้อยที่สุด คือ ตัวแปรที่ 109 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมีการกำหนดตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยเป็นไปตามระเบียบฯ ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.041) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยเป็นไปตามระเบียบฯอยู่ในระดับมาก

5.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ คือ การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ในการตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่เหมาะสมที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้น โคมเรย์ และลี (Comrey and Lee) เสนอแนวทางในการพิจารณาจำนวนตัวอย่างที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบว่า จำนวนตัวอย่าง 50 ตัวอย่าง ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง จำนวนตัวอย่าง 100 ตัวอย่าง ไม่เหมาะสม จำนวนตัวอย่าง 200 ตัวอย่าง พอใช้ จำนวนตัวอย่าง 300 ตัวอย่าง ดี จำนวนตัวอย่าง 500 ตัวอย่าง ดีมาก และจำนวนตัวอย่างมากกว่า 1,000 ตัวอย่าง ดีที่สุด

นอกจากนั้นยังมีการตรวจสอบโดยใช้สถิติทดสอบ ซึ่งในที่นี้ใช้การตรวจสอบโดยสถิติตัวแปรความสัมพันธ์กันโดยพิจารณาจากค่า KMO and Bartlett's Test โดยค่า Kaiser-Meyer-olkin Measure of Sampling Adequacy (MSA) อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และสถิติทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity ใช้ทดสอบตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		.931
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	37379.064
	df	8385
	Sig.	.000

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการทดสอบ KMO ของข้อมูลชุดที่เก็บได้จากการวิจัย ได้เท่ากับ .931ซึ่งโคเซอร์ และไรซ์ (Kaiser and Rice) ได้ทำการศึกษาค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) ในการวัดความเหมาะสมของข้อมูลว่าควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ และได้สรุปว่า ถ้าค่า KMO ≥ 0.8 แสดงว่าข้อมูลชุดนั้นสามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบได้ดี ดังนั้นข้อมูลชุดนี้จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบได้ดี การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยค่าสถิติทดสอบ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติ

(sig 0.00 \geq 0.05) แสดงว่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นข้อมูลที่ได้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ใช้การสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) ด้วยการหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) และการหมุนแกนด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax Rotation) โดยข้อตกลงเบื้องต้นในการศึกษาครั้งนี้ใช้เกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบดังนี้ 1) มีค่าน้ำหนักตามองค์ประกอบตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ตามที่ แฮร์ และคณะ (Hair and others) กล่าวว่า น้ำหนักองค์ประกอบที่ 0.5 ขึ้นไป เป็นค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ (Practically Significant) 2) มีค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่า 1 ตามเกณฑ์ของไคเซอร์ (Kaiser's Criterion) และ 3) มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบมากกว่า 3 ตัวขึ้นไป (Hatcher) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ดังกล่าว ได้จำนวนองค์ประกอบและค่าความแปรปรวนของตัวแปร ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 องค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

Total Variance Explained									
component	Initial Explained			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	54.846	42.189	42.189	54.846	42.189	42.189	19.532	15.024	15.024
2	5.715	4.396	46.585	5.715	4.396	46.585	15.795	12.150	27.175
3	4.806	3.697	50.282	4.806	3.697	50.282	11.421	8.786	35.960
4	4.308	3.314	53.596	4.308	3.314	53.596	11.353	8.733	44.694
5	3.556	2.735	56.331	3.556	2.735	56.331	5.058	3.891	48.584
6	2.693	2.071	58.402	2.693	2.071	58.402	3.807	2.928	51.512
7	2.198	1.690	60.093	2.198	1.690	50.093	3.162	2.432	53.945
8	1.977	1.521	61.613	1.977	1.521	61.613	2.892	2.225	56.169
9	1.895	1.458	63.071	1.895	1.458	63.071	2.683	2.064	58.233
10	1.774	1.365	64.435	1.774	1.365	64.435	2.622	2.017	60.250
11	1.728	1.329	65.765	1.728	1.329	65.765	2.233	1.718	61.968
12	1.582	1.217	66.981	1.582	1.217	66.981	2.219	1.707	63.675
13	1.482	1.140	68.122	1.482	1.140	68.122	2.062	1.586	65.261
14	1.418	1.091	69.213	1.418	1.091	69.213	1.951	1.501	66.762
15	1.370	1.054	70.266	1.370	1.054	70.266	1.897	1.459	68.221

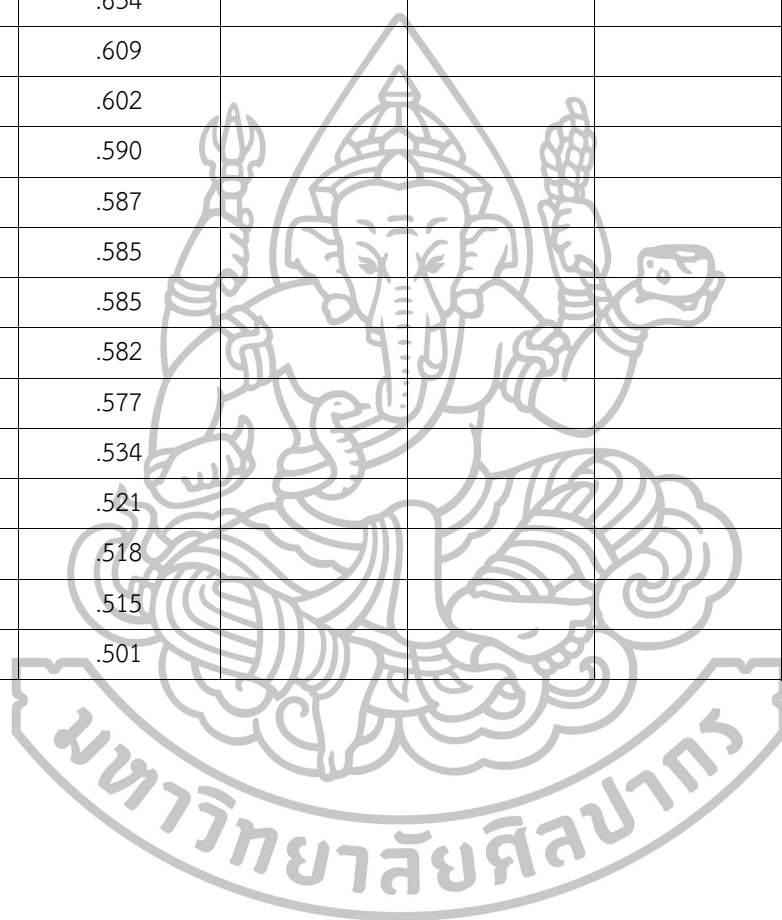
16	1.221	.939	71.205	1.221	.939	71.205	1.871	1.439	69.660
17	1.186	.912	72.117	1.186	.912	72.117	1.673	1.287	70.947
18	1.140	.877	72.994	1.140	.877	72.994	1.645	1.265	72.213
19	1.067	.821	73.815	1.067	.821	73.815	1.500	1.154	73.367
20	1.059	.815	74.630	1.059	.815	74.630	1.379	1.061	74.427
21	1.023	.787	75.417	1.023	.787	75.417	1.286	.989	75.417

จากตารางที่ 8 พบว่า จำนวนองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าไอเก้นมากกว่า 1 มี 21 องค์ประกอบ เมื่อหมุนแกนแล้วอธิบายความแปรปรวนได้ทั้งหมดร้อยละ 75.417 แต่เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่าไอเก้น (Eigenvalues) มากกว่า 1 และมีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบมากกว่า 3 ตัวขึ้นไป พบว่ามีเพียง 5 องค์ประกอบที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ องค์ประกอบที่ 1-5 สำหรับองค์ประกอบอีก 15 องค์ประกอบ ขาดคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 5 องค์ประกอบ เมื่อหมุนแกนแล้ว องค์ประกอบที่ 1 มีค่าไอเก้น สูงสุดเท่ากับ 19.532 สามารถอธิบายความแปรปรวน ทั้งหมดได้ร้อยละ 15.024 องค์ประกอบที่ 2 มีค่าไอเก้น สูงสุดเท่ากับ 15.795 สามารถอธิบายความแปรปรวน ทั้งหมดได้ร้อยละ 12.150 องค์ประกอบที่ 3 มีค่าไอเก้น สูงสุดเท่ากับ 11.421 สามารถอธิบายความแปรปรวน ทั้งหมดได้ร้อยละ 8.786 องค์ประกอบที่ 4 มีค่าไอเก้น สูงสุดเท่ากับ 11.353 สามารถอธิบายความแปรปรวน ทั้งหมดได้ร้อยละ 8.733 องค์ประกอบที่ 5 มีค่าไอเก้น สูงสุดเท่ากับ 5.058 สามารถอธิบายความแปรปรวน ทั้งหมดได้ร้อยละ 3.891 และองค์ประกอบอื่นๆ มีค่าไอเก้นและความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดค้อยๆ ลดลงตามลำดับ และองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือองค์ประกอบที่ 1-5 พบว่า สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ทั้งหมด 44.694

ตารางที่ 9 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบและตัวแปรที่อธิบายในแต่ละองค์ประกอบหลังหมุนแกน

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ				
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5
A080	.770				
A076	.765				
A075	.761				
A079	.754				
A072	.739				
A073	.735				
A077	.724				

A078	.719				
A058	.716				
A074	.705				
A081	.685				
A059	.668				
A062	.643				
A070	.634				
A060	.609				
A082	.602				
A091	.590				
A064	.587				
A066	.585				
A057	.585				
A071	.582				
A 063	.577				
A 067	.534				
A 061	.521				
A 069	.518				
A065	.515				
A087	.501				

ตารางที่ 9 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบและตัวแปรที่อธิบายในแต่ละองค์ประกอบหลังหมุนแกน (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ				
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5
A098		.748			
A095		.713			
A096		.693			
A099		.685			
A100		.684			
A101		.661			
A097		.656			
A094		.651			
A090		.651			
A102		.629			
A093		.627			
A103		.608			
A092		.586			
A110		.583			
A104		.576			
A112		.575			
A111		.562			
A113		.555			
A088		.551			
A 089		.546			
A 086		.514			
A116		.511			
A105		.509			
A008			.729		
A009			.705		
A012			.687		
A010			.686		
A003			.683		
A001			.672		
A013			.663		
A016			.636		

A005			.632		
A011			.614		
A004			.601		
A017			.566		
A015			.555		

ตารางที่ 9 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบและตัวแปรที่อธิบายในแต่ละองค์ประกอบหลังหมุนแกน (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ				
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5
A029				.771	
A038				.737	
A039				.730	
A025				.682	
A037				.670	
A028				.664	
A036				.644	
A031				.604	
A044				.582	
A030				.578	
A033				.546	
A043				.531	
A042				.509	
A056					.654
A055					.644
A068					.539

จากตารางที่ 9 พบว่า องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ตามเกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบมี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 จำนวน 27 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 จำนวน 23 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 จำนวน 13 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 จำนวน 13 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 5 จำนวน 3 ตัวแปร

ตารางที่ 10 องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

ลำดับที่	องค์ประกอบ	จำนวน ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
1	องค์ประกอบที่ 1	27	.770-.501
2	องค์ประกอบที่ 2	23	.748-.509
3	องค์ประกอบที่ 3	13	.729-.555
4	องค์ประกอบที่ 4	13	.771-.509
5	องค์ประกอบที่ 5	3	.654-.539

รวม	79	.501-771
-----	----	----------

จากตารางที่ 10 พบว่า องค์กรประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดมีจำนวน 5 องค์กรประกอบ โดยองค์กรประกอบที่ 1 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์กรประกอบ 27 ตัวแปรค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง .501-.770 องค์กรประกอบที่ 2 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์กรประกอบ 23 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง .509-.748 องค์กรประกอบที่ 3 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์กรประกอบ 13 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง .555-.729 องค์กรประกอบที่ 4 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์กรประกอบ 13 ตัวแปรค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง .509-.771 องค์กรประกอบที่ 5 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์กรประกอบ 3 ตัวแปรค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง .539-.654

ตารางที่ 11 องค์กรประกอบที่ 1

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนัก องค์กรประกอบ
080	เด็กปฐมวัยควรได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวทางด้านภาษาอย่างเป็นธรรมชาติแบบองค์รวม	.770
076	จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก	.765
075	จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน	.761
079	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้เทคโนโลยี	.754
072	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	.739
073	จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ ทักษะและสาระการเรียนรู้	.735
077	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	.724
078	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	.719
058	การจัดโครงการ/กิจกรรม มีความสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์	.716
074	จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก	.705

081	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีลักษณะการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางใช้ 6 กิจกรรมหลัก และหน่วยเป็นกรอบอย่างยืดหยุ่น	.685
059	ครู/ผู้ดูแลเด็ก ใช้สื่อในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	.668
062	จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	.643
070	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการคือ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ	.634
060	สื่อการเรียนรู้ควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	.609

ตารางที่ 11 องค์ประกอบที่ 1

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
082	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมนอกเหนือหลักสูตรเพื่อเป็นการพัฒนา ผู้เรียน	.602
091	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถาบันต่างๆ ของชุมชน	.590
064	ตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน สามารถส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัย	.587
066	ให้ผู้มีความสามารถในการนำเทศ การสอน ทำหน้าที่ในการนิเทศ ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	.585
057	แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติและ พัฒนาการของเด็กปฐมวัย	.585
071	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของ เด็ก คือ เด็กได้ลงมือทำ และเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5	.582
063	การจัดห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	.577
067	ครู/ผู้ดูแลเด็ก ทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	.534
061	สื่อการเรียนรู้มีเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย	.521
069	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ บกพร่อง เรียนซ้ำไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน	.518
065	กำหนดแผนการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบชัดเจนและสม่ำเสมอ	.515
087	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัด ประสบการณ์เรียนการสอน	.501
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues)		19.532

ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of variance)	15.024
---	--------

จากตารางที่ 11 พบว่า องค์ประกอบที่ 1 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 23 ตัวแปร หลังหมุนแกนมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง .501-.770 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 19.532 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 15.024 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 23 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุดและเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปร “เด็กปฐมวัยควรได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวทางด้านภาษา อย่างเป็นธรรมชาติแบบองค์รวม” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ .770 สำหรับตัวแปร “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสอน พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ .501 และผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การจัดประสบการณ์เรียนรู้”

ตารางที่ 12 องค์ประกอบที่ 2

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
98	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการเด็กปฐมวัย	.748
95	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.713
96	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถาบันต่างๆ ของชุมชน	.693
99	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	.685
100	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	.684
101	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีกฎเกณฑ์การปฏิบัติงานโดยเฉพาะในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.661
97	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง	.656
94	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก	.651
90	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ	.651
102	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดทิศทางและหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย	.629
093	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อความร่วมมือในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	.627
103	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก	.608
092	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ส่งเสริมอาชีพ โดยใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้	.586
110	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนมีบ่อทรายหรือบ่อน้ำให้เด็กได้เล่น	.583
104	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นวิทยากรพิเศษร่วมจัดกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย	.576
112	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเตรียมครุภัณฑ์ภายในห้องเรียนได้รับการจัดเตรียมให้สอดคล้องกับความต้องการในการใช้งานของครู	.575
111	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องเล่นสนามที่พัฒนาทักษะทางร่างกายของเด็ก เช่น	.562

	การทรงตัว ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น	
113	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น	.555
088	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น	.551
089	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง	.546

ตารางที่ 12 องค์ประกอบที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
86	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม และประสานขอความร่วมมือไปยังทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอ	.514
116	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีผลงานวิจัยทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาการแก้ปัญหา ปรับปรุงคุณภาพการสอนของครูและผลการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	.511
105	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	.509
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues)		15.795
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of variance)		12.150

จากตารางที่ 12 พบว่า องค์ประกอบที่ 2 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 23 ตัวแปร หลังหมุนแกนมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง .509-.748 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 15.795 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 12.150 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่นๆ พบว่า องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 23 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปร “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการเด็กปฐมวัย” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ .748 สำหรับตัวแปร “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดคือ .509 และผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน”

ตารางที่ 13 องค์ประกอบที่ 3

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
--------	---------	-----------------------

008	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานด้านธุรกรรม และงานสารบรรณอย่างเป็นระบบ	.729
009	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการบริหารจัดการงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ	.705
012	มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง	.687
010	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแผนพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ	.686
003	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามระบบ PDCA	.683
001	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผน 3 ปี แผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภาระงานอย่างครบถ้วน	.672
013	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำงบประมาณและจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี	.663

ตารางที่ 13 องค์ประกอบที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
016	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการควบคุมดูแลการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ	.636
005	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง	.632
011	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานที่ถูกต้องชัดเจน	.614
004	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงสร้างการบริหารงาน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษร	.601
017	การกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็กมีความชัดเจน โดยยึดระเบียบ กฎหมาย หรือหนังสือสั่งการ	.566
015	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน/โครงการ/กิจกรรมของศูนย์	.555
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues)		11.421
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of variance)		8.786

จากตารางที่ 13 พบว่า องค์ประกอบที่ 3 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 13 ตัวแปร หลังหมุนแกนมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง .555-.729 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 11.421 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 8.786 ซึ่งเมื่อ

เทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 13 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุดและเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปร “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานด้านธุรการ และงานสารบรรณอย่างเป็นระบบ” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ .729 สำหรับตัวแปร“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน/โครงการ/กิจกรรมของศูนย์” พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดคือ .555 และผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การบริหารงานคุณภาพ”

ตารางที่ 14 องค์ประกอบที่ 4

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
029	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาด ปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	.771
038	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้อาคารมีแสงสว่างเพียงพอ เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สภาพพื้นที่ภายในอาคารต้องไม่ลื่นและไม่ชื้นแฉะ	.737

ตารางที่ 14 องค์ประกอบที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
039	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้ภายนอกอาคารมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ไม่เหมาะสม ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน	.730
025	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย	.682
037	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์เหมาะสม เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก	.670
028	ประตู-หน้าต่างต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสม กับขนาดพื้นที่ของห้อง บริเวณประตู-หน้าต่างไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้น ช่องทางลมและแสงสว่าง	.664
036	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมและอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และเหมาะสมกับเด็ก	.644
031	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาด ปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	.604
044	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลีกเลี้ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้หรือเหลี่ยมคม	.582
030	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้ภายนอกอาคารมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ไม่เหมาะสม ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน	.578
033	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลีกเลี้ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้หรือเหลี่ยมคม	.546
043	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดต้องมีฝาปิดครอบ และควรหลีกเลี้ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง	.531
042	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง	.509
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues)		11.353
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of variance)		8.733

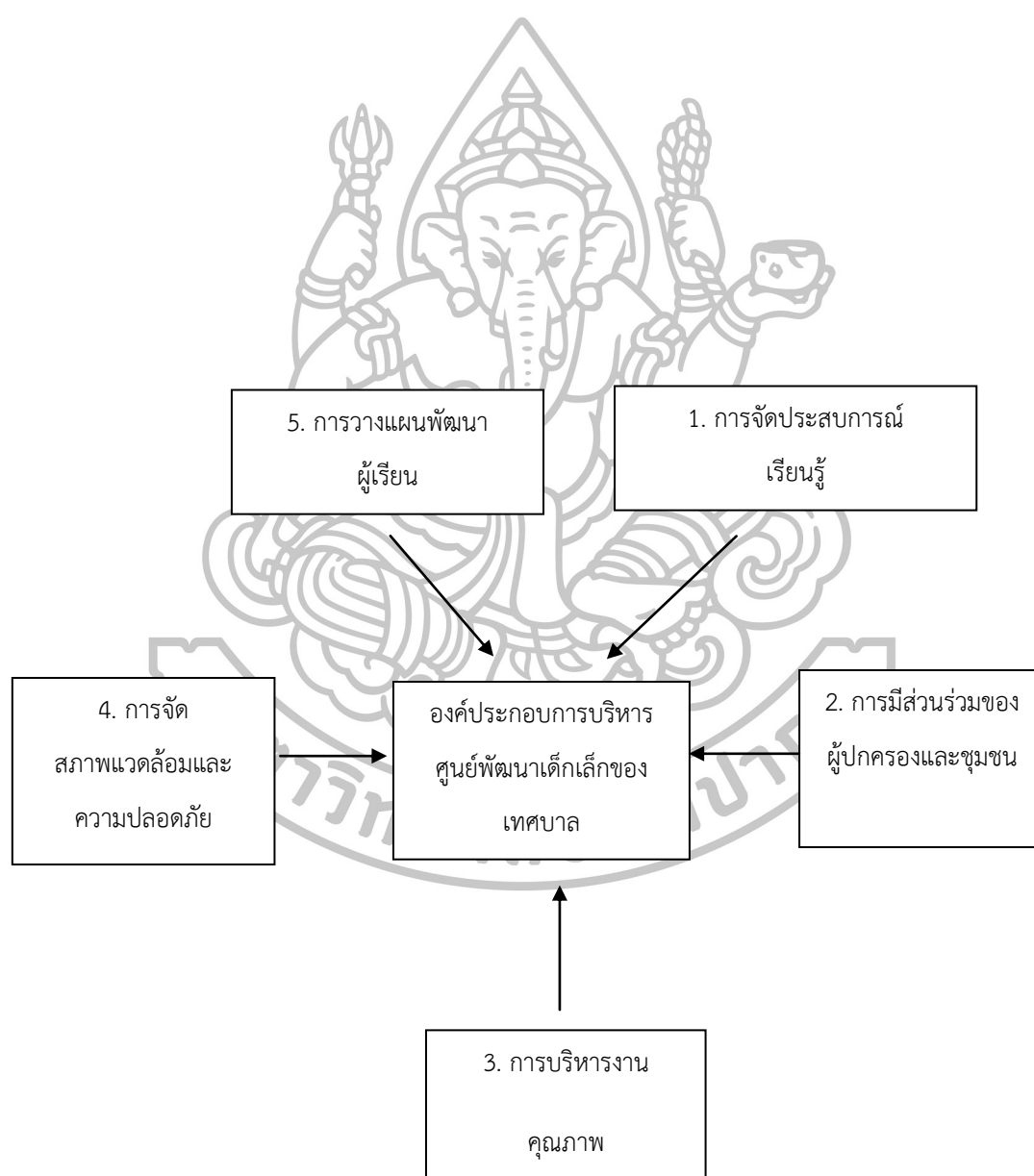
จากตารางที่ 14 พบว่า องค์ประกอบที่ 4 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 13 ตัวแปร หลังหมุนแกนมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง .509-.771 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 11.353 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 8.733 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 13 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุดในและเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปร “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาด ปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ .771 สำหรับตัวแปร “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง” พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดคือ .509 และผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย”

ตารางที่ 15 องค์ประกอบที่ 5

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
056	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	.654
055	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผน แนวทางการจัดทำแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	.582
068	ครู/ผู้ดูแลเด็ก ทำการบันทึกผลการประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เป็นรายบุคคลและเป็นปัจจุบัน	.539
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues)		5.058
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of variance)		3.891

จากตารางที่ 15 พบว่า องค์ประกอบที่ 5 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 3 ตัวแปร หลังหมุนแกนมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง .539-.654 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 5.058 และค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 3.891 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่นๆ พบว่า องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 5 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุดในและเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปร “ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ .654 สำหรับตัวแปร “ครู/ผู้ดูแลเด็ก ทำการบันทึกผลการประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลและเป็นปัจจุบัน” พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดคือ .539 และผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การวางแผนพัฒนาผู้เรียน”

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อสกัดตัวแปรให้เหลือตัวแปรประกอบที่สำคัญโดยการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์ภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่สำคัญ ซึ่งปรากฏว่าได้องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล มาทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ผู้วิจัยจึงได้สรุปองค์ประกอบได้ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

จากภาพที่ 10 อธิบายได้ว่า องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบ “การจัดประสบการณ์เรียนรู้” ประกอบด้วย 1) เด็กปฐมวัยควรได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวทางด้านภาษาอย่างเป็นธรรมชาติแบบองค์รวม 2) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก 3) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้เทคโนโลยี 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 6) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ ทักษะและสาระการเรียนรู้ 7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 9) การจัดโครงการ/กิจกรรม มีความสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ 10) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก 11) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีลักษณะการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางใช้ 6 กิจกรรมหลักและหน่วยเป็นกรอบอย่างยืดหยุ่น 12) ครู/ผู้ดูแลเด็ก ใช้สื่อในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 13) จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 14) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการคือ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ 15) สื่อการเรียนรู้ควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 16) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมนอกเหนือหลักสูตรเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียน 17) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถาบันต่าง ๆ ของชุมชน 18) ตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน สามารถส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 19) ให้ผู้มีความสามารถในการนำเทศ การสอน ทำหน้าที่ในการนิเทศ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 20) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 21) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก คือ เด็กได้ลงมือทำ และเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 22) การจัดห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 23) ครู/ผู้ดูแลเด็ก ทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สื่อการเรียนรู้มีเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย 24) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ บกพร่อง เรียนช้าไม่ได้ตามเกณฑ์

มาตรฐาน 25) กำหนดแผนการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบชัดเจนและสม่ำเสมอ และ 26) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนการสอน

2. องค์ประกอบ “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน” ประกอบด้วย 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการเด็กปฐมวัย 2) มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถาบันต่างๆ ของชุมชน 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการและองค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีกฎเกณฑ์การปฏิบัติงานโดยเฉพาะในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง 8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก 9) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชน และหน่วยงานต่างๆ รับทราบ 10) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดทิศทางและหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย 11) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อความร่วมมือในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 12) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก 13) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ส่งเสริมอาชีพ โดยใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้ 14) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนมีบ่อทรายหรือบ่อน้ำให้เด็กได้เล่น 15) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นวิทยากรพิเศษร่วมจัดกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย 16) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเตรียมครุภัณฑ์ภายในห้องเรียนได้รับการจัดเตรียมให้สอดคล้องกับความต้องการในการใช้งานของครู 17) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องเล่นสนามที่พัฒนาทักษะทางร่างกายของเด็ก เช่น การทรงตัว ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น 18) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น 19) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น 20) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง 21) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม และประสานขอความร่วมมือไปยังทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอ 22) ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีผลงานวิจัยทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาการแก้ปัญหา ปรับปรุงคุณภาพการสอนของครูและผลการพัฒนาการของ

เด็กปฐมวัย และ 23) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. องค์กรประกอบ “การบริหารงานคุณภาพ” ประกอบด้วย 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานด้านธุรกรรม และงานสารบรรณอย่างเป็นระบบ 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการบริหารจัดการงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแผนพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามระบบ PDCA 6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผน 3 ปี แผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภาระงานอย่างครบถ้วน 7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำงบประมาณและจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี 8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการควบคุมดูแลการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ 9) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง 10) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานที่ถูกต้องชัดเจน 11) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานโดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษร 12) การกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็กมีความชัดเจนโดยยึดระเบียบ กฎหมาย หรือหนังสือสั่งการ และ 13) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน/โครงการ/กิจกรรมของศูนย์

4. องค์กรประกอบ “การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย” ประกอบด้วย 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาด ปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้อาคารมีแสงสว่างเพียงพอ เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สภาพพื้นที่ภายในอาคารต้องไม่ลื่นและไม่ชื้นแฉะ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้อาคารมีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ไม่เหมาะสม ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์เหมาะสม เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก 6) ประตู-หน้าต่างต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง บริเวณประตู-หน้าต่างไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง 7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมและอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และ

เหมาะสมกับเด็ก 8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาด ปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 9) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลีกเลี้ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้หรือเหลี่ยมคม 10) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้ภายนอกอาคารมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ไม่เหมาะสม ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน 11) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลีกเลี้ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้หรือเหลี่ยมคม 12) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบ และควรหลีกเลี้ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง และ 13) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง

5. องค์ประกอบ “การวางแผนพัฒนาผู้เรียน” ประกอบด้วย 1) ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผน แนวทางการจัดทำแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 3) ครู/ผู้ดูแลเด็ก ทำการบันทึกผลการประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลและเป็นปัจจุบัน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากผู้เชี่ยวชาญ

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นหลัก คือ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การบริหารงานคุณภาพ การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย การบริหารงานบุคคล และการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก การ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตามลำดับการดังนี้

1.1.1 การจัดประสบการณ์เรียนรู้และกิจกรรมตามหลักสูตร

1.1.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นโดยต้องเชื่อมโยงกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในหน่วยการเรียนรู้

1.1.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

1.1.1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย

- 1.1.1.4 การสอนแบบโครงงานให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดและ
จุดมุ่งหมายหลักสูตร
- 1.1.1.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้ง
ทักษะและสาระการเรียนรู้
- 1.1.1.7 ครูผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน
โดยการสังเกตเป็นรายบุคคล
- 1.1.1.8 ครูผู้ดูแลเด็กมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ทุกสัปดาห์ตาม
หน่วยการเรียนรู้
- 1.1.1.9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้
ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม
- 1.1.1.10 ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์
การวางแผน สนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ
- 1.1.1.11 ครูผู้ดูแลเด็กส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในด้านดนตรี
และศิลปะเพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจ
- 1.1.1.12 ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้
โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.1.1.13 การจัดประสบการณ์ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางโดยใช้กิจกรรม 6
กิจกรรม
- 1.1.1.14 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดควมมีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยการสร้าง
ความคุ้นเคยจากชาวต่างชาติด้วยการบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้
- 1.1.1.15 ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีการจัดประสบการณ์แบบเรียนปนเล่นเพื่อ
เรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ
- 1.1.1.16 ครูผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กมีส่วนร่วมในสังคมโดย
การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม
- 1.1.2 การมีส่วนร่วมผู้ปกครองและชุมชน
- 1.1.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ ชี้นำให้เห็น
ประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็ก
- 1.1.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา
ร่วมแก้ไขในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.1.2.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับ
การดำเนินงานจัดกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งข้อมูลข่าวสาร

1.1.2.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบด้วยภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาการและผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ

1.1.2.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

1.1.2.6 การสร้างข้อตกลงร่วมกับมหาวิทยาลัยในการให้นักศึกษาฝึกสอนมาปฏิบัติงานและการให้อาจารย์มหาวิทยาลัยนิเทศการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้เกิดการจัดประสบการณ์ที่ถูกต้อง

1.1.2.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์และสื่อสารกับผู้ปกครองชุมชนเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและการยอมรับในชุมชน

1.1.3 การบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย

1.1.3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีนโยบาย แผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ

1.1.3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีบุคลากรสนับสนุนการศึกษา ผู้รับผิดชอบหน้าที่งานธุรการ-การเงิน และระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดโครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอื้อต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3.4 ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีความรู้และเข้าใจการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การจัดทำแผนสามปีของเทศบาลเพื่อเสนอเข้าสู่การจัดทำงบประมาณประจำปี

1.1.3.5 ผู้บริหารมีนโยบายและการวางแผนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.1.3.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

1.1.3.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุม วางแผน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

1.1.3.8 คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการกระบวนการบริหารจัดการและดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.3.9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูผู้ดูแลเด็กในการปฏิบัติงานการจัดทำเอกสารวิชาการต่าง ๆ

1.1.3.10 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหารวิชาการและ เป็นแบบอย่างที่ดี

1.1.4 การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย

1.1.4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมและอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะและเหมาะสมกับเด็ก

1.1.4.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่เล่นกลางแจ้งโดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย

1.1.4.3 พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัย และเพียงพอกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก

1.1.4.4 ภายในห้องเรียนมีพื้นที่การจัดมุมประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์เหมาะสมเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

1.1.4.5 จัดบริการอาหารกลางวัน น้ำดื่มและอาหารเสริมที่มีคุณค่าต่อสุขภาพและถูกต้องตามหลักโภชนาการ

1.1.4.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการติดตั้งระบบไฟฟ้าให้ได้มาตรฐาน ปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดต้องมีฝาครอบ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

1.1.4.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีตู้ยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาลและสามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้ทันที

1.1.4.8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์มีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก

1.1.4.9 ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการฝึกอบรมในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

1.1.5 การบริหารบุคลากร

1.1.5.1 นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล และผู้บริหารการศึกษาควรมีการสร้างขวัญกำลังใจ พร้อมช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาการทำงาน

1.1.5.2 ผู้บริหารควรจัดให้มีสวัสดิการสำหรับครูผู้ดูแลเด็กและยกย่องเชิดชูเกียรติเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

1.1.5.3 ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนส่งเสริมครูผู้ดูแลเด็กมีความก้าวหน้าในอาชีพ

1.1.5.4 กรมส่งเสริมการปกครองควรเป็นผู้ดำเนินการจัดสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกบรรจุแต่งตั้งตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก

1.1.5.5 ครูผู้ดูแลเด็กสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาขาเอกปฐมวัยโดยมีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก

1.1.5.6 ครูผู้ดูแลเด็กต้องเป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุขุม เยือกเย็น รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

1.1.5.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรได้รับการจัดอบรมเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

1.1.5.8 ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยพิจารณาจากคุณภาพของผลการปฏิบัติงาน

1.1.5.9 นักวิชาการมีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษาปฐมวัย นิเทศให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาได้

1.1.5.10 ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีความรู้เรื่องโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี

1.1.5.11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีอัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อจำนวนเด็กปฐมวัย 1:20 โดยไม่นับรวมบุคลากรสนับสนุนการศึกษา ผู้รับผิดชอบหน้าที่งานธุรการ-การเงิน-พัสดุ

1.1.6 การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก

1.1.6.1 การสร้างเครือข่ายเน้นงานวิชาการให้เกิดองค์ความรู้เพื่อนำมาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.6.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการสร้างเครือข่ายในระดับนักวิชาการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแก้ไขปัญหาในการบริหารศูนย์เด็กเล็ก

1.1.6.3 การสร้างเครือข่ายระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดท้องถิ่นโดยการจัดอบรมให้ความรู้และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน

1.1.6.4 ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ อาทิ โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สถานีตำรวจ เพื่อส่งเสริมความรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในการนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.1.6.5 ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลเดียวกันโดยการนำความรู้ที่ได้รับการอบรมมาขยายผลให้เกิดพัฒนาการปฏิบัติงาน

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในรอบที่ 2

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวได้พัฒนาเป็นเครื่องมือเพื่อ ในรอบที่ 2 นำเสนอประเด็น คือ การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลโดยรวม ได้แก่ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การบริหารงานคุณภาพ การจัด

สภาพแวดล้อมและความปลอดภัย การบริหารงานบุคคล และการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก
ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 16 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการจัดประสบการณ์และกิจกรรม
ตามหลักสูตร

การจัดประสบการณ์และกิจกรรม ตามหลักสูตร	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความ คิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการ วิเคราะห์และจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับ นโยบายการศึกษาแห่งชาติ กรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและ บริบทของท้องถิ่นโดยเชื่อมโยง ด้านสังคมวัฒนธรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่น	4	4	0	1	มาก	สอดคล้อง
2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาโดยมีสาระ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 16 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการจัดประสบการณ์และกิจกรรม
ตามหลักสูตร (ต่อ)

การจัดประสบการณ์และกิจกรรม ตามหลักสูตร	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความ คิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถี ชีวิตของเด็ก	4	4	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4 หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรมี การสอนแบบโครงงานมีความ สอดคล้องกับแนวคิดและ จุดมุ่งหมายหลักสูตร	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัด ประสบการณ์ในรูปแบบ บูรณาการทั้งทักษะและสาระ การเรียนรู้	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6 หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็ก มีการ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ทุกสัปดาห์	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัด ประสบการณ์ให้มีความทันสมัย และ สอด ค ลั อ ง กั บ ก า ร เปลี่ยนแปลงของสังคม	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8 หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรมี การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับ การพัฒนาในด้านดนตรีและ ศิลปะเพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจ	4	4	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
9 หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กการ จัดประสบการณ์ยึดเด็กเป็น ศูนย์กลางโดยใช้กิจกรรม 6 กิจกรรม	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

10	หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบเรียนปนเล่นเพื่อเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
----	--	---	---	---	---	-----------	----------

ตารางที่ 16 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการจัดประสบการณ์และกิจกรรมตามหลักสูตร (ต่อ)

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมตามหลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
11 หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรจัดให้มีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
12 หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนโดยการสังเกตเป็นรายบุคคล	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
13 ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดประสบการณ์ การสนับสนุนสื่อการเรียนสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ	4	4	0	1	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 16 พบว่า การจัดประสบการณ์และกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ยกเว้นรายข้อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในด้านดนตรีและศิลปะเพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจ และผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดประสบการณ์ การสนับสนุนสื่อการเรียนสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการโดยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก (Mode = 4 Median = 4 Inter interquartile range = 1)

ตารางที่ 17 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
---	--	---	---	---	---	-----------	----------

ตารางที่ 17 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
(ต่อ)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความ คิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา ร่วมวางแผนแก้ไขในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชนทราบการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเชื่อถือและยอมรับจากชุมชนของเด็ก	4	4	0	1	มาก	สอดคล้อง
4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการกระบวนกรบริหารและดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6 เทศบาลควรขอความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านปฐมวัยในการนิเทศการจัดกิจกรรมของครูผู้ดูแลเด็กเกิดความถูกต้อง	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 17 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น สอดคล้องกัน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อยกเว้นรายชื่อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปกครองชุมชนทราบการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความ เชื่อถือและยอมรับจากชุมชนของเด็กโดยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก (Mode = 4 Median = 4 Inter interquartile range = 1)

ตารางที่ 18 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการบริหารงานคุณภาพ

การบริหารงานคุณภาพ	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความ คิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
1 ผู้บริหารเทศบาลมีนโยบายและ แผนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีแผน ยุทธศาสตร์ ฯ แผนพัฒนา การศึกษา 3 ปี และงบประมาณ เพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนใน การส่งเสริมและสนับสนุนการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3 หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กต้อง มีความรู้และเข้าใจการจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษา การจัดทำ แผนสามปีของเทศบาล เพื่อ เสนอเข้าสู่การจัดทำงบประมาณ ประจำปีของเทศบาล	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัด โครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กที่เอื้อต่อการบริหารงานอย่าง มีประสิทธิภาพ	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมี	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

บุคลากรสนับสนุนการศึกษา ผู้รับผิดชอบหน้าที่งานธุรการ- การเงิน และระบบข้อมูล สารสนเทศ						
---	--	--	--	--	--	--

ตารางที่ 18 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการบริหารงานคุณภาพ (ต่อ)

การบริหารงานคุณภาพ	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความ คิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก โดยประกอบด้วย ภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชน ในท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน วิชาการ และ ผู้แทน จาก หน่วยงานภาครัฐ	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการ ประชุม วางแผน การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กอย่างต่อเนื่อง	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการ ประเมินความพึงพอใจของ ผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพ การจัดการศึกษาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัด	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

	ครุภัณฑ์และเครื่องใช้สำนักงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครู ผู้ดูแลเด็กในการปฏิบัติงานอย่าง เพียงพอ						
10	หัวหน้าศูนย์ ฯ ต้องมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหาร วิชาการและเป็นแบบอย่างที่ดี	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 18 พบว่า องค์กรประกอบการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุดและเป็นไปในแนวทางเดียวกันทุกรายข้อ

ตารางที่ 19 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย

การจัดสภาพแวดล้อม และความปลอดภัย	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความ คิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่เล่น กลางแจ้งโดยจัดให้มีเครื่องเล่น กลางแจ้งที่ปลอดภัย	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2 พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณ พื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัย และเพียงพอกับการปฏิบัติ กิจกรรมของเด็ก	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วม และอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะและเหมาะสมกับ เด็ก	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4 ภายในห้องเรียนมีพื้นที่การจัด	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

	มุมมองประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์ เหมาะสมเอื้อต่อการพัฒนาตาม วัยผู้เรียน						
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มี ครุภัณฑ์และเครื่องใช้ใน ห้องเรียนโดยมีขนาดที่เหมาะสม กับเด็ก	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการ ติดตั้งระบบไฟฟ้าให้ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัย	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีตู้ยา และห้องปฐมพยาบาล	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการฝึกอบรม ด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในการป้องกันอุบัติเหตุ และ ความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 19 พบว่า สภาพแวดล้อมและความปลอดภัย ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น
สอดคล้องกัน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ตารางที่ 20 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการบริหารบุคลากร

การบริหารงานบุคคล	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความ คิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรเป็นผู้ดำเนินการจัด สอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกบรรจุ แต่งตั้งตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลควรจัดสรรอัตราครู ผู้ดูแลต่อจำนวนเด็กปฐมวัยให้	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

	เป็นตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด						
3	ผู้บริหารเทศบาลควรมีการสร้างขวัญกำลังใจ พร้อมช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาการทำงานของหัวหน้าศูนย์ และครูผู้ดูแลเด็ก	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมครูผู้ดูแลเด็กมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารควรมีการกำหนดวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็กโดยพิจารณาจากคุณภาพผลการปฏิบัติงาน	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาขาเอกปฐมวัยโดยมีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กต้องเป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุขุมเยือกเย็น รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 20 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการบริหารบุคลากร (ต่อ)

	การบริหารงานบุคคล	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
8	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควร	4	4	0	0	มาก	สอดคล้อง

	ได้รับการอบรมเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน						
9	ผู้รับผิดชอบงานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษาปฐมวัย นิเทศให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาได้	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 20 พบว่า องค์ประกอบการบริหารบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ยกเว้นรายข้อ การให้หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรได้รับการอบรมเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานโดยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก (Mode = 4 Median = 4 Inter interquartile range = 0)

ตารางที่ 21 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก

	การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาเด็กปฐมวัยกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ อาทิ โรงพยาบาล สถาบันอุดมศึกษา สถานีตำรวจ เพื่อส่งเสริมความรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในการนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 21 ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก (ต่อ)

การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน (Md)	ผลต่าง Mc-Md	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR)	ระดับ ความ คิดเห็น	ความ คิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
2 เทศบาลควรจัดให้มีการอบรมให้ ความรู้และร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการจัดการเรียน การสอนแก่เครือข่ายของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กและนักวิชาการ ศึกษาอย่างต่อเนื่อง	5	5	0	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการ สร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยโดยเน้นงานวิชาการให้ เกิดองค์ความรู้และนำมาพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำมา พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4 ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน สังกัดเทศบาลเดียวกันโดยการ นำความรู้ที่ได้รับการอบรมมา ขยายผลให้เกิดพัฒนาการ ปฏิบัติงาน	5	5	0	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 21 พบว่า การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น
สอดคล้องกัน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

2. ข้อเสนอประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลจากตาม
ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

การจัดประสบการณ์เรียนรู้และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี
การวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาตินโยบายกรม
ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและบริบทของท้องถิ่นโดยเชื่อมโยงด้านสังคมวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย หัวหน้า

ศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการสอนแบบโครงการที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็ก มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ทุกสัปดาห์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดแผนประสบการณ์ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กการจัดประสบการณ์ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางโดยใช้กิจกรรม 6 กิจกรรม หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบเรียนปนเล่นเพื่อเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรจัดให้มีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนโดยการสังเกตเป็นรายบุคคล ซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในการให้หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรได้รับการอบรมเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายข้อ ยกเว้นรายข้อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในด้านดนตรีและศิลปะเพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจและผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดประสบการณ์ การสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการโดยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก (Mode = 4 Median = 4 Inter interquartile range = 1)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา ร่วมวางแผนแก้ไขในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการกระบวนการบริหารและดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลควรขอความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านปฐมวัยในการนิเทศการจัดกิจกรรมของครูผู้ดูแลเด็กเกิดความถูกต้อง ซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายข้อ ยกเว้นรายข้อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองชุมชนทราบการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเชื่อถือและยอมรับจากชุมชนของเด็กโดยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก (Mode = 4 Median = 4 Inter interquartile range = 1)

การบริหารงานคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลมีนโยบายและแผนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีแผนยุทธศาสตร์ฯ แผนพัฒนาการศึกษา 3 ปี และงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุน

การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ หัวหน้าศูนย์ ฯ/ ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีความรู้และเข้าใจการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การจัดทำแผนสามปีของเทศบาล เพื่อเสนอเข้าสู่การจัดทำงบประมาณประจำปีของเทศบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดโครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอื้อต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีบุคลากรสนับสนุนการศึกษาผู้รับผิดชอบหน้าที่งานธุรการ-การเงิน และระบบข้อมูลสารสนเทศ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยประกอบด้วยภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาการและผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุม วางแผน การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดครุภัณฑ์และเครื่องใช้สำนักงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูผู้ดูแลเด็กในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ หัวหน้าศูนย์ ฯ ต้องมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดและเป็นไปในแนวทางเดียวกันทุกรายข้อ

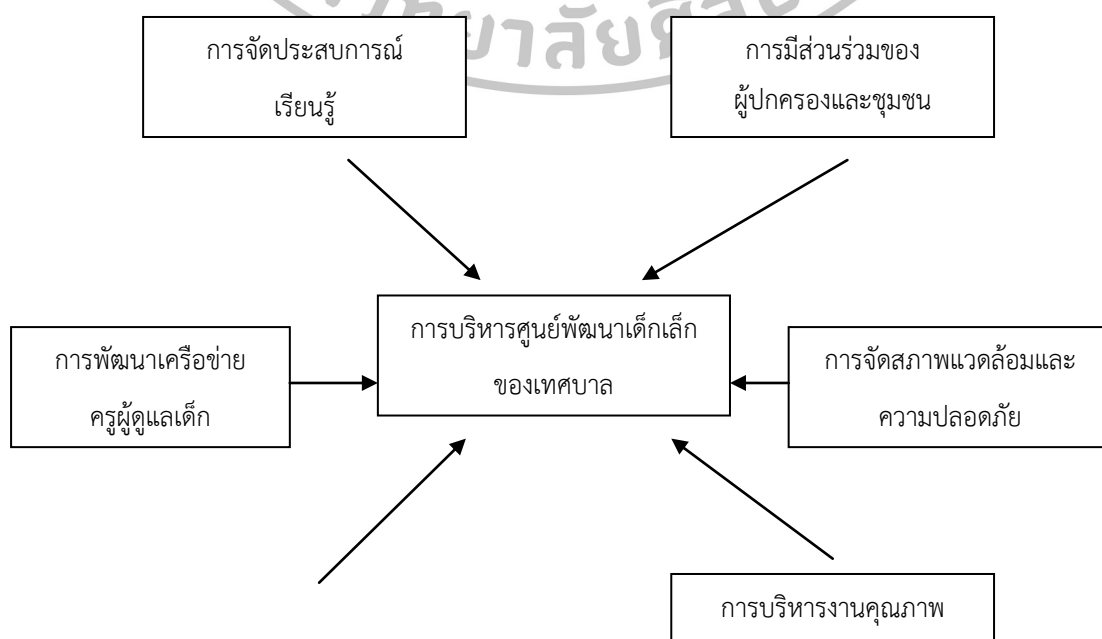
การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่เล่นกลางแจ้งโดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมและอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะและเหมาะสมกับเด็ก ภายในห้องเรียนมีพื้นที่การจัดมุมประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์เหมาะสมเอื้อต่อการพัฒนาตามวัยผู้เรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีครุภัณฑ์และเครื่องใช้ในห้องเรียนโดยมีขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการติดตั้งระบบไฟฟ้าให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีตู้ยาและห้องปฐมพยาบาล ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการฝึกอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในการป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก ซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดและเป็นไปในแนวทางเดียวกันทุกรายข้อ

การบริหารบุคลากร ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรเป็นผู้ดำเนินการจัดสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกบรรจุแต่งตั้งตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเทศบาลควรจัดสรรอัตราครูผู้ดูแลต่อจำนวนเด็กปฐมวัยให้เป็นตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ผู้บริหารเทศบาลควรมีการสร้างขวัญกำลังใจ พร้อมช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาการทำงานของหัวหน้าศูนย์ และครูผู้ดูแลเด็กผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมครูผู้ดูแลเด็กมีความก้าวหน้าในวิชาชีพผู้บริหารควรมีการกำหนดวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็กโดยพิจารณาจากคุณภาพผลการปฏิบัติงานหัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาขาเอกปฐมวัยโดยมีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กต้องเป็นบุคคลที่มี

ความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุขุมเยือกเย็น รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้รับผิดชอบงานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษาปฐมวัย นิเทศให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกรายข้อ ยกเว้นรายข้อ การให้หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรได้รับการอบรมเพื่อเป็นการพัฒนา บุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานโดยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก (Mode = 4 Median = 4 Inter quartile range = 0)

การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาเด็กปฐมวัยกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ อาทิ โรงพยาบาลสถาบันอุดมศึกษา สถานีตำรวจ เพื่อส่งเสริมความรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในการนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เทศบาลควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน แก่เครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและนักวิชาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยเน้นงานวิชาการให้เกิดองค์ความรู้และนำมาพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำมาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการสร้าง เครือข่ายภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลเดียวกันโดยการนำความรู้ที่ได้รับการอบรมมา ขยายผลให้เกิดพัฒนาการปฏิบัติงานเทศบาลควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้และร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนแก่เครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและนักวิชาการศึกษา อย่างต่อเนื่องซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดและเป็นไปในแนวทาง เดียวกันทุกรายข้อ

การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

การบริหารบุคคล

ภาพที่ 11 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ และ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย และ 5) การวางแผนพัฒนาผู้เรียน สำหรับองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย 5) การบริหารงานบุคคล และ 6) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็กจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพมีความสอดคล้องกันดังนี้ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ และการวางแผนพัฒนาผู้เรียนที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณมีความสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนที่มีความสอดคล้องทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 3) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย มีความสอดคล้องทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และ 4) การบริหารงานคุณภาพมีความสอดคล้องทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ส่วนแนวทางการบริหารงานบุคคลและการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก เป็นแนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเพิ่มเติมจากเชิงปริมาณ ด้วยเหตุดังกล่าวการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลมี 6 องค์ประกอบคือ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย 5) การบริหารงานบุคคล และ 6) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีลักษณะการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางใช้ 6 กิจกรรมหลัก และหน่วยเป็นกรอบอย่างยืดหยุ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการคือ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กได้

พัฒนาเต็มตามศักยภาพ จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก คือ เด็กได้ลงมือทำ และเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ครู/ผู้ดูแลเด็ก ใช้สื่อในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องเล่นสนามที่พัฒนาทักษะทางร่างกายของเด็ก เช่น การทรงตัว ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเตรียมครุภัณฑ์ภายในห้องเรียนได้รับการจัดเตรียมให้สอดคล้องกับความต้องการในการใช้งานของครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมครูได้ศึกษาและใช้ความรู้ วิธีการสอนที่หลากหลาย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติ นโยบายกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและบริบทของท้องถิ่นโดยเชื่อมโยงด้านสังคมวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการสอนแบบโครงการที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็ก มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ทุกสัปดาห์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดแผนประสบการณ์ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในด้านดนตรีและศิลปะเพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจ หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบเรียนปนเล่นเพื่อเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรจัดให้มีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนโดยการสังเกตเป็นรายบุคคล ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดประสบการณ์ การสนับสนุนสื่อการเรียนสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชน และหน่วยงานต่างๆ รับทราบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถาบันต่าง ๆ ของชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะ ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัด

ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ส่งเสริมอาชีพ โดยใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา ร่วมวางแผนแก้ไขในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองชุมชนทราบการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเชื่อถือนับจากชุมชนของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการกระบวนการบริหารและดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลควรขอความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านปฐมวัยในการนิเทศการจัดกิจกรรมของครูผู้ดูแลเด็กเกิดความถูกต้อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา ร่วมวางแผนแก้ไขในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาด ปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้อยู่ในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สภาพพื้นที่ภายในอาคารต้องไม่ลื่นและไม่ชื้นแฉะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้อยู่ภายนอกอาคารมีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ไม่เหมาะสม ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประตู-หน้าต่างต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง บริเวณประตู-หน้าต่างไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์เหมาะสม เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกรรมการเฝ้าระวังเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมและอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และเหมาะสมกับเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่เล่น

กลางแจ้งโดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมและอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะและเหมาะสมกับเด็ก ภายในห้องเรียนมีพื้นที่การจัดมุมประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์เหมาะสมเอื้อต่อการพัฒนาตามวัยผู้เรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีครุภัณฑ์และเครื่องใช้ในห้องเรียนโดยมีขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการติดตั้งระบบไฟฟ้าให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีตู้ยาและห้องปฐมพยาบาล ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการฝึกอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในการป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

4. การบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการบริหารจัดการงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานธุรการ และงานสารบรรณอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแผนพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามระบบ PDCA ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำงบประมาณและจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานที่ถูกต้องชัดเจน แผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภาระงานอย่างครบถ้วน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง ผู้บริหารเทศบาลมีนโยบายและแผนการ บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีแผนยุทธศาสตร์ ฯ แผนพัฒนาการศึกษา 3 ปี และงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ หัวหน้าศูนย์ ฯ/ ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีความรู้และเข้าใจการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การจัดทำแผนสามปีของเทศบาล เพื่อเสนอเข้าสู่การจัดทำงบประมาณประจำปีของเทศบาลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดโครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอื้อต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีบุคลากรสนับสนุนการศึกษาผู้รับผิดชอบหน้าที่งานธุรการ-การเงิน และระบบข้อมูลสารสนเทศ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยประกอบด้วยภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาการและผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุม วางแผน การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดครุภัณฑ์และเครื่องใช้สำนักงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูผู้ดูแลเด็กในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอหัวหน้าศูนย์ ฯ ต้องมีภาวะผู้นำมีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นแบบอย่างที่ดี

5. การบริหารงานบุคลากร ประกอบด้วย กรมส่งเสริมการปกครองควรเป็นผู้ดำเนินการจัดสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกบรรจุแต่งตั้งตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก กรมส่งเสริมฯ/เทศบาลควรจัดสรรอัตราครูผู้ดูแลต่อจำนวนเด็กปฐมวัยให้เป็นตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ผู้บริหารเทศบาลควรมีการสร้างขวัญกำลังใจ พร้อมช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาการทำงานของหัวหน้าศูนย์ และครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมครูผู้ดูแลเด็กมีความก้าวหน้าในวิชาชีพผู้บริหารควรมีการกำหนดวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็กโดยพิจารณาจากคุณภาพผลการปฏิบัติงาน หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาขาเอกปฐมวัยโดยมีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กต้องเป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุขุมเยือกเย็น รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรได้รับการอบรมเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบงานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษาปฐมวัย นิเทศให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาได้

6. การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาเด็กปฐมวัยกับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ อาทิ โรงพยาบาล สถาบันอุดมศึกษา สถานีตำรวจ เพื่อส่งเสริมความรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในการนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เทศบาลควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนแก่เครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและนักวิชาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยเน้นงานวิชาการให้เกิดองค์ความรู้และนำมาพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำมาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลเดียวกันโดยการนำความรู้ที่ได้รับการอบรมมาขยายผลให้เกิดพัฒนาการปฏิบัติงานเทศบาลควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนแก่เครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและนักวิชาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ และตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีความสัมพันธ์กันดังแสดงในภาพที่ 12

การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก

ภาพที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ และตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

พบว่า องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ ตามลำดับความสำคัญ คือ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย และ 5) การบริหารงานบุคคล และ 6) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพมี 4 องค์ประกอบ ที่มีเนื้อหาสาระตัวแปรคล้ายคลึงกับตัวแปรขององค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งได้แก่ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ และ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย สำหรับอีก 2 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารงานบุคคล และ 2) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก มีเนื้อหาสาระของตัวแปรที่ต่างออกไปจากการศึกษาเชิงปริมาณ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการยืนยันแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

ตารางที่ 22 ค่าความถี่และร้อยละจากผลการยืนยันของผู้เชี่ยวชาญกับองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

ผลการยืนยันของผู้เชี่ยวชาญกับองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล								
องค์ประกอบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความถูกต้อง		นำไปใช้ประโยชน์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การจัดประสบการณ์เรียนรู้	5	100	5	100	5	100	5	100
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	5	100	5	100	5	100	5	100
การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย	5	100	5	100	5	100	5	100
การบริหารงานคุณภาพ	5	100	5	100	5	100	5	100

การบริหารงานบุคคล	5	100	5	100	5	100	5	100
การพัฒนาเครือข่าย ครูผู้ดูแลเด็ก	5	100	5	100	5	100	5	100

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อสรุป ผลการยืนยันของผู้เชี่ยวชาญ จากผลงานที่วิจัยที่ค้นพบโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ทั้ง 6 องค์ประกอบ แล้ว พบว่ามีความถูกต้องตามหลักการวิจัย องค์ประกอบทุกองค์ประกอบมีความสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล เนื่องจากการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลมีความเฉพาะตัว ต้องมีความสอดคล้องกับการบริหารงานและนโยบายของท้องถิ่น คือ เนื่องจากผู้บริหารเทศบาลมีบทบาทเป็นอย่างมากในการกำหนดทิศทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ต้องสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ มาตรฐานและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมทั้งจะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอในการบริหาร ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบหากนำมาประยุกต์ในการดำเนินการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นสถานศึกษาที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของชุมชนท้องถิ่นต่อไป

สรุปประเด็นแนวความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการยืนยันผลการวิจัย

1. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา ครูต้องวางแผนในการพัฒนาผู้เรียนและจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ถูกต้องและต้องสอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย 2546 โดยคำนึงถึงเกณฑ์มาตรฐานและแผนการจัดประสบการณ์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ ครูต้องมีหลักคิด ทฤษฎี ในการที่จะพัฒนาเด็กไปสู่อนาคตที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร ขบวนการพัฒนาเด็กอย่างไรให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ โดยผ่านการจัดกิจกรรม 6 หลัก และเน้นการปฏิบัติ การลงมือทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาเด็กให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของเด็กตามธรรมชาติ ซึ่งครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กในด้านต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองนับว่ามีความสำคัญอย่างมากเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชน ในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาของเด็ก ส่งผลให้เด็กมีการเรียนรู้ที่ดี อีกทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการเด็กปฐมวัย อาจถึงขั้นการวางแผน การช่วยให้ข้อมูลของเด็ก การจัดประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน อาทิ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น การร่วมทำขนมไทย และการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

3. การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในอาคารเรียน และภายนอกอาคารเรียน เป็นการจัดบรรยากาศ ห้องเรียนที่อบอุ่น ความร่มรื่น แสงสว่าง อุณหภูมิ สื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งผู้สอน ครูที่ยิ้มแย้มแจ่มใสอารมณ์ดี ซึ่งล้วนแต่เป็น สิ่งที่จะกระตุ้นให้เด็กเกิดการอยากเรียนรู้ เรียนรู้ ทั้งนี้ต้องตระหนักถึงความปลอดภัยเป็นอันดับแรก โดยสำรวจตรวจจุดเสี่ยงไม่ให้มี จุดแหลม เหลี่ยม คม

4. การบริหารงานคุณภาพ การสร้างทีมงาน การสร้างความเข้าใจกับครู ซึ่งได้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งการประเมินภายนอกและการประเมินภายใน การจัดระบบประกันคุณภาพ ภายในตามระบบ PDCA โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยศูนย์ต้องจัดมีแผนยุทธศาสตร์ฯ แผนพัฒนาการศึกษา 3 ปี และงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนนำไปสู่การจัดทำงบประมาณ ประจำปี ซึ่งได้ระบุออกเป็นกฎหมายตาม พ.ร.บ.

5. การบริหารงานบุคคล เป็นการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ให้ครูเพื่อนำไปพัฒนา กับเด็กการคัดเลือก การพัฒนา ให้ครูมีคุณภาพ รู้จักการถ่ายทอด การใช้เทคนิคการจัดกิจกรรม และหาโอกาสให้ครูเกิดความก้าวหน้าคัดกรองจะพัฒนาเขาอย่างไร ให้มีความสุข เกิดความก้าวหน้า ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเด็ก และคิดเชิงพัฒนามีการเปลี่ยนแปลง เรียนรู้เพื่อปรับปรุงพัฒนางาน ต้องเติมสังเกต การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ หรือทำงานวิจัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาเด็ก และครูให้มีสวัสดิการที่ดีพัฒนาในสายงานอาชีพ

6. การพัฒนาเครือข่ายเป็นการเพิ่มพลังขององค์กร การบริหารจัดการ เป็นการเชื่อมโยง เครือข่ายต่าง ๆ ต้นทุนขององค์กรและสังคมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สังคมนวัตกรรมในท้องถิ่น โดย การสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องเกิดจากทุกระดับ ระดับนักบริหารการศึกษา ระดับ นักวิชาการ และครู/ผู้ดูแลเด็ก โดยเน้นงานวิชาการให้เกิดองค์ความรู้และนำมาพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำมาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการสร้างเค ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบล อำเภอและจังหวัด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล” ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ เทศบาล 2) ทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ และ 3) ทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา

เด็กของเทศบาล การวิจัยครั้งนี้ใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล เป็นหน่วยวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ยามาเน่ ได้จำนวนขนาดตัวอย่าง 98 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเก็บข้อมูลได้ จำนวน 88 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 90 ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูและ ผู้ดูแลเด็ก รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 264 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีการรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการวิจัยแบบเชิงอนาคต (EDFR) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยมี ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ในรอบที่ 1 และแบบสอบถามในรอบที่ 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย และ 5) การวางแผนพัฒนาผู้เรียน
2. องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย และ 5) การบริหารงานบุคคล และ 6) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก
3. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเมื่อสังเคราะห์ผลจากการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพแล้วมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย และ 5) การบริหารงานบุคคล และ 6) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยว่าองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ 226 าะสม เป็นไปได้ ถูกต้อง ครอบคลุม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล จากข้อค้นพบเชิงปริมาณเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเมืององค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การบริหารงานคุณภาพ การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยและการวางแผนพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการบริหารจัดการการศึกษาให้เข้ากับเด็กระดับปฐมวัย คือช่วงอายุตั้งแต่ 2-5 ปี เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดทักษะ อารมณ์ สังคม ให้พร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาต่อไปทำให้องค์ประกอบที่ได้จะเป็นองค์ประกอบเพื่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้เป็นองค์ประกอบแรก สำหรับองค์ประกอบในลำดับต่อไปคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ถือได้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในชุมชน ดังนั้นเพื่อให้หน่วยงานนี้มีคุณภาพยิ่งขึ้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนในการบริหารจัดการ สำหรับการบริหารงานคุณภาพ การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย และการวางแผนพัฒนาผู้เรียนก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องบริหารให้มีคุณภาพ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุม ความปลอดภัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัย การจัดสภาพแวดล้อมและการวางแผนพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ จึงกล่าวได้ว่าข้อค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับหลักการแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ได้วางแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน มาตรฐานการศึกษา(ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานที่ 6 ที่กำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดองค์กร โครงสร้างระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบและครบวงจร และมาตรฐานที่ 7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการศึกษาโดยใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานที่ 9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มาตรฐานที่ 10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรฐานที่ 11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา องค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 กล่าวคือ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษา ดังนี้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนเพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนวัยเรียน และยังสอดคล้องแนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขที่กล่าวว่าในการพัฒนาเด็กให้มี

คุณภาพนั้นควรพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมสุขภาพและมีพัฒนาการอย่างเหมาะสม ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ วณิชฉัตรนรชัย ที่พบว่ารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะให้กับเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมนั้น ควรจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ การปฏิบัติ การประเมินและการจัดประสบการณ์เรียนรู้และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นริศนันท์ เดชสุระ ที่พบว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการจัดโครงสร้างการบริหารและการจัดการ มีการประสานร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ชยานนท์ มนเทียรจันทร์ พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีการบริหารจัดการ การบริหารคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการสนับสนุนจากชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษกร สุขเสน ที่พบว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะมียุทธศาสตร์ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านส่งเสริมสุขภาพและ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งงานวิจัยของ อภิรดี นุ่มมีศรี ยังพบอีกว่าในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจะต้องพัฒนาห้องเรียน สถานที่ และภูมิทัศน์ให้สวยงามนอกจากนี้ งานวิจัย ในต่างประเทศพบว่างานวิจัยของเพนา (Pena) ชี้ให้เห็นว่าการบริหารโรงเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และแฟนทุซโซ (Fantuzzo) ยังพบว่าองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมที่บ้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียน และการเข้าประชุมของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ประกอบด้วย เด็กปฐมวัยควรได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวทางด้านภาษาอย่างเป็นธรรมชาติแบบองค์รวม จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้เทคโนโลยี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ ทักษะและสาระการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดโครงการ/กิจกรรม มีความสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอ

ความคิด โดยผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีลักษณะการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางใช้ 6 กิจกรรมหลักและหน่วยเป็นกรอบอย่างยืดหยุ่น ครู/ผู้ดูแลเด็ก ใช้สื่อในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการคือ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สื่อการเรียนรู้ควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมนอกเหนือหลักสูตรเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถาบันต่าง ๆ ของชุมชน ตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน สามารถส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ให้ผู้มีความสามารถในการนำเทศ การสอน ทำหน้าที่ในการนิเทศ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก คือ เด็กได้ลงมือทำ และเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 การจัดห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ครู/ผู้ดูแลเด็ก ทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สื่อการเรียนรู้มีเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ บกพร่อง เรียนช้าไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน กำหนดแผนการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบชัดเจนและสม่ำเสมอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนการสอน

ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยโดยการเรียนรู้ผ่านการกระทำซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดทางการศึกษาที่สำคัญของดิวอี้ (Dewey) มักจะกล่าวกันเป็นวลีที่ว่า “เรียนโดยการกระทำ” (Learning by Doing) ดิวอี้เชื่อมโยงความคิดทางปรัชญาและความคิดทางการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กให้มีความสามารถในการปรับตัว และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาตามแนวคิดของดิวอี้มี 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบแรกคือ หลักสูตร เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนมากกว่าเรื่องในอดีต เรียกว่า หลักสูตรที่ยึดการจัดประสบการณ์เป็นศูนย์กลาง เนื้อหาของหลักสูตรเป็นลักษณะการบูรณาการมีทั้งส่วนที่ให้แนวคิดและที่เป็นทักษะกระบวนการ เนื้อหามุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจตัวเองและสังคม องค์ประกอบที่ 2 คือ ครู มีหน้าที่วางแผนการสอนโดยพิจารณาพัฒนาการความสนใจ และความต้องการของเด็ก เตรียมสิ่งแวดล้อมและสื่อในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก โดยเป็นผู้สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง และองค์ประกอบที่ 3 คือ เด็ก มีหน้าที่ทำความเข้าใจว่าตนมีความสนใจและมีปัญหาอะไรอยู่ และร่วมกับครูวางแผนทิศทางการพัฒนาตนเองตามเนื้อหาที่ตนสนใจและถนัดด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง สอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช

2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี 2) กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน 3) มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข 4) มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม 5) ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย 6) ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย 7) รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย 8) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 9) ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย 10) มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย 11) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และ 12) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ สอดคล้องกับคณะนี้ สายแก้ว ได้ทำวิจัยข้อเสนอนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ทั้งการบริหารโดยภาพรวม การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารวิชาการเป็นสิ่งสำคัญในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กในระดับปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย มีความมุ่งมั่นและเตรียมความพร้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทัดเทียมอารยประเทศ จัดอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ได้เต็มศักยภาพ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ และกำหนดให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบ วินัย มีความพร้อมทั้ง IQ และ EQ ของเด็กตามวัย และสามารถเข้ารับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างภาคภูมิใจและสมวัยในโลกยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ โรแกน และเชฟเพิร์ด (Rogan and Shepherd, 1971) ได้กล่าวว่า ประสบการณ์ที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียนคือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมในกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะทางสังคม ความคิดสร้างสรรค์ซึ่งผลการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนมีทักษะของความเป็นผู้นำ รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหา ตลอดจนจนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสม ครูผู้ดูแลเด็กมีหน้าที่เตรียมผู้เรียนและสนับสนุนผู้เรียน และคำนึงถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกับพัฒนาการ ความสนใจและวัตถุประสงค์ที่ต้องการเสริมสร้างในตัวเด็ก โดยประสบการณ์ต้องเป็นประโยชน์ทั้งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ซึ่งจัดเป็นสิ่งที่สำคัญและเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กระดับปฐมวัยด้วย

นอกจากนี้ในการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก คือ เด็กได้ลงมือทำ และเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยใช้สื่อในการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2543 ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดประสบการณ์เรียนรู้ดังนี้ 1) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ 2) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ 3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ 4) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด 5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น 6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก 7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 8) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้ 9) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลพัฒนาการ และ 10) จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยชั้นเรียน

ทั้งนี้การจัดประสบการณ์เรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน โดยมีการวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติ นโยบายกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและบริบทของท้องถิ่นโดยเชื่อมโยงด้านสังคมวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรเด็ก ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก ทั้งนี้ครูควรมีการสอนแบบโครงการมีความสอดคล้องกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ทุกสัปดาห์ เพื่อจัดแผนประสบการณ์ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พัชรา พุ่มชาติ ได้พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัยเกิดจินตนาการ การคิดสร้างสรรค์ การคิดหาเหตุผลในการนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ตามระดับพัฒนาการมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ครูปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์ มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

1.2 องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการเด็กปฐมวัย

มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถาบันต่าง ๆ ของชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการและองค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีกฎเกณฑ์การปฏิบัติงานโดยเฉพาะในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดทิศทางและหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อความร่วมมือในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ส่งเสริมอาชีพ โดยใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนมีบ่อทรายหรือบ่อน้ำให้เด็กได้เล่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นวิทยากรพิเศษร่วมจัดกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเตรียมครุภัณฑ์ภายในห้องเรียนได้รับการจัดเตรียมให้สอดคล้องกับความต้องการในการใช้งานของครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องเล่นสนามที่พัฒนาทักษะทางร่างกายของเด็ก เช่น การทรงตัว ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะ ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม และประสานขอความร่วมมือไปยังทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอ ครู/ผู้ดูแลเด็กมีผลงานวิจัยทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาการแก้ปัญหา ปรับปรุงคุณภาพการสอนของครูและผลการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ ซึ่งทำให้เป็นที่ยอมรับกับผู้ปกครองและชุมชน การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงการใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้จัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพ

อนามัย ส่งเสริมอาชีพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการเด็กปฐมวัย เพื่อจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ กุญญา ตันติผลาชีวะ (2549: 70-72) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทางการศึกษาปฐมวัยเป็น สิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพราะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามทฤษฎีสร้างความรู้ ในตน (Constructivist) เชื่อว่าระดับการเข้ามีส่วนร่วมของผู้ใหญ่มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งการที่ จะทำให้เด็กสามารถสร้างความรู้ในตนได้ ครูและผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจตรงกันด้วยกระบวนการ ทำงานเพื่อสร้างการเรียนรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและสถานศึกษาเด็ก ปฐมวัย ซึ่งการสร้างสัมพันธ์ที่ดีช่วยให้ ครูทราบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน และการ ได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับเด็ก โดยนาความสัมพันธ์นี้มาใช้ในการเรียนของเด็กช่วยสร้าง ความแข็งแรงทางอารมณ์ให้กับเด็กเพิ่มพลัง ความสุขในการเรียน ครูเองสามารถแปลพฤติกรรมเด็กที่ โรงเรียนได้ถูกและสามารถจัดกิจกรรม การเรียนได้เหมาะกับบริบทของเด็กแต่ละคนและผู้ปกครอง เด็กปฐมวัยมีส่วนทั้งในการดูแลและให้ การศึกษาแก่เด็กร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในฐานะของผู้ให้ ข้อมูลและผู้สนับสนุนการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของผู้ปกครองทำให้ผู้ปกครองสามารถ เชื่อมประสานความเป็นอยู่ การดูแลและการให้ ความรู้แก่เด็กอย่างต่อเนื่องจากบ้านสู่โรงเรียนและ จากโรงเรียนสู่บ้าน การร่วมมือของผู้ปกครองอย่างเต็มที่ ส่วนครูก็มีโอกาสสร้าง ความเข้าใจกับ ผู้ปกครองลดข้อขัดแย้งทำให้เกิดการส่งเสริมและพัฒนาการเด็กร่วมกัน

นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการกระบวนกรบริหารและดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยานนท์ มนเพียรจันทร์ พบว่ามีการดำเนินการจัดการศึกษาด้านการ สนับสนุนจากจากชุมชน ซึ่งมีผลทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานกลางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับดีขึ้นไป ทุกด้านทุกรายการ ซึ่งทำให้ผู้วิจัย ครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ บุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลศิลา เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติหลายประการทั้งในด้านด้าน ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ และเกิดความรู้ใหม่จากการปฏิบัติ 3 ลักษณะ คือ 1) ความรู้ใหม่จาก การปฏิบัติตามหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในบริบทเฉพาะของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กดงพอง 2) ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นหลังจากการนำหลักองค์กรรมเสนอต่อผู้ร่วมวิจัย คือ องค์กรวม 4 ประสานเพื่อการพัฒนา และ 3) ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการถอดบทเรียนที่ได้จากการทำงาน ร่วมกัน

1.3 องค์ประกอบการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินงานด้านธุรกรรม และงานสารบรรณอย่างเป็นระบบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบข้อมูล

สารสนเทศที่เอื้อต่อการบริหารจัดการงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแผนพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามระบบ PDCA ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผน 3 ปี แผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภาระงานอย่างครบถ้วน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำงบประมาณและจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการควบคุมดูแลการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานที่ต้องชัดเจน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงสร้างการบริหารงาน โดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรเป็น ลายลักษณ์อักษร การกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็กมีความชัดเจนโดย ยึดระเบียบ กฎหมาย หรือหนังสือสั่งการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การ ดำเนินงานเป็นไปตามแผน/โครงการ/กิจกรรมของศูนย์ ซึ่งการที่จะขับเคลื่อนองค์กรหรือศูนย์พัฒนา เด็กเล็กให้มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กูลิค และเออร์วิคค์ กระบวนการบริหาร "POSDCoRB" ภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ คือ 1) การวางแผน (Planning) เป็นการวางเค้าโครงกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การ ดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การจัดองค์การ (Organizing) เป็น การกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของ งาน (Specialization) 3) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและ สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้ 4) การอำนวยการ (Directing) เป็นภารกิจในการใช้ ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นต้น 5) การประสานงาน (Coordinating) เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้ การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น 6) การรายงาน (Reporting) เป็นกระบวนการ และเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับ การติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย และ 7) การงบประมาณ (Budgeting) เป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง ทั้งนี้ยังได้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) โดยเน้นให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ดำเนินงานโดยให้ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามระบบ PDCA และกำหนดนโยบาย การจัดทำ

แผน 3 ปี แผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภาระงานอย่างครบถ้วน เพื่อนำไปสู่การจัดทำงบประมาณและจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี และสอดคล้องกับ เยาวภา เดชะคุปต์ ได้กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดี มีคุณภาพ ครูและบุคลากรของศูนย์ฯ ทุกคนมีคุณภาพ หลักสูตรได้มาตรฐาน และมีคุณภาพการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ สุขนิสัย ส่งเสริมความรู้และพัฒนาการเด็กอย่างมีคุณภาพ การบริหารจัดการโดยกรรมการบริหารศูนย์ที่เข้มแข็ง และมีคุณภาพ โดยมีการบริหารจัดการ ดังนี้ 1) มีระบบบริหารจัดการที่ดี 2) มีระบบข้อมูลทันสมัยครบและครอบคลุม 3) มีการทำงานแบบมีส่วนร่วมสูง 4) มีการบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 5) มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดจากทุกภาคส่วน 6) มีเครือข่ายเชื่อมโยงหลากหลาย 7) มีหน่วยงานภาครัฐ/ที่เอกชน องค์กรสถาบันเป็นที่ปรึกษา 8) มีทีมงานที่เข้มแข็ง 9) มีครู ผู้บริหาร ที่มีจิตสำนึกจิตอาสาสูง 10) มีการนิเทศกำกับติดตามประเมินผลที่อย่างต่อเนื่อง 11) มีระบบจูงใจที่ดี และ 12) มีการนำระบบประกันคุณภาพมาใช้ ทั้งนี้บุษกร สุขแสน ได้ทำการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งพบว่า ปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีปัญหาและความต้องการเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกด้านกล่าวคือ ทั้งปัญหาและความต้องการจำเป็นคือด้านการประกันคุณภาพการศึกษาต้องการให้มีการปรับปรุงและบริหารจัดการให้เป็นระบบ ทั้งนี้ได้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา กำหนดนิยามของคำว่า "สถานศึกษา" หมายรวมถึงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือศูนย์พัฒนาเด็กด้วย ประกอบกับภาครัฐก็ให้ความสำคัญการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมเยาวชนให้มีคุณภาพและเป็นทรัพยากรบุคคลต่อไปในอนาคต ในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกศูนย์พัฒนาเด็ก และสอดคล้องกับนโยบายกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาเห็นว่า การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นสถานศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานจำเป็นต้องผ่านรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558)

1.4 องค์ประกอบการจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาด ปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้อยู่ในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สภาพพื้นที่ภายในอาคารต้องไม่ลื่นและไม่ชื้นแฉะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้อยู่ภายนอกอาคารมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ไม่เหมาะสม ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้

มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์เหมาะสม เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก วัตถุประสงค์ต่างต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้องบริเวณประตู-หน้าต่างไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมและอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และเหมาะสมกับเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาด ปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลีกเลี้ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้หรือเหลี่ยมคม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้ภายนอกอาคารมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ไม่เหมาะสม ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลีกเลี้ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้หรือเหลี่ยมคม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีความสำคัญ และเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกให้มีความสะอาด รมรื่น ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กล่าวถึงมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกับการประกันคุณภาพโดยประกอบไปด้วยซึ่งมาตรฐานประกอบไปด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ 1) การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก 2) การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และ 3) คุณภาพเด็ก และสอดคล้องกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพนั้นควรพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมสุขภาพและมีพัฒนาการอย่างเหมาะสม ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ ด้านจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กล่าวถึง มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ระบุถึงความสำคัญด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยไว้ว่าการจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ

ปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสม อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

1.5 องค์ประกอบการวางแผนพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผน แนวทางการจัดทำแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครู/ผู้ดูแลเด็ก ทำการบันทึกผลการประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลและเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาผู้เรียนอย่างสมดุลรอบด้าน และเป็นองค์รวม เป็นสิ่งสำคัญให้เด็กสามารถเติบโตอย่างมีคุณค่าและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม การพัฒนาผู้เรียนจึงใช้การพัฒนาเนื้อหาทางวิชาการ เป็นซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การพัฒนาเด็กในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความหมายด้านรูปแบบของการจัดการศึกษา คือ การจัดการศึกษาในรูปแบบของการเตรียมความพร้อม ซึ่งจากความหมายดังกล่าว จึงถือเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาดังกล่าว เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ คือ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) โดยครู/ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนอย่างหลากหลาย

2. องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ ตามลำดับความสำคัญ คือ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย 5) การบริหารงานบุคคล และ 6) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพมี 4 องค์ประกอบที่มีเนื้อหาสาระตัวแปรคล้ายคลึงกับ

ตัวแปรขององค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาเชิงประมาณ ซึ่งได้แก่ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ และ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย สำหรับอีก 2 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารงานบุคคล และ 2) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก มีเนื้อหาสาระของตัวแปรที่ต่างออกไปจากการศึกษาเชิงปริมาณที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มองเห็นว่าในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลซึ่งเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในชุมชนและเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการให้การศึกษาแก่เยาวชน ภาระงานในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกเหนือจาก 4 องค์ประกอบที่มีเนื้อหาสาระที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ การบริหารบุคคลและการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ก็ยังเป็นบทบาทสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คะนิง สายแก้ว พบว่าการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยประกอบ คือ 1) จัดระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) สร้างโอกาสให้เด็กกลุ่มเป้าหมายได้เข้าศึกษาในระดับปฐมวัยทุกคน 3) สร้างและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณธรรมจริยธรรม และได้รับการเตรียมความพร้อมในพัฒนาการทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา 4) สร้างเครือข่าย แหล่งการเรียนรู้ และระบบสารสนเทศโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 5) สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม 6) ส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และ 7) พัฒนาบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงานโดยมีการสร้างแรงจูงใจ ครูและผู้ดูแลเด็กให้มีความมุ่งมั่นพัฒนางานในหน้าที่ และสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งมีการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ พัฒนาครู ผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความสามารถ ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ หรือส่งเสริมความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฟนทุสโซ (Fantuzzo) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัยมี 3 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนและการเข้าประชุมของโรงเรียนสำหรับผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วม พบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการศึกษาระดับปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย ผู้ปกครองที่ติดต่อกับโรงเรียนในระดับสูงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็ก สำหรับการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับหน่วยงานภายนอก เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายในอำเภอหรือจังหวัดและหน่วยงานอื่นๆ ในชุมชน โดยเฉพาะระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเดียวกัน เพื่อทำให้เกิดการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เกิดพัฒนาการที่สมวัย

ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านปฐมวัย และเป็นการเชื่อมโยงการจัดการศึกษากับบริบทชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่น ในลักษณะความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษาในท้องถิ่นและสถาบันอุดมศึกษาให้มากขึ้น รวมทั้งการใช้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวางเป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

จากการตอบแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้ทำการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่ามีความเหมาะสม เป็นไปได้ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ขององค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล พบว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกับ มาตรฐานแนวคิดมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย 4) การบริหารงานคุณภาพ 5) บริหารงานบุคคล และ 6) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก เนื่องจากการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลจำเป็นต้องมีหลักและองค์ประกอบการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามบริบทของท้องถิ่นนั้น ๆ จึงจะสามารถดำเนินการเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางบริหารงานและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ความสอดคล้องของ 6 องค์ประกอบมีความสำคัญในการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพเด็กโดยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นฐานของเด็กแต่ละคนโดยเน้นการจัดกิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก โดยให้ครบ 4 สาระตามหลักสูตร ให้สอดคล้องกับบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองและชุมชน ให้มีทิศทางที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่าง

มีศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา(ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรฐานที่ 11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา องค์กรภาครัฐและเอกชน สำหรับการจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพนั้น ควรพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมสุขภาพและมีพัฒนาการอย่างเหมาะสมได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการเจริญเติบโต สุขภาพช่องปากและการจดอาหาร ด้านพัฒนาการเรียนรู้ตามช่วงวัย ด้านจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทั้งนี้ การบริหารงานคุณภาพนั้นจำเป็นต้องได้รับการร่วมมือกับทุกๆ ฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ได้กำหนดตัวบ่งชี้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 และซึ่งกำหนดให้ สมศ. ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา แต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่อไปนี้ คือ

- 1) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
- 2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา
- 3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ
- 4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน ทั้งนี้แล้วกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมให้มี ประกันคุณภาพภายในโดยใช้มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 23 มาตรฐาน สำหรับการบริหารงานบุคคลมีความสำคัญกับการพัฒนาเด็ก การคัดเลือกและการบรรจุแต่งตั้ง คุณสมบัติ การให้แรงจูงใจ การส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ การประเมินการปฏิบัติงาน และการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่สามารถดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลได้นั้นจะส่งผลกระทบต่อระบบ โครงสร้างและการยอมรับเชื่อถือของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นหากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลนำองค์ประกอบไปปรับใช้ในการบริหารย่อมเป็นไปได้ แต่ต้องวางแผนจัดการบูรณาการในแต่ละองค์ประกอบให้ชัดเจน เมื่อพิจารณาการดำเนินงานวิจัย ตลอดจนผลการวิจัยที่ได้องค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

ทั้ง 6 องค์ประกอบ สามารถส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเด่นในทุก ๆ องค์ประกอบสามารถทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป ดังนี้

1. ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบดังนี้ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย และ 5) การบริหารงานบุคคล และ 6) การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กระดับปฐมวัยของเทศบาลให้มีความรู้โดยการจัดอบรม พัฒนาทั้งความรู้และเทคนิควิธีเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำองค์ความรู้ที่ค้นพบ 6 องค์ประกอบไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลต่อไป

2. จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น พบว่า องค์ประกอบที่ 1 มีค่าร้อยละของความแปรปรวนสูงสุด คือ ร้อยละ 15.024 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารในระดับนโยบายควรพัฒนาผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัยของเทศบาลให้สามารถจัดกิจกรรมการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนรู้ครบทุกด้านโดยเฉพาะการศึกษาอย่างเป็นธรรมชาติและแบบองค์รวม

3. การพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลควรจัดอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องและให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง

4. ในการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ควรมีการส่งเสริมให้มีระบบเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลควรนำรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ควรนำองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลไปเป็นตัวชี้วัดหรือเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่เหมาะสมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ควรสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างเป็นแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลที่มีประสิทธิภาพ

5. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของไทยและประเทศในกลุ่มอาเซียน หรือประเทศอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นสากล

6. ควรมีการศึกษาวิจัยมุมมองของชุมชนและผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำมาพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละด้านและในภาพรวม ทั้งในเชิงคุณภาพ และปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรม หรือพัฒนาต่อยอด ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รายการอ้างอิง

- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย. **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เล่ม 1 การจัดตั้งและการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก**. กรุงเทพมหานคร: อสาร์ศึกษาดินแดน, 2545.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย. **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2553.
- _____. **มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแบบกรอกผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา**. ม.ป.ป., ม.ป.ท.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. “ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองท้องถิ่น ณ 20 มิ.ย. 2554. ส่วนวิจัยและพัฒนาระบบรูปแบบและโครงสร้าง สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบ และโครงสร้างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.” 20 มิถุนายน 2554.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. **มาตรฐานการศึกษา(ขั้นพื้นฐาน)ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแบบกรอกผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554.
- กรมอนามัย. **คู่มือผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กเพื่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนออยู่**. กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2546.
- _____. **คู่มือมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก**. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2556.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **รายงานผลการวิจัยเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2550.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: แบริน-เบสบุคส์, 2551.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. **สอนให้เป็นเด็กอัจฉริยะตามแนวนีโอฮิวแมนนิส**. กรุงเทพมหานคร:

ทีพี. พริน จำกัต์, 2547.

คะนิง สายแก้ว. “ข้อเสนอนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์.” วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.

จิระพันธุ์ พลุพัฒนา. **การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดมอนเตสซอรี.**

กรุงเทพมหานคร: สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยี
มีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

จิระพันธุ์ พลุพัฒนา และคำแก้ว ไกรสรพงษ์. **การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดมอนเตสซอรี.**

กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2550.

ชยานนท์ มนเชียรจันทร์. “การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักองค์รวม:
กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดงพอง องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา จังหวัดขอนแก่น.”

วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.

ชวงค์ ฉายะบุตร. **การปกครองท้องถิ่นไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ศพรินต์ติ้ง
เซ็นเตอร์ จำกัด, 2539.

ทิตนา แคมมณี. **หลักการและรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย.** กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

นริศนันท์ เดชสุระ. “รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ.”

วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.

นันทิยา น้อยจันทร์. **การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย.** นครปฐม: นิตินัย, 2548.

นิพพิทา ถาวรเศรษฐ. “ศึกษาการเขียนของเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาในโรงเรียนที่ใช้แนวทางการศึกษา
ไฮสโคปและวอลดอร์ฟ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2545.

นิรมล กิติกุล. **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

บังอร เทพเทียน. “การดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย.” ใน **วารสารสาธารณสุขและพัฒนา**
5, 3 (กันยายน-ธันวาคม, 2550): 20.

บุษกร สุขแสน. “ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรธานี, 2556.

บุษอริ ยีหะมะ. **การปกครองท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ประธาน คงฤทธิศึกษา. **การปกครองเมืองพัทยา เอกสารศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ อันดับที่ 68.**

กรุงเทพมหานคร: สหายบล็อกการพิมพ์, 2535.

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.”

ราชกิจจานุเบกษา. กฤษฎีกา เล่ม 119, ตอนที่ 123 ก (19 พฤศจิกายน 2545): 15.

“พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2542.” **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 116, ตอนที่ 114 ก (พฤศจิกายน 2545): 2.

พัชรา พุ่มชาติ. “การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์สำหรับ

เด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.

พิบูล ทีปะปาน. **การจัดการเชิงกลยุทธ์.** กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์, 2546.

พิศาระวี วีระพงศ์พร. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใน

สถานประกอบการ.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.

ภมร วิยะรัตน์. “ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารตนเองโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์, 2540.

ภัทรดา พันธุ์สีดา. “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทาง

ภาษาของเด็กปฐมวัย.” ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2551.

ภิญโญ สาร. **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: แอลวี.ที.เพรส จำกัด, 2548.

มงคลธร บัวประทุม. **กลวิธีการจัดการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.**

เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2557. เข้าได้จาก <http://angthongcity.go.th/News/smallchildren.doc>.

มลินี ทวีสิน. อ้างถึงใน บุษกร สุขเสน. “ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต

สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2556.

เยาวพา เตชะคุปต์. **การจัดการด้านการศึกษาระดับอนุบาล.** กรุงเทพมหานคร: สหายบล็อกและการพิมพ์, 2546.

_____. **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพมหานคร: แม็ค, 2542.

วิรัช สงวนวงษ์วาน. **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร.** กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

ศิริวรรณ วนิวัฒน์วรชัย. “การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้/การมีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครอง/ทักษะทางสังคม.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปกร, 2552.

สมสุดา มัชฌิมจันทร์. “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
โดยการใช้การสอนแบบโครงการในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
สมบูรณ์ พรรณนาภพ. **การพัฒนาองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง จำกัด, 2547.
สายหยุด ใจสำราญ. **การพัฒนาองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: โครงการศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต, 2549.

สำนักงาน. เลขาธิการสภาการศึกษา. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2545.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้า
ประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559**.
กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2556.

_____. **รายงานการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**.
กรุงเทพมหานคร: ส.ก.ศ, 2554.

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุกระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์. **มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงาน
ตามมาตรฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย. 2550

สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). **คู่มือการประเมินคุณภาพ
ภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี)
ฉบับสถานศึกษา แก้ไขพฤศจิกายน 2554**. ม.ป.ท., 2554.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวทางการดำเนินงานศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ**.
กรุงเทพมหานคร: องค์การรับ-ส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2548), 5.

สุกรี เจริญสุข. **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย**. กรุงเทพมหานคร:
ไอเดียสแควร์, 2540.

อภิศรี จรัสชวณะเพท. อ่างถึงใน อัญมณี บุญชื้อ บรรณาธิการ. **รวมนวัตกรรมทฤษฎีทาง
การศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน**. กรุงเทพมหานคร: สารานเด็ก, 2551.

อภิรดี พุ่มมีศรี. “แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์.” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.
- อำนาจ ปิ่นพิลา. **เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การปกครองท้องถิ่นไทย**. ราชบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง, 2554.
- อุทัย หิรัญโต. **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2523.
- Abramson, S. Robinson, R., and Ankenman, K. "Project Work with Diverse Student: Adapting Curriculum Based on the Region Emilia Approach." in K" M" Paciorek and J.H. Munro (eds.). **Early childhood education 96/97**. Guilford, Connecticut: Dushkin Publishing Group, 173-178.
- Barnard, Chester I. **School Leadership and Management**. London: Paul Chapman, 1997.
- Carl D., Glickman, Gordon P., Stephen, and Ross-Gordon M., Jovita. **Supervision and Instructional Leadership a Developmental Approach**. U.S.A.: Allyn and Bacon, Fifth Edition, 2001.
- Daniel, Katz, and Robert L. Kahn. **The Social psychology of Organization**. 2nd ed. New York: John Wiley and Son, 1978.
- Daniel Wit, อ้างถึงใน ประทาน คงฤทธิศึกษากร. **การปกครองเมืองพัทยา เอกสารศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ อันดับที่ 68**. กรุงเทพมหานคร: สหાયบล็อกรการพิมพ์, 2535.
- David E. Hurlock. **Learning for child**. New York: Ballantine Book, 2004.
- Drucker, Peter F. **Instructional Leadership A Learning-Centered Guide**. The United States of America: Allyn & Bacon A person Education Company, 2006.
- Esther Wanjiru Kihara. "Campus Child Care within The State Supported Institutions Of Higher Education in Georgia." **Dissertation of Educational Policy Students**. Georgia: State University, 1997.
- Frederick Herzberg, Bernard Mausner, and Barbara Snyderman. **The Motivation to Work**. 2nd ed. New York: John Willey & Sons Inc., 1959..
- Freud, Sigmund Early. **Childhood Education**. New York: Carnegie Corporation of New York, 1996.
- Golding, อ้างถึงใน อุดม ทุมโฆสิต. **การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แชนโพรฟร์พริ้นติ้ง, ม.ป.ป.
- Hoy, W.K., and Miskel, C.G. **Education Administration: Theory Research and Practice**. 8th ed. New York: McGraw-Hill Inc., 2008.

- J.W. Fantuzzo. "Family Involvement: A Multivariate Assessment of Family Participation in Early Childhood Education." **Doctor of Philosophy**. Ohio State: University, Social Work, 2010.
- Jane A. Vieth. "A Study of Illinois Child Care Directors in Three Types of Profit Centers." **Dissertation Southern**. Illinois: University of Edwards Ville, 1992.
- John Dewey. **Child centered**. London: Wadsworth Publishing Company, 2003.
- Katz, L., and Chard S. **Engaging Children's Mind: The project Approach**. New Jersey: Ablex, 1991.
- L.C. Stedman. "It's time we change the effective schools formula." **Kappan** 69, 3 (1987): 215-244.
- Ministry of Education Singapore. **PRE-SCHOOL**. Accessed December 18, 2014. available from <http://www.moe.gov.sg/education/preschool/good-Practive-award/>
- Naney Norman Jones. "Family Support: An Investigation of Services Preferred By Families of Young Children Enrolled in Child-care Centers." **Dissertation of Education and Human Ecology**. The Texas: Womanish University, 1996.
- Newman, J. **Whole Language Theory in Use**. New Hampshire Heineman Education Book, 1985.
- Richard M. Steers. **Organizational Effectiveness: A Behavioral View**. Santa Monica, California: Good Year Publishing Company, Inc., 1997.
- Rudolf Steiner. **The Childs Changing Consciousness and Wolof Education** **Anthroposophy Press**. New York and Rudolf Steiner Press. London, 1988.
- Schwehrt, L.J. **High/Scope Curriculum**. Paper Presented in NAEYC Annual Conference in Dallas Texas, 1997.
- Sears, Jesse B. **Strategic Management in Action**. New Jersey : Prentice-Hall, 2004.
- Sigmull Freud. **Early Childhood Education**. New York: Carnegie Corporation of New York, 1996.
- Simmon, Herbert A. **Educational Administration**. Singapore: McGraw-Hill Education,

2007.

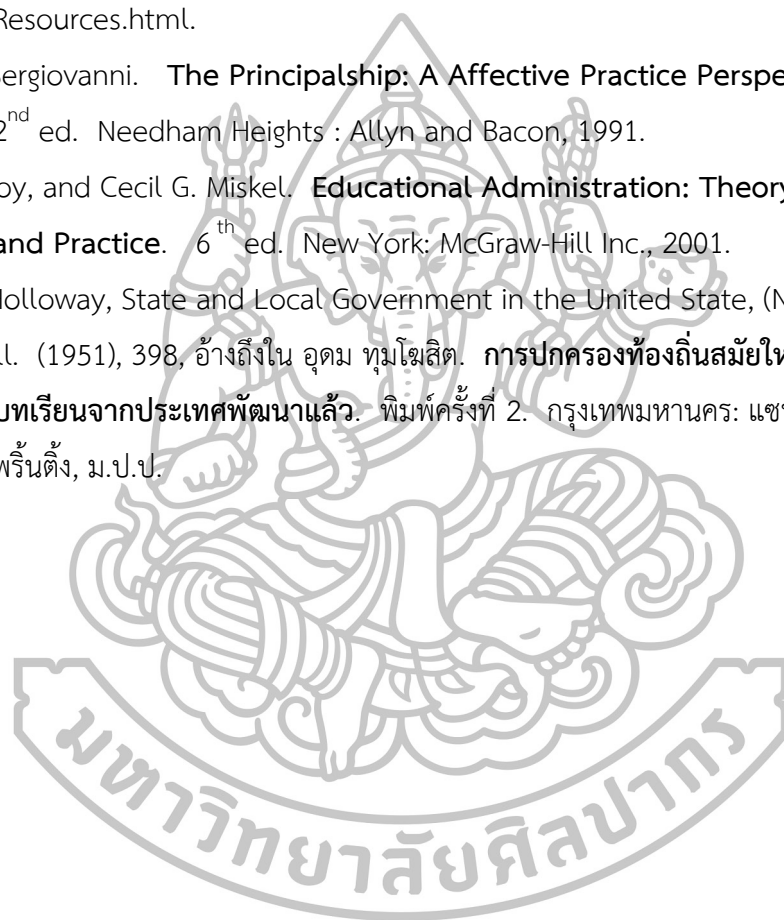
Tingkah E. Suryadi, Laku Makn Rangkong Sulawesi Rhytuceris Cassidix Temminck Pada Masa Tidak Barbiak Di Cager Alam Tangkoko Batuangus Sulariesi **Skripsi: Sarjara Prologi**. Indonesia: University Indonesia, 1994.

The Pew Charitable Trusts. **Early Childhood Education**. Accessed December 18, 2014. available from <http://www.2.ed.gov/parents/earlychild/ready/Resources.html>.

Thomas J. Sergiovanni. **The Principship: A Affective Practice Perspective**. 2nd ed. Needham Heights : Allyn and Bacon, 1991.

Wayne K. Hoy, and Cecil G. Miskel. **Educational Administration: Theory Research and Practice**. 6th ed. New York: McGraw-Hill Inc., 2001.

William V. Holloway, State and Local Government in the United State, (New York : Prentice Hall. (1951), 398, อ้างถึงใน อุดม ทุมไฉลิต. **การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แชนพอร์พรีนติ้ง, ม.ป.ป.

ที่ ศธ 0520.203.2/422

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

7 กันยายน 2557

เรื่อง ขอมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน

ด้วย นางสาวจันทิมา จันทรสุวรรณ รหัสนักศึกษา 56252903 นักศึกษาระดับปริญญาตรี
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร ประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล” ในกรณีนี้ ภาควิชา
การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านขอข้อมูล
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.

(นพดล เงินอักษร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0-3421-8788

โทรศัพท์มือถือ 081-997-0220

ที่ ศร 0520.203.2 /045

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

19 มกราคม 2558

เรื่อง ขออนุญาตให้บุคลากรของท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองปู่เจ้าสมิงพราย

ด้วย นางสาวจันทิมา จันทรสุวรรณ รหัสนักศึกษา 56252903 นักศึกษาระดับปริญญาตรี
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล” ในกรณี
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใคร่ขออนุญาตให้ นางสาวพีพร อินทร์พร
ซึ่งเป็นบุคลากรของท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวัน
พฤหัสบดีที่ 29 มกราคม 2558 เวลา 09.00 – 16.30 น. ณ ห้องประชุมภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มดังกล่าวด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0-3421-9136

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

.....

1. ผศ.ดร. กรภัตสร อินทรบำรุง อาจารย์ประจำภาคหลักสูตรและวิธีสอน
มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
2. ผศ. สุวรรณมา ไชยะธน ประธานโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
3. ดร.รสพร ทองธรรมจินดา ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสุขสวัสดิ์
4. นางธนวรรณ ทองอ่อน ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลห้วยพูล
5. นางสาวนภัสวริน ภรมพล หัวหน้าส่วนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลสระพังลาน
6. นางสาวฐิตารีย์ ปภาวัฒน์นุส ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลบางกุ้ง
7. นางสาวกมลรัตน์ พิทักษ์ภากร หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา เทศบาลนครอ้อมน้อย
8. นางสาวเกล้ารจิกา ถวัลย์เสรี ครู คศ.1 เทศบาลเมืองโพธาราม
9. นางจันทร์เพ็ญ ปันทะรส พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ศูนย์อนามัยที่ 1
กรุงเทพมหานคร
10. นางอรัญญา ไชวิเศษ ครู ศูนย์อนามัยที่ 1 กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

.....

1. ผศ.ดร. บำรุง ชำนาญเรือง	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
2. ผศ.ดร. ชีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
3. ดร. ธนากร เชื้อจรัญญู	หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา
องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
4. ดร. จูฑารีย์ วัลย์เลิศ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26
5. ดร. พงษ์พิมล คำลอย	ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลตำบลน้ำเย็น

ที่ ศธ 0520.203.2 / 217

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

18 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองท่าโขลง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ฉบับ

ด้วย นางสาวจันทิมา จันทร์สุวรรณ รหัสนักศึกษา 56252903 นักศึกษาระดับปริญญาตรี
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร ประสงค์ทำดุขฎีนิพนธ์เรื่อง “การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล” ในการนี้ ภาควิชาการ
บริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของ
ท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 3421 9136

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลสำหรับการทดลองเครื่องมือวิจัย

.....

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองท่าโขลง
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบางเตือ
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคต (วัดประยูรธรรมาราม)
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคต ศูนย์ที่ 2 (วังทองธานี)
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบางกะดี
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบางพูน ศูนย์ที่ 1 (สุขี)
7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบางพูน ศูนย์ที่ 2 (สินธร)
8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคลองหลวง
9. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครรังสิต (เทพัญญะอุปถัมภ์)
10. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี
11. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหลักหก
12. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล เมืองยี่โถ
13. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบางชะแยง

Reliability

[DataSet1] C:\Documents and Settings\Administrator\Desktop\test.sav

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.986	.986	130

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	3.8000	.80516	30
VAR00002	4.1667	.79148	30
VAR00003	3.7667	.93526	30
VAR00004	3.7667	.93526	30
VAR00005	3.7000	.95231	30
VAR00006	4.0000	.90972	30
VAR00007	4.0667	.73968	30
VAR00008	3.6333	1.06620	30
VAR00009	3.6333	.88992	30
VAR00010	3.9333	.86834	30
VAR00011	3.8333	.83391	30
VAR00012	3.6000	1.06997	30
VAR00013	3.7333	1.01483	30
VAR00014	3.8000	.80516	30
VAR00015	3.7333	.90719	30
VAR00016	3.8667	.89955	30
VAR00017	3.6667	1.06134	30
VAR00018	3.3667	1.15917	30
VAR00019	4.2333	.77385	30
VAR00020	4.3000	.74971	30
VAR00021	3.6333	1.29943	30
VAR00022	3.7667	1.35655	30
VAR00023	4.1333	.81931	30
VAR00024	4.5000	.68229	30
VAR00025	4.3333	.71116	30

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00026	3.7000	1.08755	30
VAR00027	4.1333	.86037	30
VAR00028	4.2000	.99655	30
VAR00029	4.3667	.71840	30
VAR00030	4.3333	.54667	30
VAR00031	4.4333	.67891	30
VAR00032	3.8000	.88668	30
VAR00033	4.1333	.68145	30
VAR00034	4.5333	.62881	30
VAR00035	4.2000	1.18613	30
VAR00036	4.3000	.74971	30
VAR00037	4.1000	.92289	30
VAR00038	4.0333	.76489	30
VAR00039	4.2667	.78492	30
VAR00040	4.1000	.88474	30
VAR00041	3.5667	1.04000	30
VAR00042	3.9000	.88474	30
VAR00043	4.2333	.93526	30
VAR00044	4.3667	.71840	30
VAR00045	4.5667	.56832	30
VAR00046	4.2000	1.15669	30
VAR00047	3.2333	1.25075	30
VAR00048	4.1667	.91287	30
VAR00049	4.3000	.83666	30
VAR00050	3.3667	1.12903	30
VAR00051	3.8000	1.09545	30
VAR00052	4.1333	.81931	30
VAR00053	3.9667	.88992	30
VAR00054	3.3667	1.24522	30
VAR00055	3.5333	1.22428	30
VAR00056	3.8333	.94989	30
VAR00057	4.4000	.67466	30
VAR00058	4.4667	.73030	30
VAR00059	4.5000	.68229	30
VAR00060	4.3667	.80872	30
VAR00061	4.4667	.57135	30
VAR00062	4.4333	.62606	30
VAR00063	4.2667	.69149	30
VAR00064	4.3333	.54667	30
VAR00065	4.3000	.59596	30
VAR00066	4.4000	.62146	30
VAR00067	3.8333	.94989	30
VAR00068	3.5000	1.00858	30
VAR00069	4.2333	.81720	30
VAR00070	4.2667	.63968	30

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00071	3.8000	.99655	30
VAR00072	3.9333	.82768	30
VAR00073	4.4333	.67891	30
VAR00074	4.4333	.56832	30
VAR00075	4.3333	.66089	30
VAR00076	4.3000	.79438	30
VAR00077	4.2333	.62606	30
VAR00078	4.3333	.66089	30
VAR00079	4.3333	.60648	30
VAR00080	4.3667	.55605	30
VAR00081	4.2333	.93526	30
VAR00082	4.1667	.79148	30
VAR00083	4.4667	.62881	30
VAR00084	4.3000	.65126	30
VAR00085	4.2333	.62606	30
VAR00086	4.1333	.62881	30
VAR00087	4.2000	.71438	30
VAR00088	4.0667	.73968	30
VAR00089	4.1667	.69893	30
VAR00090	4.1667	.79148	30
VAR00091	4.0667	.78492	30
VAR00092	4.0333	.71840	30
VAR00093	3.7333	1.01483	30
VAR00094	3.7333	.94443	30
VAR00095	3.8333	.83391	30
VAR00096	3.7333	.86834	30
VAR00097	3.8333	.83391	30
VAR00098	4.0667	.73968	30
VAR00099	3.8333	.79148	30
VAR00100	3.9667	.76489	30
VAR00101	3.8333	.83391	30
VAR00102	3.7333	.78492	30
VAR00103	3.8667	.81931	30
VAR00104	3.8667	.89955	30
VAR00105	3.8667	.86037	30
VAR00106	3.8000	.84690	30
VAR00107	3.5667	.81720	30
VAR00108	3.4667	.81931	30
VAR00109	3.4000	.81368	30
VAR00110	3.7000	.95231	30
VAR00111	4.0000	.90972	30
VAR00112	4.0667	.73968	30
VAR00113	3.6333	1.06620	30
VAR00114	3.6333	.88992	30
VAR00115	3.9333	.86834	30

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00116	3.8333	.83391	30
VAR00117	3.6000	1.06997	30
VAR00118	3.7333	1.01483	30
VAR00119	3.8000	.80516	30
VAR00120	3.7333	.90719	30
VAR00121	4.3667	.80872	30
VAR00122	4.4667	.57135	30
VAR00123	4.4333	.62606	30
VAR00124	4.2667	.69149	30
VAR00125	4.3333	.54667	30
VAR00126	4.3000	.59596	30
VAR00127	4.4000	.62146	30
VAR00128	3.8333	.94989	30
VAR00129	3.5000	1.00858	30
VAR00130	4.2333	.81720	30

Summary Item Statistics

	Mean	Minimum	Maximum	Range	Maximum / Minimum
Item Means	4.020	3.233	4.567	1.333	1.412
Item Variances	.724	.299	1.840	1.541	6.158
Inter-Item Correlations	.354	-.574	1.000	1.574	-1.743

Summary Item Statistics

	Variance	N of Items
Item Means	.099	130
Item Variances	.096	130
Inter-Item Correlations	.042	130

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	518.7667	4220.875	.447	.	.985
VAR00002	518.4000	4215.903	.503	.	.985
VAR00003	518.8000	4186.166	.671	.	.985
VAR00004	518.8000	4198.717	.566	.	.985
VAR00005	518.8667	4184.395	.673	.	.985
VAR00006	518.5667	4206.047	.520	.	.985
VAR00007	518.5000	4237.086	.318	.	.986
VAR00008	518.9333	4168.685	.715	.	.985
VAR00009	518.9333	4185.099	.715	.	.985
VAR00010	518.6333	4231.068	.323	.	.986
VAR00011	518.7333	4207.582	.554	.	.985
VAR00012	518.9667	4163.689	.749	.	.985
VAR00013	518.8333	4172.282	.724	.	.985

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00014	518.7667	4197.357	.673	.	.985
VAR00015	518.8333	4199.385	.579	.	.985
VAR00016	518.7000	4189.666	.668	.	.985
VAR00017	518.9000	4180.507	.631	.	.985
VAR00018	519.2000	4162.028	.701	.	.985
VAR00019	518.3333	4221.540	.459	.	.985
VAR00020	518.2667	4220.271	.487	.	.985
VAR00021	518.9333	4163.651	.614	.	.985
VAR00022	518.8000	4146.924	.684	.	.985
VAR00023	518.4333	4188.254	.748	.	.985
VAR00024	518.0667	4241.099	.300	.	.986
VAR00025	518.2333	4224.047	.473	.	.985
VAR00026	518.8667	4150.464	.832	.	.985
VAR00027	518.4333	4215.978	.461	.	.985
VAR00028	518.3667	4219.344	.370	.	.986
VAR00029	518.2000	4228.924	.415	.	.986
VAR00030	518.2333	4245.840	.310	.	.986
VAR00031	518.1333	4230.740	.420	.	.985
VAR00032	518.7667	4208.944	.509	.	.985
VAR00033	518.4333	4240.599	.306	.	.986
VAR00034	518.0333	4248.585	.235	.	.986
VAR00035	518.3667	4162.585	.681	.	.985
VAR00036	518.2667	4222.754	.461	.	.985
VAR00037	518.4667	4223.982	.362	.	.986
VAR00038	518.5333	4217.844	.502	.	.985
VAR00039	518.3000	4235.528	.314	.	.986
VAR00040	518.4667	4232.395	.305	.	.986
VAR00041	519.0000	4188.069	.588	.	.985
VAR00042	518.6667	4191.540	.663	.	.985
VAR00043	518.3333	4213.264	.446	.	.986
VAR00044	518.2000	4250.993	.179	.	.986
VAR00045	518.0000	4236.276	.428	.	.985
VAR00046	518.3667	4149.068	.791	.	.985
VAR00047	519.3333	4180.575	.532	.	.985
VAR00048	518.4000	4195.283	.610	.	.985
VAR00049	518.2667	4225.168	.390	.	.986
VAR00050	519.2000	4177.821	.611	.	.985
VAR00051	518.7667	4203.909	.445	.	.986
VAR00052	518.4333	4210.875	.533	.	.985
VAR00053	518.6000	4211.559	.484	.	.985
VAR00054	519.2000	4218.786	.296	.	.986
VAR00055	519.0333	4157.895	.689	.	.985
VAR00056	518.7333	4177.995	.728	.	.985

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00057	518.1667	4215.247	.600	.	.985
VAR00058	518.1000	4217.266	.532	.	.985
VAR00059	518.0667	4224.340	.490	.	.985
VAR00060	518.2000	4187.821	.762	.	.985
VAR00061	518.1000	4222.921	.606	.	.985
VAR00062	518.1333	4212.740	.678	.	.985
VAR00063	518.3000	4207.734	.669	.	.985
VAR00064	518.2333	4214.875	.748	.	.985
VAR00065	518.2667	4225.582	.546	.	.985
VAR00066	518.1667	4204.557	.786	.	.985
VAR00067	518.7333	4187.375	.651	.	.985
VAR00068	519.0667	4182.271	.651	.	.985
VAR00069	518.3333	4179.747	.831	.	.985
VAR00070	518.3000	4213.597	.653	.	.985
VAR00071	518.7667	4238.668	.220	.	.986
VAR00072	518.6333	4221.895	.425	.	.986
VAR00073	518.1333	4226.740	.465	.	.985
VAR00074	518.1333	4238.671	.395	.	.986
VAR00075	518.2333	4211.771	.653	.	.985
VAR00076	518.2667	4197.306	.683	.	.985
VAR00077	518.3333	4217.609	.618	.	.985
VAR00078	518.2333	4221.909	.535	.	.985
VAR00079	518.2333	4227.357	.514	.	.985
VAR00080	518.2000	4231.476	.504	.	.985
VAR00081	518.3333	4215.402	.428	.	.986
VAR00082	518.4000	4200.248	.657	.	.985
VAR00083	518.1000	4208.852	.723	.	.985
VAR00084	518.2667	4234.271	.396	.	.986
VAR00085	518.3333	4216.713	.629	.	.985
VAR00086	518.4333	4241.771	.318	.	.986
VAR00087	518.3667	4197.482	.759	.	.985
VAR00088	518.5000	4211.431	.586	.	.985
VAR00089	518.4000	4205.214	.690	.	.985
VAR00090	518.4000	4198.041	.678	.	.985
VAR00091	518.5000	4197.983	.685	.	.985
VAR00092	518.5333	4211.016	.608	.	.985
VAR00093	518.8333	4155.247	.856	.	.985
VAR00094	518.8333	4177.799	.734	.	.985
VAR00095	518.7333	4186.064	.755	.	.985
VAR00096	518.8333	4183.040	.752	.	.985
VAR00097	518.7333	4186.685	.749	.	.985
VAR00098	518.5000	4204.672	.657	.	.985
VAR00099	518.7333	4200.754	.652	.	.985

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00100	518.6000	4199.903	.684	.	.985
VAR00101	518.7333	4199.582	.629	.	.985
VAR00102	518.8333	4194.695	.717	.	.985
VAR00103	518.7000	4188.355	.747	.	.985
VAR00104	518.7000	4173.390	.809	.	.985
VAR00105	518.7000	4178.976	.796	.	.985
VAR00106	518.7667	4181.495	.786	.	.985
VAR00107	519.0000	4193.862	.697	.	.985
VAR00108	519.1000	4196.645	.668	.	.985
VAR00109	519.1667	4197.385	.666	.	.985
VAR00110	518.8667	4184.395	.673	.	.985
VAR00111	518.5667	4206.047	.520	.	.985
VAR00112	518.5000	4237.086	.318	.	.986
VAR00113	518.9333	4168.685	.715	.	.985
VAR00114	518.9333	4185.099	.715	.	.985
VAR00115	518.6333	4231.068	.323	.	.986
VAR00116	518.7333	4207.582	.554	.	.985
VAR00117	518.9667	4163.689	.749	.	.985
VAR00118	518.8333	4172.282	.724	.	.985
VAR00119	518.7667	4197.357	.673	.	.985
VAR00120	518.8333	4199.385	.579	.	.985
VAR00121	518.2000	4187.821	.762	.	.985
VAR00122	518.1000	4222.921	.606	.	.985
VAR00123	518.1333	4212.740	.678	.	.985
VAR00124	518.3000	4207.734	.669	.	.985
VAR00125	518.2333	4214.875	.748	.	.985
VAR00126	518.2667	4225.582	.546	.	.985
VAR00127	518.1667	4204.557	.786	.	.985
VAR00128	518.7333	4187.375	.651	.	.985
VAR00129	519.0667	4182.271	.651	.	.985
VAR00130	518.3333	4179.747	.831	.	.985

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
522.5667	4268.254	65.33188	130

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 0520.203.2 /พิเศษ

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

1๖ พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นางสาวจันทิมา จันทร์สุวรรณ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู/ผู้ดูแลเด็ก เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดกรุณาแจ้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู/ผู้ดูแลเด็กทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 3421 9136

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็กจำนวน 6 ข้อ
 - ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 130 ข้อ
2. เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีผลการวิจัยที่ถูกต้องโปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบทุกข้อคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านหรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

จันทิมา จันทรสุวรรณ

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

	สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง	☐ 1
2. อายุ ☐ 1) ต่ำกว่า 30 ปี ☐ 2) 30 – 40 ปี ☐ 3) 41 – 50 ปี ☐ 4) 51 ปีขึ้นไป	☐ 2
3. ระดับการศึกษา ☐ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาตรี/เทียบเท่า ☐ 3) ปริญญาโท ☐ 4) ปริญญาเอก	☐ 3
4. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ☐ 1) สาขาการศึกษาปฐมวัย ☐ 2) สาขาเกี่ยวกับการศึกษา ☐ 3) สาขาอื่นๆ.....	☐ 4
5. สถานภาพหรือตำแหน่งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ☐ 1) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ☐ 2) ครู (ข้าราชการ) ☐ 3) ผู้ดูแลเด็ก	☐ 5
6. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง (เกิน 6 เดือนคิดเป็น 1 ปี) ☐ 1) น้อยกว่า 1 ปี ☐ 2) 1 – 3 ปี ☐ 3) 4 – 6 ปี ☐ 4) มากกว่า 6 ปี	☐ 6

ตอนที่ 2 ข้อมูลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ระดับเห็นด้วยกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

คำอธิบาย

- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับมาก
 3 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับน้อย
 1 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวแปรการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับ					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผน 3 ปี แผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภาระงานอย่างครบถ้วน						
2	การพิจารณาคัดเลือก และแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีผู้แทนจากผู้ปกครองและชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการ และมีการประชุมร่วมกัน						
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามระบบ PDCA						
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงสร้างการบริหารงาน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษร						
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง						
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบริหารงานโดยพิจารณาคุณวุฒิ และคิดสรรบุคลากรตามความสามารถ						
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้คณะกรรมการ มีส่วนร่วมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานด้านธุรกรรม และงานสารบรรณอย่างเป็นระบบ						
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการบริหารจัดการงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ						
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแผนพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ						
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานที่ถูกต้องชัดเจน						

ข้อ ที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับ					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
12	มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง						
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำงบประมาณและจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี						
14	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ครูผู้ดูแลเด็ก มีส่วนร่วมในการเสนอของบประมาณตามความต้องการ						
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน/โครงการ/กิจกรรมของศูนย์						
16	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการควบคุมดูแลการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ						
17	การกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็กมีความชัดเจน โดยยึดระเบียบ กฎหมาย หรือหนังสือสั่งการ						
18	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ครูผู้ดูแลเด็กทุกคนได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง						
19	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ครูผู้ดูแลเด็กมีสุขภาพที่ดีได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ตรวจสุขภาพประจำปี						
20	อัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อจำนวนเด็กปฐมวัย 1:20						
21	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรและนำไปใช้ในการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือต่อสัญญาจ้าง						
22	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสุขภาพแข็งแรงมีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัยและมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
23	ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย กรณีมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี และมีประสบการณ์การทำงานด้านเด็กปฐมวัยมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี หรือได้รับการฝึกอบรมด้านการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง						
24	บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดทำระบบงานธุรการ การเงิน และข้อมูลสารสนเทศในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความถูกต้องตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย						

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับ					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
25	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม						

	และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย						
26	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตัวอาคารควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้น						
27	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทางเข้า-ออกจากตัวอาคารต้องมีความเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวกโดยต้องมีทางเข้า-ออก อย่างน้อย 2 ทาง						
28	ประตูหน้าต่างต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง บริเวณประตู-หน้าต่างไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง						
29	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาด ปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
30	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการเฝ้าระวังเกี่ยวกับความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย						
31	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมการเฝ้าระวังเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย						
32	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย						
33	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดบริการอาหารกลางวัน น้ำดื่มและอาหารเสริมที่มีคุณค่าต่อสุขภาพ						
34	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำการประกันอุบัติเหตุให้กับเด็กปฐมวัย						
35	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงการ/กิจกรรม เป็นการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในเด็กปฐมวัย						
36	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมและอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และเหมาะสมกับเด็ก						
37	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์เหมาะสม เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก						
38	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ เสี่ยงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สภาพพื้นที่ภายในอาคารต้องไม่ลื่นและไม่ชื้นแฉะ						

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับ					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
39	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้ภายนอกอาคารมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่						

70	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการคือ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ							
71	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก คือ เด็กได้ลงมือทำ และเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5							
72	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546							
73	จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ ทักษะและสาระการเรียนรู้							
74	จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก							
75	จัด ประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน							
76	จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก							
77	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง							
78	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร							
79	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้เทคโนโลยี							
80	เด็กปฐมวัยควรได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวทางด้านภาษาอย่างเป็นธรรมชาติแบบองค์รวม							
81	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีลักษณะการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางใช้ 6 กิจกรรมหลักและหน่วยเป็นกรอบอย่างยืดหยุ่น							
82	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมนอกเหนือหลักสูตรเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียน							
83	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน สนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ							
ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับ					หมายเหตุ	
		5	4	3	2	1		
84	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำสารสนเทศด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมา							

	ไตร่ตรอง และใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัย ในชั้นเรียน							
85	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กโดยมีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย							
86	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม และประสานขอ ความร่วมมือไปยังทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอ							
87	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อ พัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนการสอน							
88	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิ ปัญญาในท้องถิ่น							
89	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะ ๆ เพื่อ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง							
90	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์ การ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชน และหน่วยงาน ต่าง ๆ รับทราบ							
91	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดง ความ คิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และ สถาบันต่าง ๆ ของชุมชน							
92	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและ ชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ส่งเสริมอาชีพ โดยใช้ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้							
93	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อความร่วมมือในการ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย							
94	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม เศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก							
95	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่							
96	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถาบัน ต่าง ๆ ของชุมชน							
97	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง							
ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับ					หมายเหตุ	
		5	4	3	2	1		
98	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการเด็กปฐมวัย							

99	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง								
100	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการและองค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน								
101	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีกฎเกณฑ์การปฏิบัติงานโดยเฉพาะในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก								
102	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดทิศทางและหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย								
103	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก								
104	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นวิทยากรพิเศษร่วมจัดกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย								
105	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น								
106	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับอำเภอ								
107	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาการเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับจังหวัด								
108	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัยในระดับภาค								
109	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนมีบ่อทรายหรือบ่อน้ำให้เด็กได้เล่น								
110	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องเล่นสนามที่พัฒนาทักษะทางร่างกายของเด็ก เช่น การทรงตัว ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น								
111	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเตรียมครุภัณฑ์ภายในห้องเรียนได้รับการจัดเตรียมให้สอดคล้องกับความต้องการในการใช้งานของครู								
112	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น								
113	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมครูได้ศึกษาและใช้ความรู้ วิธีการสอนที่หลากหลาย								
114	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผู้ประกอบอาหารที่มีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี								
115	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีผลงานวิจัยทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาการแก้ปัญหา ปรับปรุงคุณภาพการสอนของครูและผล การพัฒนาการของเด็กปฐมวัย								

ข้อ	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับ	หมา ย
-----	-----------------------------	-------	----------

ที่							เหตุ
		5	4	3	2	1	
11 6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องได้รับการประเมินมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน						
11 7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบุคลากรสายสนับสนุนการสอน(เจ้าหน้าที่การเงิน/ธุรการ)						
11 8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประชุม ครู ผู้ปกครองและชุมชนให้นำเสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาและนำมาใช้ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
11 9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคระบาดตามสถานการณ์ เช่น โรคมือเท้าปาก						
12 0	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลและใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนา นักเรียนในการส่งต่อในระดับชั้นอนุบาล						
12 1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนที่ด้อยโอกาส โดยเฉพาะนักเรียนที่มีฐานะยากจน						
12 2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้อย่าง เต็มศักยภาพโดยเน้นการเรียนรู้ปนเล่น						
12 3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และ บริบทของท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง						
12 4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้ สอดคล้องกับความสามารถและความแตกต่างของนักเรียน						
12 5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจให้ความรู้เกี่ยวกับการ จัดประสบการณ์						
12 6	เทศบาลจัดสวัสดิการให้ครู/ผู้ดูแลเด็กโดยให้เงินรางวัลประจำปี เพิ่มรายได้พิเศษจาก การปฏิบัติงานอื่น ๆ นอกจากหน้าที่ เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน						
12 7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการนิเทศการสอนภายนอกจากอาจารย์มหาวิทยาลัยใน สาขาการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เกิดการจัดประสบการณ์ที่ถูกต้อง						
12 8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้ครูประดิษฐ์สื่อ นวัตกรรมให้สอดคล้องกับการจัด ประสบการณ์เรียนรู้						
12 9	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีการประสานร่วมคิดเห็นกับตัวแทนศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กในแบบแปลนการก่อสร้างอาคารเรียนให้ตรงตามมาตรฐานความปลอดภัยของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น						

ที่ ศธ 0520.203.2 /522

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

19 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน

ด้วย นางสาวจันทิมา จันทร์สุวรรณ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยใช้การสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามจากท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้ความแก่นักศึกษาดังกล่าวตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 3421 9136

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ในการศึกษาโดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

1. นางสาวสิริยากร กองทอง ผู้อำนวยการสำนักงานประสานงาน
โครงการความร่วมมือทางวิชาการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. นางกนกวรรณ ปุณณะตระกูล ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยวลัยโลกลงกรณ์
3. ดร. นริศนันท์ เดชสุระ ประธานหลักสูตรปริญญาโท บริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
4. ดร. ขบา พันธุ์ศักดิ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
5. ดร. วีระศักดิ์ ฮาดดา นายกองค์การบริหารส่วนตำบล คลองสาม
6. นายชลิต ตุ่มทองคำ ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีนคร นครปฐม
7. นายสุพล อ่ำภาวรงค์ รองนายกเทศมนตรีนครปฐม
8. นางสาวทองทิพย์ สุวัฒน์พันธ์ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร
9. นายบริสุทธิ์ มีบัณฑิต ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลเมืองท่าโขลง
10. นายสมโชค กางรัมย์ ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลตำบลชุมเห็ด
11. นางชลอ นามประดิษฐ์ ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลตำบลพลั่ว
12. นายมณฑล ดีบุก ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลตำบลกระรน
13. นางสาวปิยนันท์ แซ่จิว หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระสัง
ผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็ก จังหวัดบุรีรัมย์
14. นางปราณี มะลิวัลย์ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลตะโหมด
ผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็ก จังหวัดพัทลุง
15. นางสาววิไล ผดุงตาล ครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชลประทานสังเคราะห์
ผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็ก จังหวัดนครราชสีมา
16. นางมณฑิยา สุริยะรังสี หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว
ผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็ก จังหวัดลำปาง
17. นายสรวิทย์ ยี่มน้อย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงขุย
18. นางยวน กอพันธ์ ครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผาราง
19. นางสาวชนิษฐา เทียมฤทธิ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น ๓
20. นางสาววรรณภา คำเฉลียว หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองกาจิ่ง
ผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กจังหวัดอุทัยธานี
21. นายชยพล พุทธปา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนอ้อย-คำสะอาด

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1
เรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ที่ครอบคลุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในประเด็นต่อไปนี้

1. การจัดประสบการณ์เรียนรู้
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
3. การบริหารงานคุณภาพ
4. การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย
5. การบริหารงานบุคคล
6. การพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย รอบที่ 2
เรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ในรอบแรก สำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลในรอบที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของท่าน เพื่อนำไปประมวลสังเคราะห์ การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะเป็นในภาพรวมเท่านั้น

จันทิมา จันทร์สุวรรณ

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	มากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	มาก
3	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	ปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	น้อย
1	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	น้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	ระดับความคิดเห็น (เห็นด้วย)					สำหรับ ผู้วิจัย []
		5	4	3	2	1	
การจัดประสบการณ์เรียนรู้							
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและบริบทของท้องถิ่นโดยเชื่อมโยงด้านสังคมวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น						
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย						
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก						
4	การสอนแบบโครงการให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายหลักสูตร						
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้						
6	หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็ก มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ทุกสัปดาห์						
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดแผนประสบการณ์ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม						

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	ระดับความคิดเห็น (เห็นด้วย)					สำหรับ ผู้วิจัย []
		5	4	3	2	1	
9	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กการจัดประสบการณ์ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางโดยใช้กิจกรรม 6 กิจกรรม						
10	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบเรียนปนเล่นเพื่อเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ						
11	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรจัดให้มีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย						
12	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนโดยการสังเกตเป็นรายบุคคล						
13	ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดประสบการณ์ การสนับสนุนสื่อการเรียนสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ						
การมีส่วนร่วมผู้ปกครองและชุมชน							
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก						
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา ร่วมวางแผนแก้ไขในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองชุมชนทราบการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเชื่อถือและยอมรับจากชุมชนของเด็ก						
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการกระบวนการบริหารและดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง						

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	ระดับความคิดเห็น (เห็นด้วย)					สำหรับ ผู้วิจัย []
		5	4	3	2	1	
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
6	เทศบาลควรขอความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านปฐมวัยในการนิเทศการจัดกิจกรรมของครูผู้ดูแลเด็กเกิดความถูกต้อง						
การบริหารงานคุณภาพ							
1	ผู้บริหารเทศบาลมีนโยบายและแผนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน						
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีแผนยุทธศาสตร์ ฯ แผนพัฒนาการศึกษา 3 ปี และงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ						
3	หัวหน้าศูนย์ ฯ/ ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีความรู้และเข้าใจการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การจัดทำแผนสามปีของเทศบาล เพื่อเสนอเข้าสู่การจัดทำงบประมาณประจำปีของเทศบาล						
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดโครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอื้อต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ						
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีบุคลากรสนับสนุนการศึกษา ผู้รับผิดชอบหน้าที่งานธุรการ-การเงิน และระบบข้อมูลสารสนเทศ						
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยประกอบด้วยภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาการและผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ						

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	ระดับความคิดเห็น (เห็นด้วย)					สำหรับ ผู้วิจัย []
		5	4	3	2	1	
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุม วางแผน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง						
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อย ปี ละ 2 ครั้ง						
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดครูภัณฑ์และเครื่องใช้สำนักงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูผู้ดูแลเด็กในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ						
10	หัวหน้าศูนย์ ฯ ต้องมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นแบบอย่างที่ดี						
สภาพแวดล้อมและความปลอดภัย							
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่เล่นกลางแจ้งโดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย						
2	พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัยและเพียงพอกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก						
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมและอ่างล้างมือจำนวนเพียงพอ ถูกสุขลักษณะและเหมาะสมกับเด็ก						
4	ภายในห้องเรียนมีพื้นที่การจัดมุมประสบการณ์ที่มีสื่ออุปกรณ์เหมาะสมเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน						
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีครูภัณฑ์และเครื่องใช้ใน ห้องเรียนโดยมีขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก						
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการติดตั้งระบบไฟฟ้าให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย						
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีตู้ยาและห้องปฐมพยาบาล เบื้องต้นได้ทันที						
8	ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการฝึกอบรมด้านการปฐมพยาบาล เบื้องต้น ในการป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉิน ของเด็ก						

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	ระดับความคิดเห็น (เห็นด้วย)					สำหรับ ผู้วิจัย []
		5	4	3	2	1	
การบริหารงานบุคคล							
1	กรมส่งเสริมการปกครองควรเป็นผู้ดำเนินการจัด สอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกบรรจุแต่งตั้งตำแหน่งครูผู้ดูแล เด็ก						
2	กรมส่งเสริมฯ/เทศบาลควรจัดสรรอัตราครูผู้ดูแลต่อ จำนวนเด็กปฐมวัยให้เป็นตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด						
3	ผู้บริหารเทศบาลควรมีการสร้างขวัญกำลังใจ พร้อม ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาการทำงานของหัวหน้าศูนย์ และครูผู้ดูแลเด็ก						
4	ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมครูผู้ดูแลเด็กมี ความก้าวหน้าในวิชาชีพ						
5	ผู้บริหารควรมีการกำหนดวิธีการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็กโดยพิจารณาจาก คุณภาพผลการปฏิบัติงาน						
6	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรสำเร็จการศึกษาปริญญา ตรีสาขาเอกปฐมวัยโดยมีความสามารถในการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย						
7	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กต้องเป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุขุมเยือกเย็น รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ						
8	หัวหน้าศูนย์ฯ/ครูผู้ดูแลเด็กควรได้รับการอบรมเพื่อเป็น การพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการ ปฏิบัติงาน						
9	ผู้รับผิดชอบงานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมี ความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษาปฐมวัย นิเทศให้ คำแนะนำและแก้ไขปัญหาได้						

ข้อที่	การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	ระดับความคิดเห็น (เห็นด้วย)					สำหรับ ผู้วิจัย []
		5	4	3	2	1	
การสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย							
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาเด็กปฐมวัยกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ อาทิ โรงพยาบาล สถาบันอุดมศึกษา สถานีตำรวจ เพื่อส่งเสริมความรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในการนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
2	เทศบาลควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนแก่เครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและนักวิชาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง						
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยเน้นงานวิชาการให้เกิดองค์ความรู้และนำมาพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำมาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
4	ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลเดียวกันโดยการนำความรู้ที่ได้รับการอบรมมาขยายผลให้เกิดพัฒนาการปฏิบัติงาน						

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ยืนยันรูปแบบ

ที่ ศธ 0520.203.2 / 370

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

28 มีนาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เป็นผู้เชี่ยวชาญยื่นรับแบบงานวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวจันทิมา จันทรสุวรรณ รหัสนักศึกษา 56252930 นักศึกษาระดับปริญญาตรี
บัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล” ในกรณีนี้ ภาควิชา
การบริหารการศึกษา ใคร่ขออนุญาตเคราะห้จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญยื่นรับแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กของเทศบาล เพื่อประโยชน์ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห้ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0-3421-9136

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ยืนยันองค์ประกอบ
การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

.....

1. นายวีระชาติ ทศรัตน์	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และพัฒนากิจกรรมเยาวชน
2. ผศ.ดร.ผดุง พรหมมูล	ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาทุนมนุษย์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
3. ดร.ระวี อรรถวิสัย	ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลตำบลรั้วใหญ่
4. ดร.กมลวรรณ ศรีเจริญ	ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลตำบลท่าศาลา
5. ดร.มุกดา เลขะวิวัฒน์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กองการศึกษาเทศบาลเมืองแพร่

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวจันทิมา จันทรสุวรรณ
วัน เดือน ปี เกิด	30 พฤษภาคม 2521
ที่ทำงาน	สำนักงานเทศบาลเมืองคูคต ต.คูคต อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเบญจมินทร์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) สถาบันราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2548	ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษและสารสนเทศ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2553	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
พ.ศ. 2556	ศึกษาต่อระดับปริญญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2545	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนวัดวิมุตยาราม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2551	นักวิชาการศึกษา 5 กองการศึกษาเทศบาลเมืองคูคต
พ.ศ. 2554 - ปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา กองการศึกษา เทศบาลเมืองคูคต